ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ PROGRAMI

MÜZE TABANLI SANAT EĞİTİMİNİN OKUL ÖNCESİ ÇOCUĞUNUN GÖRSEL ALGI GELİŞİMİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

ŞEBNEM NOYAT

ANKARA
KASIM, 2024


ANKARA ÜNİVERSİTESİ
1946

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ PROGRAMI

MÜZE TABANLI SANAT EĞİTİMİNİN OKUL ÖNCESİ ÇOCUĞUNUN GÖRSEL ALGI GELİŞİMİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

ŞEBNEM NOYAT

DANIŞMAN: PROF. DR. AYŞE OKVURAN
EŞ DANIŞMAN: DOÇ. DR. CEREN GÜNERÖZ

ANKARA
KASIM, 2024

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Şebnem NOYAT adlı öğrencinin hazırladığı "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Görsel Algı Gelişimine Etkisi" başlıklı bu çalışma Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Güzel Sanatlar Eğitimi Programı'nda jüri üyelerince oy birliği ile **Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri		İmza
Başkan	Prof. Dr. Ayşe OKVURAN	……..
Üye	Doç.Dr. Ceren GÜNERÖZ	……..
Üye	Prof. Dr. Burçin TÜRKCAN	……..
Üye	Doç.Dr. Ayşem YANAR	……..
Üye	Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ	……..
Üye	Prof. Dr. Dilek ACER	……..

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, danışman öğretim üyesi tarafından .../.../20… tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulu tarafından ise …/…/20... tarihinde kabul edilmiştir.

……

Prof. Dr. Mehmet İkbal YETİŞİR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Şebnem NOYAT

ÖZET

MÜZE TABANLI SANAT EĞİTİMİNİN OKUL ÖNCESİ ÇOCUĞUNUN GÖRSEL ALGI GELİŞİMİNE ETKİSİ ETKİSİ

NOYAT, Şebnem
Doktora Tezi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayşe OKVURAN
Eş Danışman Doç.Dr. Ceren GÜNERÖZ
Kasım, 2024, xvii + 223 Sayfa

Bu araştırmada, okul öncesi sanat eğitimi bağlamında müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişimine etkisi incelenmiştir. Müze eğitim gezilerinin çocukların bilişsel, duyuşsal, motor ve dil gelişimine katkıları araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemi, 57-68 ay aralığındaki çocuklardan oluşmakta olup, veriler günlük planlar, gözlem formları ve video kayıtları aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmacı, bir sanat eğitimcisi olarak okul öncesi eğitim kurumunda etkinlikleri uygulamış ve sürece rehberlik etmiştir. Araştırma, gelişme, uygulama ve değerlendirme aşamalarını kapsayacak şekilde tasarlanmış olup, nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı karma yöntemle yürütülmüştür. Keşfedici Sıralı Karma Yöntem Deseni uygulanan araştırmaya, nitel verilerin toplanması ile başlanmış ve elde edilen veriler nicel veri aşaması ile analiz edilmiştir. Bu bağlamda, müze tabanlı sanat eğitiminin çocuğun görsel algı gelişim alanlarına etkisini ölçebilmek için öğrencilere ön test ve son test kontrol gruplu Frostig Görsel Algı Testi ile yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanmıştır. Araştırma, derinlemesine bir inceleme yapılacağı için ulaşılabilir evren üzerinde, amaçlı örneklem türlerinden biri olan 'ölçüt örneklem' esas alınarak tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 57-68 aylık okul öncesi 28 çocuk oluşturmuştur. Deney ve kontrol grubu olmak üzere iki sınıf belirlenmiştir. Araştırma kapsamında, deney grubundaki öğrenciler için müze eğitimi gezisi öncesi, müze süreci ve müzesi sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı öğrenci gelişim kazanım planına uygun sanat eğitimi etkinlik planları hazırlanmış ve çalışam grubundaki öğrencilerle uygulanmıştır. Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kocaeli'nin İzmit ilçesinde bulunan Arkeoloji Müzesi'nde, Kocaeli İl

Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim veren devlet anaokulunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, Anaokulunda bulunan A grubu (deney grubu – müze tabanlı sanat eğitimi alan grup) ve B grubu (kontrol grubu – okul öncesi MEB sanat eğitimi programı) olmak üzere toplam 28 öğrenciden oluşmaktadır. Gruplar seçkisiz biçimde atanmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci 13 hafta sürmüştür. Nitel veri analizinde, veri toplama araçlarından elde edilen veriler, MAXQDA 2020 paket programı ile analiz edilmiştir. Nicel veri analizinde ise, SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Gruplardaki katılımcı sayısının 30'dan az olması nedeniyle non-parametrik analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test beceri puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, grupların kendi içindeki ön test ve son test değişimlerinin karşılaştırılmasında ise Wilcoxon testi kullanılmıştır. Bulgular müze eğitimi uygulamalarının çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini, görsel algılarını geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Müzelerde sergilenen sanat eserleri, heykeller, tarihî ve diğer nesneler, çocukların görsel deneyimlerini zenginleştirirken, farklı ortam ve eserlerle tanışmalarını sağlamaktadır. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre, müzelerde düzenlenen etkinlikler ve interaktif sergiler, çocukların görsel algılarını uygulamalı olarak geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi, Müze eğitimi, Sanat eğitimi, Görsel algı, Kocaeli Arkeoloji Müzesi

ABSTRACT

THE EFFECT OF MUSEUM-BASED ART EDUCATION ON THE VISUAL PERCEPTION DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN.

NOYAT, Şebnem
Doctoral Thesis, Department of Fine Arts Education
Thesis Advisor: Prof. Dr. Ayşe OKVURAN
Co-Advisor: Assist. Doç.Dr. Ceren GÜNERÖZ
November 2024, xvii + 223 Pages

In this study, the impact of museum-based art education on children's visual perception development within the context of preschool art education was examined. The contributions of museum educational trips to children's cognitive, affective, motor, and language development were also investigated. The sample of the study consisted of children aged between 57 and 68 months, and data were collected through daily plans, observation forms, and video recordings. The researcher, as an art educator, implemented the lessons and guided the process in the preschool education setting. The aim of the study is to examine the contribution of museums to the development of children's visual perception in preschool education. The research was designed using a Mixed Methods approach, incorporating both qualitative and quantitative data through the stages of development, implementation, and evaluation. The study followed an Exploratory Sequential Mixed Methods Design, beginning with the qualitative data collection phase, followed by quantitative data analysis. In this context, to measure the impact of museum-based art education on children's visual development areas, pre-tests and post-tests with the Frostig Visual Perception Test were administered, along with semi-structured interview questions to the students. As an in-depth investigation, the study was designed using "criterion sampling," a type of purposeful sampling. The study group consisted of 28 preschool children aged 57-68 months, divided into two classes: an experimental group and a control group. As part of the research, art lesson plans aligned with the Ministry of National Education’s student development plan were prepared for the experimental group before, during, and after the museum visit. The research was

conducted during the fall semester of the 2023-2024 academic year at the Archaeology Museum in Izmit, Kocaeli, in a state-run preschool affiliated with the Kocaeli Provincial Directorate of National Education. The preschool's A group (experimental group - museum-based art education) and B group (control group - Ministry of National Education's preschool art education program) consisted of a total of 28 students, who were randomly assigned to the groups. The data collection process lasted for 13 weeks. For qualitative data analysis, the qualitative data obtained from the data collection tools were analyzed using the MAXQDA 2020 software package. For quantitative data analysis, SPSS 22.0 was used. Due to the small sample size (fewer than 30 participants), non-parametric analysis methods were preferred. The Mann-Whitney U test was used to compare the pre-test and post-test skill scores of the experimental and control groups, while the Wilcoxon test was used to compare the pre-test and post-test changes within the groups. In conclusion, the findings reveal that museum educational trips enrich children's learning experiences and enhance their visual perception. Artworks, sculptures, historical artifacts, and other objects displayed in museums not only enhance children's visual experiences but also introduce them to diverse environments and works of art. In addition, according to the research results, activities and interactive exhibitions held in museums help children develop their visual perception practically.

Keywords: Pre-school, Museum Education, Art Education, Visual Perception, Kocaeli Archaeology Museum

ÖNSÖZ

Bu araştırma, okul öncesi dönem çocuklarının görsel algı gelişimine yönelik olarak müze tabanlı sanat eğitiminin etkilerini kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Müze ortamında gerçekleştirilen sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişimine nasıl katkı sağladığı, çocukların müze ziyaretleri sırasında sanat eserleriyle kurdukları etkileşimler üzerinden incelenmiştir. Bu etkileşimler, sanatın doğrudan deneyimlenmesi yoluyla çocukların hem görsel algılarının hem de gelişimlerinin nasıl şekillendiğini gözlemlemeyi mümkün kılmaktadır. Araştırmanın bulguları, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların gelişimsel özellikleri üzerindeki etkilerini ve görsel algı gelişimlerine olan katkılarını ayrıntılı bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmamda yol gösteren danışman hocalarım Prof. Dr. Ayşe Okvuran ve Doç. Dr. Güneröz'e teşekkür ediyorum. Değerli katkılarıyla tez izleme komitesinde yer alan değerli hocalarım Prof. Ayşe Çakır İlhan, Prof. Dr. Burçin Türkcan, Doç. Dr. Ayşem Yanar' a teşekkür ederim. Değerli görüşlerini paylaştıkları, için kıymetli jüri üyesi Prof. Dr. Ali Osman Alakuş ve Prof. Dr. Dilek Acer hocalarıma teşekkür ediyorum. Bu süreçte, müze eğitim programını düzenleyen ve uygulamalarına katkıda bulunan Kocaeli Arkeoloji Müze Müdürü Serkan Gedük, Müze Arkeoloğu Ebru İnal Karaçoban ve araştırma sürecinde işbirliği yaptığımız müze personeline teşekkür ederim. Araştırma sürecinde katkıda bulunan tez uygulaması yapılması konusunda eğitime katkı sunan İzmit Alikahya Fatih Ortaokulu Müdürü Atilla Türkkal ve Orhan Yalçın' a, okul psikolojik danışmanı Aslıhan Öçbe, okul öncesi öğretmenleri Meryem Küçük ve Tülay Yıldız' a teşekkür ederim. Eğitim hayatıma başladığım ilk günden itibaren destek olan, canım annem Nimet Durahim ve canım babam Ali Durahim size minnettarım. Çalışmalarımı sürdürürken her an yanımda olan, varlıklarıyla neşe ve mutluluk kaynağı olan canım yavrularım Şevval ve Mehmet Selim'e teşekkür ederim. Araştırma sürecinde bana inanan ve desteğini bir an olsun esirgemeyen canım eşim Mehmet Noyat'a teşekkür ederim.

Meleklerim Şevval ve Mehmet Selim'e

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ ... iii
ÖZET ... iv
ABSTRACT ... vi
ÖNSÖZ ... viii
İÇİNDEKİLER ... x
TABLOLAR DİZİNİ ... xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ ... xiv
GÖRSELLER DİZİNİ ... xv
KISALTMALAR/SİMGELER ... xvii
BÖLÜM 1 ... 1
GİRİŞ ... 1
Problem ... 1
Amaç ... 7
Alt Amaçlar ... 7
Önem ... 8
Sınırlılıklar ... 9
BÖLÜM 2 ... 11
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ ... 11
Okul Öncesi Eğitim ve Önemi ... 11
Okul Öncesi Gelişim Alanları ... 12
Çocuğun Bilişsel Gelişimi ... 12
Çocuğun Sosyo-Duyusal Gelişimi ... 13
Çocuğun Motor Gelişimi ... 13
Çocuğun Dil Gelişimi ... 14
Sanat Eğitimi ... 15
Sanat Eğitiminin Amaçları ... 17
Okul Öncesinde Sanat Eğitimi ... 19
Görsel Algı ... 20
Frostig Görsel Algı Testi ... 21
Okul Öncesinde Görsel Algı ve Sanat Eğitimi ... 25
Müze Eğitimi ... 27
Müze Eğitimi Planı ... 31
Okul Öncesinde Müze Tabanlı Sanat Eğitimi ... 36
Alanla İlgili Çalışmalar ... 37
Okul Öncesi Eğitimde Frostig Görsel Algı Ölçeği Uygulanan Çalışmalar ... 38
Okul Öncesi Eğitimde Müze Eğitimi Çalışmaları ... 40
Okul Öncesi Eğitimde Sanat Eğitimi Çalışmaları ... 44

BÖLÜM 3 49
YÖNTEM 49
Araştırmanın Modeli 49
Çalışma Grubu 51
Araştırmanın Uygulama Mekânı 53
Araştırmacının Rolü 55
Nitel Verilerin Geçerlik ve Güvenirliği 57
Ölçüm Güvenirliği 57
İç Geçerlik 58
Formun Üstü 59
Dış Geçerlik 59
Nicel Verilerin Geçerliği ve Güvenirliği 61
Frostig Görsel Algı Testi 61
Verilerin Toplanması 62
Veri Toplama Araçları 64
Verilerin Çözümlenmesi 65
Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Etkinliklerinin Geliştirme Süreci 67
Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Programının Uygulanması 69
Seramik Nesneler Sanat Etkinliği 69
Geometrik Şekilleri Tanıyorum- Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum Etkinliği 73
Hayalimdeki Müze- Müze Kurallarını Öğreniyorum Sanat etkinliği 80
Müzeye Gidiyoruz -Mitolojik Kahramanlar Sanat etkinliği 84
Hayalimdeki Müze- Küçük Arkeologlar-Müzeye Gidiyoruz Sanat Etkinliği 87
BÖLÜM 4 99
BULGULAR VE YORUMLAR 99
Araştırmanın Nicel Veri Bulguları 99
Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 99
İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 101
Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 103
Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 104
Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 106
Araştırmanın Nitel Veri Bulguları 108
Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 108
Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar 141
BÖLÜM 5 151
SONUÇ VE ÖNERİLER 151
Sonuçlar 151
Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 152
İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 154
Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 156
Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 158
Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 160

Altıncı Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 162
Yedinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar 164
Öneriler 172
KAYNAKLAR 177
EKLER 193
EK 1. Etkinlik Planları 194
EK 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları 212
EK 3. Etik Kurul Onayı 213
EK 4. Veli Onam Formu 214
EK 5. Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni 215
EK 6. Kocaeli Arkeoloji Müzesi İzin 216
EK 7. Kocaeli Arkeoloji Müzesi Kocaeli Müze Protokol 217
EK 8. Ölçek İzin Belgesi 218
BENZERLİK BİLDİRİMİ 220
ÖZGEÇMİŞ 221

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri 60
Tablo 2. Müze Eğitimi Sanat Çalışmaları Planı 64
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Göz-Motor Becerilerinin Karşılaştırılması 99
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Şekil ve Zemin Ayrımı Becerilerinin Karşılaştırılması 101
Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Şekil Sabitliği Becerilerinin Karşılaştırılması 103
Tablo 6. Deney Grubundaki ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Mekânla Konumun Algılanması Becerilerinin Karşılaştırılması 105
Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Mekân İlişkilerinin Algılanması Becerileri Karşılaştırılması 107
Tablo 8. Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Eğitim Gezisi Öncesi Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodlar 110
Tablo 9. Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Gezisi Sırasında Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodları 110
Tablo 10. Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Eğitimi Sonunda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodları 110

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 1. Keşfedici Sıralı Karma Desen 50
Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubu Çocukların Ön Testte ve Son Testte Göz-Motor Becerilerinin Karşılaştırılması 100
Şekil 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Şekil ve Zemin Ayrımı Becerilerinin Kaşılaştırılması 102
Şekil 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Şekil Sabitliği Becerilerinin Kaşılaştırılması 104
Şekil 5. Deney Grubundaki ve Kontrol Gurubundaki Çocukların Mekânla Konumun Algılanması Becerileri Karşılaştırılması 106
Şekil 6. Deney Grubundaki ve Kontrol Grubundaki Çocukların Mekân İlişkilerinin Algılanması Becerileri 108
Şekil 7. Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkisi Araştırmanın Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları Cevapları Kod-Kategori-Tema 112

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel **Sayfa**

Görsel 1. Kuzucuk Animasyon Filmi 71
Görsel 2. Seramik Nesneler Uygulaması 72
Görsel 3. Seramik nesneler Sergisi 73
Görsel 4. Sanat Etkinliği Uygulama Etkinliği Örneği 75
Görsel 5. Buster Çizgi Film Şekilleri Öğreniyorum. 75
Görsel 6. Servis Aracı ile Müze Eğitim Gezisi Yolculuğu 76
Görsel 7. Geometrik Şekilleri Tanıyorum, Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum 77
Görsel 8. Şekiller ve Renkler Meteryal 78
Görsel 9. Asamblaj Sanat Etkinliği Öğrenci Uygulamaları 78
Görsel 10. Geometrik Şekilleri Tanıyorum, Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum-Asamblaj Etkinliği 79
Görsel 11. Sanat Etkinliği Çalışma Dosyaları 82
Görsel 12. Hayalimdeki Müze Sanat Uygulamaları 82
Görsel 13. Hayalimdeki Müze- Müze Girişi ve Müze Dışı Tasarımı 83
Görsel 14. Hayalimdeki Müze Eserleri, Müze İçi Tasarımı 83
Görsel 15. Müze Eğitim Gezisi için Servis Aracına Binerken 85
Görsel 16. 'Ben RODİN' hikâyesi görselleri 86
Görsel 17. Görsel Müzedeki Mitolojik Kahramanlar-Nike Heykeli Tamamlama Sanat Etkinliği 87
Görsel 18. Sanat Etkinliği Uygulama Etkinliği Örneği 87
Görsel 19. Arkeolog Kıyafeti Giyen Öğrenciler 89
Görsel 20. Arkeoloji Sanat Etkinliği Uygulama Örneği 90
Görsel 21. Arkeoloji Sanat Etkinliği Uygulama Örneği 91
Görsel 22. Müzeye Gidiyoruz, Su Altında Amfora Bulma 93
Görsel 23. Müzeye Gidiyoruz, Sandık Müze 94
Görsel 24. Sandık Müze ve Eser Fotoğraflarının Replikalar ile Karşılaştırılması 95
Görsel 25. Bul-Çiz Etkinliği 95
Görsel 26. Su Altında Amfora Bulma Uygulama Örneği 96
Görsel 27. Frostig Görsel Algı Testi Deney Gurubu ile Uygulama 97

Görsel 28. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müze Nedir Biliyor musun?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 113
Görsel 29. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Sanat Eserleri Neden Müzede Sergilenir?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası..... 115
Görsel 30. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzede neler öğrendin?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 117
Görsel 31. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Öncesinde "Müze mekân tasarım sanat çalışması hoşuna gitti mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası ... 119
Görsel 32. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzedeki Eserler Değerli midir?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 121
Görsel 33. Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzedeki Hangi Eser Seni Daha Çok Etkiledi, Anlatır mısın? " Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 122
Görsel 34. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müzeye Gittin mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 124
Görsel 35. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzede Kurallar Neden Vardır?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 126
Görsel 36. Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzede Neden Kurallarına Uymalıyız?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 128
Görsel 37. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müze Eğitim Gezisi Duyurusu Seni Heyecanlandırdı mı?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası..... 130
Görsel 38. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzedeki Nike Heykeli Sanat Eserini Tamamlama Çalışması Hoşuna Gitti mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 132
Görsel 39. Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzedeki Hangi Eserler Senin Sanat Çalışman İçin Fikir Verdi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası .. 134
Görsel 40. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Neden Müzeye Gideriz?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 136
Görsel 41. Müze Eğitim Ziyareti Sırasında "Arkeolog Olmak İster miydin, Anlatır mısın?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 138
Görsel 42. Müze Eğitim Gezisi Ziyareti Sonunda "Müzede Neler Yaptın?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası 140
Görsel 43. Müze Eğitim Gezisi Öncesi Çocuklar ile Yapılan Soru Cevap Konuşmalarından Alınan Metinlerin Zihin Haritası 143
Görsel 44. Müze Eğitim Gezisi Sonrası Çocuklar ile Yapılan Soru Cevap Konuşmalarından Alınan Metinlerin Zihin Haritası 143

KISALTMALAR/SİMGELER

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ICOM	International Council of Museums; Uluslararası Müzeler Konseyi
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
FGAT	Frostig Görsel Algı Testi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Araştırmanın giriş bölümünde problem durumu, amaç, önem, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

Problem

Sanat, toplumun ve kültürün değişimine paralel olarak farklı akım ve dönemlerin etkisinde şekillenmiştir. Sanat eserlerin dili kültürel unsurların etkileşimi, renkler, temalar ve desenler gibi öğeler aracılığı ile çözümlenmiştir. Bu bağlamda, sanat insanın yaşamı boyunca edindiği duygu ve düşünceleri estetik, yaratıcılık ve özgünlük yoluyla ifade ettiği bir dışavurum biçimi olarak değerlendirilmektedir. Sanat bu yönüyle yalnızca bir ifade aracı değil, aynı zamanda bireyin iç dünyasını şekillendiren ve dış dünya ile olan bağını güçlendiren bir platformdur.

Bu düşünce Herbert Read'in (1981) görüşüyle de desteklenmektedir. Read'e göre sanat, bir ifade aracıdır. Edebiyatın kendisini ifade etmek için mürekkep, kalem ve kâğıda ihtiyaç duyması gibi, sanat da yaratıcı bir ifade için farklı malzemeler ve teknikler aracılığıyla ortya konulduğunda çeşitli duyu organlarına hitap ederek izleyiciye veya dinleyiciye haz sunar. Sanatın izleyiciye sunduğu bu deneyim duyular aracılığıyla zenginleşerek derin bir zihinsel ve duygusal deneyimlere dönüşmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2019; 102). Böylece sanat, sadece bir görsel veya işitsel deneyim olmaktan çıkıp bireyin içsel dünyasına dokunan bir araç haline gelmektedir. İnsan yaşamının doğal akışı içinde yaşanan korku, heyecan, mutluluk, endişe gibi duygusal durumların ve düşüncelerin ifade edilmesi ile başlar. Ses, renk, ritim, edebiyat gibi farklı formlarda kendini göstererek insan duygularını ve düşüncelerini dışa vurma olanağı sunmaktadır (Türkcan, 2020; 1).

Sanatın bu güçlü ifade yeteneği, sadece yetişkinler için değil, özellikle çocukların gelişiminde büyük önem taşımaktadır. Sanat, çocukların hayal gücünü geliştirme, duygularını ifade etme ve yaratıcılıklarını destekleme konularında önemli bir rol oynarken, aynı zamanda onların duygusal ve zihinsel gelişimine katkı sağlar. Jelved'in

(2014) belirttiği gibi, erken yaşta sanatla tanışan çocuklar, uyum ve içgörü gibi yeteneklerini geliştirebilmektedir. Sanatın çocukların yaşamında aktif bir rol oynamasının, onların duygusal ve zihinsel gelişimine olumlu etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle, çocukların sanat eğitimine erken yaşlarda başlamaları ve bu yolda desteklenmeleri büyük önem taşımaktadır (Karaca, Şenol, Akyol ve Can Yaşar, 2018;14).

Sanatın insan yaşamındaki etkisi, yalnızca pasif bir deneyim olmaktan çıkarak, eğitimin temel bir unsuru haline gelmektedir. Sanatın birey üzerindeki dönüştürücü gücünü eğitim yoluyla aktarmak, sanat eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Sanat eğitimi, bireylerin sanata olan duyarlılıklarını geliştirmenin yanında yaratıcılığı teşvik eden ve estetik algılarını şekillendiren bir süreçtir. Dolayısıyla sanatın kendisi kadar, sanatın nasıl öğrenildiği ve öğretildiği de bireylerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine de katkı sağlamaktadır (Yolcu, 2020; 224). Çocukların duygusal ve zihinsel gelişiminde sanat önemli bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle, sanat eğitimine erken yaşlarda başlanması ve çocukların bu alanda desteklenmesi gerekmektedir. Sanat yoluyla çocukların yaratıcılıkları beslenmekte, estetik duyarlılıkları geliştirilmektedir ve eğitim sürecinde etki bir şekilde kullanılmaktadır. Sanat eğitimi, yalnızca sanatla ilgili becerilerin öğretilmesiyle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bireylerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlamaktadır.

Sanat eğitimi, estetik duyarlığını geliştiren ve yaratıcı düşünceyi teşvik eden temel bir eğitim alanıdır (Bender, 2020;135). Resim, müzik, heykel, tiyatro, dans ve edebiyat gibi çeşitli sanat dallarını içeren bu eğitim, bireylerin sadece sanatsal becerilerini değil, aynı zamanda eleştiriler düşünme, problem çözme, işbirliği ve iletişim gibi önemli becerilerini de geliştirir. Sanat eğitimi, özellikle erken yaşlardan itibaren çocukların gelişimine katkıda bulunarak onların toplumsal ve bireysel kimliklerini inşa etmelerinde kritik bir rol oynar. Sanat eğitiminin anlamını, önemini ve farkındalığını ifade edebilmek için belirli etkenlere ihtiyaç vardır. Bu, hedeflere uygun ve verimli bir işleme sürecini gerektirmektedir.

- Değişen ve gelişen çağa uygun öğretim teknikleri ve materyal kullanımının olanaklarını sağlayan müfredat oluşturulmalı,
- Donanımlı sanat eğitimcileri yetiştirilmeli,
- Ders saatleri örgün eğitimde yeterli düzeyde oluşturulmalı,

- Atölye ve materyallerin amaca uygunluğu sağlanmalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2019; 134).

Sanat eğitimi, örgün eğitimde önemli bir yer tutmaktadır. Görme ile bakma arasındaki farkları anlamayı sağlayan ve kişilerin estetik algısını geliştiren bir eğitim sürecidir (Gençaydın, 1987; 45). Sanat eğitimi; duygu ve düşüncelerin ifade edildiği, bilgi ile duygunun birlikte işlediği bir öğrenme sürecini kapsar ve kurumsal çalışmalarda 'güzel sanatlar eğitimi' olarak adlandırılır. Sanat disiplinlerinin birbiriyle olan ilişkisini kültür ve tarih bağlamında öğreten bu eğitim, teknik bilgi ve uygulamalarla desteklenmektedir (Kırışoğlu, 2002;78; Ünver, 2002; 103). Eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler değişim göstermiş ve bu değişimler sanat eğitimi de etkilemiştir. Eğitimde uygulanan öğretim modellerine yeni yöntemlerin eklenmesi, disiplinler arası çalışmayı arttırmıştır. Sanat eğitiminin esnek yapısı disiplinler arası çalışmalara olanak ağlamıştır.

Sanat eğitimi, okul öncesinden başlayarak bireylerde yaratıcılığı teşvik etmeyi, hayalleri aktarmayı, problem çözme yeteneklerini artırmayı ve birçok gelişim basamağını ilerletmeyi hedeflemektedir (Özsoy, 2015; 112). Akademik eğitimin verilmediği, yaparak-yaşayarak öğrenmenin temel alındığı okul öncesi dönemde sanat eğitiminin önemi araştırmalarla ortaya konmaktadır. İlk araştırma, Almanya-Münih'te okul müdürü G. Kerchensteiner tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya Levinstein ve Stern de destek vermiştir. Üç yüz bin çocuğun yaptığı resimler üzerinden yürütülen araştırmada önemli bulgular elde edilmiştir. 1920'li yıllarda çocuğun duygu ve fiziksel evrelerine göre davranış geliştirilmesi sanat eğitimi için ortak bir anlayış haline gelmiş ve bu anlayış günümüz eğitim sisteminde de varlığını sürdürmüştür (San, 2010; 56).

Okul öncesi dönem, bireyin erken çocukluk dönemidir. Bu dönem, bireyin yaşam temellerinin atıldığı dönemdir. Çocukluk döneminde atılan bu temeller, bireyde alışkanlığa dönüşüp ileri yaşlarda bilgi ve beceriye evrilerek bilimsel temellerin atıldığı döneme doğru ilerler. Bu bağlamda, Türkiye'deki eğitim sisteminde kullanılan eğitim program yapısı 'gelişimsel rehberlik' yaklaşımı 'sarmal', modeli ise 'eklektik'tir (MEB, 2024). Gysbers ve Myrick'e göre, gelişimsel rehberlik programı, örgütlenmiş ve belirli bir düzene uygun şekilde oluşturulmuş bir programdır. Bu program, çocuğun ilgisini, algısını ve becerisini merkeze alarak, çocuğun kazanımlarına cevap verir (Nazlı, 2016; 88). Sönmez'e (2017) göre, sarmal yaklaşım, yeni öğrenimlerin daha önceki öğrenimlerin üzerine kurulduğu, birbiriyle ilişkili ve aşamalı ilerleyen, program ilerledikten sonra önceki konuların tekrar edildiği bir yaklaşımdır (Direkci ve Yavuz, 2018; 45).

Okul öncesi dönem, bireyin gelişimi açısından hız kazandığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde gelişim basamakları desteklenmeyen çocuklar, zamanla kendilerinde bulunan yetenekleri kaybedebilmektedir (Berens, 1999; 73). Çocuklar, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin hızlandığı kritik dönemdedir. Bu dönemde çocukların sahip olduğu doğal merak duygusu, onların çevrelerini keşfetme ve öğrenme süreçlerinde önemli rol oynamaktadır. Bu dönemde çocuklar, çevrelerinde algıladıkları her olayı, çevreyi ve imgeleri merakla incelerken, çevrelerindekilere sosyal bağlamda sorular sormaya başlamaktadır. Bilton'a (2010) göre, çocukların merak duygusu, bilişsel, duyusal, motor ve dil gelişim basamaklarını harekete geçirerek deneyim kazanmalarını sağlamaktadır (Bilton, 2010; 45). Sanat eğitimi, çocukların gelişim basamaklarını destekleyerek deneyim sunmalarına olanak tanımakta ve toplumsal hayatta kendilerini ifade etmelerine imkân vermektedir (Karoğlu ve Ünüvar, 2017; 123). Sanat eğitimi, okul öncesinden başlayarak okul içi ve dışındaki sanat derslerinin ve faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır. Bu eğitim, estetik duygu ve güzellik hakkındaki farkındalığı artırmaya yöneliktir. Ayrıca, sanat eğitimi yaratıcı ve farklı biçimlerde düşünmeye de teşvik etmektedir (San, 2021; 89). Sanat, estetik farkındalığı arttırarak güzelliği anlama ve takti etme yetisi kazandırırken, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerinin de temellerini atmaktadır. Bu yaratıcı süreçler, yalnızca sınıf ortamında değil, müzelerde gerçekleştirilen eğitim etkinlikleriyle de desteklenmektedir.

Müzelerde gerçekleştirilen eğitim etkinlikleri, çocukların dil, sosyal-duyusal, bilişsel ve motor becerilerini geliştirirken, aynı zamanda hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Ata'ya (2002) göre, müze ziyaretlerinde, öğrencilerin gördükleri ve gezdikleri müze temaları önemlidir. Sanat, kültür, gelenek, görenek, tarih, bilim ve teknoloji temalarını yansıtan müzeler, çocuğun belleği üzerinde önemli ve aktif bir rol oynamaktadır. Müze tabanlı sanat eğitimi alan çocuklar, sanatla iç içe bir eğitim alarak görsel algılama, davranış gelişimi ve akademik başarı bakımından önemli kazanımlar elde etmektedir (San, 2021; 134; Okvuran ve Karadeniz, 2021; 18).

"Müzeler, günümüzün dinamik eğitim kurumları olarak, toplumların kültürel ve sanatsal birikimlerini koruma ve aktarma görevini üstlenirler" (Karadeniz, 2020, s. 144). Amerikan Müzeler Birliği'nin 1992 tarihli eşitlik raporuna göre, müze ziyaretleri, insanların geçmişe dair bilgi edinmelerine ve bu bilgiler sayesinde kendilerini daha güçlü ve üretken hissetmelerine yardımcı olan önemli mekânlar olarak ifade edilmektedir

(Aytaç, 1981; 112). Bu rapora göre, müzeler, bireyler arasındaki iletişimi güçlendirken, insanların birbirlerine karşı saygı duymalarını, yeni fikirlere açık olmalarını, gözlem yapmalarını, soru sormalarını ve cevap aramalarını teşvik etmektedir. Ayrıca, tarih, doğa, sanat ve bilime karşı merak ve farkındalığı artırmakta, insanların birbirine karşı sorumluluk duygularını güçlendirmektedir (Buyurgan, 2019; 76).

Sanat ve kültür alanında oluşturulan müze eğitim programlarının amacı, çocuklara yönelik eğitim programları oluşturmak ve bu programları Türkiye genelinde sürdürebilmektir. Programın içeriğinde, çocukların keyifle müze ziyaretleri yapabileceği ortamlar oluşturmak, etkinlik atölyeleriyle yaratıcılıklarını geliştirmek ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak yer almaktadır (İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz, 2014; 1727). Çocuğun gelişiminin hızlı ilerlediği kritik bu dönemde düzenli ve planlı eğitim ortamı sunulması önem arz etmektedir.

Çocuğun gelişim süreci devam ederken bilişsel, sosyo-duyusal, motor ve dil gelişimi açısından düzenli bir ortam sağlanması ve zaman ile çevresel sosyal ortamların sunulması gereklidir. Okul öncesi dönemde çocuklar, gerçek nesnelerle etkileşimde bulunmaktan büyük keyif alırlar. Özellikle evde yaşadıkları deneyimlere benzer ortamlarda, tanıdıkları nesneler ve örneklerle dolu yerlerde vakit geçirmekten hoşlanmaktadırlar. Bu tür tanıdık ve anlamlı çevreler, onların öğrenme süreçlerini destekler ve güven duygularını artırmaktadır. Bu nedenle, çocuklar için öğrenme alanları düzenlenirken, ev ortamına benzer ve onların günlük yaşam deneyimlerine uygun olacak şekilde tasarlanması gelişimsel dönemleri için önemlidir (Okvuran ve Güneröz, 2023; 282). Bu süreçte çocuklar gerçek nesneler ile etkileşime geçmeyi somut deneyimler yaşamayı büyük bir heyecanla karşılamaktadırlar.

Gelişimsel dönemler farklı alanları kapsar gibi görünse de hepsi birbiriyle bütünleşiktir (Yolcu, 2020; 58). Çocuğun gelişim dönemlerinin desteklenmesinde farklı öğrenmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda çocuğun öğrenmesi, birden fazla duyuya hitap eden uyarıcılarla daha kalıcı hale gelir. Çocuklar görerek, işiterek, koklayarak, dokunarak, soru sorarak ve tartışarak öğrenmeyi kalıcı kılarlar. Eğitim ve öğretim programlarının okul dışı sosyal ortamlarda yürütülmesi elzemdir (Oktay, 1998; 76). 24 Ağustos 2022 tarihinde Prag'da gerçekleştirilen 26. ICOM Genel Konferansı sırasında, ICOM Olağanüstü Genel Kurulu yeni bir müze tanımını kabul etmektedir "Müze, toplumun hizmetinde olan, kar amacı gütmeyen, kalıcı bir kurumdur; somut ve soyut mirası araştırır, toplar, korur, yorumlar ve sergiler. Kamuya açık, erişilebilir ve

kapsayıcı olan müzeler, çeşitliliği ve sürdürülebilirliği teşvik eder. Etik ve profesyonel bir şekilde toplulukların katılımıyla faaliyet gösterir ve iletişim kurarlar, eğitim, eğlence, düşünme ve bilgi paylaşımı için çeşitli deneyimler sunarlar" (ICOM, 2022).

19. yüzyılın başlarında müzelerin toplumu eğitebileceği düşüncesi gelişmeye başlamıştır. Her yaştan bireye formal ve informal öğrenme imkânı sağlayan müzelerin etkin kullanılabilmesi için devletler tarafından önemsenmiştir. Müzeler, taşıdığı özellikler bakımından farklılıklar içerseler de içerik olarak gelen ziyaretçileri gerçek bir ortamda karşılamaktadırlar (Buyurgan, 2019; 45; Ergin, 2020;34). Müzelerin toplumu eğitme işlevi, onların sadece sergileme alanları değil, aynı zamanda interaktif öğrenme merkezi haline gelmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda müzeler formal ve informal eğitimde önemli rol oynamaktadır. Müze eğitimi, temel eğitimden başlayarak yaşam boyu süren ve informal eğitim sürecinde de hayatı kapsayarak farklı öğrenme fırsatları sunan bir öğrenme biçimidir (İlhan ve Okvuran, 2000; 88).

Müzeler, eğiten ve çocuğun yaşam boyu öğrenme süreçlerine katkı sağlayan önemli kurumlardır. Müzelerin formal ve informal eğitimde sunduğu farklı öğrenme fırsatları, ziyaretçileri hem entelektüel hem de yaratıcı gelişimlerinde katkı sunmaktadır. Müze eğitimi, çocukların estetik duyarlılığını geliştirirken, kültürel mirası anlamalarına olanak tanıyan ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen dinemik bir öğrenme biçimi olmaktadır. Özellikle müzelerin sunduğu özgün ve etkileşimli ortamlar, çocukların kalıcı öğrenme deneyimleri edinmesini sağlayarak eğitim süreçlerine değer katmaktadır.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Türkiye'deki okul öncesi çocukların sanat eğitimi alanında müzede eğitim ve müzede sanat çalışmalarına dair eserlerin bulunduğu; ancak okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin görsel algı açısından çocuğun sanatsal görsel algı gelişimine etkisi konulu araştırmaların sayısının az olduğu saptanmıştır. Okul öncesi dönemde görsel algı konusunda yapılan çalışmalar; Yıldırım, Akman, Alabay (2012) tarafından hazırlanan "Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Sunulan Montessori ve Mandala Eğitiminin Görsel Algılama Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi" çalışması, erken yaştaki çocukların görsel algı davranışlarının bu eğitim yöntemiyle nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Akaroğlu (2014) "Sanat Eğitim Programının Altı Yaşındaki Çocukların Görsel Algı Düzeylerine Olan Etkisi" başlıklı araştırmasında, sanat eğitiminin çocukların algısal gelişimine katkısını incelemiştir. Yukay Yüksel ve Sever Kılıçgün'ün (2014) araştırmasında, "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4-5 Yaş Grubundaki Çocukların Görsel Algı Gelişimlerine Frostig Gelişimsel Görsel Algı

Eğitim Programı'nın Etkisi" konusunu ele alarak, belirli bir eğitimin merkezinin görsel algı programının rolü araştırılmıştır. Başak (2023), "Görsel Sanatlar Dersinin Görsel Algı Gelişimindeki Rolü ve Etkileri" araştırmasında, görsel sanatlar derslerinin ilkokul öğrencilerinin görsel algı gelişimindeki rolü ve etkileri incelenmiştir.

Bu araştırma, okul öncesi sanat eğitiminin müze ile ilişkilendirerek ve çocuğun görsel algı gelişim basamakları ile sanat çalışmalarına olan etkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorusu şudur: 'Müze tabanlı sanat eğitiminin, okul öncesi dönem çocukların görsel algı gelişimine etkisi nedir?

Amaç

Bu araştırmanın amacı, müzelerde yürütülen okul öncesi müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı bağlamında gelişimlerine katkısını incelemektir.

Alt Amaçlar

1. Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test göz-motor beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
2. Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil-zemin ayrımı beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil sabitliği beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekânla konumun algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
5. Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekân ilişkilerinin algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
6. Okul öncesi çocuğun, müze tabanlı sanat eğitimi konusunda görüşleri nelerdir?

7. Müze tabanlı sanat eğitimi uygulamasında okul öncesi çocuklarının gelişim düzeylerinde müze eğitimi öncesi ve sonrası fark var mıdır?

Önem

Müzeler, bireylerin geçmiş yaşantıları deneyimlemelerini sağlayan ve düş gücünü harekete geçiren eğitim ortamlarıdır. Gruplar halinde ziyaret edilen müze ortamları, sözlü iletişim, yaratıcı düşünme, sorgulama, muhakeme yürütme ve farklı zamanlar ile mekânlar hakkında düşünme yetilerini geliştiren alanlar olarak işlev görmektedir (Artut, 2020; 91). Bu bağlamda müze eğitimi; çocuğun sanatsal görsel algı gelişimi, göz-motor koordinasyonu, şekil-zemin ayrımı, şekil sabitliği, mekânla konum algısı ve mekân ilişkilerinin algılanması gibi becerilerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Okul öncesi eğitim programında yer alan müze gezilerinin, eğitim planı dâhilinde uygulanması çocukların gelişim alanlarını desteklemesi açısından önemlidir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB,2013) okul öncesi eğitim ve öğretim programında müze gezilerine yer verilmiştir. Ancak, programın ‘‘Ekler’’ bölümünde müze gezileri için özel bir eğitim akışı planı bulunmamaktadır. Bu araştırmada, MEB okul öncesi eğitim ve öğretim programının ‘‘Ekler’’ bölümüne müze eğitimi plan akışının eklenmesinin de önemi vurgulanmaktadır.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Türkiye'deki okul öncesi çocukların sanat eğitimi kapsamında müze eğitimi ve müzede sanat çalışmaları konulu araştırmalar görülmektedir; ancak okul öncesi dönemde sanat eğitimi bağlamında müzelerin sanatsal işlevine odaklanan araştırmalar sınırlıdır. Araştırmanın literatür taraması sırasında, bir TÜBİTAK Projesi aracılığıyla bu alandaki eksikliklerin belirlendiği tespit edilmiştir. Mevcut literatürde, müze eğitimi üzerine yapılmış çalışmalarda genellikle öğretmenler, öğretmen adayları ve ilköğretim ile lise öğrencileri hedef kitle olarak belirlenmiştir.

Bilir, tarafından yazılan 'Eğitim Bilimleri Alanında Müze Eğitimi Konulu Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi’’ başlıklı yüksek lisans tezinde 2010 yılında yapılan ‘‘Okul Öncesi Eğitimde Müzelerden Yararlanma Programının 6 Yaş Çocukları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi’’ adlı bir yüksek lisans tezi olduğu tespit edilmiştir (Bilir, 2023).

Ulusal Tez Bankası veri tabanına göre, 2017 ile 2023 yılları arasında yazılmış toplam 51 müze eğitimi konulu tez tespit edilmiştir. Bu tezler, genellikle sanat çalışmaları

üzerine yoğunlaşmamakta, okul öncesi eğitim hedef grubunu da kapsamamaktadır. Okul öncesi dönemde sanat eğitimi etkinliklerinde müze eğitiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yaygınlaştırılması öğrencilerin sanatsal gelişimlerine önemli katkılar yapabilecektir.

Araştırma, 57-68 ay okul öncesi dönem çocukların gelişimsel özelliklerini göz önünde bulundırularak planlar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Uygulanan etkinlikler etkinlikler kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı tarafından okul öncesi eğitim kurumunda sanat eğitimi öğretmeni olarak etkinlikler uygulanmış ve araştırmaya yön verilmiştir. Elde edilecek sonuçların, okul öncesi eğitimde sanat eğitiminin etkilerini artırmaya katkı sunması beklenmektedir.

Araştırma konusu belirlenirken, Türkiye'deki okul öncesi çocukların sanat eğitimi kapsamında; müze eğitimi, müzede sanat çalışmaları, müzelerin sanatsal işlevine dönük çalışma yapacak araştırmacılara kaynak olacağı, sanat eğitimi ve okul öncesi öğretmenlere müze eğitimi alanında rehber olacağı, aynı zamanda müze eğitiminin okul öncesi çocukların sanat algısı ve yaratıcılıkları üzerindeki etkilerini belgeleyerek bu alanda var olan literatürü zenginleştireceği düşünülmüştür.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Kocaeli ili İzmit İlçesinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim veren bir devlet anaokulu ve Kocaeli ili İzmit İlçesinde bulunan Arkeoloji Müzesi ile sınırlıdır.

Araştırmanın veri toplama aşaması 13 hafta sürmüş; okul öncesi eğitim alan 57-68 aylık öğrenciler ile sınırlandırılmıştır. Deney (14 öğrenci) ve kontrol grubu (14 öğrenci) toplam 28 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler iki sınıf halinde araştırma ve uygulamaya katılmışlardır.

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için okul öncesi eğitim alan öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış, ön test ve son test olarak Frostig Görsel Algı Testi yapılmıştır. Okul öncesi programı sanat eğitimi etkinlikleri uygulaması "Müze Eğitimi" ile sınırlandırımıştır.

BÖLÜM 2

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

Araştırmanın kuramsal temeller bölümünde, okul öncesi eğitim, okul öncesi sanat eğitimi, müze eğitimi ve görsel algı konuları kuramsal açıklamalar ile yer verilmektedir.

Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Okul öncesi eğitim, çocukların formal eğitime başlamadan önce sosyal ortamdan ve ailelerinden aldıkları eğitimle başlamaktadır (Başal, 2003; 23). Bu eğitimler oyun ve etkinlikler aracılığıyla gerçekleştirilmekte ve çocuklar oyun oynayarak problem çözme, keşfetme, paylaşma, sosyal beceriler kazanma, duyusal ve motor gelişimlerini destekleyen aktivitelerle öğrenme becerilerini geliştirmektedirler (Artut, 2004;78). 57-68 ay arasındaki çocuklar, ilköğretim dönemine başlamadan önce formal eğitim kapsamında okul öncesi eğitim kurumlarına kaydolmaktadırlar. Okul öncesi eğitim veren kurumlar, planlı ve çocuğa uygun bir ilke ile eğitim ve öğretim etkinliklerini düzenlemektedir. Bu eğitimler, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, dil ve motor gelişimlerini dikkate alarak hazırlanmaktadır (meb.mevzuat.gov.tr). Özellikle bu dönemde verilen eğitimin, çocukların ileriki yaşantılardaki akademik başarılarını, sosyal becerilerini ve kişisel gelişimlerini büyük ölçüde etkilediği bilinmektedir. Okul öncesi dönemde alınan temel eğitim, çocuğun problem çözme yetilerini geliştirmekte, eleştirel düşünme becerilerini desteklemekte ve yeni bilgileri keşfetme isteğini pekiştirmektedir.

Okul öncesi eğitimde çocuklar, akran grubuyla bir araya gelerek sosyalleşme becerilerini, dil gelişimini ve insanlarla ilişki kurma yetilerini geliştirmektedir (Arıcı, 2016; 54). Planlı eğitim sürecinde matematik, fen bilimleri ve temel eğitim konularında ön bilgiler edinmekte, bu da ilkokula başlarken motivasyonlarını artırmaktadır. Okul öncesi eğitim, çocukların bireysel yeteneklerini fark etmelerine yardımcı olmakta ve özgüvenlerini artıracak şekilde desteklemektedir (Gülay, 2010; 67). Okul öncesi eğitim kurumlarının, çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla kurumların açık ve kapalı alanları, çocukların oyun, sanat ve

fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve çocuk ergonomisine uygun olarak planlanması çok önemlidir.

Okul Öncesi Gelişim Alanları

Okul öncesi dönemde çocukların gelişim alanları birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Çocukların gelişimi, fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal alanlarda karmaşık ve etkileşimli bir süreçtir. Her bir gelişim alanı, çocuğun yaşamında önemli bir rol oynar ve onun genel iyilik hali ile gelecekteki başarısını belirler. Bu alanlar, çocuğun bilişsel yeteneklerini geliştirmesinden, duygusal deneyimlerini yönetmesine kadar çeşitli yönlerde etkilidir. Çocuğun gelişim alanları bilişsel, sosyo-duyusal, motor ve dil gelişim alanlarına ayrılmıştır.

Çocuğun Bilişsel Gelişimi

Bilişsel gelişimalanı, çocuğun zihinsel süreçlerinde yaşanan değişim ve ilerlemeyi ifade etmektedir. Bu gelişim, çocuğun çevresini merak duygusu ile anlamlandırması, akıl yürütmesi, bilgiyi anlayarak işlemesi ve kullanması şeklinde gerçekleşmektedir. Bilişsel gelişim, bellek işleyişi, odaklanma ve dikkat gibi zihinsel süreçleri kapsamaktadır. Çocuk, çevresinde zengin uyaranlara maruz kaldıkça düşünme ve öğrenme kapasitesini geliştirmektedir (Kürkçüoğlu, 2010; 102).

Bilişsel gelişim, çevresel etkilerden, genetik faktörlerden, öğrenme durumlarından ve deneyimlerden etkilenmektedir. Bu nedenle, bireyin okul öncesi dönemden başlayarak yaşamı boyunca destekleyici çevresel deneyimlere ve eğitim fırsatlarına erişimi büyük önem taşımaktadır (Sönmez, 2000; 89). Sağlıklı bir bilişsel gelişim için, uygun ve zengin çevresel deneyimlerin yanı sıra destekleyici ilişkiler ve eğitim fırsatları da sağlanmalıdır (Ülgen ve Fidan, 1983; 45). Bilişsel gelişim, çocuğun zihinsel süreçlerinde yaşanan değişim ve ilerlemeyi kapsayan karmaşık bir süreçtir. Çevresel uyaranlar, genetik faktörler, öğrenme deneyimleri ve eğitim fırsatları bu gelişimi önemli ölçüde etkilemektedir. Özellikte okul öncesi dönem, çocuğun düşünme ve öğrenme kapasitesinin şekillendiği kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocuğa sunulan zengin çevresel uyaranlar, destekleyici sosyal ilişkiler ve eğitim fırsatları, bilişsel gelişimin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için gerekmektedir.

Çocuğun Sosyo-Duyusal Gelişimi

Sosyo-duyusal gelişim, bireyin çevresinden gelen uyarıcılara karşı duyarlılığını ve algılama yeteneklerini geliştirme sürecidir. Duyusal gelişim, koku, tat, görsel, işitsel ve dokunsal duyuları kapsar ve bireyin çevresiyle olan etkileşimini sağlar. Bebeklikten itibaren başlayan duyusal gelişim, yaşam boyu devam eder. Bu süreç, çevreden gelen verileri algılayarak etkileşime geçmeyi içermektedir. Bebekler doğduklarında duyusal uyarıcılara karşı oldukça duyarlıdır; ses, koku, görme ve dokunma duyuları aracılığıyla algıları gelişmekte, öğrenme deneyimleri başlamaktadır (Mather, 2018; 130). Duyusal gelişim yaşamın ilk dönemlerinden itibaren önemli bir rol oynadığı bu süreçte, birey çevresindeki dünyayı daha yakından tanımaya başlar ve bu duyular aracılığı ile bilgi edinmektedir. Bu nedenle, çevreden gelen uyarıların çeşitliliği ve kalitesi, duyusal gelişimin sağlıklı bir şekilde ilerlemesine katkıda bulunmaktadır.

Duyusal gelişim, çocuğun çevresine karşı dikkatini toplamasına ve farklı çevresel etkileri keşfetmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, erken çocukluktan itibaren çocuklara çeşitli uyarıcılar sunulmalıdır. Çocukların oyun deneyimlerinde özellikle renkli, dokulu, sesli, tatsal ve kokusal özellikler bulunmalıdır. Duyusal gelişimi desteklemek için okul dışı eğitim olanaklarından yararlanılmalıdır. Doğanın seslerini, yaprakların ve toprağın dokusunu ve kokusunu, müzik içeren ortamlarda ve tat duyusunu geliştirecek mekânlarda çocuklara deneyimleme fırsatları sunulmalıdır (Pekçetin, 2015; 56).

Çevreden gelen duyusal bilgiler önce organize edilmekte, sonra yorumlanmaktadır; beyinde oluşan bu süreç ise nörolojik gelişim olarak adlandırılır (Schaaf ve Miller, 2005; 98). Duyusal gelişim, çevre ile iletişime geçme ve sosyalleşme açısından önemlidir ve hayat boyu önemli bir rol oynamaktadır (Çetin Sultanoğlu ve Aral, 2015; 76).

Çocuğun Motor Gelişimi

Psikomotor gelişim, bireyin anne karnından itibaren başlayan ve hareket yeteneklerini kapsayan bir gelişim sürecidir. Bu gelişim, bireyin bilişsel ve duyusal gelişimiyle doğru orantılı olarak ilerlerken, çevresiyle etkileşimde bulunabilmesi, günlük yaşamında bağımsızlık kazanması açısından önem arz etmektedir. Bu süreçte motor

becerilerde, koordinasyonda ve denge yeteneklerinde önemli ilerlemeler kaydedilmektedir (Tercan, Dursun ve Bıçakçı, 2015; 34).

Ebeveynlerin, çocuklarının yeteneklerini geliştirip güçlendirmeleri ve hususlar üzerinde durmaları önemlidir. Erken çocukluktan itibaren psikomotor gelişim süreci, etkinliklerle ve oyunlarla desteklenmelidir. Küçük kas gelişimi sanatsal çalışmalarla desteklenirken, büyük kas gelişimi ise spor ve egzersizlerle bireyin sağlıklı yaşam sürecine katkıda bulunmalıdır (Gallahue, Ozmun ve Goodway, 2014; 121).

Okul öncesi gelişim alanları, çocuğun yaşına bağlı olarak farklılık göstermektedir ve her çocuk kendine özgü bir gelişim süreci geçirmektedir. Ebeveynlerin bu süreci desteklemek için çocuklarını dikkatle gözlemlemeleri, tanımaları ve ihtiyaç duydukları eğitim ortamlarını sağlamaları gerekmektedir.

Çocuğun Dil Gelişimi

Dil gelişimi, çocuğun emme dürtüsüyle birlikte başlayan ve çevrenin verdiği tepkilere göre şekillenen ses çıkarma eylemleriyle gelişmektedir (Lethbridge, 2013; 45). Çocuğun çıkardığı seslere verilen pekiştireçler, konuşma yeteneğinin ortaya çıkmasını sağlar. Dil; bireyin duygularını, düşüncelerini ve isteklerini ifade etmesi ile yaşamını sürdürmesine olanak tanır ve toplumlar arası iletişim için önemli bir araçtır (Arıcı, 2016; 54). Dil gelişiminin temelinde, çocuğun çevresel uyarıcılara verdiği tepkiler ve bu tepkilere karşılık aldığı geri bildirimler yer almaktadır. Bu etkileşimler, dilin temel yapı taşlarını oluştururken, aynı zamanda çocuğun çevresini anlama ve kendini ifade etme becerisini de pekiştirmektedir.

Dil gelişimi, bireyin yetiştiği coğrafya, aile ve eğitim ortamı gibi faktörlerden doğrudan etkilenmektedir (Senemoğlu, 1989; 67). Çocukların ilk kelimeleri genellikle 12-18 ay arasında ortaya çıkmakta ve dil becerileri hızla gelişmektedir. Cümle kurma ve kendini ifade etme becerileri her bireyde farklı hızlarda ilerlemektedir. Çocukların kelime dağarcığının gelişimi ve doğru telaffuz becerileri için öğretmenlerin ve yakın çevrenin desteği ve okuma alışkanlığının kazandırılması önemlidir (Kol, 2011; 89).

Sanat Eğitimi

Sanat, duyguların yaratıcılık ve estetikle birleştiği bir ifade biçimi olarak insan zihninden dışa vurumdur. Edebiyat, tiyatro, resim ve müzik gibi alanlar, tarih boyunca toplumların kendilerini ifade etme biçimleri olmuştur (Akaroğlu, 2014; 23). Önemli tarihçiler, farklı toplumların tarihlerini anlatırken, güce dayalı detaylardan ziyade sanat, bilim ve teknoloji gibi yaratıcılığın ön planda olduğu detaylara odaklanır. Bu bağlamda, toplumları birbirinden üstün kılan faktörler zekâ, yaratıcılık ve üretim kapasitesidir (Kavcar, 1993; 263).

Zekâ, yaratıcılık ve üretim düzeyinin artışı, bireylerin eğitim sürecine katılımları ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle toplumların eğitim politikaları, çağa uygun olarak güncellenmekte ve geliştirilmektedir. Geçmiş yıllara kıyasla artan önem ve değere sahip olan yaratıcılık ve üretim kavramları, hayal gücünün geliştirilmesi, eleştirel düşünme ve disiplinler arası çalışmalarla daha da önem kazanmıştır. Bu bağlamda, sanat ve sanat eğitimi dersleri, yeni süreçte ön plana çıkarak eğitimin önemli bir bileşeni haline gelmiştir (Ünver, 2016; 57).

San' a (1985; 19) göre, sanat eğitimi; güzel sanatların tüm alanlarını kapsayan, insan duyularının tümünü etkileyen, okul içi ve okul dışı ortamlarda yer alan eğitim türüdür. Sanat eğitimi, yaratıcılığı, eleştirel düşünmeyi, problem çözme becerilerini, tasarımı, ritmi ve yetenekleri geliştirmeyi hedefler (Artut, 2009; 102). Sanatı anlamlandırabilmek ve hayatın içinde sanata duyulan ilgiyi pekiştirmek, bireyin duygularını ifade edebilmesi için gereklidir. Sanat, oluşum sürecinde bireyin duygularını tetikleyen, düşüncelerini ortaya koyan, çevreye karşı duyarlılığını ve hayata karşı duruşunu temsil eden bir fenomendir.

Sanat eğitimi; yaratıcılığı, düşünce süreçlerini, duyguların ifadesini, estetiği ve kültürel mirasın ortaya çıkmasını temel alır. Avrupa'da 1989'da başlayan sanat eğitimi reform görüşmelerinde, eğitim sürecinde sanatın rolü üzerine çeşitli kavramlar tartışılmıştır, bunlar arasında sanat yoluyla eğitim, sanatta eğitim, sanat için eğitim ve sanat ile hobi gibi kavramlar bulunmaktadır (Ünver, 2016; 89).

Türkiye'de (Osmanlı İmparatorluğu döneminde) sanat eğitimi hareketleri, 1908'de Meşrutiyetin ilanı ile birlikte başlamıştır. Osmanlı döneminin batılılaşma çabaları kapsamında, Avrupa'dan ilham alınarak sanat biçimi ve renk konularında ilerlemeler kaydedilmiştir. İlk sanat eğitimi dersleri, Mühendishane-i Berri Humayun'da (Kara Harp Okulu) verilmeye başlanmıştır ve bu dersler genellikle minyatür ve resim estetiği üzerine

odaklanmıştır (Berk, 1973; 107). 1831 yılında Bahriye (Deniz Harp Okulu), Batı tarzında resim yapacak sanatçılar yetiştirmek üzere sanat eğitimi derslerine başlamıştır. Bu okulun sanat eğitimcileri, Fransız ressamlardan oluşmuştur. Ayrıca, Harbiye'de 1846 ve 1887 yıllarında sanat eğitimcileri ders vermiştir. Harbiye, 'Menşe-i Muallimin' statüsündeki başarılı öğrencileri askeri ve sivil okullarda sanat eğitimi dersleri vermek üzere yetiştirmiştir (Tansuğ, 1993; 132).

Galatasaray Mekteb-i Sultanisi ve Darüşşafaka Lisesi, askeri okulları örnek alarak ilk sanat eğitimi derslerini veren sivil okullar arasında yer almışlardır. 19. yüzyılda sanat eğitimi ile birlikte mimarlık ve heykel eğitimi de başlamıştır. 1835 yılında Viyana, Londra, Berlin ve Paris'e toplam 12 asker iki yıl süreyle eğitim almaları için gönderilmiştir (Tansuğ, 1993; 54). Güzel Sanatlar Akademisi (Sanayii Nefise Mektebi), 1883 yılında Osman Hamdi Bey'in müdürlüğünde kurulmuştur (Aydın, 2014; 72). 1887 ile 1908 yılları arasında öğretim sorumluluğu yabancı eğitimcilere verilmiştir. Osman Hamdi Bey'in ardından Nazmi Ziya ve Çallı Kuşağı'nın eğitimci olarak göreve başlamasıyla okuldaki yabancı kadrolar azalmaya başlamıştır. Sanayii Nefise Mektebi'nin atölyelerinde üretilen eserler, sanat eğitiminin akademik bir disiplin olarak kabul edilmesine önayak olmaktadır (Turani, 1977; 124-125). Bu dönemde, portre çizimleri ve figür çalışmaları gibi alanlara yoğunlaşmaktadır. Mimarlık ve heykel dersleri için yabancı ülkelerden eğitimci desteği sağlamaktadır. Türk eğitimcilerin kadrolarda yer almasıyla birlikte, sanat eğitimi alanında milli bir kimlik kazanılmaya başlamaktadır. Bu süreç, Sanayii Nefise Mektebi' ndeki eğitim anlayışını da derinden etkileyerek, hem sanat hem de eğitim alanında köklü değişimlerin öncülüğü yapılmaktadır.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Türkiye'de birçok değişim ve yenilik gerçekleşmiştir. Avrupa'dan esinlenilerek yapılan bu yeniliklerden biri de Sanayii Nefise Mektebi'nin adının ‘‘Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’’ olarak değiştirilmesidir. Cumhuriyetin asıl amacı, yaratıcı, akılcı ve yapıcı bireyler yetiştirmektir. Bu dönemde, çok sesli müzik, Batı edebiyatı ve resim konularına özellikle önem verilmiştir. (Aydın, 2014; 112-113). Cumhuriyet dönemiyle birlikte Türkiye’de sanat ve eğitim alanında yapılan yenilikler, Batı etkisiyle şekillenirken, aynı zamanda milli kimliğin güçlenmesin de katkı sağlamaktadır. Bu dönemde sanat eğitimi, yaratıcı ve akılcı bireyler yetiştirme amacı doğrultusunda yeniden yapılandırılmaktadır.

Sanat Eğitiminin Amaçları

San'a (1977) göre, sanat, insan ile doğa arasındaki nesnel gerçekliğin estetik anlamda duygu ve düşünceler yoluyla dışa vurumudur. Sanat eğitiminin amacı, '' sanat yoluyla eğitim'' bireyin duygu ve düşüncelerini renk, melodi, söz, ritim, çizgi gibi unsurlar aracılığıyla ifade etme çabasıdır. Sanat öğesini hissettiğimiz an önce duygular, sonra düşünceler ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, sanatı anlamak, ona işlerlik kazandırmak, anlamlandırmak ve düşüncede doğru şekilde tasarlayabilmek için eğitime ihtiyaç duyulmaktadır (Artut, 2009).

Sanat eğitimi, bireyin yaratıcılığını, estetik anlayışını ve duygularını ifade etme yeteneğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Sanat eğitimi; sanat nesnesinin tekniklerini, kullanılan malzemeleri ve farklı disiplinlerini tanıyarak sanat kültürünü öğrenmeye yardımcı olmaktadır. Ayrıca, kişinin duygularını, düşüncelerini ve psikolojik durumunu ifade etmesine katkıda bulunmaktadır. Erken çocukluktan itibaren eğitim sürecine dahil edilen sanat eğitimi, kişide problem çözme, iş birliği yapma, yaratıcı düşünme, görsel okuryazarlık ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir. Bireyin kültürel ve tarihsel bağlamda sanat eserlerini anlamasına ve kişisel gelişimine yardımcı olmaktadır (Aytaç, 1981; 11-12).

Erken çocukluk ve okul öncesi dönemlerinde sanat eğitimi ortamının çocuğa uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir. Masa ve sandalyeler çocuğun ergonomik yapısına uygun olacak şekilde seçilmelidir. Sanat malzemeleri, çocuğun vücut yapısına uygun boyutlarda olmalıdır. Müzikle duygu ve düşüncelerini ifade ederken çocuklar kendilerini rahat hissedebilmeli ve özgün sanat eserleri ortaya koyabilmelidir. Resimle sanatını ifade etmeye çalışan çocuklara, yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri araç-gereçler sunulmalıdır. Ayrıca, çocukların el-göz koordinasyonunun sağlığını koruyacak şekilde tedbirler alınmalıdır (Edwards ve Nabors, 1993; Eliason ve Jenkins, 1994). Sanat eğitimi, bireyin yaratıcılığını, estetik anlayışını ve duygusal ifadesini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu eğitimin erken çocukluk döneminden itibaren uygun ortamlarda sunulması bireyin zihinsel ve duygusal gelişimini desteklemektedir. Çocukların yaşına uygun fiziksel ortamlar ve sanat malzemeleri, öğrenme sürecini güçlendirirken, problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini de geliştirmektedir.

Sanat eğitimi bağlamında, çocukların hangi malzemelerle çalışacakları belirlenmeli ve bu malzemeler örneklerle tanıtılarak gösterilmelidir. Çocukların sanat eğitimi etkinliklerinde, amaçlarına uygun ve güvenli bir şekilde araç-gereçleri

kullanmaları sağlanmalıdır (Nikoltsos, 2000). Uygun araç ve gereçler, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmelerine ve sanatsal becerilerini ilerletmelerine yardımcı olmaktadır. Bu araçlar, öğrencilere farklı teknikleri deneme ve kendilerini ifade etme imkânı sunmaktadır. Bu nedenle, sanat eğitimine ve bireyin yaşına uygun araç ve gereçlerin seçimi önemli bir rol oynamaktadır.

Fırçalar: Farklı ebatlarda ve türlerde fırçalar sanat eğitimi için önemli bir araçtır. Akrilik boya, yağlı boya, suluboya gibi farklı boya teknikleri için uygun fırçalar boyut ve numarada bulunmaktadır (Smith, 2017; 45-48).

Palet: Boya oluşturmak ve renkleri karıştırmak için kullanılan nesnedir. Paletler öğrencilerin sanat çalışmalarını kolaylaştırmaktadır (Brown ve Green, 2019; 33).

Tuval ve kâğıt: Sanat eğitimi için kullanılan tuval ve kağıtlar çeşitli boyutlarda, dokularda ve kalitede bulunmaktadır (White, 2015;81).

Renkli kalemler: Renkli kalemler çizim yaparken renkleri kullanarak yaratıcılıklarını bir adım ileriye taşımalarını sağlamaktadır (Harris, 2020;103).

Makas ve yapıştırıcı: Kolaj yaparken veya farklı materyalleri bir araya getirirken kullanılan makas ve yapıştırıcılar öğrencilerin sanat eserlerini ortaya koymasında kullanılmaktadır (Miller, 2018;60).

Modelleme kil: Heykel ve modelleme çalışmaları için kullanılan modelleme kil, öğrencilerin üç boyutlu eserler yaratmalarına olanak sağlamaktadır (Lewis, 2016; 2016).

Pasteller ve makineler: Özellikle soft pastel ve yağlı pastel gibi farklı türlerdeki pasteller çeşitli desen ve renk çalışmaları için kullanılabilmektedir. Marker kalemler de farklı tekniklerle çalışarak öğrencilerin farklı alanlarda deneyim kazanmalarını sağlamaktadır (Robinson, 2021; 49).

Sanat eğitimi, atölye ve stüdyo ortamlarında öğrencilere sunulmalıdır ve bu ortamlarda çocukların beden yapısına uygun raf, dolap, masa ve sandalyeler seçilmelidir. Sanat eğitimi uygulanan mekânlarda, dolap kapakları yerine araç-gereçlerin sergilendiği açık raf sistemleri kullanılmalıdır. Malzemeler, çocukların ilgisini çekecek ve kolayca görebilecekleri düzeyde yerleştirilmelidir. Eğitimciler, fiziksel ortamda bulunan araç-gereçlerin çocuklara zarar vermeyecek malzemelerden seçilmesine özen göstermeli ve kullanım sırasında çocuklara dikkat etmeleri gerekenler öğretilmelidir (Cherry, 1990).

Sanat eğitiminin atölye ve stüdyo ortamında etkili bir şekilde yürütebilmesi için çocukların fiziksel özelliklerine uygun düzenlemelerin yapılması önem taşımaktadır. Açık raf sistemi, malzemelere erişim kolaylığı sağlarken, güvenli ve çocuğa uygun araç-

gereç seçimi de eğitimin verimli ve güvenli bir şekilde sürdürülmesi sağlanmaktadır. Eğitimcilerin bu konudaki sorumlulukları, sanat eğitiminin amacına ulaşmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Okul Öncesinde Sanat Eğitimi

Erken çocukluk döneminden itibaren bireylerin sanat ve kültürle etkileşimde bulunması, sanat eğitimi aracılığıyla mümkün olmaktadır. Eğitim ve günlük yaşam ortamlarının sanat ve kültürle bütünleşik bir şekilde çocuklara sunulması, onların bilişsel, duyusal, dil ve sosyal yönden gelişimini desteklemektedir. Bamford'a (2007; 29) göre, eğitim ortamında çocuklar sanatı deneyimlemeyi öğrenirken, okul dışında ise yeteneklerini sergileme eğilimindedirler. 1970'lerde sanat eğitimi derslerinde çocukların sanatsal çalışmaları ürün odaklıyken, günümüz programlarında daha yaratıcı, yenilikçi ve süreç odaklı hale gelmiştir.

Okul öncesi eğitimin başladığı ilk günlerde çocukları rahatlatmak ve okula motive etmek için sanat eğitimi doğrudan etkilidir. El sanatları ve resim etkinlikleri, bu bağlamda önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların ilk günlerde oluşturduğu etkinlikleri ebeveynleriyle paylaşmaları, okula karşı güven ve tatmin edici bir etki yaratmaktadır. Okul öncesi eğitimde sanat etkinlikleri, çocukların eğlenerek öğrenime dâhil olmalarını sağlayan bir süreçtir (Baguley ve MacDonald, 2013;47). Sanat eğitiminin, okul öncesi dönemde çocukların okula adaptasyonu ve motivasyonunu destekleyen bir araç olarak kullanılması, eğitim sürecinin verimliliğini artırmaktadır. Çocukların sanat etkinkikleri, okula uyum sürecinde olumlu katkı sağlamaktadır.

Richard ve Treichel'e (2013; 226) göre, eğitim konularına sanatı dâhil ederek bütünleşik bir şekilde etkinliklerin daha ilgi çekici ve eğlenceli yollarla öğretilmesi mümkündür. Bu bağlamda hem bireysel yaratıcılığın desteklenmesi hemde bütünleşik bir öğrenme ortamının oluşturulması mümkün hale gelmektedir.

Okul öncesi eğitim programının çağdaş ve güncel eğitim sistemine uygun şekilde düzenlenmesi esası benimsenmelidir. Öğrenci merkezli pedagojik yaklaşımlar, gerçek hayattan alınan temalar ve öğrencilerin problemlerine odaklanan eğitim ve öğretim etkinlikleri kullanılmalıdır (Başal, 2003;80). Bütünleşik öğrenme teknikleri, öğrencilerin önceki öğrenmeleri ile bağlantı kurmalarını sağlamakta, yeni bilgileri daha anlamlı yollarla edinmelerine yardımcı olmaktadır (Todd, 2010;87-88).

Sanat, çocuk gelişiminin temel unsurlarından biridir ve eleştirel düşünce ifade etmede güçlü bir araçtır. Çocukların görsel, işitsel ve motor becerilerini eş zamanlı olarak destekler. Bu bağlamda, sanat etkinlikleri sırasında yapılan gözlemler, çocukların gelişim süreçlerini izlemek için kritiktir. Sanat eğitiminden yoksun kalan çocuklar, öğrenme deneyimlerinde önemli eksikliklerle karşılaşabilir. Sanatın sunduğu zengin ifade olanakları, çocukların dünyayı anlama ve anlamlandırma becerilerini güçlendirme de önemli bir rol oynar (Acer, 2023). Sanat eğitimi, çocukların tüm gelişimsel dönemlerini destekleyen kritik bir unsurdur, çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirip daha yaratıcı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Görsel Algı

Algı, duyusal organlar aracılığıyla alınan duyusal uyarıcıların beyin tarafından yorumlanması ve anlamlandırılması sürecidir (Genç, 2003; 47). Bu süreç, dış dünyadaki olayları ve nesneleri hissetme, tanıma ve anlama kapasitemizi belirlemektedir (Dönmez ve Diğerleri, 2000;102-103). Algılama süreci, dış dünyadan gelen duyusal uyarıcıların alınması, duyu organlarımız aracılığıyla algılanması, beyne iletilmesi ve orada yorumlanması şeklinde işlenmektedir. Bu süreçte en önemli rolü duyu organlarımız oynamaktadır; ancak dikkat ve hafıza gibi faktörler de algıyı şekillendiren önemli unsurlardır (Fowler, 1996; 81). Algı sürecinde duyumlarımız sınırlı veya yanıltıcı olabilmektedir (Ömeroğlu ve Kandır, 2005;87). Ayrıca kişisel deneyimler, önyargılar, kültürel faktörler ve eğitim düzeyi gibi etmenler algılamayı etkileyebilmektedir. Bu nedenle, farklı insanların aynı olayı farklı şekillerde algılaması sıkça görülen bir durumdur. Kişilerin algılama sürecinde iki önemli aşama vardır. İlk olarak, deneyimsel olgu; duyu organları aracılığıyla alınan ses, dokunma, görme, koku ve tat gibi uyarımlar, beyinde gruplar halinde bir araya gelerek anlamı oluşturmaktadır. İkinci aşama ise, bu uyarıların zihinde yapılandırılması ve depolanmasıdır (Wood, 2001; 47-48). Algı, her bireyin dünyayı farklı algılaması çok yönlü süreçlerin bir sonucudur. Duyusal bilgilerin işlenmesi ve zihinde yapılandırılması ile bireyin dünyayı anlamlandırmasına olanak tanıyan temel zihinsel bir süreçtir.

Görsel algılama, insanların çevrelerini görsel olarak algılayabilme yeteneğidir. İnsanlar gözleri ve beyinleri aracılığıyla çevrelerindeki görsel bilgileri işlemekte ve yorumlamaktadır (Morgan, 1995; 81). Görsel algılamanın temelini, gördüğümüz

nesnelerin, şekillerin, renklerin ve hareketlerin beyin tarafından işlenmesi oluşturmaktadır. Gözlere gelen ışık, göz lensi tarafından kırılarak retina adı verilen bir tabakaya düşmektedir. Retina, ışığa duyarlı hücrelerden oluşmakta ve bu hücreler, gördüğümüz nesneleri elektriksel sinyallere dönüşmektedir (Cüceloğlu, 1991;103; Koç, 2002; 60).

Frostig'e (1964;87) göre, retinadaki bu sinyaller, optik sinirler aracılığıyla beyne iletilmektedir. Beyinde, görme korteksi adı verilen bir bölgede görsel bilgiler işlemekte, yorumlanmakta ve böylece görsel algılama gerçekleşmaktedir (Eagleman, 2016; 228). Ademir'e (2006;49) göre, görsel algılama, nesne tanıma, figür-araştırmacılık, şekil ve boyut algılama, renk algılama, derinlik algılama, hareket algılama gibi farklı unsurları içermektedir. İnsanlar, nesneleri tanıyabilmekte, yüzleri ayırt edebilmekte, mekânları algılayabilmekte ve gördükleri hareketleri takip edebilmektedir (İnceoğlu, 2004;87-88).

Lerner'a (1976; 47) göre, görsel algılama bazen yanıltıcı olabilmektedir. Örneğin, optik illüzyonlar veya algı yanılsamalarıyla insanlar görsel algılarını yanıltabilmektedirler. Ayrıca, renk körlüğü veya göz bozuklukları gibi bazı sağlık sorunları görsel algılamayı etkileyebilmektedir (Akt; Tuğrul ve diğerleri, 2001; 79-80). Görsel algılama, çevredeki bilgileri anlamlandırmaya yardımcı olan önemli bir bilişsel yetenektir (Akçin, 1993;103). Bu yetenek, insanların dünyayı keşfetmesine, iletişim kurmasına ve birçok günlük aktiviteyi yerine getirmesine yardımcı olmaktadır (Brown, 2008; 61; Tseng ve Chow, 2000; 87). Görsel algılama, bireyin çevresindeki dünyayı anlamlandırmasında yardımcı olan bilişsel bir süreçtir. Bu süreç, beyne iletilen görsel bilgilerin işlenmesi ve yorumlanmasıyla gerçekleşir ve insanların nesneleri tanıma, ayırt etme, algılama yeteneklerini geliştirmektedir. Ancak görsel algılamayı etkileyen faktörler olmaktadır. Bunlar; göz rahatsızlıkları, optik ilizyonlar olmaktadır. Görsel algının doğru ve etkili çalışması önem arz etmektedir.

Frostig Görsel Algı Testi

Okul öncesi dönemde Frostig Görsel Algı Testi, çocukların görsel algı yeteneklerini değerlendirmek için özel olarak tasarlanmış bir testtir. Bu test, genellikle 3 ila 6 yaş arasındaki çocukların görsel algılama becerilerini değerlendirir. Erken çocukluk döneminde görsel bilgileri algılamada ve işlemede önemli gelişim gösterirler. Test, çocukların görsel detayları fark etme, benzerlikleri ve farklılıkları ayırt etme yeteneklerini

ölçer. Ayrıca, görsel bilgiyi motor tepkilerle entegre etme ve görsel uyaranlara yanıt verme becerilerini değerlendirir. Bu test süreci, çocukların görsel algı becerilerinin gelişimini izlemeye ve gerekli eğitim veya desteklerin planlanmasına yardımcı olur.

Frostig Görsel Algılama Testi, Marianne Frostig tarafından geliştirilmiş ve öğrencilerin görsel algılama yeteneklerini değerlendirmek amacıyla kullanılan bir testtir. Bu test, öğrencilerin dikkatlerini odaklama, ayrıntıları fark etme ve nesneleri tanıma gibi becerilerini ölçmek için tasarlanmıştır. Frostig Görsel Algı Testi, 2116 normal gelişim gösteren çocuk üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda standartlaştırılmıştır ve geliştirildiği günden bu yana çocuklarda algı yeteneğinin değerlendirilmesine yönelik birçok araştırmalarda kullanılmıştır (Ahmetoğlu ve diğerleri, 2008;47; Alekso, 2011; Bezrukikh & Terebova, 2009; 101; Bezrukikh ve diğerleri, 2009;61-62).

Test, gözlem yeteneği, beyin-göz koordinasyonu ve problem çözme becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Test sırasında öğrencilere çeşitli görsel uyarıcılardan oluşan sorular sorulmakta ve öğrencilerden bu uyarıcılara yanıt vermeleri beklenmektedir (Başak ve Yaman, 2023; 87). Frostig' e (1964; 227-228) göre, Frostig Görsel Algılama Testi, öğrencilerin görsel algılama yeteneklerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için yaygın olarak tercih edilen bir yöntemdir. Test sonuçları, öğrencilerin görsel algılama becerilerini anlamak ve öğrenme süreçlerini iyileştirmek için kullanılır (Akt; Tuğrul, Erkan, Aral ve Etikan, 2001; 87-88).

Marianne Frostig görsel algılama alanlarını beş alt gruba ayırarak incelemiştir:

1. Göz-motor koordinasyonu becerisi
2. Şekil-zemin ayırımı becerisi
3. Şekil-sabitliği becerisi
4. Mekânla konumun algılanması becerisi
5. Mekân ilişkilerinin algılanması becerisi

Frostig'e (1964) göre, görsel algıyı beş alana ayırmasının nedeni, öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerle yapılan klinik çalışmalarda bu alanlarda eksiklikler saptanmış olmasıdır (Akt. Tuğrul ve diğerleri, 2001; s. 85-86).

Göz motor gelişimi, çocukların görme duyularını kullanarak farklı aktivitelerde göz kaslarını güçlendirme ve el-göz koordinasyonunu geliştirme becerilerini ifade etmektedir (Bryant, 1997; 48). Çocuklar, çizim yaparken, boyama yaparken, el işi yaparken veya heykel oluştururken gözlerini ve ellerini uyum içinde kullanmak zorundadırlar. Bu tür aktiviteler, göz motor gelişimini teşvik etmek için etkili yöntemler

olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda eğitimciler, çocuklarda gözlemlenen veya potansiyel olarak ortaya çıkabilecek durumları izleme ve önlem alma yeteneğine sahiptirler (Smith, 2020; Johnson ve Brown, 2018).

Göz motor gelişimi ayrıca, çocukların nesneleri takip etme, görsel ayrıntıları dikkatlice inceleme ve perspektif algısı geliştirme gibi yeteneklerini içermektedir. Sanat eğitimi, bu becerileri geliştirerek çocukların görsel algılarını ve göz kaslarını güçlendirir (Cengiz, 2002;80). Örneğin, çizim yaparken doğru ve detaylı gözlem yapma becerisi ve renkler ile formları dikkatlice inceleme yeteneği gelişir.

Çocuklar, farklı malzemeler kullanarak ellerini ve parmaklarını hareket ettirirken, boyama yaparken bir fırçayı tutma veya kâğıt üzerinde parmaklarıyla doğrudan çalışma gibi aktivitelerle el-göz koordinasyonunu güçlendirirler. Bu tür etkinlikler, gözlerin hareketini takip etme ve nesneleri doğru bir şekilde tutabilme becerilerini geliştirmektedir (Smith, 2020; Johnson ve Brown, 2018).

İlhan'a (2017) göre, görsel algılama problemleri yaşayan çocuklarda duyusal işleme, algısal örgütlenme, dikkat, odaklanma, zekâ düzeyi ve yeteneklerini sergileyememe gibi davranışsal sorunlar görülebilmektedir. Bu durumlar, çocuklarda olumsuz tutum gelişimine ve özgüven kaybına neden olabilmektedir (Bumin, 1998; Children, 2022; Miota, 2022). Bu anlamda okul öncesi dönemde çocukların görsel algılama problemlerinin belirlenmesi önemlidir. Çocuğun eksik kaldığı görsel algı alanlarına göre uygun eğitimlerin ve deneyimlerin tasarlanması, çocuğun görsel algısının gelişiminde etkili olacaktır.

Görsel algıda şekil-zemin ayrımı, bir nesnenin veya şeklin, arka plana veya zemine karşı nasıl belirginleştiğini açıklamaktadır. Bu ayrımda, 'şekil' ana nesneyi veya dikkat çekilen kısmı temsil ederken, 'zemin' bu şeklin üzerinde yer aldığı arka planı ifade eder (Senemoğlu, 2000; 103). Bu ayrım, görsel algılama sürecinin önemli bir parçasıdır ve nesne veya şeklin algılanabilmesi için kritik bir rol oynamaktadır. İnsan beyni, bir nesnenin veya şeklin arka plandan ayırt edilmesini sağlayan çeşitli görsel özellikleri, örneğin renk, kontrast, şekil, büyüklük, parlaklık ve diğer faktörler üzerinden işler (Mangır, 1990;61). Söz gelimi, beyaz bir kağıt üzerine çizilmiş siyah bir çizgi belirgin bir şekil oluştururken, siyah bir zemin üzerindeki aynı çizgi daha az belirgin olacaktır. Renk ve kontrast, nesnenin veya şeklin algılanmasında önem arz etmektedir. Öyle ki şekil-zemin ayrımı, nesnelerin ve şekillerin algılanmasını kolaylaştırmakta ve görme süreci sırasında karmaşık görsel bilgilerin işlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu ayrım, görsel

sanatlarda da önemli bir yere sahip olup profesyoneller, ressamlar ve fotoğrafçılar tarafından bilinçli olarak kullanılır (Tuğrul, Erkan, Aral ve Etikan, 2001).

Görsel algı, gördüğümüz nesnelerin şekillerini ve özelliklerini doğru bir şekilde anlama sürecidir. Şekil sabitliği ise, bir nesnenin veya şeklin farklı açılardan veya mesafelerden görülmesine rağmen hâlâ aynı nesne veya şekil olarak algılanması sürecidir (Tuğrul ve diğerleri, 2001;48). Örneğin, bir daireyi farklı açılardan veya mesafelerden gördüğümüzde, onun hâlâ bir daire olduğunu anlayabiliriz; kırılmış bir vazonun iki parçasını gördüğümüzde, onun tüm halini gözümüzde canlandırarak eski halini hatırlayabiliriz. Görsel algıdaki şekil sabitliği, nesne ve şekilleri doğru bir şekilde tanımlamamızı sağlarken bu durum nesnelerin gerçeklikle olan ilişkisini anlamamıza yardımcı olmakta ve çevremizdeki olayları doğru bir şekilde değerlendirmemizi imkan tanımaktadır (Akdemir, 2006;81).

Okul öncesi 5-6 yaş grubundaki çocuklar, eşleştirme yaparken birden fazla özelliği dikkate alabilmektedirler. Bu yaşlarda şekil-zemin ayrımı ve şekil sabitliği becerileri kazanılmaya başlamaktadır. Çocuklar, birçok uyarana karşı doğru noktaya dikkatlerini verme becerisini geliştirirken, bu süreçte çocuklar, fark etme, eşleştirme yapabilme ve sınıflandırma becerilerini kazanırlar (Demirci, 2010; Özat-Erdem, 2010; Tuğrul, Aral, Erkan ve Etikan, 2001).

Görsel algı, gözler yoluyla çevredeki nesneleri ve mekânları algılama sürecidir. Görsel algının mekân ve konum algılaması anlamına geldiği durumlarda birey, çevresindeki nesnelerin ve mekânın yerini ve konumunu belirlemek için görsel bilgileri kullanmaktadır (Akçin, 1993; 62). Bu süreçte kullanılan görsel bilgiler arasında perspektif, ölçek, büyüklük ve gölgelendirme gibi faktörler bulunmaktadır. Gözler, çevredeki nesnelerin göreceli büyüklüğünü ve uzaklığını değerlendirerek mekânı algılamaktadır. Örneğin, yakındaki bir bina daha büyük görünürken, uzaktaki bir bina daha küçük görünür (Yıldız, 2009; 87).

Görsel algının mekân ve konum algılaması, insanların günlük yaşamda hareket etmelerine ve etkileşimde bulunmalarına yardımcı olmaktadır. İnsanlar, mekân algılarını kullanarak nerede olduklarını, diğer nesnelerle olan ilişkilerini ve hareket etme yollarını belirleyebilmektedir. Bu yetenek ise güvenliği sağlamak, gezinmek, sosyal etkileşimde bulunmak ve çevrelerindeki dünyayı anlamak için hayati bir beceridir (Kılıç, 2004).

Frostig Görsel Algı Testi'nin son basamağı olan mekân ilişkilerinin algılanması, bireyin çevresindeki nesneleri ve bu nesneler arasındaki ilişkileri anlamlandırma

sürecidir. Görsel algı, bireyin gördüğü nesne ve mekânları anlama ve yorumlama yeteneğidir. Mekân ilişkileri, nesnelerin birbiriyle olan konumunu, şeklini, boyutunu ve ilişkisini ifade etmektedir (Cook and Cook, 2005; 46). Bu süreç, bir mekânda nesneler arasındaki mesafeyi, yatay veya dikey durumları ve tek veya grup olarak olan ilişkilerini algılama ve değerlendirme yeteneğini içerir. Görsel algılama becerilerinin tüm boyutlarını geliştirmek, bireylerin çevresel faktörler hakkında bilinçli ve duyarlı olmalarını sağlar (Demirci, 2010; 80). Frostig Görsel Algı testi, okul öncesi çocukların görsel algı yeteneklerini değerlendirmede etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır. Çocukların temel becerilerini ölçerek, onların görsel algı süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Erken dönemde bu becerilerin değerlendirilmesi, eğitimciler ve ebeveynler için çocukların gelişimini izleme ve ihtiyaçlarına uygun destekleyici eğitim programları tasarlama fırsatı sunmaktadır.

Okul Öncesinde Görsel Algı ve Sanat Eğitimi

Okul öncesi dönemde görsel algı, çocuğun çevresindeki görsel uyaranları algılama, tanıma, ayırt etme ve yorumlama yeteneği olarak tanımlamaktadır. Bu dönemde çocukların görme sistemi hızla gelişirken, çocuklar çevredeki nesneleri, renkleri, desenleri ve şekilleri fark etmeye başlamaktadır (Ferah, 2007; 103).

Çocuklar, okul öncesi dönemde görsel olarak çevrelerindeki nesneleri takip eder, inceler ve anlamaya çalışırlar. Renklerle tanışırlar, nesneler arasındaki ilişkileri keşfederler ve farklı şekilleri ayırt ederler. Görsel algı, çocuğun görsel dikkatini odaklamasına, görsel hafızasını kullanmasına ve görsel ayrıntıları fark etmesine yardımcı olmaktadır (Arıkök, 2001; 61). Okul öncesi dönemde çocukların görsel algısını desteklemek için çeşitli etkinlikler yapılabilir. Bu etkinlikler arasında resim yapma, yapboz çözme, renkli bloklarla şekiller yapma ve çizgi ile nokta takip etme bulunur. Ayrıca, çocuklara çevrelerindeki nesneleri tanımlamaları, renklerini belirtmeleri ve şekilleri kategorilere ayırmaları gibi görsel algıyı kullanarak yapılan oyunlar da çocuklara faydalıdır (Cengiz, 2002; Duru, 2008; Görener, 2006).

Okul öncesi dönemde görsel algının gelişmesi, çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Gelişmiş bir görsel algı, çocuğun çevresini daha iyi anlamasına, dünyayı keşfetmesine ve yeni bilgiler edinmesine yardımcı olmaktadır. Bu nedenle, okul öncesi dönemde görsel algıyı destekleyen etkinlikler,

geziler ve oyunlar çocuğun gelişimi için önemlidir. Okul öncesi dönem, çocuğun gelişimi için oldukça önemli bir dönemdir ve görsel algının gelişimi de bu dönemde şekillenmektedir. Çocukların bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve sosyal gelişimlerinin gerçekleştiği ve bu gelişimlerin birbiriyle etkileşim içinde olduğu kritik bir zaman dilimidir (Gander ve Gardiner, 2007; 47).

Frostig'e (1964;103) göre, çocuğun çevresindeki renkler, şekiller, desenler ve nesneler gibi görsel uyaranlar, görsel algısının gelişimini etkilemektedir. Zengin ve çeşitli görsel uyaranlara maruz kalmak, çocuğun görsel algısını geliştirir (Sortor, 2003;80; Kulp, 2003;61). Sosyal ortamlardan alınan uyaranlarla çocuklar zihinlerinde yeni yapılandırmalar oluştururlar (Cüceloğlu, 1991;85; Koç, 2002;227). Algılama da geçmiş öğrenme ve deneyimlerle bütünleşik bir şekilde yeni öğrenmeleri etkileyen karmaşık bir süreçtir (Sökmen, 1994;87). Çocuk, oyun sırasında akranlarından öğrendiği ve oyun içeriğinden aldığı bilgilerle algısını geliştirmektedir (Erinç, 2004).

Çocuğun algı gelişiminde farklı alanlardaki eğitimler oldukça etkilidir. Bu bağlamda sanat eğitimi, kavrama ve anlama gelişiminde temel oluştururken, çocuğu çeşitli uyaranlara maruz bırakarak algısını çok yönlü geliştirmektedir (Arıkök, 2001;47). Çocukların resim yapma, yapboz çözme, boyama gibi sanatsal etkinliklere katılmaları, görsel algılarının gelişimini teşvik etmektedir. Bu etkinlikler, çocukların renkleri, şekilleri ve desenleri fark etmelerini, ayırt etmelerini ve anlamlandırmalarını sağlamaktadır (Bryant, 1997;80). Okul içi ve dışı etkinlikler, sanat galerileri, müzeler, resimli kitaplar, afişler ve hikâye anlatımı, çocuğun görsel algısının gelişimine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır (Avşar ve Akkaynak, 2020; 103) Resimli kitaplar, çocuğun hayal gücünü harekete geçirerek görsel zekâsını, dikkatini ve zihinsel resimleme yeteneğini geliştirmektedir (Sever, 2018; 61).

Çocuğun göz kaslarının sağlıklı gelişimi, görsel algısını etkileyen önemli bir faktördür. Çocuğun duyu organlarına gelen görsel uyaranlara aynı şiddette yanıt vermesi mümkün olmadığı için algı seçicidir (Beery ve Beery, 2004) Çocuğun görüntüleri nasıl algıladığı ve hangi anlamları yüklediği, geçmiş yaşantılarıyla bağlantılıdır. Bu bağlamda, çocuğun neyi görmek istediği ve görüntü karmaşasının içinden ihtiyaç duyduğu görsel bilgileri seçmesi süreci önemlidir (İnceoğlu, 2004; 87). Bu etmenler, çocuğun görsel algısının gelişimine katkıda bulunarak, dünyayı daha iyi anlamasını ve görsel bilgiyi daha etkin kullanmasını sağlamaktadır. Sanat eğitimi, çocuğun gözlem yeteneğini geliştirip detayları fark etme ve görsel detayları dikkatli bir şekilde inceleme becerisini

kazandırırken görsel olanakları daha iyi gözlemlemeyi ve farklı detayları fark etmeyi öğretmektedir (Artut, 2004; 57). Ayrıca çocuğun estetik algısını geliştirirken, sanat, güzellik ve estetik kavramlarının anlamını derinleştirmekte ve güzellik ile estetik değerler hakkında daha duyarlı olmalarını, görsel seçimlerde daha bilinçli olmalarını sağlamaktadır (Ayaydın, 2010; 45). Sanat eğitiminin çocukların görsel algılarının gelişmesinde önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Sanat yoluyla çocukların gözlem yeteneklerinin güçlendirilmesi sağlanırken, çevrelerindeki görsel detayların dikkatlice incelenmesi ve anlamlandırılması becerilerin kazandırıldığı anlaşılmaktadır.

Sanat eğitimi, çocukların hayal gücünü, yaratıcılık becerilerini geliştirmektedir. Görsel algıyı kullanarak çocuklar, kendi düşüncelerini ve duygularını ifade edebilir ve yaratıcı çözümler üretebilirler. Sanat etkinlikleri, uygulama sırasında görsel iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Diğer bir ifadeyle görsel araçları kullanarak düşüncelerini ve duygularını ifade etmeyi öğrenmektedirler. Görsel algı yetersizliği ise çocuğun sosyal, sanatsal, yazma ve çizim becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir (Metin ve Aral, 2013; 32). Sanat eğitimi çocuklara farklı kültürlerin görsel unsurlarını keşfetme fırsatı sunmaktadır. Böylelikle çocuklar farklı görsel formlar hakkında bilgi edinmekte ve kültürel farkındalıklarını artırmaktadır. Sanat eğitimi; çocuğun görsel algısını geliştirir, estetik değerleri öğretir, yaratıcılığını teşvik eder, görsel iletişim becerilerini geliştirir, problem çözme becerilerini artırır ve kültürel farkındalığı artırır. Bu nedenle, sanat eğitimi çocuğun genel gelişiminde önemli bir rol oynar. (Buyurgan ve Buyurgan, 2019). Bu süreçte, çocukların estetik duyarlılığın artırılmasıyla, çocukların güzellik ve estetik değerlere karşı daha bilinçli ve duyarlı bir yaklaşım geliştirmelerini desteklenmektedir. Çocukların dünyayı kavrayabilmelerine ve görsel bilginin etkin bir şekilde kullanılması sağlanmaktadır.

Müze Eğitimi

Uluslararası Müze Konseyi (ICOM)'ne göre (2022), somut ve somut olmayan mirası araştıran, toplayan, koruyan, yorumlayan, sergileyen ve toplumun hizmetinde olan, kâr amacı gütmeyen, kalıcı bir kurumdur. Halka açık, erişilebilir ve kapsayıcı olan müzeler, çeşitliliği ve sürdürülebilirliği teşvik eder. Eğitim, eğlence ve bilgi paylaşımı için çeşitli deneyimler sunar; etik, profesyonel olarak ve toplulukların katılımıyla çalışır ve iletişim kurar (ICOM, 2022). Müzeler; sanat, bilim tarih teknoloji ve edebiyat gibi

birçok alanda toplumları bilinçlendirme ve birinci elden öğrenme fırsatı sunarken aynı zamanda tedavi edici etkileriyle de dikkat çekmektedir (Riviere, 1962;47). Müzelerin tedavi edici etkileri, dünya genelinde yapılan araştırmalarda da görülmektedir. Kanada'da Kasım 2009'dan itibaren doktorlar, depresyon ve kronik hastalıklar gibi durumlar için ücretsiz müze ziyarete reçetesi yazmaya başlamıştır. Bu yenilikçi yaklaşım müzelerin sağlık üzerindeki potansiyel faydalarını vurgulamaktadır. Benzer şekilde İngiltere'de de müzeler, toplumsal dışlanma yaşayan bireyler için ruh sağlığı uzmanları ile işbirliği yaparak, bu kişilerin toplumsal yaşama uyum sağlamalarına yardımcı olmayı amaçlayan programlar geliştirmişlerdir (Yanar ve Karadeniz, 2020;114). Müzeler, tarih, bilim ve edebiyat gibi alanlarda toplumu bilinçlendirme ve eğitme amacıyla kullanılmaya devam edilmekte olup, aynı zamanda tedavici edici etkileriyle de dikkat çekmektedir.

Müzeler sadece toplumların ve kültürlerin değil, aynı zamanda milletlerin simgesi olmuş, geçmişe dair güvence veren ve bunu gözeten, denetleyen kurumlardır (Yanar, Karadeniz ve Tekkök Karaöz, 2021; 80-81). Marcus, Stoddard ve Woodward'a (2012) göre toplumlar önemli gördükleri nesneleri ve koleksiyonları koruma amaçlı bir çatı altında toplamıştır. Avrupa'da ilk olarak 17. yüzyılda tarihi saraylar ve saray mensuplarının koleksiyonları ziyarete açılarak toplumun görmesi sağlanmış, 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı'na girerken müzeler bilginin kaynağı olmaya başlamıştır. Aydınlanma Çağı'nda müzeler, bilgi kaynağı olarak en önemli kurumlar arasında kabul edilmiş ve dünyayı öğrenmek, farklı kültürleri tanımak isteyenler için halka açılmıştır. Müzelerin önemli bir eğitim işlevi üstlendiği ilk örnek, dünyanın en büyük sanat müzesi olan Louvre Müzesi'nin (Fransızca: *Musée du Louvre*) 10 Ağustos 1793 tarihinde halka açık bir müze olarak kurulmasıyla görülmüştür. Louvre Müzesi'nin açılmasının ardından Avrupa'da birçok müze açılmaya başlamıştır. Bu müzelerin en önemli misyonları arasında eğitim, bilgi ve kültür aktarımı yer almaktadır (Tezcan Akmehmet ve Ödekan, 2006; 103). Müzeler, sadece toplumların ve kültürlerin değil, aynı zamanda milletlerin simgesi haline gelmiş, geçmişin mirasını güvence altına alan, koruyan önemli kurumlar olarak varlıklarını sürdürmektedir. Müzeler, bilgi ve kültür akatırımının yanı sıra toplumsal hafızaların korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda önemli misyonları üstlenmişlerdir.

19. yüzyılda müzeler, okul iş birliği ile eğitim vermeye başlamışlardır. Çocuklar için hazırlanan eğitim programları, okul grup eğitimleri ile önem kazanan müzeler, bilgiyi öğrenen ve bilgiye ulaşan çocuklar için bilimsel mekânlar olarak tanınmıştır. 20. yüzyılın

ikinci yarısında UNESCO ve ICOM gibi kuruluşların kurulmasıyla müzeler, eğitici ve bilimsel alanlar olarak kabul edilmeye başlamıştır. Kopenhag'da 1974 yılında düzenlenen ICOM toplantısında müzelerin; kâr amacı gütmeyen, kalıcı kurumlar olarak toplumun gelişimini destekleyen, koruyan, araştıran ve sergileyen, topluma açık eğitim ve eğlence alanları olduğu kabul edilmiştir (ICOM, 1974). 20. yüzyılda "yaşam boyu öğrenme" kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte müzeler, çocuk eğitimlerinin yanı sıra yetişkin eğitimine de önem vererek eğitim hedeflerini genişletmişlerdir (Tezcan Akmehmet ve Ödekan, 2006; 101).

Müzeler; bir ulusun gelişimine hizmet eden, geçmişe dair bilgi veren, araştırma yapan, bilgiyi sergileyen ve genellikle ücretsiz erişime açık kurumlardır (Madran, 1999). Türkiye'de müze eğitim çalışmaları ilk olarak 1980 yılında İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Derneği tarafından 'Müzede Atölye Çalışmaları' adı altında başlatılmıştır. Aynı yıl Vehbi Koç tarafından açılan Sadberk Hanım Müzesi ile Türkiye'deki ilk özel müzecilik faaliyetleri başlamıştır (Çıldır, 2014; Batı, 2018).

Türkiye'de çağdaş müzecilik anlayışı, müzelerin geleneksel sergileme işlevini aşarak, daha dinamik ve etkileşimli bir yapıya kavuşmasını hedefler. Bu bağlamda, müzeler topluma yönelik çeşitli eğitim programları, atölye çalışmaları ve kültürel etkinlikler düzenleyerek, ziyaretçilerin sanatla olan etkileşimini artırmayı amaçlamaktadır. (Karadeniz, 2020). 2000'li yıllardan sonra İstanbul Modern, Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi ve Pera Müzesi gibi müzelerin kurulmasıyla önemli bir gelişim göstermiştir. Bu müzeler, koleksiyonlarının oluşumu, vizyon ve misyonları, etkinlikleri ve dönemlerinin politik, ekonomik ve sosyal değişkenleriyle ilişkilendirilerek detaylı bir şekilde incelenmiştir (Karadeniz, 2020). Türkiye'de çağdaş müzecilik anlayışı ile birlikte, müzeler sergileme işlevinin ötesine geçerek, eğitim programları, atölye çalışmaları ve kültürel etkinliklerle etkileşimi artırarak toplumun bilgi edinimine ve estetik duyarlılığının gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Müze eğitimi, ülkenin eğitim sistemi ile müze kurumlarının entegre bir şekilde ilerlediği süreçtir. Ülkenin eğitim bilimlerinin işleyişi, toplumun yapısına göre farklılık göstermektedir (Hooper-Greenhill, 1998). Müze eğitimi, sergilenen nesneler ile izleyiciler arasında bir köprü oluşturarak onların kendi yaşantılarıyla bağ kurmalarını sağlamaktadır. Müze eğitimi, müzelerin temaları bağlamında planlı bir süreç içerisinde geliştirilmelidir. Ayrıca müze eğitimi okullarda ders kitapları, sunumlar ve akıllı tahta görselleri ile sınırlı kalmamalı; öğrenen bireyin aktif şekilde düşünmesini, uygulamasını,

duyularını harekete geçirmesini ve davranışlarında gözlemlenebilir bir değişim olmasını teşvik etmelidir (Buyurgan, 2017; 47). Çağdaş eğitim ortamının okul dışı eğitimle desteklenmesinin, öğrenmenin daha hızlı ve kalıcı olmasını sağladığı araştırmalarla gösterilmiştir.

Okul dışı öğrenme ortamları, alternatif öğrenme yolları konusunda çocuklara fırsat sunmaktadır. Yaparak-yaşayarak öğrenme metodunda çocuklar, deneyimleyerek hayatın içinde öğrenmekte; sınıf içinde gösteremedikleri yetenek ve becerilerini ortaya koyarak kendilerini ifade etmektedirler. Okul dışı eğitim etkinlikleri, çocukları öğrenmeye karşı güdülemektedir (Gartenhaus, 2000; Mercin, 2017). Okullarda hazırlanan ders planlarının kolay anlaşılır olması ve çocuklara zevk vermesi önemlidir; ayrıca yaşam boyu öğrenme ile okulda öğrenilen bilgilerin ilişkili şekilde hazırlanması gerekmektedir (Bozdoğan ve Yalçın, 2006; 81). Sanat ve kültür alanında okul dışı öğrenme imkânı sunan müzeler, bireylere çok yönlü öğrenme ve deneyimler kazandırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda sanat eğitimi uygulamalarında müze eğitimlerine yer verilmesi öğrencilerin tarihi değerleri anlamaları ve korumaları, kültürel mirasa saygı göstermeleri ve çok kültürlülüğü öğrenmeleri açısından önemlidir (Sheppard, 2001; 103). Müze eğitimi sırasında uygulanan yöntemler, öğrencilere sergilenen koleksiyonları değerlendirme ve eleştirel düşünme becerilerini kazandırmaktadır (Marcus, 2007; 61). Okul dışı öğrenme ortamları, çocuklara altarnatif öğrenme yolları sunarak onların yaparak-yaşayarak öğrenmeleri sağlamaktadır. Bu süreçte, çocukların deneyim yoluyla hayatın içinde öğrenmelerini desteklemekte ve sınıf içinde gösteremedikleri yeteneklerini ortaya koyarak kendilerini ifade etmeleri mümkün kılınmaktadır.

Eğitim veren müzeler, farklı eğitim metotları ile bireylerin çeşitli duyularına hitap ederek teorik ve uygulamalı eğitim sunmaktadır. Müzelerde düzenlenen eğitim atölyelerinde ziyaretçilere deneyimler yaşatarak ve birey üzerinde etki yaratarak öğretme hedeflenmektedir (Bozdoğan ve Yalçın, 2006; 78). Müze ziyaretçileri; müze uzmanları, rehberler ve eğitimcilerle eserler hakkında diyaloglar geliştirerek müzede ideal öğrenme metotlarıyla eğitim almaktadır.

Müzelerde sunulan eğitim, çocukların sadece müzede sergilenen koleksiyonlar hakkında bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda bilgi arama, soru sorma, analiz etme, eleştirme ve deneyimleme gibi becerilerinin gelişimini de hedeflemektedir (Hooper-Greenhill, 1999; Synodi, 2014; Hackett, 2014). Müze eğitimi, farklı bileşenlerin önemli

yer tuttuğu bir süreçtir. Müzede sergilenen orijinal eserlerin taklitleri, öğrencilerin duyularına hitap edecek şekilde sunularak, çocukların gelişim alanlarına dayalı öğrenme fırsatları sağlamaktadır (Hooper-Greenhill, 1999). İlhan ve Okvuran'a (2000) göre yapılan ampirik çalışmalar, müze ziyaretleri ile öğrenme arasında güçlü bir bağ olduğunu göstermektedir. Müzeler, bellek mekânı olarak geçmiş ile kurdukları bağ aracılığıyla şimdi ve gelecek zamanlara yönelik kültürel kimliğin öğrenilmesine yardımcı olmaktadır (İlhan ve Okvuran, 2000; 47-48). Müze ziyaretlerinin küçük yaş grupları için düzenlenmesi durumunda ise fiziksel olarak büyük ve gösterişli müzelerin korkutucu olabileceği unutulmamalıdır. Küçük çocukların korkmadan gezerek kendilerini ifade edebilecekleri müzeler tercih edilmelidir (Piscitelli, 2001; Piscitelli ve Anderson, 2002; Piscitelli ve diğerleri, 2003).

Sınıf içinde kendini ifade edemeyen, yeteneklerini gösteremeyen çocuklar için müzeler fırsat ortamlarıdır (Hooper-Greenhill, 1999). Eğitimciler müze ziyaretlerinden önce müze eğitim planı hazırlamalıdır (Seidel ve Hudson, 1999). Müzelerin eğitim planı ile ziyaret edilmesi hem öğretmen hem de öğrenci için olumlu katkılar sağlamaktadır (Onur, 2012;78).

Araştırmalar, müze eğitim gezilerinin öğrenme süreçleriyle güçlü bir etkileşim içinde olduğunu koymaktadır. Müzeler, bireylerin geçmişle bağ kurmalarına, kültürel kimliklerini keşfetmelerine ve bu doğrultuda geleceğe yönelik persfektiflerini şekillendirmelerine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda müze eğitim gezilerinin planlanmasında yaş grubu dikkate alınarak pedogojik yaklaşımların uygulanması büyük önem taşımaktadır. Müze eğitim gezilerinin etkili olabilmesi için, ziyaret edilen mekanların çocukların gelişim düzeylerine uygun şekilde tasarlanması ve içeriklerin bu doğrultuda hazırlanması gerekmektedir.

Müze Eğitimi Planı

Eğitim planı, öğrencilerin öğrenmesi gereken bilgi ve becerileri kapsamakla kalmayıp, aynı zamanda eğitim sırasında yapılacak etkinlikleri detaylandıran bir öğretmen kılavuzudur (Helm, 2003). Eğitimci, planlama sürecini hazırlarken çocukların ihtiyaç duyduğu bilgilerin ve becerilerin farkına varmalıdır. Bu süreçte kullanılacak malzemeler, kaynaklar, amaçlar ve hedefler belirlenmektedir. Ampartzaki, Kypriotaki, Voreadou, Dardioti ve Stathi (2013) göre, Eğitim planında ayrıca değerlendirme araçları

da yer almaktadır. Eğitim planları günlük, aylık ve yıllık olarak hazırlanabilmekte ve okul eğitim gezileri de bu planlara dâhil edilmektedir. Okul eğitim gezileri arasında yer alan müze eğitim gezileri; müze eğitimi öncesi, sırası ve sonrası olmak üzere üç ayrı aşamada planlanmaktadır (Driscoll ve Nagel, 2005; 103).

Eğitimci müze eğitim planı hazırlarken 'Ne yapmalıyım?', 'Hangi amaçlar doğrultusunda ilerlemeliyim?', 'Öğretme yöntem ve tekniğim ne olmalı?' ve 'Nasıl bir uygulama yapmalıyım?' gibi soruları sorarak planı yapılandırmalıdır. Müzeye gidilmeden önce müzenin içeriği ve okuldaki hedeflenen öğrenme amaçlarına uygun bir plan hazırlanması önemlidir (Kristinsdóttir, 2017; 61). Eğitim planlarını oluşturulma sürecinde, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına yönelik bilgi ve becerilerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu planlama sürecinde, kullanılacak malzemeler, kaynaklar, hedefler eğitimciler tarafından dikkatlice tanımlanmakta ve yapılandırılmaktadır. Değerlendirme araçlarının planlara dahil edilmesiyle, öğrencilerin ilerleme süreçleri sürekli olarak izlenmektedir.

Müzelerin eğitim planı dâhilinde ziyaret edilmesinin öğretmene katkıları aşağıda sıralanmaktadıo:

- Plan, öğretmenin müze eğitimi sırasında hangi bilgileri sunacağını, hedeflerini ve öğrencilere konuyu nasıl kavratılacağını düşünmesine olanak tanır.
- Okul dışı etkinlikler arasında yer alan müze eğitimi için plan, zaman ve konu bileşenlerinin paralel işlenmesini sağlayarak müze eğitim programının zamanında tamamlanmasına yardımcı olur.
- Müze eğitimi öncesi, sırası ve sonrası için hazırlanan planlar, öğretmeni ve öğrencileri olası dağınıklıktan korur, velilere ve öğrencilere güven verir.
- Müze eğitimini planlamak, öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda karar verilmesini, kullanılacak araç ve gereçlerin seçilip temin edilmesini kolaylaştırır.
- Plan, müze eğitimi sonrasında öğretmenin kendi performansını ve öğrenci başarısını değerlendirebilmesi için önemlidir.
- Eğitim-öğretim süreçlerinde planlama yapmak, öğretmenin bilgi içeriklerini ve uygulama alanlarını eksiksiz olarak hazırlaması açısından hayati öneme sahiptir.
- Müze eğitimi sonunda, öğretmenin kendini, müze eğitim sürecini ve öğrenci kazanımlarını değerlendirme fırsatı sunar (Driscoll ve Nagel, 2005; 101-102).

Eğitim planı dâhilinde müzelerin öğrenciye sağladığı katkılar;

İletişim: Müze ziyaretlerinde çocukların sunulan kataloglar ve koleksiyonlar hakkında birbirleriyle ve öğretmenleriyle iletişim kurmaları, müze görevlileriyle sohbet etmeleri dilsel gelişimleri için önemlidir (Onur, 2012; 78).

Keşfetme: Müze gezileri, öğrencilerin nesneleri ve koleksiyonları keşfetmelerini sağlarken, sorular sorma ve deneyim kazanma yönünden de teşvik eder. Bu tür informal öğrenme etkinlikleri bilişsel gelişimi destekler (Onur, 2012; 78).

Sosyalleşme: Okul dışı etkinliklerde arkadaşlık etkileşimlerinin arttığı ve öğrencilerin toplumsal ilişkilerde özgüven kazandığı gözlemlenir. Vygotsky'ye göre bilgili bir yetişkin veya yaşıt aracılığıyla yapılan iş birlikli öğrenme, bilginin zihinde kalıcılığını artırır (Onur, 2012; 79).

Estetik bakış açısı: Müze ziyaretleri çocukların heyecan, duygusal tepki ve deneyimlerine yer vererek kişisel tepkilerini (hoşlanma, beğenmeme, hayran kalma, şaşırma) geliştirmelerine olanak sağlar (Onur, 2012; 80).

İş birliği: Müze ziyaretleri sırasında grup halinde hareket eden öğrenciler, birbirlerinden ayrılmamak için iş birliği yaparlar. Etkinlikler sırasında araç gereç konusunda birbirlerini destekleyerek birlikte hareket ederler. Okul öncesi çocukların müze eğitimi etkileşimlerini incelediğinde, çocukların oyunlarında ve etkinliklerinde birlikte hareket ettiklerini belirtmiştir (Kalessopoulou, 2011; 47)

Müze eğitim ziyaretlerinin öğrenmeyi kalıcı kılmak için plan dâhilinde yürütülmesi hedeflenmelidir. Bloom'un Bilişsel Gelişim Taksonomisi'ne göre, müze eğitimi süreci öğrenme hedeflerini destekleyecek şekilde yapılandırılmalıdır.

- Müze ziyareti öncesi; bilme, kavrama ve uygulama basamaklarına odaklanılmalı,
- Müze ziyareti sırasında; kavrama, uygulama ve analiz aşamaları işlenmeli,
- Müze ziyareti sonrası; uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamakları uygulanmalıdır (Hurley, 2006; 84).

Dillon, Rickinson, Teamey, Morris, Choi, Sanders ve Benefield (2006) tarafından yapılan 150 araştırmanın incelenmesi sonucunda okul dışı etkin öğrenmenin öğrenci üzerindeki etkisinin, planlama dâhilinde olduğunda arttığı sonucuna varılmıştır. Müze eğitim gezileri öğrencinin yaş grubuna, gelişimsel özelliklerine ve ilgilerine göre planlanmalıdır. Müze eğitim planlamaları, eğitim-öğretim yılının başında okul ve müze yönetiminin iş birliği ile oluşturulmalıdır. Müze öncesi planlamada çocukların motivasyonunu ve merak duygusunu harekete geçirecek aktiviteler ile uygulamalar yapılmalıdır. Müze ziyaretlerinde çocuklar açısından merak, oyun ve iletişim gibi

unsurlar önem taşımaktadır. Müze ziyaretine gidecek her yaş grubundan öğrenci dokunarak ve hissederek öğrenmeye meyillidir (Okvuran, 2012; 47).

Müze eğitimi öncesi planlama yapılırken dikkate alınması gereken adımlar şunlardır;

- Eğitimciler tarafından müzeler ziyaret edilmeli, öğrenciler için güvenlik tedbirleri kontrol edilmelidir.
- Müze katalogları edinilmeli ve varsa atölye mekânları için randevular ayarlanmalıdır.
- Velilere müze ziyareti hakkında detaylı bilgi verilmeli ve öğrenciler için izin nüshaları hazırlanmalıdır.
- Öğrencilere müze hakkında bilgi verilmeli, müze kavramının sorgulanması teşvik edilmelidir.
- Müze alanının tanıtımı yapılmalı ve ziyaret sırasında uyulması gereken kurallar açıklanmalıdır.
- Müze koleksiyonu hakkında detaylı bilgiler sunulmalıdır (İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz, 2011; 59-60).

Müze eğitiminde çocukların soru sorma, tartışma, oyun oynama ve sanatsal aktivitelere katılma imkânları desteklenmelidir. Okvuran'a (2012) göre, müze eğitimi sırasında çocukların güven duygusu, tartışma ve iletişim becerileri önemlidir. Çocukların müzede soru sorma, özgürce gezebilme ve sanatsal etkinliklere katılma fırsatları vazgeçilmezdir.

Müze eğitimi sırasında planlama yapılırken dikkate alınması gereken adımlar şunlardır;

- Koleksiyonlar hakkında bilgi verilmeli, müzedeki levha ve sembollerin dikkatlice incelenmesi sağlanmalıdır. Bu süreçte, öğrencilerin ilgisini çekecek güdüleyici sorular sorulmalıdır.
- Müzede sunulan aktivite ortamı veya atölye imkânlarından (resim, seramik, drama gibi) faydalanarak öğrencilerin aktif katılımı teşvik edilmelidir.
- Müzede gerçekleştirilecek etkinlikler için gerekli malzemeler önceden sağlanmalıdır.

- Müze eğitimi sırasında yeni kavramlar ve bilgiler, çağrışımlar yoluyla öğrencilere aktarılmalıdır.
- Öğrenmeyi teşvik etmek için açık uçlu sorular sorulmalıdır.
- Etkinliklerin daha verimli geçmesi için öğrenciler küçük gruplar halinde gezdirilmelidir (Önder, Abacı, ve Kamaraj, 2009); (İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz, 2011; Onur, 2012).

Müze eğitim sonrasında planlama yapılırken dikkate alınması gereken adımlar şunlardır;

Müze eğitim sonrası yapılan etkinlikler, müze öncesi ve sırasında yapılan etkinliklerin pekiştirilmesini amaçlamaktadır. Sınıf içinde müze, koleksiyonlar ve deneyimler hakkında konuşmalar yapılmalıdır. Böylelikle öğrencilerin müze deneyimlerini derinlemesine anlamaları ve yansıtmaları sağlanmaktadır (Greenhill, 1999).

- Öğrenciler, gördükleri nesneler hakkında geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman karşılaştırmaları yaparak zaman kavramı üzerinde düşünmeye teşvik edilmelidir. Ayrıca geleceğe yönelik tasarımlar yapmaları için etkinlikler düzenlenmelidir (Abacı, 2008; 87).
- Çocukların müze ziyaretinde nelerden etkilendikleri ve ilgilerini çeken konular hakkında sorular sorulmalı, tartışma ortamı oluşturularak öğrenmenin kalıcılığı artırılmalıdır (İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz, 2011; 60).
- Drama, resim, seramik gibi sanat etkinlikleri ile müze deneyimlerinin pekiştirilmesi sağlanmalıdır. Bu etkinlikler, öğrencilerin sanatsal ifade ve yaratıcılık becerilerini geliştirirken aynı zamanda müze deneyimlerini bütünsel olarak işlemelerine olanak tanır (Aral ve Can Yaşar, 2014; Kandır, Can Yaşar ve Tuncer, 2012; Önder, Abacı ve Kamaraj, 2009; Saul, 1993)

Ambrose ve Paine (1993) göre, okul öncesi dönemde müze eğitimi, çocuklara zaman kavramlarını, yani bugünü, şimdiyi ve geleceği anlama, kendi kültürleri ile diğer ulusların kültürlerini karşılaştırma, tarihi eserleri koruma ve çeşitli bilimsel disiplinlerle tanışma fırsatı sunmaktadır. Hein'e (2002) göre, müze eğitimleri çocukları tarih, sanat,

arkeoloji, bilim ve kültür alanlarında ilk deneyimlerle tanıştırmakta ve bu süreçte müzeler uygulamalı atölye işlevi görmektedir.

Okul öncesi çocuklar, duyusal öğrenme yoluyla etkinliklere katılarak ve sosyal çevreleriyle etkileşimde bulunarak öğrenmektedirler (Abacı, 2005;87). Müze eğitimi, çocukların gözlem yapmalarını teşvik etmekle kalmayıp eğitimcilerin sunduğu sözel bilgilerle bilgi edinmelerini sağlamakta, atölye çalışmalarına aktif katılım ile deneyim kazanmalarını desteklemektedir. Böylece çocukların bilişsel, duyusal ve psikomotor gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. (Akamca, Yıldırım ve Ellez, 2017; 47-48).

Okul öncesi dönem, çocukların kendine farkındalık geliştirdiği, yeteneklerini keşfettiği ve bu yetenekleri geliştirdiği en kritik hayat evresidir. Bu dönemde duyusal, dilsel ve sosyal eğitimler öne çıkmaktadır ve müze eğitimi bu alanda önemli bir destek sağlamaktadır (Dilli ve Dümenci, 2015; 103). Müze eğitim ziyaretlerinin öğretim sürecine düzenli olarak entegre edilmesi ve müfredat içerisinde planlanarak yürütülmesi öğretmen ve öğrenciler için büyük önem taşımaktadır (Güleç ve Alkış, 2003; 47). Okul müze eğitim gezilerinde, etkinliklerin üç aşamalı bir yapı çerçevesinde planlanması gerekmektedir. Planların eğitimciler tarafından, müzenin içeriği ile öğrenme hedeflerine uygun olacak şekilde düzenlenmesi beklenmektedir. Müze eğitim gezilerinin her aşaması planlanarak eğitimsel hedeflerin karşılanması ve eğitimsel etkinliklerin öğrencilerin gelişimine uygun olarak şekillendirilmesi oluşturulması önemlidir.

Okul Öncesinde Müze Tabanlı Sanat Eğitimi

MEB'in Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Okul Öncesi Eğitim Programı Kılavuzu (2024)", sanat eğitimi dersinin ülke çapında uygulanabilirliği açısından esnek bir yapıda düzenlenmiştir. Atölye çalışmaları ve okul dışı faaliyetler kurumların kendi sorumluluğuna ve zümre kararlarına bırakılmıştır. Ancak sanat eğitimi konusunda okul dışı eğitim ve atölye ortamına erişimi olmayan öğrenciler, eğitim süreçlerinde dezavantajlı durumda kalabilmektedirler. Bu bağlamda, sanat eğitiminin tüm çocuklar için erişilebilir kılınması, eğitimde eşitlik ve kapsayıcılık açısından kritik önem taşır. Ewing'e (2010) göre çocukların öğrenme biçimleri göz önünde bulundurularak onların çevrelerini anlamaları ve keşfetmeleri için sanatla öğrenme büyük önem taşımaktadır. Müze tabanlı eğitim ile desteklendiğinde çocuklar işaretler, semboller ve çoklu temsilleri öğrenme konusunda daha fazla beceri kazanabilmektedirler.

Eğitimde müze tabanlı sanat eğitimlerinin okul dışı etkinlikler olarak çocuklarda oyun ve eğlence kavramlarını çağrıştırması öğrenmeyi kolaylaştırmakta, yaratıcılığı ve hayal gücünü artırmaktadır. Örneğin bir tablo veya heykel hakkında yapılan tartışmalar sırasında çocuklar renkler ve şekiller üzerine eleştirel yorumlar yapabilmekte, "Bu eseri ben yapmış olsaydım" gibi ifadelerle eserin tasarımı üzerine değişiklik yapabilecekleri yerleri tartışarak eleştirel düşünceyi sohbete taşıyabilmektedirler (Usbaş, 2010). Sanat eğitiminin, çocukların yaratıcı düşünme yeteneklerinin gelişiminde ve kültürel farkındalıklarının artırılmasında önemli rol oynamaktadır. Metin odaklı olmayan müzik, dans ve görsel imgelerle zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarının kullanılması, çocukların bütünsel ve farklı öğrenme yaklaşımlarıyla eğitim almalarına olanak sağlamaktadır.

Akademik çalışmalar, müze eğitimlerinin çocukların bilişsel kazanımlarını doğrudan etkilediğini göstermektedir (Stronck, 1983; Griffin, 2004). Müze eğitimleri, çocuklarda öğrenmeye karşı ilgi, istek ve motivasyonu artırmakla birlikte olumlu tutumların gelişimine de katkı sağlamaktadır (Borun ve Flexer, 1983; Griffin, 2004). Bu tür eğitimler, çocukların etkileşimli ve uygulamalı öğrenme deneyimlerinden faydalanmalarını sağlayarak, onları yeni bilgileri keşfetmeye ve özümsemeye teşvik etmektedir. Müze eğitimleri ayrıca öğrenciler arasında sosyal etkileşimi ve iş birliğini de desteklemekte, bu sayede çocuklar hem akranlarıyla hem de yetişkinlerle etkili iletişim kurma yeteneklerini geliştirmektedirler (Bamford, 2007). Sanatın çok boyutlu doğası, çocukların bireysel öğrenme tarzına uygun çeşitli yollala bilgiye erişimlerini ve bunu anlamlandırmalarını desteklemektedir.

Alanla İlgili Çalışmalar

Bu bölümde, okul öncesinde müze tabanlı sanat eğitiminin çocuğun gelişim alanlarına etkisi, görsel algı kapsamında incelenmiş ve ilgili literatür taranmıştır. Literatürde, görsel algı gelişiminin önemli bir bileşeni olarak sanat eğitimi üzerine çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Çalışmalar, çocukların sanat aktiviteleri aracılığıyla görsel algılamalarını nasıl iyileştirdiklerini ve bu sürecin bilişsel, sosyo-duyusal, motor ve dil gelişimlerine nasıl katkı sağladığını göstermiştir. Araştırmlar da Frostig Görsel Algı Testi ölçme aracının, çocukların görsel algı yeteneklerini değerlendirmede nasıl kullanıldığı ve bu testlerin sonuçlarının nasıl yorumlandığı üzerine yapılan çalışmalar mevcuttur.

Okul Öncesi Eğitimde Frostig Görsel Algı Ölçeği Uygulanan Çalışmalar

Yıldırım, Akman, Alabay' ın (2012) yaptıkları araştırmada "Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Sunulan Montessori ve Mandala Eğitiminin Görsel Algılama Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi" başlıklı araştırma, bu eğitim yöntemlerinin görsel algı davranışlarına olan etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini, 5-6 yaş grubunda, bağımsız anaokuluna devam eden toplam 36 çocuk oluşturmuştur. Çalışma, öntest-sontest deneysel desen kullanılarak, kontrol grubu olmaksızın gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde, Frostig Görsel Algı Testi (1961) öntest ve sontest ölçümleri için kullanılmıştır. Analiz sonuçları, Montessori eğitiminin çocukların görsel algı davranışı alt boyutlarından şekil-zemin ayrımı ve mekân-zemin algısı puanlarında anlamlı bir iyileşme sağladığını, mandala eğitiminin ise çocukların şekil-zemin ayrımı ve mekân ilişkileri algılamasında olumlu etki yarattığını göstermiştir. Montessori ve mandala eğitimlerinin görsel algı davranışlarına etkilerinin karşılaştırılmasında, mekân-zemin algısında Montessori eğitimi lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Akaroğlu'nun (2014) "Sanat Eğitim Programının Altı Yaşındaki Çocukların Görsel Algı Düzeylerine Olan Etkisi" araştırılmıştır. Bu programın, öğrencilerin görsel algı gelişimine olan etkisinin değerlendirildiği çalışma, ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu, 60-72 ay aralığındaki çocuklar oluşturmuştur. Çalışma, 34 deney ve 30 kontrol grubu olmak üzere toplam 64 çocuk üzerinde yapılmıştır. Araştırmada Frostig Görsel Algı Testi kullanılmıştır. Bağımlı ve bağımsız grupların son test sonuçlarına göre; deney grubundaki çocukların göz-motor koordinasyonu, şekil-zemin algısı, şekil sabitliği, mekân-konum algısı ve mekânsal ilişkilerde anlamlı gelişmeler gösterdiği belirlenmiştir.

Yukay Yüksel ve Sever Kılıçgün'ün (2014) araştırmasında, "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4-5 Yaş Grubundaki Çocukların Görsel Algı Gelişimlerine Frostig Gelişimsel Görsel Algı Eğitim Programı'nın Etkisi" incelenmiştir. Çalışmanın amacı, bu yaş grubundaki çocukların görsel algı gelişimini değerlendirmektir. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu deneysel model çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışma grubunu, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 161 deney ve 161 kontrol grubu olmak üzere toplam 322 çocuk oluşturmuştur. Bu programda görsel algı becerileri; el-göz koordinasyonu, şekil-zemin algısı, şekil sabitliği algısı, mekân ve konum ilişkisi algısı ve mekânsal ilişkiler algısı başlıkları altında değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, 4-5 yaş

grubundaki çocuklara yönelik görsel algı gelişimini destekleyici çalışmaların, çocukların görsel algı becerilerini olumlu yönde etkilediği ortaya konmuştur.

Ho, Tang, Fu, Leung, Pang & Cheong (2015), Hong Kong Okul Öncesi Çocuklarda Görme ve Görsel Algı Arasındaki İlişki "Relationship Between Vision and Visual Perception in Hong Kong Preschoolers" çalışmanın amacı, Hong Kong Çin nüfusundaki okul öncesi çocuklar için görsel-motor ve görsel algısal testlerin normatif değerlerini belirlemek ve temel görsel işlevlerin bu beceriler üzerindeki etkisini araştırmaktır. Daha önce bu becerilerde üstün performansın Çin popülasyonunda belgelenmiş olmasına rağmen, normatif veri tabanı yalnızca ABD nüfusu için mevcuttur. Hong Kong'daki altı farklı anaokulundan toplam 174 çocuk çalışmaya alınmıştır. Uzak görüş keskinliği, yakın görme keskinliği ve stereopsis test edilmiş, ayrıca iki görsel algı ölçümü: Görsel-Motor Entegrasyonu ve Görsel-Algısal Beceri Testi uygulanmıştır. Hong Kong'lu çocuklar, görsel hafıza ve mekansal ilişkiler alt testlerinde ABD'li akranlarından daha iyi performans göstermiştir. Yaş, becerileri için en güçlü öngörücü olarak bulunmuştur. Yakın görme keskinliği performansı ve görsel ayırt etme ve mekansal ilişkiler alt testleri ile zayıf bir ilişkiye sahiptir. Hong Kong'lu okul öncesi çocukları, alt testlerinin görsel hafıza ve mekansal ilişkilerinde ABD'li akranlarından daha iyi performans göstermiştir. Bu durum, belki de okul öncesi dönemde bu tür materyallere daha fazla maruz kalmalarına atfedilmiştir.

Aral ve Bütün Ayhan'ın (2016) gerçekleştirdiği "Frostig Görsel Algı Testinin Türkçeye Uyarlanması" başlıklı çalışma, çocukların görsel algı düzeylerini belirlemek ve geliştirmek amacıyla sıkça kullanılan bu testin Türkiye'deki uyarlamasını yapmayı amaçlamıştır. Araştırmanın hedefi, Frostig Görsel Algı Testinin 4-7 yaş aralığındaki Türk çocuklarına uygulanabilirliğini ve testin psikometrik özelliklerini değerlendirmek olmuştur. Çalışmada, 4-7 yaş aralığında 1.382 çocuk örneklem olarak belirlenmiştir. Frostig Görsel Algı Testinin geçerliliğini sağlamak amacıyla öncelikle yapı geçerliliği üzerine analizler yapılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, çocukların görsel algı becerilerinin yaşlarına bağlı olarak farklılık gösterdiği ortaya konmuştur. Daha büyük yaş grubundaki çocukların görsel algı becerilerinin daha gelişmiş olduğu saptanmıştır. Bu çalışma, Frostig Görsel Algı Testinin Türkçeye uyarlanması sürecinde, Türk çocukları üzerindeki geçerlilik ve güvenilirlik testlerinin yapılması için önemli bir temel sunmaktadır.

Fang, Wang, Zhang, ve Qin (2017) "Motor Koordinasyon, Görsel Algı ve Yürütme İşlevinin 4-6 Yaşındaki Çinli Okul Öncesi Çocukların Görsel Motor Entegrasyon Becerilerinin Gelişimi İle ilişkisi" "The Relationship of Motor Coordination, Visual Perception, and Executive Function to the Development of 4–6-Year-Old Chinese Preschoolers' Visual Motor Integration Skills" çocukluk gelişiminde birçok fonksiyonel becerinin performansıyla ilişkili hayati bir yetenek olan görsel motor entegrasyonu (VMI) becerilerinin normatif değerlerini belirlemek ve bu becerilerin Hong Kong Çin nüfusundaki okul öncesi çocuklar üzerindeki etkisini araştırmaktır. Ayrıca, temel görsel işlevlerin bu görsel-motor ve görsel algısal beceriler üzerindeki etkisini incelemek de bu çalışmanın hedefleri arasındadır. Çalışma, 4 ila 6 yaş arasındaki 151 Çinli okul öncesi çocuk arasında VMI gelişiminin ve onun faktörlerinin (görsel algı, motor koordinasyon ve yürütme işlevi) araştırılmıştır. Sonuçlar, çocukların VMI becerilerinin 4 yaşında hızla arttığını, 5 yaşında zirveye ulaştığını ve 5 ila 6 yaş civarında azaldığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada okul öncesi dönemdeki çocuklarda VMI becerilerinin gelişimi istikrarlı değil ancak dinamik olarak değiştiği anlaşılmaktadır. Bu arada VMI faktörleri okul öncesi çocuklar için farklı yaş aralıklarında çalışılmıştır.

Başak (2023) "Görsel Sanatlar Dersinin Görsel Algı Gelişimindeki Rolü ve Etkileri" çalışmasında, Frostig Görsel Algı Eğitim Programının yaş, cinsiyet, velilerin eğitim durumu, anaokulu eğitimi alma durumu ve ailelerin ekonomik durumu gibi demografik değişkenlerle ilişkilendirmiştir. Araştırmasında programın içeriğinde yer alan sistematik etkinlikler, görsel algının gelişimini desteklemiş, özellikle okuma-yazma öğrenme sürecinde görsel algının önemini vurgulamıştır. Bu bulgular, Görsel Sanatlar derslerinin, görsel algı geliştiren eğitim uygulamalarıyla zenginleştirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Okul Öncesi Eğitimde Müze Eğitimi Çalışmaları

Munley & Center (2012)'ın "Müzelerde Erken Öğrenme. Bir Literatür İncelemesi" "Early Learning in Museums. A Review of Literature" başlıklı araştırmasında, müze ortamlarında müzeler tarafından tasarlanan öğrenme kaynakları ve materyalleri kullanılarak yürütülen ve küçük çocukların öğrenmesine odaklanan araştırmanın sonuçları özetlenmektedir. Gerçek nesneleri, diyoramaları ve sürükleyici sergileriyle müzeler, küçük çocukların öğrenmesini teşvik etmek için benzersiz derecede

olumlu bir ortam sağlar. Küçük çocuklar geleneksel müzelerdeki eserler ve sergilerle ilgilenirler ve tarih veya biyoloji gibi disiplinlere özgü bilgileri, resmi okul ortamlarında bu disiplinlerle karşılaşmadan çok önce öğrenebilirler. Küçük çocuklar eserlere ve sergilere kendi bireysel motivasyonları ve ilgileri doğrultusunda yaklaşırlar; başkalarıyla konuştukları, bazen tepkilerini çeşitli sözlü ve sanatsal yollarla ifade ettikleri gerçek eserlerle karşılaşarak öğrenirler. Yetişkinlerin uygun yönlendirmesi çocukların müzelerdeki öğrenme ve keşfetme davranışlarını geliştirebileceği bulunmuştur.

Samur, Koçyiğit, İnci, Aydoğan ve Baydilek'in (2013) TUBİTAK 4004-112B076 Numaralı Projesi, "Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocuklara Uygulanan Müze Eğitimi: Pilot Uygulama" başlığını taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-5-6 yaş grubundaki çocuklara yönelik müze eğitiminin, çocukların müze kavramı hakkında bilgi ve farkındalık seviyelerine ve müzelerle ilgili kurallara dair bilgilerine etkisini incelemektir. Araştırma, kontrol grubu olmadan öntest ve sontest deneme modeli şeklinde tasarlanmıştır. Proje; oyun, drama, sanat, hikâye etkinlikleri ve alan gezilerini içermektedir. Çalışma modeli, tek grup öntest sontest modeline göre planlanmış olup, araştırmaya anasınıfı ve anaokuluna devam eden 55 çocuk katılım sağlamıştır. Araştırma verileri, etkinlik öncesinde ve sonrasında çocukların yaptıkları çizimler ve yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Bulgular, uygulanan müze eğitimi programının çocukların müze ile ilgili farkındalık düzeylerini ve kurallara dair bilgi birikimlerini artırdığını ve hazırlanan programın geniş çaplı uygulamalar için uygun olduğunu göstermektedir.

Ampartzaki, Kypriotaki, Voreadou, Dardioti, ve Stathi (2013) "Uygulama Toplulukları ve Katılımcı Eylem Araştırması: Erken Çocukluk Dönemi İçin Müze Programlarının Geliştirilmesinde Bir Sinerjinin Oluşumu" "Communities of Practice and Participatory Action Research: The Formation of a Synergy for The Development of Museum Programmes for Early Childhood" başlıklı çalışması, iki temel fikrin ve çalışma çerçevesinin entegrasyonunu araştırmaktadır. Bu çalışma, yenilikçi müze programlarının oluşturulmasını amaçlayan katılımcı eylem araştırmasını üstlenen bir doğa tarihi müzesi ile bir üniversitenin okul öncesi eğitim bölümü arasındaki sinerjiyle oluşturulan bir eğitim uygulamaları topluluğunu içermektedir. Veri analizi ve araştırma sürecinin değerlendirilmesi, topluluğun öğrenme hedeflerini, çocuk etkinliklerinin doğasını ve yetişkinlerle öğrenciler arasındaki etkileşimin doğasını yeniden değerlendirerek yerleşik bilgiyi ve önermesel bilgiyi sorgulayabildiğini göstermektedir. Ayrıca, küçük çocuklara

sunulan mevcut ve yeni tasarlanmış programlarda kullanılan kaynakların niteliğini de sorgulayabilmektedir. Araştırmanın sonucu, katılımcı eylem araştırması ile oluşturulan çalışma grubunun müze topluluğunun değerinin farkına varmasına yardımcı olmuştur. Araştırma başlangıçta eğitim programlarının geliştirilmesiyle ilgili spesifik konu ve sorunlara odaklanmışken, topluluk geliştikçe, üyeler okul öncesi çağdaki çocuklara yönelik yeni eğitim programları geliştirmenin yanı sıra, yerel halkla paylaşılabilecek 'sistematik bir bilgi bütünü' de geliştirdiklerini fark etmeye başlamışlardır.

Foreman-Peck ve Travers (2013), "Müze Pedagojisini Farklı Kılan Nedir ve Müzeler Okullardaki Öğrenmeyi En İyi Şekilde Nasıl Destekleyebilir? Üç Bölgesel Müzenin Uygulamalarına Dair Bir Eylem Araştırması İncelemesi" "What is Distinctive About Museum Pedagogy and How can Museums Best Support Learning in Schools? An Action Research İnquiry into The Practice Of Three Regional Museums" adlı çalışmada, müzelerin öğrencilere ilham verme potansiyeline sahip olduğu genel olarak kabul edilmekte, ancak bu potansiyelin ne anlama geldiği ve nasıl yönetilmesi gerektiği konuları karmaşıklığını korumaktadır. Müze eğitimcilerinin çalışmaları, genellikle ziyaretçi hedefleri doğrultusunda şekillenmekte ve merkezi öğretme ile öğrenme girişimleri 'iyi uygulama' olarak sunulmaktadır. Bu çalışmada tartışılan eylem araştırması, katılımcıların kendi bağlamlarındaki zorlukları incelemelerine, bu zorluklar üzerinde düşünmelerine ve uygulamaya yönelik 'ısmarlama' fikirler geliştirmelerine olanak sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma süreci, okullar ve müzeler arasındaki ilişki, müzelerin eğitsel değeri ve müze pedagojisinin kendine özgü doğası gibi önemli konuları gündeme getirmiştir. Araştırmanın sonuçları; Müzede öğrenmenin farklılığı ve değeri konusunda daha net bir anlayış geliştirilmiş ve bu anlayış paylaşılmıştır. Bu süreç, müzeleri kullanmayan okullarla ilişkiler kurma ve mevcut kullanıcı okullarla daha güçlü ilişkiler geliştirme çabalarını artırmıştır. Müze eğitimcilerinin profesyonel kimlik duygusu, üst düzey yöneticilerin onları genellikle 'etkinlik yöneticileri' olarak görme eğiliminde olduğu bir dönemde yeniden doğrulanmıştır. Müzelerin faaliyet gösterdiği sistemin elverişli olup olmadığı konusunda netlik sağlanmıştır.

Dilli ve Dümenci'nin (2015) çalışmasında, "Okul Öncesi Dönemi Çocuklarına Anadolu’da Yaşamış Nesli Tükenmiş Hayvanların Öğretilmesinde Müze Eğitiminin Etkisi" ele alınmıştır. Bu araştırmanın amacı, müze eğitiminde katılımcı öğrencilere sadece didaktik bilgi değil, aynı zamanda sanat, müzik ve drama gibi etkinlikler aracılığıyla yaparak yaşayarak öğrenebilecekleri aktif bir öğrenme ortamı sunmaktır.

Araştırmanın çalışma grubunu, kamu kurumu kreşinde eğitim gören 6 yaş grubundaki 13 öğrenci oluşturmuş ve bu deney grubuna 3 hafta boyunca haftada 6 saat olmak üzere toplam 18 oturumluk müze eğitimi verilmiştir. Oturumlar, görsel sanatlar ve çocuk gelişimi alanında uzman iki kişi tarafından hazırlanmış ve uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre, deney grubunun Anadolu'da yaşamış nesli tükenmiş hayvanlara ilişkin bilişsel becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Atilla ve Bulut'un (2017) çalışması, "Müze Eğitiminin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimine Etkileri"ni incelemiştir. Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin aktif öğrenme sürecinde sınıf ortamından çıkarılarak, sanat eserleriyle etkileşim kurabilecekleri ortamlarda eğitim görmelerini sağlamaktır. Çalışma, 8. sınıf öğrencilerinden oluşan 30 deney ve 30 kontrol grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gruplara eğitim öncesi ve sonrası çoktan seçmeli bir başarı testi uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Sonuçlar, deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, müze eğitiminin çocukların görsel sanatlar eğitimine olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Atilla ve Bulut, 2017).

Othman, Aman, Anuar, & Ahmad, (2021). "Yaşayan Bir Müzede Oyun Tabanlı Öğrenme Kullanarak Çocukların Kültürel Miras Deneyimini Geliştirme" "Improving Children's Cultural Heritage Experience Using Game-Based Learning At A Living Museum" ampirik bir çalışma olan makale, Sarawak Kültür Köyü'nde (SCV) çocukların oyun tabanlı mobil rehber (GBMG) uygulamasıyla deneyimlerini tasarlamak, geliştirmek ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, GBMG uygulamasının sistematik olarak geliştirilmesi için Etkileşim Tasarımı yaşam döngüsü modelini kullanmıştır. Çalışmaya iki gruba ayrılan toplam 45 çocuk katılmıştır: Kâğıt bazlı broşür grubu ve GBMG uygulama grubu. GBMG uygulamasıyla ilgili genel deneyimi değerlendirmek için Müze Deneyimi Ölçeği (MES) kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları; mobil tabanlı gruplardaki çocukların MES'in dört boyutu için daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Ancak, bu farkın yalnızca duygusal bağlantı boyutu için anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, oyun tabanlı mobil rehber uygulamasının SCV'deki çocukların müze deneyimini genel olarak önemli ölçüde iyileştirmediğini, sadece duygusal bağlar açısından olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Altı bilgisayar etkileşimi uzmanıyla yapılan Sezgisel Değerlendirme, GBMG'nin çocukların SCV'deki ziyaretçi deneyimini neden iyileştirmediğine dair daha derin bir anlayış sunmuştur. Bu değerlendirme, uygulamanın kullanıcı deneyimini tam anlamıyla optimize edemediği

belirli alanları ortaya koymuştur. Çalışma, çocukların yaşayan müzelerdeki deneyimlerini geliştirmek için oyun tabanlı mobil uygulamaların potansiyelini ve sınırlamalarını anlamada önemli bilgiler sunmaktadır. Araştırma, bu alanda daha ileri çalışmalar için çeşitli konuları gündeme getirmiştir. Bu sonuçlar, müzelerde çocukların öğrenme deneyimlerini iyileştirmek için teknoloji kullanımının nasıl optimize edilebileceği konusunda değerli bilgiler sağlamaktadır.

Su'nun (2022) gerçekleştirdiği araştırma, "Okul Öncesi Eğitimde Müzelerin Etkin Kullanımını" incelemiştir. Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin müzelerin eğitimde nasıl etkili kullanılabileceğine ilişkin görüşlerini ve müzede öğrenmeye dair beklentilerini ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılarak tasarlanan bu araştırmada, anaokullarında görev yapan on okul öncesi öğretmeni ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar, müzelerin eğitimde etkin kullanımında bürokratik süreçlerin uygulamada sınırlayıcı olduğunu ve mesleki gelişim bağlamında müze eğitimi ve müzede öğrenme konusunda teorik ve pratik süreçlerin çok yönlü olarak geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Okul Öncesi Eğitimde Sanat Eğitimi Çalışmaları

Görener (2006) tarafından gerçekleştirilen "Beş-Altı Yaş Grubu Çocuklarda Yapılandırılmış Görsel Sanat Eğitiminin Görsel Algılamaya Etkisinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasında, görsel algı ve becerilerin gelişimini hedefleyen bir sanat eğitimi modeli oluşturulmuş ve bu programın çocukların görsel algı gelişimine olan etkisi araştırılmıştır. Araştırma, 2006 yılında Ankara ili Çankaya ilçesinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı özel anaokulları ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının ana sınıflarına devam eden çocukları kapsamaktadır. Çocukların normal gelişim düzeyinde olup olmadığını belirlemek için Denver II Gelişimsel Tarama Testi kullanılmış ve toplamda 100 çocuk (50 kız ve 50 erkek) araştırmaya dahil edilmiştir. Çocukların görsel algı düzeylerini ölçmek için Frostig Görsel Algı Testi öntest olarak uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre çocuklara, göz-motor koordinasyonu, şekil-zemin algısı, şekil sabitliği, mekân-konum algısı ve mekânsal ilişkileri geliştirecek bir görsel sanat eğitimi programı uygulanmıştır. Bu program, haftada üç gün olmak üzere on iki hafta boyunca devam etmiştir. Eğitim programının tamamlanmasının ardından, Frostig

Görsel Algı Testi son test olarak tekrar uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçları, çalışma grubundaki çocukların göz-motor koordinasyonu, şekil-zemin algısı, şekil sabitliği, mekân-konum algısı ve mekânsal ilişkiler alanlarında anlamlı bir gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur.

Kraehe & Acuff (2013) "Sanat Eğitimi Araştırmalarında, Hizmetten Yoksun Bırakılmış Topluluklar İle İlgili Kuramsal Değerlendirmeler","Theoretical Considerations for Art Education Research with and about “Underserved Populations" makalenin amacı, sanat eğitiminde sıkça kullanılan "yetersiz hizmet" kavramını daha derinlemesine kuramsallaştırmaktır. Sanat eğitimi alanının, sosyokültürel ve ekonomik gruplar arasındaki kalıcı eğitim eşitsizliklerini etkili bir şekilde ele alabilmesi için, yetersiz hizmet yaratan ve gizleyen karmaşık sosyokültürel ve politik süreçlerin anlaşılması gerekmektedir. Bu bağlamda, "yetersiz hizmet" terimi, belirli grupların yüksek kaliteli sanat deneyimlerine ve etkili eğitim kaynaklarına tam erişimini ve bunlardan faydalanmasını engelleyen kültürel eklemlenmelere ve maddi koşullara dikkat çekmektedir. Araştırmanın sonucu, sanat eğitiminde yetersiz hizmet konusunu ele almak için dört teorik perspektifin (eleştirel ırk teorisi, kesişimsellik, eleştirel çokkültürlülük ve sosyal adalet eğitimi) nasıl kullanılabileceğini tartışmaktadır. Bu teorik perspektifler, sanat eğitiminde adalet ve eşitlik konularını derinlemesine ele alarak, farklı grupların eğitim deneyimlerini daha kapsayıcı ve adil hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Kelekçi Olgun ve Kahraman’ ın (2016) "Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitiminin Farklı Teknikler Kullanılarak Öğretilmesi" başlıklı çalışmanın amacı, okul öncesi dönemde teknolojiyi kullanarak çocuklara sanatı sevdirmek ve sanatın zihinlerinde kalıcı bir yer edinmesini sağlamaktır. Bu çalışmada, çocuklara sanat eserlerini bir aplikasyon kullanarak oyun yoluyla öğretmek hedeflenmiştir. Böylece önemli ressamların eserlerini öğrenmeleri sağlanmış ve bu dönemde verilen sanat eğitiminin kazanımları incelenmiştir. Araştırma sonuçları, çocukların farklı materyalleri kullanarak dünyayı farklı bir bakış açısıyla görmeleri ve algılamaları sağlanmıştır. Yaratıcılıklarının ön plana çıkarılması ve kendilerine güvenen bireyler olarak yetişmeleri desteklenmiştir. Sanatçıların eserlerini severek tanıdıkları ve bir oyun tekniği ile öğrendikleri bir ortam oluşturulmuştur. Okul öncesi dönemde sanat eğitimi, çocukların sanata olan ilgilerini artırmakta, yaratıcılıklarını geliştirmekte ve kendine güvenen bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamaktadır.

Özdağ' ın (2019) "Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık ve Seramik Eğitimi" çalışmada amacı; okul öncesi dönemde yaratıcılığın geliştirilmesinde seramik eğitimi ve kil ile çalışma sürecine ilişkin bilgilerin ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Araştırma, okul öncesi eğitimde sanat ve yaratıcılığın geliştirilmesine yönelik programları inceleyerek, bu programların genellikle iki boyutlu etkinliklerle (kâğıt, karton, plastik, hamur vb.) sınırlı olduğunu tespit etmektedir. Üç boyutlu düşünme ve üretmenin sanatsal yaratıcılığın gelişimi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Özellikle seramik eğitiminin, alan uzmanları tarafından doğru bir şekilde ele alındığında yaratıcılığın gelişmesinde büyük rol oynadığı belirtilmektedir. Okul öncesi eğitimde seramiğe ilişkin bilgiler genellikle kile şekil verilmesiyle sınırlıdır. Ancak, seramik eğitimi belirli aşamaları olan ve birçok disiplini bünyesinde barındıran kapsamlı bir süreçtir. Kil çeşitleri ve çalışma süreci hakkında bilgi sahibi olmak, doğru uygulama ortamını oluşturmak yaratıcılığı mümkün kılan özelliklerdir. Çalışma, okul öncesi dönemde seramik eğitimi ve kil ile çalışmanın, çocukların yaratıcılığını geliştirmede önemli bir araç olduğunu ortaya koymuştur. Bu eğitimlerin, çocukların sanatsal becerilerini ve üç boyutlu düşünme yeteneklerini artırdığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, sanat eğitiminin ve özellikle seramik çalışmalarının, okul öncesi eğitim programlarında daha fazla yer alması gerektiğini ve bu alanın, çocukların yaratıcılıklarını geliştirmede etkili bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Şahin (2020) "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görsel Sanat Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı araştırma, sanat etkinliklerinin okul öncesi dönemde çocukların gelişimi üzerindeki etkilerini ve öğretmenlerin bu etkinliklere yönelik tutumlarını ele almaktadır. Okul öncesi kurumda görev yapan 23 öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin sanat eğitimi derslerini yetersiz buldukları ancak sanatsal etkinlikleri çocukların kendini ifade etmesi ve yaratıcılığın geliştirilmesi için önemli gördükleri ortaya çıkmıştır.

Türkiye'deki çalışmalar, görsel algı testlerinin Türkçeye adaptasyonu ve bu testlerin Türk çocuklarının bilişsel gelişimi üzerindeki etkilerine odaklanarak, ulusal düzeyde geçerli ve güvenilir ölçüm araçları geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu süreçte, görsel algı testlerinin Türk çocukları bağlamına uygun hale getirilmesi amaçlanmakta ve testlerin çocukların görsel algı becerilerini doğru şekilde ölçülebilmesi hedeflenmektedir. Türk çocukları üzerinde yapılan araştırmalarda, bu testlerin çocukların öğrenme süreçlerine olan etkilerini incelemekte ve görsel algının, akademik başarıya olan yansımalarını değerlenmektedir. Buna karşın, yurt dışındaki araştırmalar, görsel algı

becerilerini ölçmekle kalmayıp, bu becerilerin geliştirilmesine yönelik çeşitli yöntemler, stratejiler ve müdehale programları üzerinde durulmaktadır. Yabancı araştırmalar, görsel algı alt test becerilerinin değerlendirilmesi yoluyla, bireysel öğrenme farklılıklarının belirlenmesi ve bu farklılıkların giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu çalışmalar uluslararası alanda görsel algı üzerine geniş bir persfektif sunmaktadır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmanın çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve çalışma planı yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada kullanılan Karma Model (Mixed Method), nicel ve nitel verileri birleştirerek daha kapsamlı ve bütüncül bir analiz oluşturmayı sağlamaktadır. Bu yaklaşım, özellikle eğitim alanında, belirli bir eğitim müdahalesinin etkilerini derinlemesine anlamak için idealdir. Müze tabanlı sanat eğitimi gibi karmaşık konular ele alınırken bu yöntem sayesinde hem ölçülebilir sonuçlar elde edilmekte hem de katılımcıların deneyimleri ve algıları üzerine derinlemesine bilgi toplanabilmektedir.

Keşfedici sıralı karma yöntem deseni, karma yöntem araştırmalarında kullanılan bir model olup, öncelikle nitel verilerin toplanması ve analiz edilmesiyle başlamaktadır. Bu ilk aşama, araştırmanın nicel aşamasını şekillendiren derinlemesine anlayış sağlamaktadır (Creswell ve Creswell, 2021; 214).

Nitel aşamada elde edilen bulgular, araştırmanın ikinci aşamasında kullanılacak olan nicel ölçümler ve hipotezlerin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Bu yaklaşım, özellikle yeni veya az araştırılmış konuları inceleyen çalışmalarda tercih edilmektedir; çünkü araştırmacıya konunun daha geniş bir anlayışını kazandırmakta ve nicel aşamada daha kesin ve odaklı sorular formüle etme imkânı sunmaktadır. Üçüncü aşama olan nicel veri toplama ve analizi ise nitel bulgulara dayanarak geliştirilen ölçümleri test ederken, bu test sonuçları geniş ölçekli eğilimler veya desenler hakkında bilgi temin etmektedir. Bu aşama, nitel bulguların genelleştirilebilirliğini ve yorumlanabilirliğini artırmaktadır (Creswell ve Creswell, 2021; 216). Şekil 1.’ de Keşfedici Sıralı Karma Desen görseli yer almaktadır.

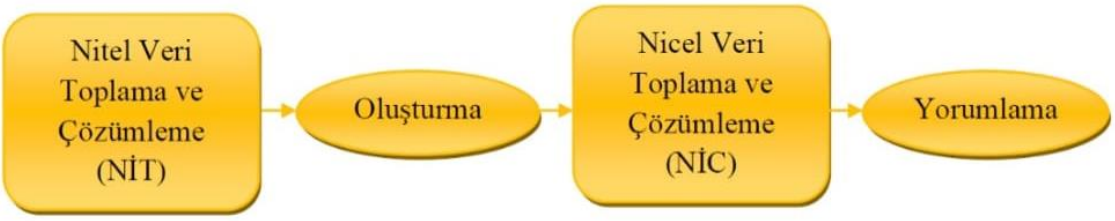

Şekil 1. Keşfedici Sıralı Karma Desen

Araştırma, betimsel analiz ile desteklenmektedir. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan betimsel analiz, verilerin belirli bir çerçeveye oturtularak sistematik bir biçimde tanımlanması, organize edilmesi ve yorumlanmasını amaçlamaktadır (Yıldırım, Akman, & Alabay, 2012; 239). Verilerin belirli temalar, kategoriler ve kavramlar (kod) altında sınıflandırılarak analiz edilmesi ve bulguların okuyucuya açık, anlaşılır ve yapılandırılmış bir biçimde sunulması sağlanmaktadır. Bu yöntemle, verilerin daha derinlemesine anlaşılması, temel kavramların öne çıkarılması ve elde edilen bulguların doğrudan katılımcı alıntılarıyla desteklenerek güçlü bir argüman oluşturulmasına olanak tanımaktadır (Yıldırım, Akman, & Alabay, 2012; 239).

Betimsel analizin bu araştırmada kullanılmasının temel gerekçesi, müze tabanlı sanat eğitimi uygulamalarının okul öncesi dönemdeki çocukların bilişsel, sosyal, duygusal, dil ve motor gelişimleri üzerindeki etkilerini derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Nitel aşamada toplanan veriler, katılımcıların deneyimlerini ve algılarını yansıtmak üzere yarı yapılandırılmış görüşmeler ve sanat etkinliklerinden elde edilen gözlemler üzerinden elde edilmektedir. Nitel verilerin tematik bir yapıya oturtularak, çocukların müze etkinliklerinden nasıl etkilendiği, bu deneyimlerin gelişimsel süreçlerini nasıl şekillendirdiği ve sanatsal tercihlerini nasıl yönlendirdiği ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmektedir. Ayrıca, betimsel analiz, çalışmanın karma model çerçevesinde nitel bulguların nicel sonuçlarla desteklenmesi amacına hizmet etmektedir. Nitel verilerin, sonucunda elde edilen anlamlı kategorilere dayalı olarak yapılandırılması, müze tabanlı sanat eğitiminin çok boyutlu etkilerinin açıklanmasına ve kapsamlı bir şekilde yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Böylece, katılımcıların öznel deneyimlerinin ve bu deneyimlerin altında yatan dinamiklerin detaylı bir akademik perspektif ile sunulması sağlanmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacıya katılımcıların deneyimlerini, düşüncelerini ve müze eğitimi hakkındaki görüşlerini daha doğal bir diyalog ortamında

toplama fırsatı sunmaktadır. Bu nitel veriler nicel sonuçlarla desteklendiğinde, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişim alanlarına olan etkilerini anlamak için ayrıntılı bir bilgi tabanı oluşturmaktadır.

Okul dışı öğrenme ortamı olan müzelerde kullanılacak öğretim yöntemlerinin seçiminde, öğrenci özelliklerine uygunluk büyük önem taşımaktadır. Bu yöntemlerin seçimi sırasında, program ve dersin amaçları, konu ve içerik özellikleri, öğrenci yapısı, kullanılacak malzemeler, zaman yönetimi ve öğrenci sayısı gibi özellikler dikkate alınmalıdır (Okvuran ve Güneröz, 2023; 287).

Frostig Görsel Algı Testi'nin ön ve son test olarak uygulanması, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı becerilerine etkisini nicel olarak değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu test, çocukların görsel algılama yeteneklerindeki değişimleri belirlemekte ve müze eğitiminin somut etkilerini ölçmede kritik bir rol oynamaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve sanat etkinlikleri sırasında öğrencilerle yapılan interaktif diyaloglar, çocukların kendi deneyimlerini kendi dilleriyle ifade etmelerine imkân vermektedir. Böylelikle onların düşünce süreçlerini, sanatsal tercihlerini ve müze etkinliklerinden algıladıkları duygusal ve bilişsel yanıtları anlamada değerli veriler elde edilmektedir. Araştırma, yarı deneysel desende planlanlanmıştır. Veriler, 'karma araştırma yöntem' ve 'keşfedici sıralı karma yöntem deseni (*exploratory sequential design*)' ile deşifre edilmiş; bu süreçte (MEB, 2013) Okul Öncesi Eğitim Programının bilişsel, dil, sosyal ve duyusal, motor gelişim kazanım ve göstergeleri kılavuz olarak ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

10.07.2019 tarihli ve 30827 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"e göre ana sınıfı öğrenme kurumları bünyesinde Eylül ayı sonu itibarıyla 57-68 aylık öğrenci alınması hususu ilan edilmiştir (EK 9), (MEB 2013). Araştırmanın çalışma grubunu 57-68 aylık okul öncesi çocuklar oluşturmaktadır.

Çalışma grubu deney (14 öğrenci) ve kontrol grubu (14 öğrenci) olmak üzere iki alt gruptan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında deney grubunda bulunan öğrenciler ile müze eğitimi gezisi öncesinde, sırasında ve sonrasında MEB 2013 Öğrenci Gelişim Kazanım Planına uygun hazırlanan 'yarı yapılandırılmış soruları' uygulanmıştır (EK2).

Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim güz döneminde, Ekim, Kasım ve Aralık ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Müze eğitim gezisi, Kocaeli ili İzmit İlçesinde bulunan arkeoloji müzesinde gerçekleştirilmiştir. Kocaeli ili İzmit ilçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim veren devlet anaokulunda araştırma gerçekleştirilmiştir (EK 4). Anaokulunda bulunan deney grubu/müze eğitimi verilen grup ''A'' grubunu, kontrol grubu/müze eğitimi verilmeyen grup ise ''B'' grubunu oluşturmaktadır. Kocaeli İzmit'te yer alan arkeoloji müzesinde gerçekleştirilen bu müze eğitimi gezisinin deney ve kontrol grupları arasında karşılaştırmalı bir değerlendirme sunarak bilimsel verilere dayanan sonuçlar üretmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın yaş grubunun belirlenirken 57-68 aylık çocukların bulunduğu ay aralığı seçilmiştir. 57-68 ay aralığı, erken çocukluk döneminde bilişsel ve sosyal gelişimin hızlı olduğu bir evreyi temsil etmektedir (Şahin, 2012; 47; Smith, 2017; 102). Bu ay grubunun hedef alınması, müze eğitiminin etkilerinin daha net gözlemlenebilmesini sağlamaktadır.

Araştırmada deney ve kontrol gruplarının kullanılması, müze eğitiminin çocuklar üzerindeki etkilerinin daha objektif bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Bu yöntem, araştırmanın güvenilirliğini artırmakta ve sonuçların genelleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanarak, çocukların müze deneyimlerini kendi perspektiflerinden anlatmalarına ve derinlemesine bilgi sağlamalarına imkân tanımaktadır. Çocukların müze eğitiminden ne öğrendikleri ve nasıl etkilendikleri konusunda zengin veriler toplanmasına yardımcı olmaktadır. Araştırmanın veri toplama süreci, müze eğitimi öncesi, sırası ve sonrası çocukların davranışlarını ve öğrenme süreçlerini gözlemlemek için gözlem yöntemleri dâhil edilerek, elde edilen verilerin çeşitliliği ve derinliği artırılmıştır. Araştırma, müze eğitiminin çocukların gelişimi üzerindeki uzun vadeli etkilerini değerlendirmek için 13 haftalık süreçte takipleri yapılmıştır.

Sosyal bilimler ve eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalarda gerçek deneysel desen ve seçkisiz atamanın seçilip yürütülmesi kurumların ve ailelerin izin vermemesinden dolayı tercih edilememektedir. Yarı deneysel desen araştırmaları hazır bulunan gruplardan seçilerek deney ve kontrol grupları oluşturulmaktadır (Büyüköztürk vd.,2016; 126). Bu yaklaşım, gerçek deneysel desenlerin pratik uygulanabilirliğinin zor olduğu durumlarda, araştırmacılara alternatif bir yöntem sunmaktadır. Bu sayede, araştırma sürecinde etik ve pratik zorluklarla daha az karşılaşılmakta, araştırmanın sonuçları güvenilir bir şekilde elde edilmektedir.

Araştırmanın örneklemi ulaşılabilir evrenden seçilmiş olup, amaçlı örneklem "ölçüt örneklem" türündedir. Amaçlı örneklem, çalışmanın amacına yönelik bilgi edinmek, derinlemesine araştırma yapmak, belli ölçütleri öğrenebilmek ve özel durumları araştırmak için tercih edilmektedir. Ölçüt örneklem yöntemi, araştırmacıların belli özelliklere sahip katılımcıları veya durumları bilinçli olarak seçmelerine imkân tanıyan bir amaçlı örnekleme türüdür. Bu yöntem, genellikle nitel araştırmalar için uygundur; çünkü özgül koşullar, olaylar veya katılımcı gruplar hakkında derinlemesine bilgi toplamayı hedeflemektedir (Büyüköztürk vd., 2016; 127).

Ölçüt örneklem, araştırmacılara araştırma hedefleri ve soruları doğrultusunda daha etkili ve verimli veri toplama imkânı sunar. Bu yöntem, araştırmacının belirli kriterlere veya özelliklere sahip katılımcılara odaklanmasını sağlayarak, gereksiz veri toplama sürecini minimize eder. Böylece, araştırmacılar ilgi alanlarına uygun olmayan katılımcılarla zaman ve kaynak israfını önler. Ayrıca, ölçüt örneklem, araştırmanın dinamik yapısına uyum sağlamak için esneklik sunar; araştırma sürecinde ortaya çıkabilecek yeni ihtiyaçlar veya değişiklikler doğrultusunda örneklem kriterleri düzenlenebilir. Sonuç olarak, belirli bir özellik veya durumu taşıyan katılımcılardan elde edilen veriler, bu özellik veya durum hakkında derinlemesine ve zenginleştirilmiş bir bilgi sunarak araştırmanın genel kalitesini artırır (Yıldırım ve Şimşek, 1999; 54).

Araştırmada ölçüt örneklem kullanılmasının nedenleri;

- Okulun müzeye yakınlığı
- Okul öncesi öğretmenlerin gönüllü olması
- Velilerin gönüllü olması
- Müze müdürü, arkeoloğunun ve çalışanlarının gönüllü olması
- Öğrencilerin ay grubu olarak araştırmaya uygun olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmanın Uygulama Mekânı

Araştırma uygulama alanı olarak tercih edilen Kocaeli Arkeoloji Müzesi, İzmit ilçesinde bulunmaktadır ve sanat eğitimi etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen sanat eğitimi araştırmaları için ideal bir ortam sunmaktadır. Araştırmanın hazırlık ve gezi eğitimi sürecinde uygun bir mekân olarak seçilmesinin nedeni, müzenin konferans

salonu, sandık müzesi, eğitim atölyesi ve arkeoloji kazı alanı gibi zengin imkânlara sahip olmasıdır.

Araştırma sürecinde müze müdürü ve müze arkeoloğu tarafından destek sağlanmıştır. Müze eserlerine erişim imkânı sunularak incelemelerin yapılması ve eserlerin tarihsel ve kültürel bağlamı hakkında bilgi verilmesiyle akademik süreç desteklenmiştir. Sanat etkinliklerinde, atölye alanı ve materyal düzeni konularında çocuklar için müze atölye personeli tarafından destek sağlanmıştır. Veri toplama, gözlem yapma ve çocuklarla etkinlik düzenleme aşamalarında, izinlerin alınması ve lojistik ihtiyaçların karşılanması konularında müze müdürü ve personeli tarafından gerekli destek sağlanarak, eğitim sürecinin sorunsuz ilerlemesi temin edilmiştir.

Kocaeli Arkeoloji Müzesi, İzmit merkezindeki Eski Gar adı ile bilinen alanda yer almaktadır ve 21 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur. Alman Otto Ritter tarafından çizilen plan doğrultusunda 1873-1910 yılları arasında inşa edilen yapılar arasında eski gar ve ambar binaları özellikle dikkat çekmektedir. Bu binaların tamamı değerlendirilmiş ve Kocaeli Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından restorasyon çalışmaları tamamlanarak koruma altına alınmıştır (Aslan, 2023). Arkeoloji ve Etnografya Müzesi bünyesinde tamir atölyesi, su deposu ve lojman binası gibi farklı fonksiyonlara sahip yapıları barındırmaktadır. İki tekel deposunun birleştirilmesiyle oluşturulan teşhir salonları, arkeolojik eserlerin sergilenmesine olanak sağlamaktadır.

Müze, ziyaretçilere Paleolitik, Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait birçok eseri sergilemektedir. Ayrıca açık alan teşhir sergisi, tematik sergiler ve müzenin girişinde bulunan devasa Herakles (Herkül) heykeli gibi önemli unsurlar antik dünyanın büyüleyici atmosferini yansıtmaktadır. Müzenin sol tarafındaki bölümde sualtı kültürel mirasını temsil eden amforalar ve antik denizcilikle ilgili bilgiler bulunmaktadır. Aynı zamanda Kerpe kıyılarında 2020 yılında gerçekleştirilen sualtı araştırmalarında ortaya çıkan eserler de burada ziyaretçilere sunulmaktadır (Çibuk, 2019; 132).

Müzenin giriş bölümünde, sikke seksiyonu bulunmaktadır ve diğer bölümlerinde, Klasik ve Helenistik dönemlere ait eserler ile Roma dönemine tarihlenen zafer kazanmış komutanlar, başarılı sporcular ve onurlandırılmış insanlara ait mermer büstler sergilenmektedir. Ayrıca Orta Çağ ve Bizans dönemine ait buluntular da müzenin bu kısmında yer almaktadır. Roma İmparatorluğu'nun çöküşüyle başlayan ve feodal beyliklerin egemen olduğu Orta Çağ dönemine ait seramik, bronz ve kandil gibi günlük yaşamı yansıtan eserler (Çibuk, 2019; 145). Bu bölümde ziyaretçilere sunulmaktadır.

Araştırma, Kocaeli ili İzmit ilçesinde, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir devlet anaokulunda yürütülmüş olup, okul öncesi sanat eğitimi etkinlikleri uygulanmıştır. Anaokulu iki sınıftan oluşmakta olup, sabah 08:00 ile 14:00 saatleri arasında tekli öğretim yöntemiyle eğitim vermektedir. Her sınıf 20 kişilik mevcuda sahiptir. Ancak bölgedeki ekonomik zorluklar nedeniyle sınıf kontenjanları yeterince dolmamaktadır. Bu durum, ailelerin maddi sıkıntılarından kaynaklanmaktadır. Araştırmada bu anaokulunun seçilmesindeki öncelikler müzeye olan yakınlığı ile okul müdürünün, öğretmenlerinin, öğrencilerinin ve velilerinin gönüllü katılımcı olmasıdır.

Araştırmacının Rolü

Nitel araştırmalarda, araştırmacının güdülenme sürecinin açıklanması, çalışmanın akademik bütünlüğü ve derinliğini anlama açısından önem arz etmektedir. Araştırmacının rol üstlenmesi ve bu rolde araştırmacının ne kadar sürece katılacağı önemlidir. Katılımcı araştırmacının temel özelliği, gözlemlediği grubun bir üyesi olmasıdır. Betimsel araştırma sürecinde, araştırmacının gözlemci ve katılımcı olarak sürece dahil olması, belirli koşulların sağlanması halinde mümkün olmaktadır. Bu koşullar; Küçük gruplarda, kısa süreli etkinlikler/süreçlerde, gözlemcinin aktif olarak katılabileceği etkinliklerdir (Büyüköztürk vd., 2016; 142).

Bu araştırmanın uygulanabilirlik aşamasına getirilmesindeki temel motivasyonum, sanat eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini derinlemesine inceleme arzumdan kaynaklanmaktadır. Sanatın eğitim boyutunu nasıl geliştirebileceğimiz ve çocukların sanat yoluyla hangi gelişim alanlarında desteklenebileceği, araştırma alanımda daima özel bir ilgi odağım olmuştur.

Lisans ve yüksek lisans eğitimlerimi el sanatları ve sanat eğitimi alanlarında tamamlamış bir araştırmacı olarak, özellikle yüksek lisans sürecimde okul öncesi dönemde sanat eğitimi alanına yoğunlaştım. Bu süreçte çeşitli özel kurumlarda sanat eğitimcisi olarak çalışırken, sanat eğitimi etkinliklerinin, kullanılan ders anlatım yöntem ve tekniklerine göre belirgin farklılıklar gösterdiğini gözlemledim. Bu gözlemler, sanat eğitimine dair farkındalığımı artırarak yüksek lisans tezimde derinleşmemi sağladı. "Görsel Sanatlar Eğitiminde Montessori Eğitimi Yaklaşımının, Okul Öncesi Çocuklarının Yaratıcılık Gelişimine Etkisi" başlıklı yüksek lisans çalışmam, sanat eğitimi uygulamalarındaki farklı metodolojilerin çocukların yaratıcılığı üzerindeki etkisini

araştırma amacını taşıyordu. Bu çalışmadan elde ettiğim bulgular, sanat eğitimi uygulamalarına ilişkin metodolojik bir arayış içerisine girmemi sağladı.

Doktora eğitimim sırasında aldığım "Müze Eğitimi" dersi, araştırma motivasyonumu derinleştirdi. Müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı ve gelişim özelliklerine olan etkilerini araştırma fikri bu süreçte olgunlaştı. Okul öncesi eğitimcisi olarak görev aldığım dönemde, okul öncesi sanat etkinlikleri için düzenlenen müze gezilerinde sistemli bir plan dahilinde hareket edilmediğini ve sanat eğitimi ile müze eğitiminin yeterince entegre edilmediğini fark ettim. Bu gözlemlerim, araştırma sorusunun şekillenmesinde etkili oldu: "Müze tabanlı sanat eğitimi, okul öncesi çocukların görsel algı gelişimini nasıl etkiler?"

Bu bağlamda, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir devlet anaokulunun müdürü ve okul öncesi öğretmenleri ile görüşmeler yaparak araştırmamı başlattım. Araştırmanın içeriği ve amacı hakkında kapsamlı bilgilendirme sağladım. Sanat eğitimcisi olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğrenci gelişim kazanım planına uygun sanat eğitimi etkinlikleri tasarladım. Bu etkinlikler, çocukların aktif katılımını ve öğrenme süreçlerine etkileşimli olarak dahil olmalarını sağlamak amacıyla uzman görüşleri doğrultusunda geliştirdim.

Araştırma kapsamında müze eğitim gezilerine hazırlık aşaması detaylı olarak planlandı. Müze önceden ziyaret edilerek, müze müdürü ve arkeolog ile iş birliği sağlandı. Müze gezilerinin üç farklı günde düzenleneceği, konferans salonunda gösteri yöntemiyle interaktif eğitim verileceği, müze bahçesinde arkeoloji kazı çalışması etkinlikleri yapılacağı kararlaştırıldı. Müze müdürü, araştırmanın doktora tezim kapsamında yer almasından memnuniyet duyduklarını ve müzenin tüm olanaklarının eğitim amacıyla kullanılabileceğini belirtti. Bu iş birliği, resmi bir protokol ile kayıt altına alındı.

Araştırmanın alandaki sanat eğitimcileri, okul öncesi öğretmenler ve müze eğitimcilerine katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmacı olarak, süreç boyunca etkin bir katılımcı rol üstlendim. Müze gezileri öncesinde, sırasında ve sonrasında sanat eğitimi etkinliklerini bizzat yönettim ve rehberlik ettim. Araştırma sonucunda, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişimini nasıl zenginleştirdiğine dair elde ettiğim bulgular, sanat eğitimi literatürüne önemli katkılar sunmaktadır. Bu bulgular, araştırmanın akademik çerçevesinde detaylı olarak raporlanmıştır.

Sonuç olarak, bu çalışma, müze tabanlı sanat eğitimi uygulamalarının çocukların gelişim alanlarına etkilerini inceleyen ve alandaki eksiklikleri gidermeye yönelik önemli bir referans niteliğindedir.

Nitel Verilerin Geçerlik ve Güvenirliği

Geçerlik ve güvenirlik, bir araştırmanın bilimsel kabul edilebilirliği ve sonuçlarının doğruluğu açısından kritik öneme sahip olmaktadır. Geçerlik, bir ölçüm aracının ya da testin, hedeflediği kavramı ne kadar doğru ve tutarlı ölçtüğünü belirtmektedir (Büyüköztürk, 2010). Güvenirlik ise, bir ölçüm aracının aynı koşullar altında tutarlı sonuçlar vermesidir. Test-tekrar test güvenirliği, iç tutarlılık güvenirliği ve eşdeğer formlar güvenirliği gibi yöntemlerle değerlendirilmektedir (Tavşancıl, 2006). Geçerlik ve güvenirlik birlikte değerlendirildiğinde, araştırmanın bulgularının güvenilirliği ve doğruluğu belirlenmektedir. Bu nedenle, bilimsel araştırmalarda kullanılan ölçüm araçlarının geçerli ve güvenilir olması, elde edilen sonuçların güvenilirliği ve genelleştirilebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmada güvenirlik ve geçerlik konusunun sağlanması için alınan önlemler, ölçek güvenirliği ve yorumları ile araştırmanın kullanım geçerliği başlıklar altında açıklanmıştır.

Ölçüm Güvenirliği

Güvenirlik, araştırmada kullanılan ölçmenin hatalardan arındırılmış ve istikrarlı sonuçlar elde etme yeteneğini ifade etmektedir (Turgut & Baykul, 2015; 58). Güvenirlik, bir araştırmanın tekrarlanması durumunda elde edilen bulguların derecesidir (Merriam, 2013; 96) ve tutarlılığa önem verir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu tutarlılık; araştırma teknikleri, veri toplama araçlarının oluşturulması, veri analizi ve süreçlerinde kendini göstermektedir (Miles & Huberman, 2016; 87).

Özellikle nitel araştırmalarda ölçüm güvenirliği büyük bir öneme sahiptir. Bu güvenirliği belirlemede kullanılan bir strateji ise ‘teyit incelemesi’dir (Yıldırım ve Şimşek, 2011; 110). Teyit incelemesi, araştırmaya dışarıdan katılan uzmanların yargıları, yorumları ve önerileri ile elde edilen ham verilerin tutarlılığını değerlendirmektedir. Bu bağlamda veri toplama araçları, planlar, ölçekler, ham veriler, kodlar ve veri analizi süreçleri detaylı bir şekilde kontrol edilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu yöntem, araştırmanın güvenirliğini artırmaya yönelik önemli bir adımdır (Büyüköztürk vd., 2012; 112).

Nitel araştırmalarda güvenirliğin sağlanması, araştırmanın her aşamasının detaylı bir şekilde açıklanması ve sürecin adım adım anlatılmasıyla mümkündür (Büyüköztürk vd., 2011). Bu süreçte verilerin nasıl kaydedildiği, nasıl gözlemlendiği, uzman görüşlerinin nasıl alındığı ve alınan görüşlerin tutarlılığı gibi detaylar güvenirlik hakkında bilgi sağlamaktadır. Yapılan araştırmaya okul öncesi eğitim kurumundan, iki okul öncesi sınıf öğretmeni, müze eğitim uygulamasında ise iki rehber öğretmen ve bir arkeolog gözlemci olarak katılmıştır.

Araştırmanın kapsamında müze üç farklı günde ziyaret edileceği, konferans salonunda gösteri yöntemi ile interaktif eğitim verileceği ve müze bahçesinde arkeoloji kazı çalışması etkinliği uygulanacağı için müze ile eğitim protokolü imzalanmıştır. Böylece araştırma planı/protokolü denetlenmiş, mevcut olan eksikler giderilmiştir.

İç Geçerlik

Araştırmanın nitel bölümünde, öğrenci görüşme notlarının kodlanması sürecinde, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan öğretim üyesinden, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Dalında görev yapan öğretim üyesinden ve Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında görev yapan öğretim üyesinden destek alınmıştır. Bu görüşler araştırmaya yön vermek üzere not edilmiştir. Ayrıca müze öncesi, müze sırası ve müze sonrası etkinlik eğitim planları, üniversitelerin alanlarında uzman anabilim dalı akademisyenlerinden görüş alınarak oluşturulmuştur. Bu bölümdeki temel amaç, iç geçerliğin sağlanmasıdır. İç geçerlik, araştırmanın inandırıcılığını ifade etmektedir (Merriam, 2013; 96). Araştırmada, alanında uzman kişilerden araştırmaya ilişkin çeşitli boyutlarda görüş alınması, inandırıcılık açısından önemli bir adımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011; 108).

Araştırmacının inandırıcılığı oluşturmasının bir diğer yolu da katılımcılarla, belgelerle ve gözlenen ortamla uzun süreli etkileşimde bulunmasıdır. Bu şekilde araştırmacı kendi varlığını, öznel yargılarını ve veri kaynaklarından oluşabilecek etkiyi anlama imkânına sahip olabilecektir (Yıldırım & Şimşek, 2011; 111). Araştırmacının katılımcılarla ne kadar vakit geçirdiği ve ne kadar deneyime sahip olduğu, bulguların geçerliliği açısından önem arz etmektedir (Creswell, 2016; 130). Bu nedenle,

araştırmacının katılımcılarla uzun süreli etkileşimde bulunması ve deneyim kazanması, araştırmanın inandırıcılığını artırmakta ve bulguların güvenirliğini sağlamaktadır.

İç geçerliliği artırmak için kullanılan diğer bir strateji ise ‘çeşitleme’dir. Bu strateji, aynı zamanda ‘üçgenleme’ olarak da adlandırılır (Creswell, 2016;134). Çeşitleme, farklı zamanlarda ve farklı mekânlarda uygulanan çoklu veri kaynaklarıyla gözlem ve uygulamalardan elde edilen verileri kullanarak farklı bakış açıları kazanma ve karşılaştırma yapabilme sürecidir (Merriam, 2013; 98).

Araştırma kapsamında, çeşitli veri toplama araçları ve yöntemleri kullanılarak farklı zamanlarda ve mekânlarda elde edilen veriler, araştırmanın alt amaçlarını oluşturmuş ve belli örüntüler ile karşılaştırmalar yapılarak bulgulara ulaşılmıştır. Bu şekilde araştırmanın iç geçerliği artırılmış ve elde edilen sonuçların daha güvenilir olması sağlanmıştır. Çeşitleme stratejisi, araştırmada kullanılan yöntem ve verilerin çeşitliliğini sağlayarak araştırmanın güvenirliğini artırmaktadır.

Formun Üstü

Dış Geçerlik

Dış geçerlik, araştırmanın bulgularının okuyucuya nasıl aktarılabileceği ve ne kadar genellenebilir olduğu ile ilgilenir (Merriam, 2013; s. 101). Nitel araştırmalarda 'genelleme' yerine 'aktarılabilirlik' teriminin kullanılması, araştırma sonuçlarının doğrudan benzer durumlara genellenemeyeceğini, ancak bu sonuçların benzer ortamlarda uygulanabilirliğine dair geçici değerlendirmeler yapılabileceğini ve test edilebilecek hipotezlerin oluşturulabileceğini belirtir (Yıldırım & Şimşek, 2011; s. 109).

Dış geçerlik, araştırma ortamının ve paylaşılan deneyimin okuyucuya detaylı bir şekilde betimlenmesidir. Bu ayrıntılı betimleme, araştırmanın bulgularını da etkileyebilmektedir (Creswell, 2016; 130). Araştırmada yapılan ayrıntılı betimlemeler ile mekânın, çevrenin ve katılımcıların tanımlanmasının yanı sıra görüşme notları, alıntılar ve araştırmaya uygun kanıtlar bulguları desteklemektedir (Merriam, 2013; 96). Bu detaylar, araştırmanın dış geçerliliğini artırmakta ve okuyucunun araştırma sonuçlarını anlama ve aktarma konusunda daha fazla güven duymasını sağlamaktadır.

Araştırmada iç güvenirlik için elde edilen verilerin dönütleri, bulguların detaylı bir şekilde açıklanmasıyla yorumlanmıştır. Bu ayrıntılar betimlemelerle ve görsellerle

desteklenerek ifade edilmiştir. Görüşme verilerinde doğrudan alıntılar yapılarak üç uzman desteği ile yapılan çözümlemeler, bulgulara doğrudan aktarılmıştır.

Araştırma sürecinde öğrencilerle yapılan görüşmelerde tutarlı bir davranış sergilenmiş ve katılımcılara sorular aynı yaklaşımla sorulmuştur. Görüşmeler aynı ortamda ve aynı sorularla uygulanarak video kayıt altına alınmıştır. Yarı yapılandırılmış sorular, evrak üzerinde yazılı nüsha haline getirilmiş ve fotoğraflarla desteklenmiştir. Araştırmanın bulgular bölümünde ham verilere-geriye dönük tekrar kayıtlara başvurulmuştur. Araştırmanın her aşamasında görsel ve yazılı metinler kayıt altına alınmıştır. Bu yöntemler, araştırmanın güvenirliğini artırarak elde edilen bulguların daha sağlam bir temele dayanmasını sağlamıştır. Araştırmanın dış güvenirliği için sonuç bölümünde farklı araştırmalar ile desteklenerek ve karşılaştırarak tartışılmıştır. Ayrıca sonuç ve bulgular tartışılarak görüş bilgisi verilmiştir. Bu bağlamda dış güvenirlik artırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 1

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri		
Geçerlik	İç geçerlik	Uzman görüşü alınması
		Katılımcı teyidi
		Uzun süreli etkileşim
		Doğrudan alıntı
		Çeşitleme
	Dış geçerlik	Veri toplama aracı ve araştırma sürecinin açıklanması
		Veri analiz sürecinin açıklanması
		Çalışma grubunun özelliklerinin açıklanması
		Çalışma gurubunun seçim ve şeklinin belirlenmesi
		Çalışma uygulama sürecinin betimlenmesi
		Araştırmacının rolünün belirlenmesi
		Kullanılan yöntemin seçim gerekçesinin açıklanması
		Geçerlik ve güvenirlik önlemlerinin açıklanması
		Amaçlı Örnekleme Ölçüt desen
Güvenirlik	İç Güvenirlik	Kayıt cihazı kullanılarak veri kaybının önlenmesi
		Bulguların sunulması
	Dış Güvenirlik	Verilerin Sonuç kısmında uygun şekilde tartışılması
		Veriler arasında tutarlılığın kontrol edilmesi

Nicel Verilerin Geçerliği ve Güvenirliği

Frostig Görsel Algı Testi

Frostig (1961) tarafından geliştirilen Frostig Görsel Algı Testi, çocukların görsel algılama becerilerini değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. Marianne Frostig, öğrenme güçlüğü olan çocuklar üzerinde yıllar süren çalışmalarının sonucunda bu testi ve programı geliştirmiştir. Frostig Görsel Algı Testi, 2116 normal gelişim gösteren çocukla yapılan çalışmalar sonucunda standardize edilmiştir. Bu test, geliştirildikten sonra bugüne kadar görsel algı yeteneği değerlendirmesine yönelik araştırmalarda sıklıkla kullanılmıştır.

Frostig Görsel Algı Testi, çocukların görsel algılama yeteneklerini sistematik bir şekilde ölçmek ve değerlendirmek için yaygın olarak kabul görmüş bir araçtır. Butun Ayhan ve Aral (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Frostig Görsel Algı Testi'nin dört ila yedi yaş aralığındaki Türk çocuklarına uyarlanması amaçlanmıştır. Araştırmada, 1382 çocuktan elde edilen veriler kullanılmıştır. Testin geçerliği, yapı geçerliği açısından incelenerek uzman görüşlerine başvurulmuş, doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve elde edilen modelin geçerliği Uyum İyiliği İndeksi ile değerlendirilmiştir (Butun Ayhan ve Aral, 2016; 1). Geçerlik çalışması, çocukların yaşlarına göre görsel algılamalarının incelenmesiyle desteklenmiştir. Ayrıca alt ölçekler arasındaki korelasyonlar ve alt ve üst %27'lik gruplar arasındaki farklar değerlendirilmiştir. Geçerlik analizlerinden elde edilen bulgular; uzman görüşlerinin uygun olduğunu, faktör analizi sonucunda alt boyutlara ilişkin hata değerlerinin düşük ve faktör yük değerlerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca çocukların yaşlarıyla görsel algılarının arttığı, alt boyutlar arasındaki korelasyonun yüksek olduğu, alt ve üst %27'lik gruplar arasındaki farkların anlamlı olduğu görülmüştür (Butun Ayhan ve Aral, 2016; 1). Frostig Görsel Algı Testi'nin iç tutarlılığı, Kuder Richardson 20 katsayısı ile sınanmış ve ölçeğin zamana bağlı kararlı ölçümler verip vermediğini değerlendirmek için test-tekrar test korelasyonu hesaplanmıştır. Buna göre elde edilen güvenirlik sonuçları, KR 20 ile test-tekrar test değerlerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, Frostig Görsel Algı Testi'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Butun Ayhan ve Aral, 2016; 1).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak iki farklı ölçme aracından yararlanılmıştır. Nitel veri analizi için araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formlarından, nicel veri analizi için Frostig Görsel Algı Testi (FGAT)'nden elde edilmiştir. Ölçme aracının kullanılmasına yönelik eğitim ve izinler Prof. Dr. Neriman Aral tarafından alınmıştır (EK 8). Bu eğitim kapsamında FGAT'in uygulanması, görsel değerler puanlaması ve aylara göre değerlendirilmesi online eğitim ile verilmiştir.

Araştırma kapsamında, MEB 2013 okul öncesi programı sanat eğitimi etkinliklerinin müze eğitimi ile ilişkisi incelenmiştir. Frostig Görsel Algı Testi Alt basamaklarına odaklanılarak, sanat çalışmalarında müze eğitimiyle ilişkisi belirlenmiştir. Bu doğrultuda, MEB 2013 okul öncesi programı detaylı bir şekilde incelenerek uzman görüşleri alınmış ve müze eğitimi ile sanat uygulamaları planlanmıştır (EK 1). Araştırmanın uygulama aşaması için gerekli izinler alınmış ve Kocaeli Arkeoloji Müzesi ile protokol imzalanmıştır (EK 7). Velilerden izinler alınarak etik belgeler (EK 3) ve veli onam formu alınarak tamamlanmıştır (EK 4).

2023-2024 eğitim öğretim güz dönemi 19-26 Eylül 2023 FGAT ön test işlemleri bitirilmiş olup etkinlikler 3 Ekim 2023 tarihinde başlamıştır. 6 Aralık 2023 tarihinde etkinlikler sona erdirilip, 12- 19 Aralık 2023 itibariyle son testler bitirilmiştir. Veri toplama araçları olarak gözlem formu hazırlanmış ve dijital veri toplama araçları temin edilmiştir. Kocaeli Arkeoloji Müzesi yetkilileri ziyaret edilerek müze hakkında bilgi alınmış, ardından öğretmen ve öğrencilerle çalışmalar yapılarak araştırma verileri toplanmıştır. Verilerin toplanmasının ardından nitel araştırma için ulaşılabilir evren ve amaçlı örneklem türünde ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırma yarı deneysel desenle, karma yöntem kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen veriler raporlanarak çalışma tamamlanmıştır. Bu süreçte öğretmenler ve öğrencilerle yapılan çalışmaların yanı sıra müze ziyaretleri ve veri toplama süreçleri yürütülmüş ve etik kurallara uygunluk sağlanmıştır.

Araştırmanın uygulama aşaması toplamda 13 hafta sürmüştür. İlk iki hafta ön test ve son iki hafta son test Frostig Görsel Algı Testi, her öğrenciye bireysel şekilde 20 dakikalık zaman dilimleri halinde uygulanmış olup, dönemin başlamasıyla beraber öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği üzerinden gerçekleştirilmiştir. Üçüncü ve beşinci haftalarda, müze tabanlı sanat eğitimi öncesinde sanatsal çalışma planı etkinlikleri araştırmacı trafından gerçekleştirilmiş olup sınıf öğretmeni araştırma

etkinliklerine dahil edilmemiştir. Altıncı ve sekizinci haftalarda ise müze ziyareti ile müze tabanlı sanat eğitimi çalışma planı etkinlikleri araştırmacı tarafından işlenmiştir. Müze ziyaretinin ardından dokuz ve on birinci haftalarda müze tabanlı sanat eğitimi çalışma planı etkinlikleri araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Her bir etkinlik, okul öncesi programında yer alan sanat eğitimi etkinliğinde bir ders saati olarak planlanmış ve uygulanmıştır. Müze eğitimi tamamlandıktan sonra on iki ve on üçüncü haftalarda son test için Frostig Görsel Algı Testi uygulanmıştır. Bu süreç boyunca öğrencilerin katılımı ve performansı takip edilmiş ve değerlendirme süreci yürütülmüştür.

Müze tabanlı sanat eğitimi çalışmaları kapsamında müze ziyareti öncesinde, müze uygulamaları sırasında ve sonrasında üç farklı sanat çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların planlanması ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularının hazırlanması aşamasında, üniversitelerin ilgili alanından birer öğretim üyesinden görüş alınmıştır.

Uzman görüşleri; Okul öncesi eğitim planları hakkındaki uzman görüşü, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan öğretim üyesinden alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları ve müze eğitim sanat etkinlikleri hakkında uzman görüşü, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Dalında görev yapan iki öğretim üyesinden alınmıştır. Bu adımın amacı, sanat çalışmalarının çocukların gelişim seviyelerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak planlanması ve uygulanmasıdır. Üniversitelerden gelen uzman görüşleri, sanat çalışmalarının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine ve çocukların sanatsal yeteneklerinin gelişimine önemli bir rehberlik sağlamıştır. Bu şekilde, araştırmanın rolü ve etkisi açısından uygun içerikli sanat etkinlikleri düzenlenmiştir.

Tablo 2

Müze Eğitimi Sanat Çalışmaları Planı

Frostig Görsel Algi Testi (Ön Test) - 1.2 hafta		
Müze Eğitimi Öncesi	Müze Eğitimi Sırası	Müze Eğitimi Sonrası
Üç Boyutlu Sanat Çalışması (Seramik çalışması)-3. hafta	Heykelimi Tamamlıyorum (Müzeye Gidiyoruz-Mitolojik Kahramanlar)-6. hafta	Üç Boyutlu Sanat Çalışması (Seramik çalışması)-9. hafta
Asamblaj Çalışması (Servis Aracımı Tasarlıyorum)-4. hafta	Arkeoloji Kazı Çalışması (Müzeye Gidiyoruz-Küçük Arkeologlar)-7. hafta	Asamblaj Çalışması (Servis Aracımı Tasarlıyorum)-10. hafta
Kolaj Çalışması (Hayalimdeki Müze) 5.hafta	Bul-Çiz Etkinliği (Müzeye Gidiyoruz-Su Altında Amphora Bulma Sandık Müze)-8. hafta	Kolaj Çalışması (Hayalimdeki Müze)-11. hafta

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının bireysel farkındalıklarına uyum sağlamak ve eğitim gezilerinde esneklik sağlayarak çocukların düşüncelerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Briggs'e (1986) göre yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmanın konusu ve katılımcıların bireysel farklılıklarına uyum sağlayabilmesi için esneklik sağlamaktadır. Bu teknik, araştırmanın yapıldığı ortamdaki ani değişikliklere uyum sağlayarak araştırmayı olgunlaştırmakta, ayrıca araştırma katılımcılarının şikâyetlerini, tutumlarını, duygularını ve deneyimlerini anlamamızı sağlamaktadır (Özsoy, 2011; 87).

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacının gözlem amacıyla doğrudan ortama katıldığı alan araştırmalarında sıkça kullanılmaktadır. Bu teknikte sorular ve konular karşılıklı etkileşimin doğal akışı içinde ortaya çıkar, önceden yapılandırılmazlar. Analiz yapılırken açık uçlu sorular sorularak zengin bilgi toplanması hedeflenir ve her iki tarafın süreçte dinamik olarak katılımı sağlanır (Sevencan ve Çilingiroğlu, 2007; 102).

Eğitim sistemi içinde öğrencilerin gelişimlerine uygun olarak planlanan sanatsal projeler ve okul dışı öğrenme etkinlikleri öğrencilerin birey olma niteliğini geliştirirken, öğrenmelerine yardımcı olma ve sosyal olarak gelişmelerini destekleme açısından önemli bir teknik olarak değerlendirilmektedir (Artut, 2009). Nitel araştırma yöntemleriyle elde edilen veriler için, nicel yöntemlerde olduğu gibi geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması -istatistiksel açıdan- mümkün değildir. Bu nedenle, araştırmada yarı

yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen veriler, ilgili başlık altında detaylı bir şekilde açıklanmış ve sürecin ve sonuçların tutarlı, diğer araştırmacılar tarafından tekrar edilebilir olmasına özen gösterilmiştir. Bu bağlamda, görüşme formları aracılığıyla elde edilen verilerin güvenilirliğini, aktarılabilirliğini ve tutarlılığını sağlamak için tüm süreç açıkça kaydedilmiş ve raporlanmıştır.

Frostig Görsel Algı Testi

Çocukların görsel algı yeteneklerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmış bir testtir. Marianne Frostig tarafından 1961 yılında tasarlanmıştır ve çoğunlukla çocuklarda görsel algılama yeteneğini ölçmek, görsel algıda sınırlılıkları tespit etmek ve görsel-motor entegrasyon becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu test, çocukların bilişsel becerilerle ilgili yeterliklerini belirlemek için de önemli bilgiler sağlamaktadır. Frostig Görsel Algı Testi, 4 yaşından başlayarak 7 yaş 11 aya kadar uygulanabilmektedir. Testin uygulama süresi, çocuğun yaşı ve dikkat süresine göre belirlenmektedir. Bu test, çocukların grup veya bireysel olarak çalışabileceği esnek bir yapıya sahiptir (Çelebi, 2000; Brown, 2008).

Test, beş alt testten oluşur:

1. Göz-Motor Becerisi
2. Şekil-Zemin Ayrımı Becerisi
3. Şekil Sabitliği Becerisi
4. Mekânla Konumun Algılanması Becerisi
5. Mekân İlişkilerinin Algılanması Becerisi

Her alt test, belirli bir görsel algı becerisini ölçmeyi hedeflemektedir. Örneğin göz-motor becerisi alt testi göz ve el becerilerini değerlendirirken, şekil-zemin ayrımı alt testi nesneleri arka planlarından ayırt etme yeteneğini ölçmektedir. Frostig Görsel Algı Testi, çocukların görsel algısal becerilerini anlamak ve geliştirmek için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu test, çocukların eğitim ihtiyaçlarını belirlemede ve bilişsel gelişimlerini izlemede yardımcı olabilmektedir (Frostig, Lefever ve Whitlesey, 1963).

Verilerin Çözümlenmesi

Bu araştırmada, hem nitel hem de nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın temel amacını desteklemek ve kapsamlı bir analiz sağlamak için karma araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırmada kullanılan veri

toplama araçları, nitel ve nicel verilerin sistematik bir şekilde incelenmesine olanak sağlayacak biçimde tasarlanmıştır.

Nitel Veri Toplama ve Çözümleme Süreci: Araştırmanın nitel aşamasında, derinlemesine veri elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler ve gözlemler yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde, betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin sistematik bir şekilde kodlanmasını, temalar ve kategoriler altında organize edilmesini ve elde edilen bulguların yapılandırılmış bir biçimde sunulmasını sağlamaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Aygün, Karadeniz, ve Demirel, 2016; 23). Verilerin kodlanması süreci için MAXQDA 2020 paket programı kullanılmıştır. Bu program, veri setinin detaylı bir şekilde incelenmesine ve kategorilerin belirlenmesine olanak tanımıştır. Kodlama işlemleri, verilerin doğrulanabilirliğini ve nesnelliğini artırmak amacıyla sistematik bir kod kitabı oluşturularak yürütülmüştür. Nitel veriler, Excel dosyasına aktarılarak bir kod kitabı oluşturulmuş ve daha sonra MAXQDA 2020 aracılığıyla deşifre edilmiştir. Verilerin analiz edilmesi sırasında, betimsel analiz kullanılarak verilerin tematik yapıya uygun olarak yorumlanması sağlanmıştır. Bu süreç, verilerin sistematik olarak kodlanmasına ve analiz edilmesine imkân tanırken, elde edilen bulguların ölçülebilir, doğrulanabilir ve açık bir şekilde sunulmasına olanak vermektedir.

Nicel Veri Toplama ve Çözümleme Süreci: Nicel veriler, müze tabanlı sanat eğitimi uygulamalarının okul öncesi çocukların gelişimlerine olan etkisini ölçmek için Frostig Görsel Algı Testi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde, katılımcılara ön test ve son test uygulanmıştır. Elde edilen nicel veriler, SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcı sayısının 30'dan az olması nedeniyle non-parametrik analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Bu tür verilerde, parametrik olmayan testlerin kullanımı daha güvenilir sonuçlar vermektedir. Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test beceri skorlarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, grupların kendi içindeki ön test ve son test değişimlerinin analizinde ise Wilcoxon testi uygulanmıştır. Bu testler, iki bağımsız grup arasında medyan değerlerdeki farklılıkların analiz edilmesinde ve grupların kendi içindeki değişimlerin değerlendirilmesinde etkin bir şekilde kullanılmıştır.

Görsel Sunum ve Destekleyici Programlar: Araştırmanın bulgular kısmında, elde edilen verilerin görselleştirilmesi için Canva Programı ve ChatGPT-4o kullanılmıştır. Bu araçlar, verilerin tematik yapılarını ve elde edilen bulguları görsel

açıdan daha anlaşılır hale getirmek amacıyla kullanılmıştır. Görseller, bulguların daha açık ve etkili bir şekilde sunulmasını sağlamıştır.

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Etkinliklerinin Geliştirme Süreci

Araştırma kapsamında müze ziyareti öncesinde, müze uygulamaları sırasında ve müze ziyareti sonrasında üç farklı sanat çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların planlanması aşamasında, üniversitelerin Temel Eğitim bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim dalı'ndan birer öğretim üyesinden görüş alınmıştır.

Temel Eğitim (Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalı Uzmanı) Önerisi: Çocukların müzeleri eğitim alanları olarak anlamalarını sağlamak amacıyla yapılandırılmış bir temel oluşturmanın önemi vurgulanmıştır. Bu bağlamda, çocuklara koruma, kültürel miras ve sanat tarihi kavramlarını basitleştirilmiş ve ilgi çekici terimlerle tanıtan sanat etkinlikleri önerilmiştir. Ayrıca, çocukların ilgisini uyandırmak ve görebilecekleri nesnelerle tanıştırmak için müze eserlerinin görüntüleri veya animasyonlar gibi görsel yardımcıların kullanılması önerilmiştir.

Görsel Sanatlar Uzmanı (Sanat Eğitimi Etkinlikleri) Önerisi: Çocukların görsel algı, gözlem ve sanatsal yeteneklerini geliştirmek amacıyla müzede sunulacak dokular, formlar ve çeşitli sanat unsurlarını içeren etkinliklerin planlanması önerilmişdir. Bu etkinliklerin, çocukların doğrudan sanat eserleriyle etkileşime geçmelerini sağlamak ve görsel algılarını harekete geçiren ayrıntıları fark etmelerine yardımcı olacak etkinliklerin planlanması önerilmiştir. Uzman, çocukların sanat eserleriyle doğrudan etkileşimde bulunabilecekleri ve gözlemlerini ifade edebilecekleri etkinliklerin önemini vurgulamıştır.

Görsel Sanatlar Uzmanı (Müze Eğitim Etkinlikleri) Önerisi: Müze ziyaretlerinin, çocukların yalnızca sanat eserlerini görmelerinin ötesinde bir gözlem ve işlem süreci olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Çocukların özel detaylara odaklanmalarını ve dikkatli bir gözlem yapmalarını sağlamak için, müzedeki dikkat çekici görsel ögelerin belirgin işaretlerle desteklenmesi önerilmiştir. Görsel öğeler hakkında çocuklarla aktif bir sohbet ortamı oluşturulması, gözlemlerini paylaşacakları ve eserler üzerindeki düşüncelerini ifade etmelerini sağlayacak etkinlik planları oluşturulması önerilmiştir. Böylece, müze ziyaretleri, çocukların yalnızca görsel bir

deneyim yaşamalarının yanı sıra, sanatı derinlemesine anlama ve yorumlama yeteneklerini pekiştireceğini ifade etmiştir.

Bu adımın amacı, sanat çalışmalarının çocukların gelişim seviyelerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak planlanması ve uygulanmasıdır. Üniversitelerden gelen uzman görüşleri, sanat çalışmalarının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine ve çocukların sanatsal yeteneklerinin gelişimine önemli bir rehberlik sağlamıştır. Bu şekilde, araştırmanın rolü ve etkisi açısından kaliteli ve uygun içerikli sanat etkinlikleri düzenlenmiştir.

Oluşturulan planlar Tez İzleme Komite üyeleri ile birlikte tekrar değerlendirilerek müze eğitim gezisi sırası planlarında ‘‘açık alanda arkeoloji çalışması’’ ve ‘‘okul aracımı tasarlıyorum planına, servis kuralları anlatılması’’ eklenmiştir. Bu eğitim etkinliklerinin eklenmesinin amacı, çalışmanın hedef kitlesinin (okul öncesi çocukların) gelişimsel ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verecek şekilde kapsamının genişletilmesi ve zenginleştirilmesi amaçlanmıştır.

Açık Alan Arkeoloji Çalışması: Açık alan arkeoloji çalışmasının, çocukların tarih ve kültürel miras konularında farkındalık kazanmaları için önemli bir eğitim yöntemi olduğu vurgulanmıştır. Tarihsel öğelerin somut olarak gözlemlenmesi ve incelenmesi yoluyla, geçmişe dair anlamlar oluşturulmasına olanak sağlandığı ifade edilmiştir. Arkeolojik kazılar sırasında, geçmiş uygarlıkların kalıntılarının keşfedilerek, tarih ve kültürün nasıl şekillendiğinin öğrenildiği belirtilmiştir. Bu süreçte, çocukların keşif ve araştırma becerilerinin geliştirildiği ve tarihsel olaylar ile kültürel öğelerle etkileşimde bulunmalarının sağlandığı belirtilmiştir. Merak duygusunun teşvik edildiği ve keşfetme sürecinin, çocuklarda öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirilmesine katkı sağladığı dile getirilmiştir. Merak duygusuyla motive olunarak, bilgiye ulaşmak için daha fazla çaba gösterildiği ve bilgilerin daha kalıcı hale getirildiği ifade edilmiştir. Arkeoloji çalışmalarının, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini desteklediği ve bir kazı alanında bulguların keşfedilmesi ve yorumlanması yoluyla bilimsel düşünme süreçlerine yönlendirme yapıldığı vurgulanmıştır.

Servis Kuralları Anlatılması: Okul öncesi dönemde çocukların toplumsal kuralları anlaması ve uygulamasının, sosyal gelişimleri açısından kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Servis kurallarının anlatılmasının, çocukların günlük hayatta karşılaşacakları davranış biçimlerini öğrenmelerine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Toplu taşıma araçlarında güvenlik kurallarının öğretilmesiyle, çocukların hem kendi

güvenliklerini sağlamalarının hem de çevrelerindeki diğer bireylerle uyumlu bir şekilde hareket etmelerinin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu eğitimin, sosyal becerilerin kazandırılmasına yardımcı olduğu ve servis araçlarında sırayla binmek, başkalarının haklarına saygı göstermek ve güvenli bir şekilde hareket etmek gibi kurallar aracılığıyla empati ve sorumluluk bilincinin geliştirildiği belirtilmiştir.

Her iki uygulamanın da çocukların bütünsel gelişiminin desteklenmesi hedeflendiği ve yaşam boyu öğrenme süreçlerinde önemli kazanımlar elde edilmesine olanak tanındığı belirtilmiştir. Eğitim planlarının, çocukların farklı gelişim alanlarını desteklemek amacıyla daha kapsamlı ve etkili hale getirildiği ifade edilmiştir.

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Programının Uygulanması

Araştırmanın uygulama süreci 2023-2024 eğitim öğretim yılının I. döneminde Kocaeli ilinin İzmit ilçesinde bulunan Alikahya Anaokulu öğrencileri ile sanat eğitimi etkinlik kapsamında haftada 1 saat olarak yürütülmüştür. 13 haftalık uygulama süreci araştırmanın bulgularının temelini oluşturduğu için haftalara ayırarak program uygulanmıştır.

Seramik Nesneler Sanat Etkinliği

Müze Öncesi: 03.10.2023- Müze Sonrası: 20.11.2023

Araştırmanın ilk haftası ön test süreci (19- 26 Eylül) tamamlandıktan sonra ilk uygulanan sanat etkinliği ‘‘ Seramik nesneler’’ dir. Toplam 14 öğrenci bulunmaktadır.

Etkinliğin İşlenişi

Masaların Hazırlanması Öğretmen, çocukların oturacağı masaları naylon ile kaplar. Bu işlem, çamurun naylon üzerinde daha kolay şekil alabilmesi ve tahta masalara yapışmaması için yapılır. Bu şekilde, çocukların çalışmaları sırasında rahat ve temiz bir ortam sağlanmış olur.

Müze Hakkında Bilgi Verme Öğretmen, çocuklara "Müze nedir biliyor musunuz?" sorusunu yönelterek interaktif eğitime başlar. Çocuklardan gelen fikirler ve yorumlar doğrultusunda, öğretmen müzenin tanımını yapar. Bu aşama, çocukların konuyla ilgili mevcut bilgilerini değerlendirmek ve ilgilerini çekmek için önemlidir.

Animasyon Gösterimi Öğretmen, sınıfta "Kuzucuk - Müze" animasyon filmini açar. Animasyon film, çocukların dikkatini çekmek ve müze kavramını eğlenceli bir şekilde anlatmak için kullanılır.

Uygulama ve Atölye Çalışması

Seramik Kili Dağıtımı Öğretmen, çocukların seramik kili tanımaları için sınıfa kil dağıtır. Çocuklar kili ellerine alarak malzemeyi tanır ve nasıl çalışacakları hakkında fikir sahibi olur.

Seramik Çalışmasına Başlama Öğretmen, çocukları masalara yönlendirir ve seramik kili elle şekillendirme tekniğini anlatır. Çocuklara, kilin nasıl şekillendirileceği konusunda temel bilgiler verilir ve kendi tasarımlarını oluşturmaları için teşvik edilirler.

Araç ve Gereçlerin Kullanımı Öğretmen, masaların üzerinde bulunan merdane, ebaşuar ve kâselerdeki suyun nasıl kullanıldığını anlatır. Bu araçlar, çocukların seramik kilini daha kolay şekillendirmeleri için gereklidir. Ardından, öğretmen çocuklara uygulamaya başlamaları için yönerge verir.

Yaratıcı Çalışma Öğrenciler, öğretmenin yönlendirmesi ile "Herkes kendi fikrini ve hayal gücünü kullanarak eski çağlarda kullanılan seramik nesneler oluştursun" ifadesini kullanır. Bu süreç, çocukların yaratıcı düşünme ve el becerilerini geliştirmek için önemlidir. Seramik nesneler çalışması bu aşamada tamamlanır.

Değerlendirme ve Yansıtma

Eserlerin Değerlendirilmesi Sınıfta, çocuklara müzedeki eserlerin resimleri gösterilir ve kendi yaptıkları eşyalara benzer olanların yanına koymaları istenir. Öğrencilere tek tek söz verilerek, eserlerin ne ifade etmek istediği konusunda konuşmaları sağlanır.

Öğretmen, öğrencilere seramik çalışmasının başlangıcında kullanacakları araç gereçler hakkında bilgi vermiştir. Öğretmenin kendine ait ebuşuar seti sınıfa getirilerek öğrencilerin araç-gereçler ile etkinlik yapılması sağlanmıştır. Bu esnada öğretmen, çocuklara *"Müze nedir biliyor musunuz?"* sorusunu yönelterek interaktif eğitime başlamıştır. Çocukların verdikleri yanıtlar ve yapılan yorumlar doğrultusunda, müzenin tanımı yapılmıştır. Ardından sınıfta "Kuzucuk - Müze" animasyon filmi gösterilmiştir. (https://www.youtube.com/watch?v=TNiqMe0Vc3U).

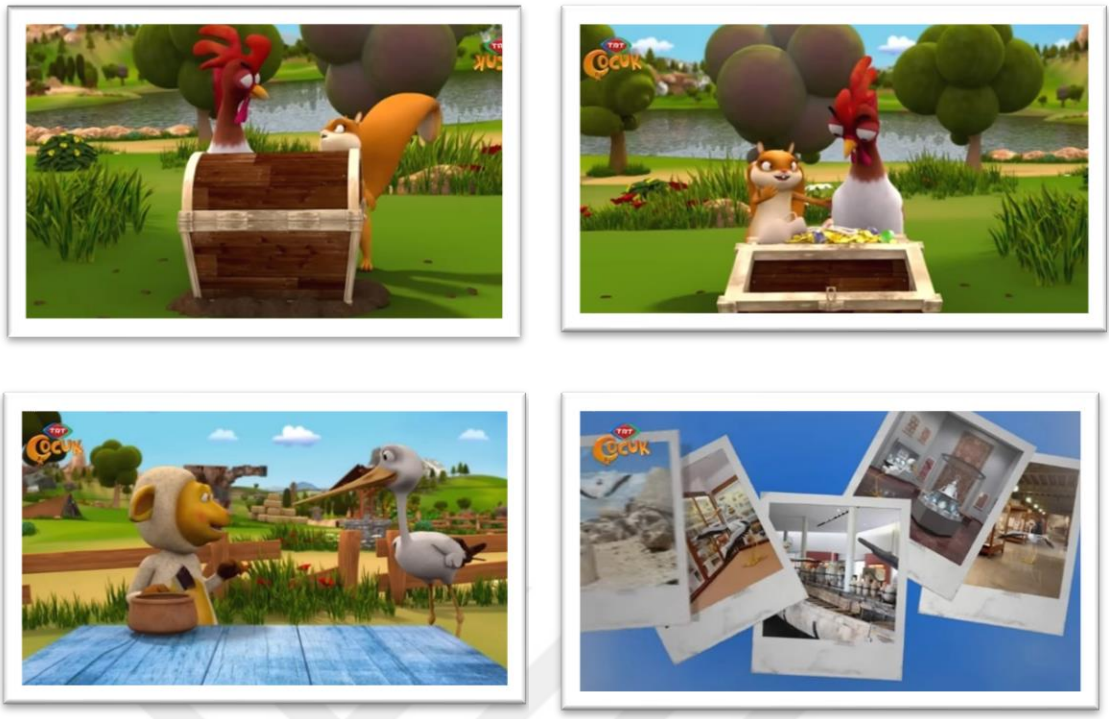

Görsel 1. Kuzucuk Animasyon Filmi

Animasyon film gösteriminin ardından seramik kili dağıtılarak malzemeyi tanımaları sağlanmıştır. Seramik çalışmalarına başlanmadan önce, çocuklara seramik kili elle şekillendirme tekniği anlatılmış ve masaların üzerinde bulunan merdane, ebeşuar ve kâselerdeki suyun nasıl kullanılacağı açıklanmıştır. Çocuklara uygulamaya başlamaları için gerekli yönergeler verilmiştir. Öğretmenin yönlendirmesiyle, çocuklara "Herkes kendi fikrini ve hayal gücünü kullanarak eski çağlarda kullanılan seramik nesneler oluştursun" denilmiş ve bu süreçte çocukların yaratıcı düşünmeleri teşvik edilmiştir. Öğrencilerin bu sanatsal faaliyete büyük bir ilgi gösterdikleri ve bir an önce tasarımlarına başlamak istedikleri gözlenmiştir. Görsel 2'de, etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir.




Görsel 2. Seramik Nesneler Uygulaması

Çocuklar, seramik nesneleri oluştururken büyük bir heyecan ve ilgiyle çalışmışlardır. Seramik nesneler tamamlandıktan sonra, sınıfta çocuklara müzedeki eserlerin resimleri gösterilmiş ve kendi yaptıkları eşyalarla benzer olanları yanlarına koymaları istenmiştir. Öğrencilere tek tek söz verilerek, yaptıkları eserlerin ne anlama geldiği konusunda konuşmaları sağlanmıştır. Bu süreç, çocukların kendilerini ifade etmeleri ve çalışmalarını değerlendirmeleri için önemli bir fırsat sunmuştur.

Öğrencilere aynı etkinlik planı müze eğitim gezisi öncesi ve müze eğitim gezisi sonrası iki kez uygulanmıştır. Görsellerde müze öncesi uygulanan sanat etkinlikleri şekil vermeye dayalı iken, müze sonrası yapılan uygulamalar müzede gördükleri heykeller, oyuncaklar ve eski eşyalara benzetmeye çalışmışlardır. Görsel 3'de ekteki fotoğraflarda müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası bitmiş seramik etkinlikleri gösterilmiştir. Öğrenciler sanat çalışmalarını tasarlarken müzeye dair fikirleri ve düşüncelerini ve yaşantısal deneyimlerini birbirleriyle sohbet ederek paylaşmışlardır.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi Sanat Etkinlikleri



Müze Eğitim Gezisi Sonrası Sanat Etkinlikleri



Görsel 3. Seramik Nesneler Sergisi

Geometrik Şekilleri Tanıyorum- Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum Etkinliği

Müze öncesi: 10.10.2023 - Müze Sonrası: 27.11.2023

Öğretmen sanat eğitimi etkinlik kapsamında sınıfa girdiğinde tüm çocuklar koşarak öğretmene sarılmışlardır. Selamlaşma ve haftalarının nasıl geçtiğine dair sorular sorarak etkinliğin ilk giriş bölümü başlatılmıştır. Sınıfta 14 öğrenci bulunmaktadır.

Etkinliğin İşlenişi

Servis Aracının Tanıtımı Öğretmen, "Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum" sanat çalışması için servis aracının ne işe yaradığını anlatır. Servis aracında uyulması gereken kuralları kısaca açıklar ve geometrik şekillerin bir arada anlatıldığı bir animasyon izletir. Öğretmen, "Buster (Bustur: okul servis aracı karakteri) Arkadaşlarına Şekilleri Öğretiyor" başlıklı anaokulu animasyonunu gösterir.

Etkinlik Tanıtımı Öğretmen, sınıfta yapılacak etkinliğin müze servis aracı tasarımı olduğunu ve animasyonda gösterilen şekilleri kullanarak etkinliğin gerçekleştirileceğini

ifade eder. Bu aşama, çocukların etkinliğin amacı ve içeriği hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlar.

Asamblaj Tekniği ile Sanat Çalışması Öğretmen, "Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum" sanat çalışmasının asamblaj tekniği ile yapılacağını belirtir. Çocuklara atık malzemeleri göstererek yapacakları etkinliği anlatır.

Uygulama ve Atölye Çalışması

Gruplara Ayrılma ve Malzemelerin Dağıtımı Öğrenciler, masalarda gruplara ayrılır. Her grubun masasına kâğıt parçaları ve çeşitli materyallerin bulunduğu kutular dağıtılır. Bu aşama, çocukların grup çalışması yaparak işbirliği içinde çalışmalarını sağlar.

Kesme ve Yapıştırma Yöntemi ile Etkinlik Öğretmen, öğrencilere masaların üzerinde bulunan malzemeleri kesme ve yapıştırma yöntemi kullanarak etkinliklerini oluşturmaları yönünde rehberlik eder. Öğrenciler, kutulardaki malzemeleri kullanarak müze servis araçlarını tasarlamaya başlarlar.

Asamblaj Eserlerin Sergilenmesi Asamblaj tekniği ile yapılan eserler, sınıfta sergilenir. Öğrenciler, yaptıkları çalışmaları sergileyerek birbirlerinin eserlerini incelerler. Bu aşama

Değerlendirme ve Yansıtma

Eserlerin Değerlendirilmesi Öğretmen, öğrencilerin eserlerini değerlendirirken şu soruları sorar:

- Müze servis aracını oluştururken hangi malzemeleri kullandın?
- Müze servis aracını oluştururken hangi şekilleri kullandın?
- Başka nerelerde geometrik şekiller görürüz?

Bu değerlendirme soruları, çocukların yaptıkları çalışmaları düşünmelerini ve öğrendikleri bilgileri pekiştirmelerini sağlar. Ayrıca, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olur.

Sanat çalışmasının işlenişi sırasında öğretmen, "Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum" etkinliği için servis aracının ne işe yaradığını ve bu araçta uyulması gereken kuralları anlatarak etkinliğe başlamıştır. Ardından, geometrik şekillerin bir arada anlatıldığı bir animasyon izletilmiştir. Öğretmen, "Buster (Bustur: okul servis aracı karakteri) Arkadaşlarına Şekilleri Öğretiyor" başlıklı anaokulu animasyonunu izleterek çocukların ilgisini çekmiştir. Animasyon film, şekiller gösterilirken durdurulup sınıfça tekrar edilmiştir. Bu aşamada öğretmen, sınıfta yapılacak etkinliğin müze servis aracı tasarımı olduğunu ve animasyonda gösterilen şekilleri kullanarak etkinliğin gerçekleştirileceğini ifade etmiştir. Etkinliğin amacı ve içeriği hakkında bilgi sahibi olan

çocuklara, sanat çalışmasının resim ve asamblaj tekniği ile yapılacağı belirtilmiştir. Öğretmen, geometrik şekillerden olan otobüs şeklinin çizili olduğu fotokopileri dağıtmıştır.



Görsel 4. Sanat Etkinliği Uygulama Etkinliği Örneği

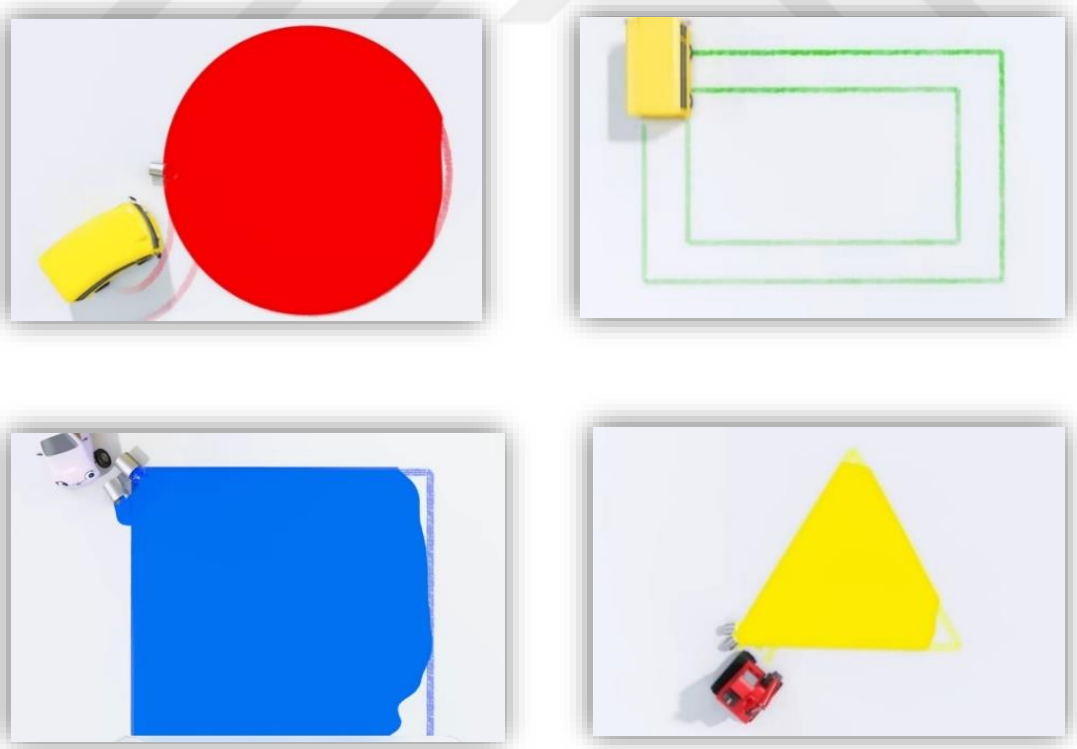

Görsel 5. Buster Çizgi Film Şekilleri Öğreniyorum.

Çizgi film seyredilirken geometrik şekillerin ve renklerin kavranabilbesi için video durdurulup Buster'ın gösterdiği şekil ve renk aynen uygulanmıştır. FGAT'nin şekil ve renkler uygulaması animasyon ile eş değerlilik göstermektedir. Öğrenciler resimlerini oluştururken müze öncesi dikkatlerini şekillere verememeleri ve dikkatlerinin çabuk dağılması fark edilmiştir. Müze servis aracımı tasarlıyorum etkinliğini uzun süre yapmak istemeyip *"Ben bitirdim öğretmenim"* diyerek teslim etmişlerdir. Fakat müze eğitim gezisi sonrası servis aracı kurallarını öğrenmeleri, özellikle emniyet kemerinin takılması kuralı çocukların çok hoşuna gitmiştir. Servis aracını tanımaları, yolda giderken hep birlikte şarkılar söylenmesi ve servis şoförünün yolculuk bitiminde şeker vermesi çocuklarda olumlu yaşantılar oluşturmuştur.



Görsel 6. Servis Aracı ile Müze Eğitim Gezisi Yolculuğu

Müze eğitim gezisi sonrasında oluşturulan resimlerde geometrik şekillerin olması gerektiği renkte çizmişler, resimlerini bitirmişler ve hatta gezi yolculuğu esnasında çevrelerinde gördükleri nesneleri çizmek istemişlerdir. Yolculuk esnasında öğretmen çocuklar ile sohbet ederken trafik kuralları anlatmıştır. Sanat etkinliği resimlerinde yol çizgileri ve trafik levhalarını çizmeleri çocukların algılarının her yönde geliştiğini göstermektedir. Sanat etkinlikleri resimlerinde çocuklarda derinlik algısı oluşmaya başladığı fark edilmiştir. Görsel 7'de, etkinlik fotoğrafları müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası sanat etkinlikleri gösterilmiştir.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi Sanat Etkinliği

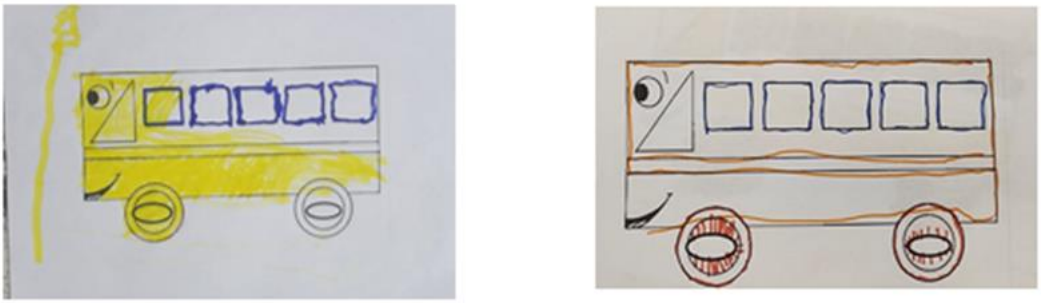

Müze Eğitim Gezisi Sonrası Sanat Etkinliği



Görsel 7. Geometrik Şekilleri Tanıyorum, Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum

Öğretmen, animasyon bittikten sonra çocuklardan istediği atık malzemeleri dolaplarından getirmelerini istemiştir. Çocuklar heyecanla getirdikleri atık malzemeleri göstermişlerdir. Öğretmen atık malzemeleri kullanarak yapacakları etkinliği anlatmıştır. Öğrenciler, masalarda gruplara ayrılarak her grubun masasına "Atık malzemeler" kâğıt parçaları (dört renk kare, üçgen, kare, daire ve dikdörgen) sınıfa çizilerek getirilmiştir. Görsel 8'de Şekiller ve Metaryaller başlığı altında gösterilmiştir. Bu konuda önemli nokta çocukların doğru yönergelerde hareket edebilmeleridir. Yönergeler öğrencilere iletilmiştir. Otobüsümüzün kare camları; mavi üçgen camı sarı olacaktır. Otobüsümüzün orta kısmı yeşil dikdörtgen olacaktır. Daire olan tekerleri kırmızı olacaktır şeklinde ifade edilmiştir.

Çeşitli materyallerin bulunduğu kutular dağıtılmıştır. Öğretmen, öğrencilere masaların üzerinde bulunan malzemeleri kesme ve yapıştırma yöntemi kullanarak

etkinliklerini oluşturmaları yönünde rehberlik etmiştir. Öğrenciler, kutulardaki malzemeleri kullanarak müze servis araçlarını tasarlamaya başlamışlardır.

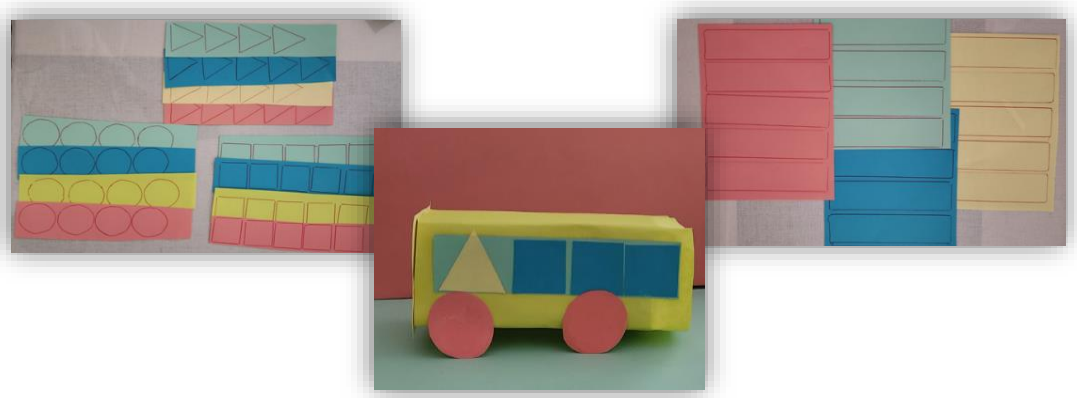

Görsel 8. Şekiller ve Renkler Meteryal



Görsel 9. Asamblaj Sanat Etkinliği Öğrenci Uygulamaları

Asamblaj tekniği ile yapılan eserler, sınıfta sergilenmiş ve öğrenciler yaptıkları çalışmaları birbirlerine göstererek inceleme fırsatı bulmuşlardır. Son olarak, öğretmen, öğrencilerin eserlerini değerlendirirken onlara müze servis aracını oluştururken hangi malzemeleri kullandıklarını, hangi şekilleri tercih ettiklerini ve geometrik şekilleri başka nerelerde görebileceklerini sormuştur. Bu değerlendirme soruları, çocukların yaptıkları

çalışmaları düşünmelerini ve öğrendikleri bilgileri pekiştirmelerini sağlamıştır. Ayrıca, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olmuştur.

Müze öncesi oluşturulan sanat etkinleri doğru şekiller doğru renklerde seçilmemiştir. Fakat müze eğitim gezisi sonrası doğru şekiller kullanıldığı gibi öğrenciler sınıfın boya malzemelerini kullanma konusunda izin isteyip asamblajların üzerine resim çizmişlerdir. Etkinlik görsel 10'da etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir. Öğrenciler sınıfta fazla kalan malzemeler ile asamblaj heykel ve oyuncaklar yapmak isteyip evlerine götürmek istemişlerdir.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi Sanat Etkinliği

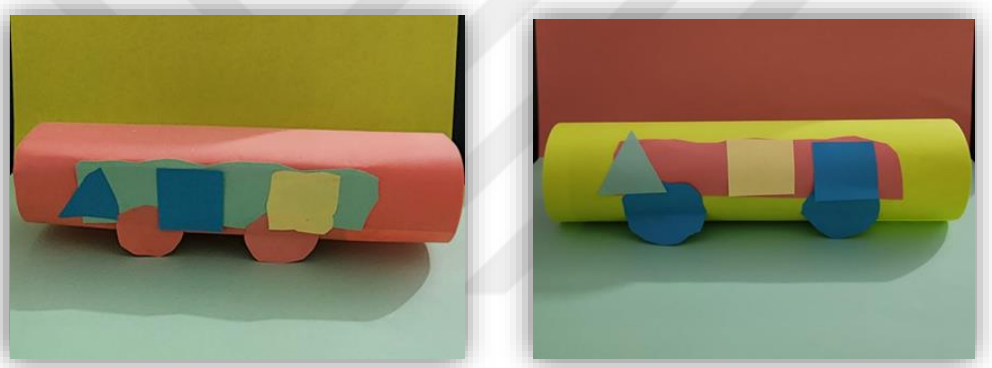

Müze Eğitim Gezisi Sonrası Sanat Etkinliği



Görsel 10. Geometrik Şekilleri Tanıyorum, Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum-Asamblaj Etkinliği

Hayalimdeki Müze- Müze Kurallarını Öğreniyorum Sanat etkinliği

Müze Öncesi: 17.10.2023- Müze Sonrası: 05.12.2023

Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler sevinçle karşılayarak "Bugün ne yapacağız öğretmenim" sorusunu sormuşlardır. Müze tabanlı sanat etkinlikleri çocukların dikkatini çekerek sevdiklerini gösteren bu ifadeler araştırma verilerinde önemi sonuçlar elde etmemizi sağlamıştır. Sınıf mevcudu 14 olarak belirlenmiştir.

Etkinliğin İşlenişi

Müze Eğitimi Bilgilendirmesi Öğretmen, müze eğitimi uygulanacak müze hakkında önceden hazırlanan fotoğraflar göstererek çocukları bilgilendirir. Müzelerin önemi, neden müzelerin olması gerektiği, müze çeşitleri konuları üzerine sohbet edilir. Akıllı tahtadan gösterilen görseller ile eğitim desteklenir.

Gezi ve Taşıt Kuralları Gezi kuralları, taşıt kuralları ve dikkat edilmesi gereken kurallar konuşulur. Yüksek sesle konuşmamak, dağınık gezmemek, taşıta inip binerken ve taşıt içinde kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak, tehlike anında bir yetişkinden yardım istemenin önemi üzerinde durulur.

Hayalindeki Müze Çocuklara "Gideceğimiz müzeyi nasıl hayal ediyorsunuz?" sorusu sorulur. Sohbetin ardından her çocuğa etkinlik kâğıdı, keçeli kalem ve müze eserleri fotoğrafları dağıtılır. Dağıtılan etkinlik kâğıdı ortadan katlatılır. Kâğıda ilk baktıkları bölümün müzenin dış kapağı, açtıklarında ise müzenin içi olacağı ifade edilir.

Uygulama ve Atölye Çalışması

Müze Tasarımı Çocuklara, *"Müzenizde hangi eserlerin olmasını istiyorsanız eser fotoğraflarını kesip yapıştırabilirsiniz. İsterseniz çizerek de eser oluşturabilirsiniz"* şeklinde yönergeler verilir. Çocuklar, hayallerindeki müzeyi kolaj çalışmasıyla oluşturur.

Eserlerin Sergilenmesi Çocuklar, tamamladıkları müze tasarımlarını sınıfta birbirlerinin incelemesi için sınıfın kitaplık bölümüne yerleştirirler.

Değerlendirme ve Yansıtma

Eserlerin Değerlendirilmesi Öğretmen, çocuklara eserlerini değerlendirirken şu soruları sorar:

- Müzeni tasarlarken hangi malzemeleri kullandın?
- Müzeni tasarlarken hangi eserleri sergiledin?

Bu değerlendirme soruları, çocukların yaptıkları çalışmaları düşünmelerini ve öğrendikleri bilgileri pekiştirmelerini sağlar. Ayrıca, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olur.

Sanat çalışmasının işlenişi sırasında öğretmen, müze eğitimi uygulanacak müze hakkında önceden hazırlanan fotoğraflar göstererek çocuklar bilgilendirilmiştir. Müzelerin önemi, neden müzelerin olması gerektiği ve müze çeşitleri gibi konular üzerine sohbet edilmiştir. Akıllı tahtadan gösterilen görsellerle eğitim desteklenerek, gezi sırasında dikkat edilmesi gereken kurallar hakkında konuşulmuştur. Öğrencilere yüksek sesle konuşmamak, gruptan ayrılmamak, taşıta inip binerken ve taşıt içinde kendilerini tehlikelerden ve kazalardan korumak, tehlike anında bir yetişkinden yardım istemenin önemi anlatılmıştır. Bu bilgilendirmelerin ardından çocuklara *"Gideceğimiz müzeyi nasıl hayal ediyorsunuz?"* sorusu sorulmuştur. Çocuklar kendilerine ait fikirleri dile getirirken müze öncesi çevrelerinde gördükleri bahçe, piknik alanı, deniz kenarı ve park anımsayarak anlatmaya başlamışlardır. Sohbetin ardından her çocuğa etkinlik kâğıdı, keçeli kalem ve müze eserleri fotoğrafları dağıtılmıştır. Dağıtılan etkinlik kâğıdı ortadan katlanarak kâğıda ilk baktıkları bölümün müzenin dış kapağı, açtıklarında ise müzenin içi olacağı ifade edilmiştir. Görsel 11'de etkinlik fotoğraflarda uygulama dosyaları gösterilmiştir.

Uygulama aşamasında çocuklara, *"Müzenizde hangi eserlerin olmasını istiyorsanız eser fotoğraflarını kesip yapıştırabilirsiniz. İsterseniz çizerek de eser oluşturabilirsiniz"* şeklinde yönergeler verilmiştir. Çocuklar, hayallerindeki müzeyi kolaj çalışmasıyla oluşturmuşlardır. Öğrencilere akıllı tahtadan örnekler gösterilmesine rağmen sanat etkinliklerinde müzeye ait görsellere az veya hiç kullanmamaları öğretmenin dikkatini çekmiştir. Fakat müze eğitim gezisi sonrası öğrenciler müze kolaj resimlerinin arasından sanat eserlerini seçtikleri gibi kendileri de boyalar ile müze içinde beğendikleri eserleri çizmişlerdir. Görsel 12'de etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir.



Görsel 11. Sanat Etkinliği Çalışma Dosyaları



Görsel 12. Hayalimdeki Müze Sanat Uygulamaları

Değerlendirme ve yansıtma aşamasında öğretmen, çocuklara eserlerini değerlendirirken *"Müzeni tasarlarken hangi malzemeleri kullandın?" ve "Müzeni tasarlarken hangi eserleri sergiledin?"* gibi sorular sormuştur. Öğrenciler heyecanla yaptıkları müzenin tasarımını anlatmaya başlamışlardır. Etkinliğin sonunda, çocukların müze ziyaretlerinin ardından gördükleri eserlerin etkisiyle tercihlerinin değiştiği ve müzeden ilham alarak seçim yaptıkları gözlemlenmiş görsel 13 ve 14'de etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir.

Müze Girişi Tasarımı **Müze Dışı Tasarımı**



Müze Öncesi Müze Sonrası Müze Sonrası Müze Öncesi

Görsel 13. Hayalimdeki Müze- Müze Girişi ve Müze Dışı Tasarımı

Müze İçi Tasarımı **Müze Dışı Tasarımı**



Müze Öncesi Müze Öncesi

Müze Sonrası Müze Sonrası

Görsel 14. Hayalimdeki Müze Eserleri, Müze İçi Tasarımı

Müzeye Gidiyoruz -Mitolojik Kahramanlar Sanat etkinliği

Müze Öncesi: 24.10.2023

Öğrenciler gün içinde müze eğitim gizesine gideceklerinde dolayı sınıf mevcudu 14 olarak heyecanla okula gelmişlerdir. Öğretmenin sınıfa girmesiyle birlikte çığlıklar ve sorular ile çocuklar öğretmene sarılmışlerdır. Sınıfta selamlaşmanın ardından etkinlik başlamıştır.

Etkinliğin İşlenişi

Öğrenme Süreci

Müze Günü Yola Çıkmadan Önce

Bilgilendirme ve Kurallar: Öğrencilere gidilecek yerin Kocaeli Arkeoloji Müzesi olduğu söylenir. Müze hakkında kısa tekrar bilgi verilir. Ardından gezi kuralları, taşıt kuralları ve müzede dikkat edilmesi gereken kurallar konuşulur. Bu kurallar arasında yüksek sesle konuşmamak, gruptan ayrılmamak, taşıta inip binerken ve taşıt içinde kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak, tehlike anında bir yetişkinden yardım istemek gibi konular bulunur.

Hazırlık: Çocukların giysilerini kendilerinin giymelerine fırsat verilerek hazırlanmalarına rehberlik edilir. Hazırlıklar tamamlanınca yola çıkılır. Gezi yerine varıldığında, taşıttan inip ikişerli sıra olmaları konusunda yönerge verilir.

Müze Gezisi

Müze Kuralları ve Bilgilendirme: Kocaeli Arkeoloji Müzesine girerken müzede uyulması gereken kurallar kısaca öğrencilere tekrar edilir. Müzenin Mitolojik Kahramanlar heykel bölümü gezileceği anlatılır.

Gözlem ve Bilgilendirme: Gezi sırasında çocukların ilgilerini çekerek gözlem yapmaları sağlanır. Gözlem yapılırken öğrencilere müzedeki mitolojik kahramanlar hakkında kısa bilgi verilir. Meraklarını uyandıracak hikâyeler anlatılır ve sorular sorulur. Örneğin, "Mitolojik kahraman nedir?" sorusu ile masallarda anlatılan iyi ve kötü karakterler, kahramanlıkları ile ünlü, doğaüstü güçleri olan karakterler açıklanır.

Hikâye ve Sunum: Müzenin mitolojik kahramanlar bölümü gezildikten sonra, müzenin konferans salonunda "Ben RODİN" hikâyesi sunum şeklinde izletilir. YouTube Link: Ben RODİN

Oyunlaştırma: Heykeller hakkında konuşulurken çocuklardan heykel pozları vermeleri istenerek etkinlik oyunlaştırılır.

Atölye Çalışması: Müzenin atölye bölümünde yarım resmedilmiş mitolojik kahramanın resminin tamamlanması istenir.

Değerlendirme

Sanat Çalışması: Müze gezisi sırasında, resim kâğıtları ve pastel boyalar dağıtılarak çocuklardan gezide gördükleri eserin yarısını tamamlayarak çizmeleri ve boyamaları istenir. Eserini tamamladığı mitolojik kahraman hakkında konuşulur. Bu değerlendirme, çocukların gözlemlerini ve öğrenimlerini pekiştirmelerini sağlar.

Öğretmen müze eğitim gezisine çıkmadan önce kısa bir konuşma yapmaya başlamıştır. *"Çocuklar, bugün Kocaeli Arkeoloji Müzesi'ne gidiyoruz! Hepinizin heyecanlı olduğunu biliyorum. Şimdi, müze hakkında kısa bir bilgi vereceğim. Müze, geçmişten kalan eserlerin sergilendiği ve tarihi öğrendiğimiz bir yerdir. Şimdi, gezi ve taşıt kurallarımızı hatırlayalım. Müze içinde yüksek sesle konuşmuyoruz, dağınık gezmiyoruz ve taşıta binerken dikkatli oluyoruz. Bir tehlike anında hemen bir yetişkinden öğretmeniniz ve görevlilerden yardım istiyoruz. Anlaştık mı? Öğrenciler hep birlite heyecanla anlaştık şeklinde bağırdılar. Öğretmen, şimdi, hepinizin giysilerini kendi başınıza giymenizi istiyorum. Hazırlanırken size rehberlik edeceğim. Hazırlıklar tamamlanınca yola çıkacağız. Gezi yerine vardığımızda, taşıttan inip ikişerli sıra olmanızı istiyorum. Hazır mıyız?"* Çocuklar hep birlikte hazır olduklarını ifade ederler. Sınıf öğretmenimiz ile birlikte servis kuralları dâhilinde servise binilmiş ve görseller ile sunulmuştur.



Görsel 15. Müze Eğitim Gezisi için Servis Aracına Binerken

Müze alanına geldikten sonra servis içerisinde öğretmen tekrar hatırlatma konuşması yapmıştır. *"Şimdi müzeye girerken, müzede uyulması gereken kuralları tekrar hatırlayalım. İçeride sakin ve dikkatli olacağız. Bugün müzenin Mitolojik Kahramanlar*

heykel bölümünü gezeceğiz, sırayla servisten inelim der. Müze giriş kapısının önünde öğretmen, Mitolojik kahramanların kim olduğunu merak ediyor musunuz? Hadi bakalım, öğrenelim! Gezi sırasında gözlerinizi dört açın! Mitolojik kahramanları göreceğiz ve onlar hakkında konuşacağız. Masallarda anlatılan iyi ve kötü karakterleri biliyor musunuz? Mitolojik kahramanlar, kahramanlıkları ile ünlü ve doğaüstü güçleri olan karakterlerdir. Bakın bakalım, burada hangi kahramanlar var?" Diyerek Herkül heykeli ile müze eğitim gezisi başlamıştır. Heykeller ve büstler sıra ile öğretmen tarafından anlatılmıştır. Nıke Heykeli önünde durmalarını ve incelemelerini ve neler gördüklerini söylemelerini istemiştir. Çocuklardan ilginç ve farklı söylemler gelmiştir. Öğretmen Nike heykelinin kanatları açık bir şekilde rüzgârla dolmuş giysisini anlatmıştır. *"En hızlı uçan kadındır"* diyerek Nıke markasının logosunu hatırlatarak çocukların ilgilerini çekmiştir. Heykeller hakkında konuşurken, *"Şimdi sizden heykel pozları vermenizi isteyeceğim. Kim heykel gibi durabilir? Hadi bakalım, eğlenelim"* diyerek gülüşmeler başlamış ve çocuklar heykellerin şekillerini vücutlarıyla oluşturmaya başlamışlardır. *"Şimdi, müzenin konferans salonuna geçeceğiz ve size 'Ben RODİN' hikâyesini izleteceğim. Bu hikâye heykeller ve onların yaratıcıları hakkında. Hazır mısınız? "* (YouTube Link: Ben RODİN).



Görsel 16. 'Ben RODİN' hikâyesi görselleri

"Burada yarım resmedilmiş bir mitolojik kahramanın resmini tamamlayacağız." Görsel 17' de sanat etkinlik dosyası gösterilmiştir. *"Kimler kahramanını tamamlamak ister? "* Okuldan getirilen araç gereçler dağıtılır ve müze atölyesindeki araçlar ile birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Öğretmen yarım Nıke heykeli görselini öğrencilere dağıtmıştır ve *"Yarısını hatırladığınız gibi tamamlayın sonra, tamamladığınız mitolojik kahraman hakkında konuşacağız. Hadi başlayalım, bakalım neler yapacağız!"*



Görsel 17. Görsel Müzedeki Mitolojik Kahramanlar-Nike Heykeli Tamamlama Sanat Etkinliği

Öğrenciler başarıyla sanat etkinliklerini tamamlamışlardır. Müzede ve serviste uyulması gereken kurallara uymuşlardır. Müze sanat atölyesi malzemeleri toplanmış ve öğrenciler ile okula sorunsuz dönülmüştür. Sınıfa gelindiğinde heyecanla *"Öğretmenim bizi yine müzeye götür"* diyerek heyecanlarını göstermişlerdir.



Görsel 18. Sanat Etkinliği Uygulama Etkinliği Örneği

Hayalimdeki Müze- Küçük Arkeologlar-Müzeye Gidiyoruz Sanat Etkinliği

Müze Öncesi: 31.10.2023

Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler sevinçle karşılayarak ‘‘ Bugün müzeye gidecek miyiz öğretmenim?’’sorusunu sordular. Sınıf mevcudu 14 olarak belirlenmiştir.

Arkeoloji ve Arkeologların Tanıtımı: Öğretmen, arkeolojinin ne olduğunu ve arkeologların nasıl çalıştığını, hangi tür çalışmalar yaptıklarını anlatır. Arkeolojik kazıların önemi ve bulguların tarihimize nasıl ışık tuttuğu konusunda bilgi verir.

Küçük Arkeologlar Sanat Çalışması Öğretmen, çocukları "küçük arkeologlar" olarak kazı alanına yönlendirir. Öğrenciler, alanda gruplara ayrılır.

Ekipman ve Alan Tanıtımı

Öğrenci grubu bir araya toplayarak, kazı alanının yanında hazırlanan şapka, önlük, kürek, fırça, elek, örnek alma poşetinin ve sit alanının ne işe yaradığı gösteri yöntemi ile anlatılır. Bu süreç toplam 15 dakika sürer.

Kazı Alanına Geçiş ve Kazı İşlemi

Toplanan gruplar, öğretmenin yönlendirmesi ile kendi kazı alanının başına geçerler. Öğretmenin *"Küçük arkeologlar iş başına"* demesiyle birlikte kazı işlemine başlarlar ve örneklerin toplanması beklenir. Kazı çalışması 15 dakika sürer ve ardından kazı çalışması bitirilir.

Kazı Örneklerinin İncelenmesi: Kazı örneklerinin incelenmesi için öğrencilere 5 dakika süre verilir.

Buluntuların Değerlendirilmesi: Gruplara tek tek söz verilerek, buldukları eserlerin boyutu, şekli ve ne ifade ettiği konuşulur. Gruplar, buldukları eserleri müzedeki eserlerin yanına götürürler. Bu süreç 20 dakika sürer.

Tarihi Sanat Eserlerinin Korunması: Tarihi sanat eserlerimizin korunmasının önemi, kazı simülasyonu ile öğrencilere kavratılarak ilgili etkinlik tamamlanır. Bu süreç 5 dakika sürer.

Değerlendirme

- Arkeolog kime denir?
- Tarihi sanat eserleri neden önemlidir?
- Kazı çalışması etkinliğimizi sevdiniz mi?
- Kazı çalışmasında bir arkeolog olarak neler buldunuz?

Bu etkinlik**,** çocukların arkeolojiye olan ilgilerini arttırırken, tarihi eserlerin korunmasının önemini anlamalarını sağlar ve onların yaratıcı düşünme ve grup çalışması becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Öğretmen sınıfa girdiğinde, öğrenciler sevinçle *"Bugün müzeye gidecek miyiz öğretmenim?"* diye sormuşlardır. Öğretmen, *"Evet, bugün küçük arkeologlar olacağız ve Kocaeli Arkeoloji Müzesi'ni ziyaret edeceğiz,"* demiştir. Öğrencilerin her biri büyük bir

heyecan içindeydi. Müze ziyareti öncesi görüşülen Arkeolog bizi müze girişinde karşılamış ve kazı alanına yönlendirmiştir. Kazı alanını gören öğrenciler çok sevinerek ve zıplamaya başlamışlardır. Öğretmen öğrencileri sohbeti ile sakinleştirerek ilk olarak arkeolojinin ne olduğunu ve arkeologların nasıl çalıştığını anlatmıştır. *"Arkeologlar, geçmişi araştırmak için kazılar yaparlar. Onlar, buldukları eserlerle tarihe ışık tutarlar,"* dedi. Ardından, çocukları "küçük arkeologlar" olarak kazı alanına yönlendirilmişlerdir. Öğrencilere arkeoloğu tanıtmıştır. Arkeolog, öğrenciler ile sohbet ederek kazı alanın içinde nasıl kazı yapmaları gerektiğini anlatmıştır. Öğrenciler sessizlik içinde arkeoloğu dinlemişlerdir. Öğrenciler gruplara ayrılmış ve öğretmen, kazı alanının yanında hazırlanan şapka, önlük, kürek, fırça, elek, örnek alma poşeti gibi malzemelerin ne işe yaradığını gösteri yöntemiyle anlatmıştır. *"Bu şapkaları takacağız, önlüklerimizi giyeceğiz ve bu küçük küreklerle toprağı kazacağız,"* dedi. Görsel 19'da etkinlik fotoğrafları verilmiştir.



Görsel 19. Arkeolog Kıyafeti Giyen Öğrenciler

Toplanan gruplar, öğretmenin yönlendirmesiyle kendi kazı alanlarının başına geçmişlerdir. Öğretmen, *"Küçük arkeologlar iş başına!"* demiştir ve öğrenciler kazı işlemine başlamışlardır. Öğrenciler, buldukları küçük parçaları dikkatle toplamışlardır. "*Şimdi, bulduğumuz örnekleri inceleyeceğiz"* demiştir. Öğretmen gruplara tek tek söz vererek, buldukları eserlerin boyutu, şekli ve ne ifade ettiği konuşulmuştur. Bir öğrenci, *"Ben küçük bir çömlek parçası buldum. Üzerinde güzel desenler var,"* demiştir. Bir başka öğrenci ise, "Ben de bir taş buldum ama üzerinde çizgiler var," demiştir. Gruplar, buldukları eserleri müzedeki eserlerin yanına götürmüşlerdir.



Görsel 20. Arkeoloji Sanat Etkinliği Uygulama Örneği

Öğretmen öğrencilere *"Şimdi herkes bulduğu tarihi eseri eline alsın ve sıraya girerek müzenin içine gideceğiz"* demiştir. Öğrenciler şaşkınlık içinde *"Neden?"* sorusunu sormuşlardır. Öğretmen *"Müzede aynı eserleden bulunmuş mu? Karşılaştırma yapalım, bakalım kimler buldukları eserleri müze içinde bulabilecek? "* Demiştir.

Öğrenciler müze eserleri ile nüzenin içine girerek heyecanla buldukları müzedeki eserleri yanyana getirmişlerdir. FGAT testi içinde önemli olan bu çalışma Şekil Zemin Ayrımı Becerisi ve Şekil Sabitliği Becerisi açısından önem arz etmektedir. Görsel 21'de yer verilmiştir.



Görsel 21. Arkeoloji Sanat Etkinliği Uygulama Örneği

Etkinliğin sonunda, öğretmen, *"Arkeolog kime denir?"* diye sormuştur. Bir öğrenci, *"Arkeologlar, kazılar yapar eski eşyaları bulurlar,"* diye cevap vermitir. Öğretmen devam etti, *"Tarihi sanat eserleri neden önemlidir?"* Öğrencilerden biri, *"Çünkü eskiden yaşayan insanları öğreniriz,"* dedimiştir. Öğretmen son olarak, *"Kazı çalışması etkinliğimizi sevdiniz mi? Bir arkeolog olarak neler buldunuz?"* diye sormuştur. Öğrenciler hep bir ağızdan, *"Evet, çok sevdik! Çok eser bulduk ve çok eğlendik!"* diye cevaplamışlardır.

Bu etkinlik, sonlandığında servise binip okula doğru giderken öğrencilerin kendileri aralarında eski eşyalardan, müze içindeki eserlerden bahsetmeleri gözlenmiştir. Öğrenciler servisten inerken daha sakin birbirlerini beklemeleri ittirmeden sırayla inmeleri süreç içerisinde kurallara uymaları konusunda gelişme yaşandığı gözlenmiştir.

Müzeye Gidiyoruz - Su Altında Amfora Bulma ve Sandık Müze

Müze Öncesi: 06.10.2023

Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler sevinçle karşılayarak *"Bugün müzeye gidecek miyiz öğretmenim?"* sorusunu sordular. Müze tabanlı sanat etkinlikleri çocukların dikkatini çektiği ve sevdiklerini gösteren bu ifadeler araştırma açısından önemli sonuçlar bulunmuştur. Sınıf mevcudu 14 olarak belirlenmiştir.

Öğrenme Süreci

Su Altında Amfora Bulma Etkinliği Gezisi Öğretmen, çocukları müzenin girişinden itibaren başlayan su altı temalı bölümde gezdirir. Su altında bulunan tarihi eserler hakkında bilgi vererek gezdirir ve öğrencilerin sorularını cevaplar. Bu bölüm 1 saat sürer.
Sandık Etkinliği Müzenin konferans salonuna geçilir ve sahneye bir sandık getirilir. Öğretmen, bu sandığın da bir müze olduğunu anlatır. Sandık, öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde meraklandırıcı ve ilgi çekici sözlerle açılır.
Sandık İçindekilerin İncelenmesi Sandığın içindeki fotoğraflar ve eserler karşılaştırılır. Öğretmen, öğrencilerle sohbet ederek sandıktaki eserler hakkında soruları cevaplandırır.
Bul-Çiz Etkinliği Tanıtımı Öğretmen, çocukları müzenin atölye bölümündeki masalara yönlendirir. Su Altında Amfora Bulma etkinliği için çocuklara Bul-Çiz etkinliğini anlatır.
Bul-Çiz Etkinliğinin Uygulanması Çocuklara Bul-Çiz etkinlik kâğıtları dağıtılır. Yeşil, mavi, kırmızı ve kahverengi kalemler verilir. Öğretmen, çocuklardan resimde bulunan denizaltında 4 adet amforayı yeşil kalemle çizmelerini ister. Etkinliği tamamlayan çocuklardan kalemlerini bırakmaları istenir. Bu süreç Frostik Görsel Algı Testi 2- Şekil Zemin Ayrımı testi desteklenerek 30 dakika sürer.

Değerlendirme

- Su Altında Amfora Bul-Çiz etkinliğinde 4 amforayı bulabildi mi?
- Su Altında Amfora Bul-Çiz etkinliğinde 4 amforayı yeşil kalem ile çizebildi mi?
- Günümüzde amforanın yerini hangi eşya tutar? Sorusu soruldu.

Bu değerlendirme soruları, çocukların etkinlik sırasında edindikleri bilgileri ve görsel algı becerilerini ölçmeyi amaçlar.

Öğretmen, çocukları müzenin girişinden itibaren başlayan su altı temalı bölümde gezdirmiştir. Su altında bulunan tarihi eserler hakkında bilgi vererek öğrencileri bilgilendirmiştir. Bu bölümde, çocuklar ilgiyle öğretmeni dinlemiş ve sorular sormuşlardır. Öğretmen, "Burada gördüğünüz amforalar, antik çağlarda su altındaki

kazılarda bulunmuş. Amforalar, eski zamanlarda sıvı veya katı yiyeceklerin saklandığı kaplardır." tanımlamasını yapmıştır. Öğrencilerden biri *"Öğretmenim, bu amforaları kim buldu?"* sorusunu yönltir. Öğretmen, *"Bu amforaları su altı arkeologları buldu. Onlar, denizlerin altında çalışarak bu tür tarihi eserleri keşfederler."* Başka bir öğrenci, *"Peki, bu amforaların içinde ne varmış?"* Öğretmen: *"Genellikle, zeytinyağı ya da tahıl gibi yiyecekler saklanırmış. "* diyerek müze içinde yer alan su altı arkeologları gösteren led tv lere yönlendirmiştir. Öğretmen, "Merak ettiğini su altı arkeologları ve amforaların çıkarılışını videodan izleyelim" demiştir. Görsel 22 etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir. Öğrenciler ile geziye devam edilir. Su Altı Müzesinde buunan bölümler ve akvaryum öğrencilerin çok ilgisini çekmiştir.





Görsel 22. Müzeye Gidiyoruz, Su Altında Amfora Bulma

Sandık Müze Etkinliği, Müzenin konferans salonuna geçilir ve Arkeolog tarafından sahneye bir sandık getirilmiştir. Öğretmen, bu sandığın da bir müze olduğunu anlatmış ve merak uyandırıcı sözlerle sandığı açmıştır. Görsel 23' de etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir. Öğretmen, *"Bu sandık, tıpkı bir müze gibi içinde tarihi eserler barındırıyor. Bakalım içinde neler var?"* Öğrencilerden biri merak ile *"Hemen açalım öğretmenim, çok merak ediyorum!"* demiştir. Arkeolog, sandığı açar ve içindeki fotoğrafları ve eserleri çıkartmıştır. Sandık Müze içindeki nesne ve fotoğrafların ncelenmesine başlanmıştır. Öğretmen, sandığın içindeki fotoğraflar ve eserleri öğrencilerle incelemiş, karşılaştırmış ve soruları cevaplandırmıştır. Öğretmen: *"Bu*

fotoğrafta gördüğünüz amfora, sandıktaki amforayla aynı mı?" Öğrenci, *"Evet, öğretmenim! Aynı desenler var üzerinde."* Öğretmen: *"Harika! Şimdi bu amforaların nasıl kullanıldığını konuşalım. Kim bu amforaların ne için kullanıldığını hatırlıyor?" Öğrenci "Yiyecek ve içecek saklamak için kullanıldığını söylemiştiniz."* demişlerdir.

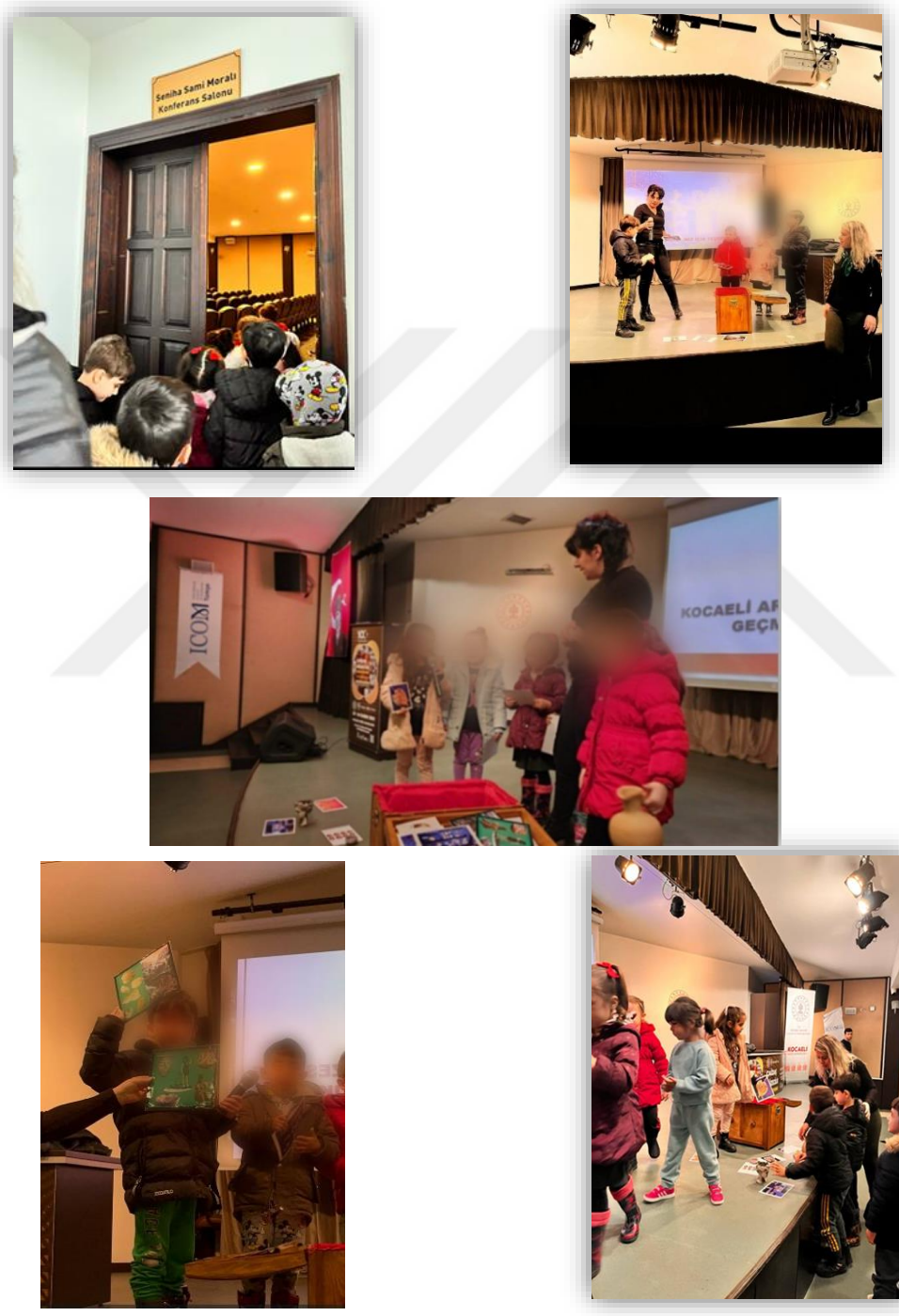

Görsel 23. Müzeye Gidiyoruz, Sandık Müze



Görsel 24. Sandık Müze ve Eser Fotoğraflarının Replikalar ile Karşılaştırılması

Öğrenciler etkinliklerini tamamladıktan sonra müze sanat atölyesi kısmına geçilerek bul-çiz etkinliği anlatılmıştır. Öğretmen, çocukları müzenin atölye bölümündeki masalara yönlendirilmiş ve Su Altında Amfora Bulma etkinliği için Bul-Çiz etkinliğini anlatılmıştır. Öğretmen: *"Şimdi, Bul-Çiz etkinliğini yapacağız. Her birinizin önünde bir kâğıt olacak ve bu kâğıtta deniz altında 4 adet amfora bulunacak."* Görsel 25'de etkinlik fotoğraflarına yer verilmiştir. Öğretmen çocuklara, *"Göreviniz, yeşil kalemle bu amforaları bulup geminin içine götürmek.* Çocuklara Bul-Çiz etkinlik kâğıtları dağıtılmıştır. Yeşil, mavi, kırmızı ve kahverengi kalemler verilmiştir.

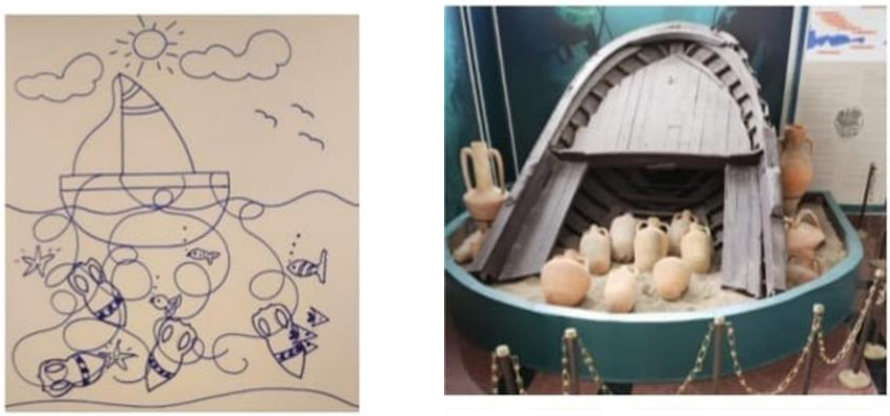

Görsel 25. Bul-Çiz Etkinliği

Öğretmen: *"Amforaları bulduktan sonra yeşil kaleminizle etraflarını çizin. Bitirenler kalemlerini bıraksın."* Çocuklar amforaları bulup çizmeye başlamışlardır. Etkinlik 30 dakika sürmüş ve Bu çalışma FGAT'nin 2- Şekil Zemin Ayrımı testini desteklemiştir.



Görsel 26. Su Altında Amfora Bulma Uygulama Örneği

Etkinlik sonunda öğretmen, çocukların yaptıkları çalışmaları değerlendirmiştir. Öğretmen**,** *"Su Altında Amfora Bul-Çiz etkinliğinde 4 amforayı bulabildiniz mi?"* Öğrenciler hep birlikte *"Evet!"* diye bağırmışlardır. Öğretmen, *"Bulduğunuz amforaları yeşil kalem ile çizebildiniz mi?"* Öğrenciler hep birlikte *"Evet!"* diyerek cevap vermişlerdir. "Günümüzde amforanın yerini hangi eşya tutuyor?" Öğrencilerden biri *"Şişeler"* diyerek cevap vermiştir. Diğer öğrenciler de yorumlarda bulunmuşlardır.

Araştırmanın son müze tabanlı sanat eğitimi etkinlikleri uygulama haftası tamamlandıktan sonra (12- 19 Aralık) son test Frostig Görsel Algı Testi uygulanmıştır. Öğrenciler test alanına öğretmen tarafından çağrılırken keçeli kalemlerini alarak masaya oturup tüm renkleri çıkarmak yerine FGAT uygulan kırmızı, mavi, kahverengi ve yeşil renklerini masaya çıkarttıkları gözlenmiştir. Öğrenciler dağıtılan testi öğretmen yönergesi olmadan başlamamışlardır. Öğretmenin *"Başlayabilirsiniz"* yönergesiyle acele etmeden, anlayarak ve odaklanarak testi yapmaya başledıkları görülmüştür.

Testi, müze tabanlı sanat eğitimi öncesi dikkat dağınıklığı yaşayan öğrenciler, müze tabanlı sanat eğitimi sonrası odaklanmış sadece kendi testlerine dikkat ederek ve özellikle "*Öğretmenim diğer sayfaya geçebilir miyim*?" sorularını sorarak yönerge takibi ve kurallara uymanın önemini bilerek testi tamamlamışlardır.

Test bitirme süreleri kısa sürmüş, test kağıtlarındaki buruşmalar yaşanmamış ve testin yazısız zeminleri karalanmamış olduğu gözlenmiştir. Görsel 27'de etkinlik fotoğrafları gösterilmiştir. Test tekrarı kontrol grubuna tekrar uygulanırken odaklanamama, özellikle yönergelere uymama (arkadaşlarıyla farklı renkler konusunda tartışma yaşamak, ısrarla farklı renk kullanmak istemek, istediği sayfadan başlamak) sorunları devam ettiği gözlenmiştir. Görsel algı konusunda dikkatlerinin çok az seviyede olduğu görülmüştür.



Görsel 27. Frostig Görsel Algı Testi Deney Grubu ile Uygulama

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, müze tabanlı sanat eğitiminin okul öncesi çocukların gelişim alanlarında meydana getirdiği değişiklikleri ve uygulanan programa yönelik öğrenci görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılan nicel ve nitel analizlerden elde edilen bulgular sunulmuştur.

Araştırmanın Nicel Veri Bulguları

Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt amacı ‘‘Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test göz-motor beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Göz-Motor Becerilerinin Karşılaştırılması

Test	Grup	N	X	SS	z	p
Ön Test	Deney	14	5.4	4.1	0.0	0.0000064
	Kontrol	14	7.27	4.93		
Son test	Deney	14	21.71	1.38	3.00	0.0000064
	Kontrol	14	15.35	1.00		

Tablo 3 incelendiğinde, ön test sonuçları, deney grubunun ön test ortalaması X = 5,4, SS = 4,1 ile kontrol grubunun ön test ortalaması X = 7.27, SS = 4.93 arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu, grupların başlangıç seviyelerinde birbirine yakın olduğunu ve müdahale öncesinde herhangi bir sistematik fark olmadığını göstermektedir. Ön test

için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, p-değeri p>0.05p olduğundan, deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Son Test Sonuçları, müdahale sonrasında, deney grubu ortalamasının X = 21.71, SS = 1.38 kontrol grubuna göre X = 15.35, SS = 1.00 önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Deney grubu için son testte kaydedilen bu yüksek ortalama, müdahalenin olumlu etkilerini yansıtmaktadır. Z sonuçları, deney grubunun ön testten son teste kadar anlamlı bir gelişim gösterdiğini Z = 3.00 ve kontrol grubuna göre fark yarattığını ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu ve katılımcıların becerilerinde anlamlı bir gelişim sağlandığını göstermektedir. Deney grubunun son test ortalamalarının, kontrol grubuna kıyasla anlamlı derecede yüksek olması, yapılan müdahalenin başarısını kanıtlar niteliktedir. Ayrıca, deney grubundaki düşük standart sapma SS = 1.38, müdahale sonrası tüm katılımcıların oldukça tutarlı bir performans sergilediğini göstermektedir. Buna karşın kontrol grubunda daha düşük bir gelişim gözlemlenmiş olup, müdahale yapılmayan bu grubun performansında deney grubuna göre anlamlı bir artış kaydedilmemiştir.

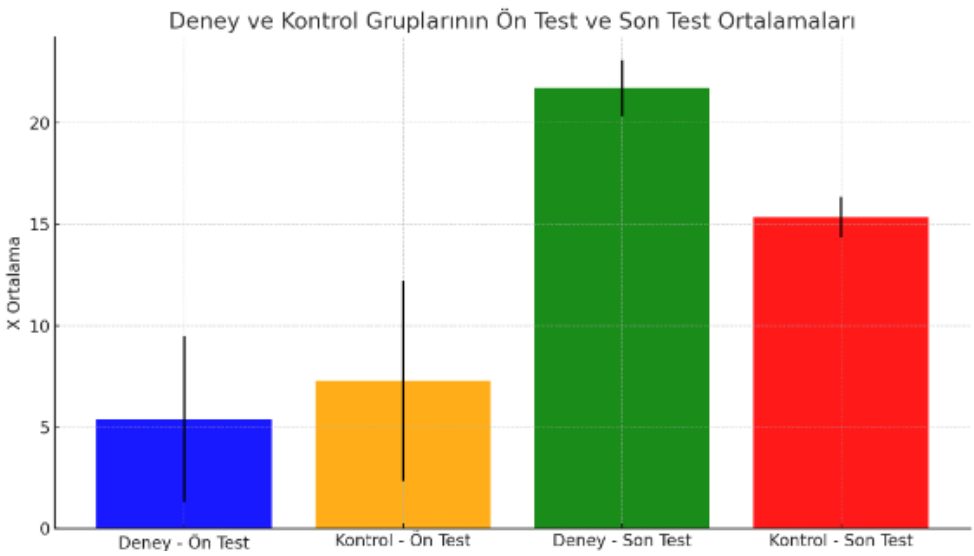

Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubu Çocukların Ön Testte ve Son Testte Göz-Motor Becerilerinin Karşılaştırılması

Grafik, deney grubunun müdahale sonrası önemli ölçüde gelişim gösterdiğini ve bu gelişimin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Kontrol grubunda ise

gelişim gözlemlense de, bu gelişim deney grubuna kıyasla daha sınırlı ve istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuçlar, müdahalenin deney grubunda etkili olduğunu ve kontrol grubuna kıyasla çok daha güçlü bir performans artışı sağladığını açıkça göstermektedir.

İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt amacı "Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil-zemin ayrımı beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?" Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Şekil ve Zemin Ayrımı Becerilerinin Karşılaştırılması

Test	Grup	N	X	SS	z	p
Ön Test	Deney	14	5.4	4.1	0.15	0.067
	Kontrol	14	5.7	3.9		
Son test	Deney	14	15.0	4.93	3.00	0.00002
	Kontrol	14	9.0	4.5		

Tablo 4 incelediğinde, ön test sonuçları deney grubunun ön test ortalaması (X) 5.4'tür ve standart sapması (SS) 4.1 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması ise 5.7 olup, standart sapması 3.9'dur. z-puanı: 0.15, p-değeri: 0.067 olarak hesaplanmıştır. P-değeri 0.067 olduğu için, ön testte deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. P-değerinin 0.05'in üzerinde olması, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve bu nedenle deneyin başlangıcında grupların benzer koşullara sahip olduğunu göstermektedir.

Son Test Sonuçları, deney grubunun son test ortalaması 15.0, standart sapması 4.93'tür. Kontrol grubunun son test ortalaması 9.0, standart sapması 4.5'tir. z-puanı: 3.00, p-değeri: 0.00002 olarak hesaplanmıştır. Son testte p-değeri 0.00002 olarak hesaplanmıştır, bu da 0.05'ten çok küçük bir değerdir. Bu durum, son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu gösterir.

Deney grubu, son testte kontrol grubuna göre çok daha yüksek bir ortalama puana ulaşmıştır. Bu fark, yapılan müdahalenin (deneyin) deney grubunda belirgin bir gelişme sağladığını ve deneyin etkili olduğunu göstermektedir.

Bu bulgular, deneyin başında (ön testte) deney ve kontrol gruplarının başlangıç seviyelerinin birbirine yakın olduğunu, ancak müdahale sonrasında (son testte) deney grubunun önemli bir gelişme gösterdiğini ve bu gelişmenin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, deneysel müdahalenin başarılı olduğunu ve deney grubunun son testte kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha iyi performans gösterdiğini kanıtlamaktadır.

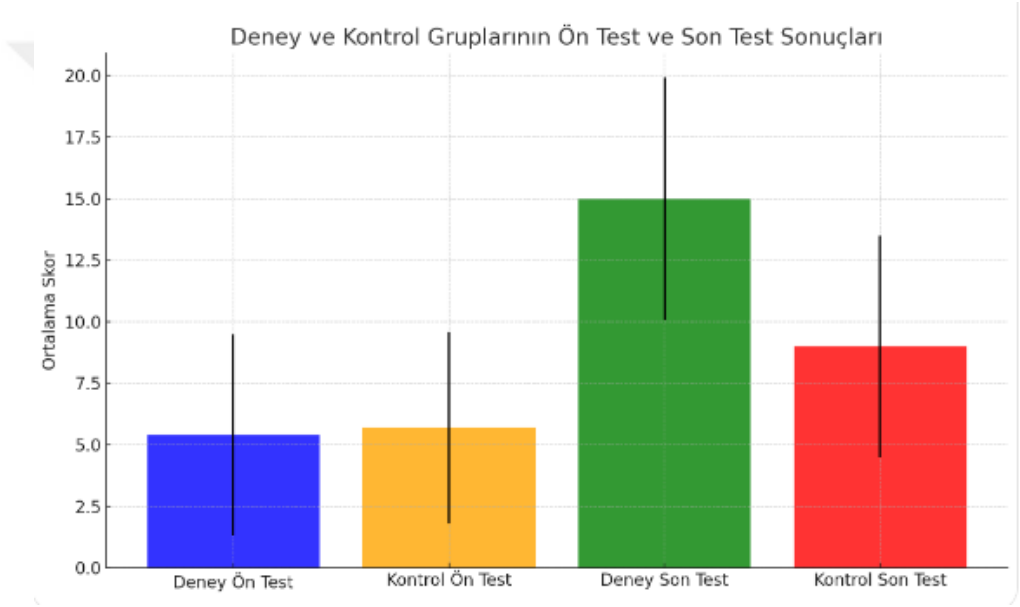

Şekil 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Şekil ve Zemin Ayrımı Becerilerinin Kaşılaştırılması

Yukarıdaki grafikte, deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ortalamaları gösterilmektedir. Grafikte her grubun ortalama puanları ve standart sapma değerleri yer almaktadır: Deney Grubu: Son test ortalaması önemli ölçüde artmış ve varyans neredeyse sıfıra yaklaşmıştır. Kontrol Grubu: Son testte deney grubuna göre daha az bir gelişim göstermiştir.

Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt amacı "Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil sabitliği beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?" Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Şekil Sabitliği Becerilerinin Karşılaştırılması

Test	Grup	N	X	SS	z	p
Ön Test	Deney	14	19.0	12.0	1.0	0.25
	Kontrol	14	19.5	13.5		
Son test	Deney	14	27.0	9.8	3.5	0.0000065
	Kontrol	14	19.3	12.3		

Tablo 5 incelendiğinde, ön test sonuçları deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçlarına bakıldığında, deney grubunun ortalaması 19.0, standart sapması 12.0'dır. Z-puanı 1.0 ve p-değeri 0.25 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması 19.5, standart sapması ise 13.5'tir. Ön test sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. P-değerinin 0.25 olması, bu iki grup arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu da grupların başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve deneyin başında gruplar arasında herhangi bir dengesizlik bulunmadığını gösterir.

Son Test Sonuçları, Deney grubunun son test ortalaması 27.0, standart sapması 9.8'dir. Z-puanı 3.5 ve p-değeri 0.0000065 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun son test ortalaması 19.3, standart sapması 12.3'tür. Son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğu açıkça görülmektedir. Deney grubunun ortalama puanı son testte önemli ölçüde artmış ve kontrol grubundan belirgin şekilde daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. P-değerinin 0.0000065 gibi düşük bir seviyede olması, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve müdahalenin deney grubunda olumlu bir etki yarattığını doğrulamaktadır.

Ön Test: Deney ve kontrol grupları, ön testte benzer başlangıç seviyelerine sahip olduğundan, müdahaleye başlamadan önce gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Son Test: Son testteki sonuçlar, deney grubunun müdahale sonucunda büyük bir gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu fark, istatistiksel olarak anlamlı olup, müdahalenin deney grubu üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu bulgular, deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu, deney grubunun kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha fazla ilerleme kaydettiğini ve deneyin başarılı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

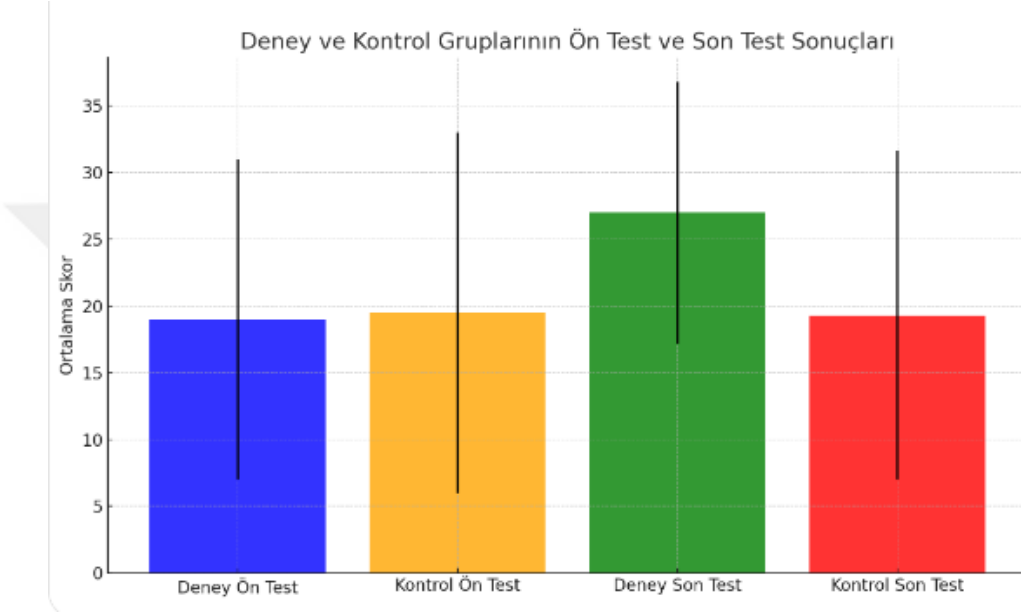

Şekil 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Şekil Sabitliği Becerilerinin Kaşılaştırılması

Yukarıdaki grafikte, deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ortalamaları gösterilmektedir. Grafikte: Deney Grubu: Ön testte daha düşük bir ortalama sergilemiş, ancak son testte belirgin bir artış göstermiştir. Kontrol Grubu: Ön testte deney grubuna göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olmasına rağmen, son testte çok sınırlı bir gelişim göstermiştir.

Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Dördüncü alt amaç “Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekânla konumun algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?” Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur

Tablo 6

Deney Grubundaki ve Kontrol Grubundaki Çocukların Ön Testte ve Son Testte Mekânla Konumun Algılanması Becerilerinin Karşılaştırılması

Test	Grup	N	X	SS	z	p
Ön Test	Deney	14	49,21	27,71	72.0	0.25
	Kontrol	14	38,50	36,64		
Son test	Deney	14	81,00	18,98	43.5	0.0000065
	Kontrol	14	50,79	32,14		

Tablo 6 incelendiğinde, ön test sonuçları deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçlarına bakıldığında, her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmadığı gözlenmiştir. Deney grubunun ortalaması X=49.21 standart sapması SS=27.71 iken, kontrol grubunun ortalaması X=38.50 ve standart sapması SS=36.64 olarak hesaplanmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında ön test sonuçları açısından anlamlı bir fark yoktur z = 72.0, p = 0.25 Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının müdahale öncesindeki başlangıç seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Ayrıca, her iki gruptaki yüksek standart sapmalar, puanların geniş bir aralıkta dağıldığını ve her iki grubun da başlangıç aşamasında heterojen olduğunu ortaya koymaktadır.

Son test sonuçlarına göre, deney grubunun ortalaması X=81.00, standart sapması SS=18.98 olarak hesaplanmış, kontrol grubunun ortalaması ise X=50.79 ve standart sapması SS=32.14 olarak belirlenmiştir. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, deney grubunun ortalaması kontrol grubuna kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır z = 43.5, p = 0.0000065.

Bu bulgu, deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubunun son testte kayda değer bir gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kontrol grubunun son test sonuçları ise anlamlı bir ilerleme göstermemiştir ve grup içindeki standart sapma, sonuçların daha dağınık olduğunu işaret etmektedir.

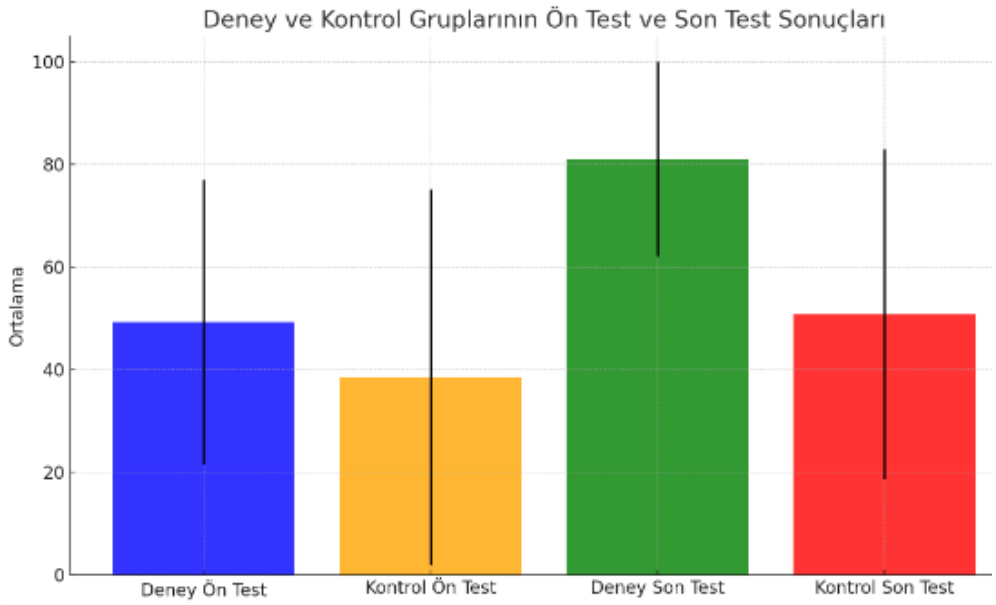

Şekil 5. Deney Grubundaki ve Kontrol Gurubundaki Çocukların Mekânla Konumun Algılanması Becerileri Karşılaştırılması

Yukarıdaki grafikte, deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ortalamaları gösterilmektedir. Her bir bar, grupların ortalama puanlarını, hata çubukları ise standart sapmaları temsil etmektedir: Deney Grubu: Son testte ortalama puanlar önemli ölçüde artmış ve standart sapma düşmüştür, bu da müdahalenin deney grubu üzerindeki olumlu etkisini göstermektedir. Kontrol Grubu: Ön testten son teste anlamlı bir artış olmamış ve sonuçlar daha dağınık kalmıştır.

Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Beşinci alt amaç "Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekân ilişkilerinin algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?" Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur

Tablo 7

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Mekân İlişkilerinin Algılanması Becerileri Karşılaştırılması

Test	Grup	N	X	SS	z	p
Ön Test	Deney	14	43.0	1,49	0.5	0.55
	Kontrol	14	43.5	1.51		
Son test	Deney	14	77,21	1.88	196.0	0.0000065
	Kontrol	14	61,14	1.51		

Tablo 7 incelendiğinde, Ön test sonuçlarına göre, deney grubunun ön test ortalaması 43.0, standart sapması (SS) ise 1.49'dur. Z-puanı 0.5, p-değeri ise 0.55 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması 43.5, standart sapması ise 1.51'dir. Ön test sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. P-değerinin 0.55 olması, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu bulgu, grupların başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve deneysel müdahale öncesinde grupların benzer koşullara sahip olduğunu işaret etmektedir. Dolayısıyla, deney ve kontrol grupları müdahaleye benzer seviyelerde başlamıştır, bu da müdahalenin etkisinin daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilebileceğini gösterir.

Son test sonuçlarında, deney grubunun son test ortalaması 77.21, standart sapması 1.88'dir. Z-puanı 196.0, p-değeri ise 0.0000065'tir. Kontrol grubunun son test ortalaması 61.14, standart sapması 1.51'dir. Son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğu açıkça görülmektedir. Deney grubunun ortalama puanı, son testte kontrol grubuna göre önemli ölçüde daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. P-değerinin 0.0000065 olması, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$). Bu bulgu, deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubu üzerinde önemli bir gelişme sağlandığını göstermektedir.

Ön test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamakta, bu da grupların deneyin başlangıcında benzer seviyelerde olduğunu göstermektedir. Son test sonuçlarına bakıldığında ise, deney grubunun kontrol grubuna kıyasla anlamlı bir gelişme gösterdiği ve müdahalenin deney grubunda olumlu etkiler yarattığı görülmektedir. Bu bulgular, deneysel müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubunun son test performansındaki artışın, bu müdahalenin başarısını desteklediğini ortaya koymaktadır.

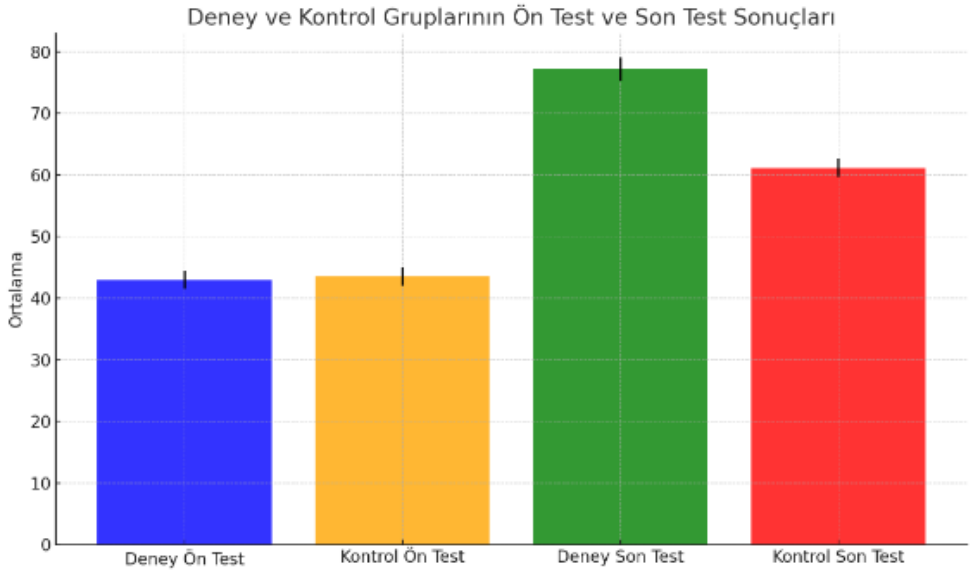

Şekil 6. Deney Grubundaki ve Kontrol Grubundaki Çocukların Mekân İlişkilerinin Algılanması Becerileri

Elde edilen verilerden hareketle, mekân ilişkilerinin algılanması becerisinde açısından deney grubu öğrencilerinin ön test–son test arasında gözle görülür bir artış vardır, bu da uygulanan müdahalenin (müze tabanlı sanat eğitiminin) çocukların görsel algı gelişimi üzerindeki olumlu etkisini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Kontrol grubu da gelişim göstermiştir ancak deney grubunun gelişimi ile kıyaslandığında bu artış sınırlıdır.

Araştırmanın Nitel Veri Bulguları

Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Altıncı alt amaç "Okul öncesi çocuğun, müze tabanlı sanat eğitimi konusunda görüşleri nelerdir?" Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Bu bulgular, araştırmanın okul öncesi çocukların müze eğitim ziyareti öncesi bilgi düzeylerinin tespit edilmesine yönelik önemli veriler sağlamaktadır. Araştırmada sanat eğitimi etkinliğinde uygulanan altı farklı eğitim planı ve bu planlara ilişkin çocukların görüşleri incelenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları, öğrencilere 11 hafta boyunca uygulanan müze tabanlı sanat eğitiminin görsel algı düzeylerine etkisi hakkında görüş belirtmeleri istenerek uygulanmıştır. Öğrenciler, görüşlerini belirtirken sözleri

kesilmeden ve yönlendirilmeden dinlenmiş, ardından kayıt altına alınmıştır. Sorular, sanat eğitimi etkinliği sırasında sohbet aralarında sorularak, öğrencileri tedirgin etmeden etkinliğin dersin doğal akışında yönlendirilmiştir. Sınıf mevcudu, deney ve kontrol grubunda 14 çocuktan oluşmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme soruları, yalnızca deney grubuna yönlendirilmiş olup, araştırma sürecinde sınıftan öğrenci eksilmemiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar, zihin haritası görselleri ile ifade edilip değerlendirilmiştir. Öncelikle müze ziyareti öncesi, sırası ve sonrasında çocukların bilgi düzeylerini anlamak üzere görüşme soruları kullanılmıştır. Bu görüşme soruları, çocukların müze hakkında ne kadar bilgiye sahip olduklarını ve müze ziyareti öncesi görsel algılarını belirleyebilmek ve müze ziyareti sırası ve sonrasında gelişim sürecini takip edebilmek amacıyla yönlendirilmiştir. Okul öncesi yaş grubuna yönelik olarak, okuma ve yazma becerisine sahip olmayan çocuklar için sorular sözel olarak sorulmuş olup cevaplar kaydedilmiştir. Araştırmanın teması olan 'Müze Tabanlı Sanat Eğitimi' bağlamında, müze ziyareti öncesi, sırası ve sonrasında çocukların müze hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için belirli kodlar kullanılmıştır. Bu kodlar; müzenin tanımı, müze eserleri, müze kuralları, müzenin işlevi ve müzede sanat eğitimidir.

Müze tabanlı sanat eğitiminin etkinliğini değerlendirmek ve çocukların müze ziyareti ile ilgili bilgi düzeylerini anlamak için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin, müze eğitimi öncesinde ve müze eğitimi uygulandıktan sonra çocukların görsel algı seviyelerini değerlendirerek eğitim programlarının daha etkili bir şekilde tasarlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 8

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Eğitim Gezisi Öncesi Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodlar

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Eğitim Gezisi Öncesi Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodlar	
SORULAR	KATEGORİ
Müze nedir biliyor musun?	Müze Nedir
Müze mekân tasarım sanat çalışması hoşuna gitti mi?	Müze Eserleri
Müzeye gittin mi?	Müze Kuralları
Müze eğitim gezisi duyurusu seni heyecanlandırdı mı?	Müzede Sanat Eğitimi
Neden müzeye gideriz?	Müzenin İşlevi

Tablo 9

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Gezisi Sırasında Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodları

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Gezisi Sırasında Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodlar	
SORULAR	KATEGORİ
Sanat eserleri neden müzede sergilenir?	Müze Nedir
Müzedeki eserler değerli midir?	Müze Eserleri
Müzede kuralları olmalı mıdır?	Müze Kuralları
Müzedeki “Nike Heykeli” sanat eserinin tamamlama çalışması hoşuna gitti mi?	Müzede Sanat Eğitimi
Arkeolog olmak ister miydin, anlatır mısın?	Müzenin İşlevi

Tablo 10

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Eğitimi Sonunda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodları

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Gezisi Sonunda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları ve Kodlar	
SORULAR	KATEGORİ
Müzede neler öğrendin?	Müze Nedir
Müzedeki hangi eser seni daha çok etkiledi, anlatır mısın?	Müze Eserleri
Müzede neden kurallara uymalıyız?	Müze Kuralları
Müzedeki hangi eserler senin sanat çalışman için fikir verdi?	Müzede Sanat Eğitimi
Müzede neler yaptın?	Müzenin İşlevi

Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular KATEGORİ sırasına göre ele alınmıştır. KATEGORİ başlık olarak ele alınıp, okul öncesi çocuklara müze eğitim gezisi öncesi, sırasında ve sonrasında yönlendirilen yarı yapılandırılmış görüşme sorusu ve değerlendirmesi yapılmıştır.

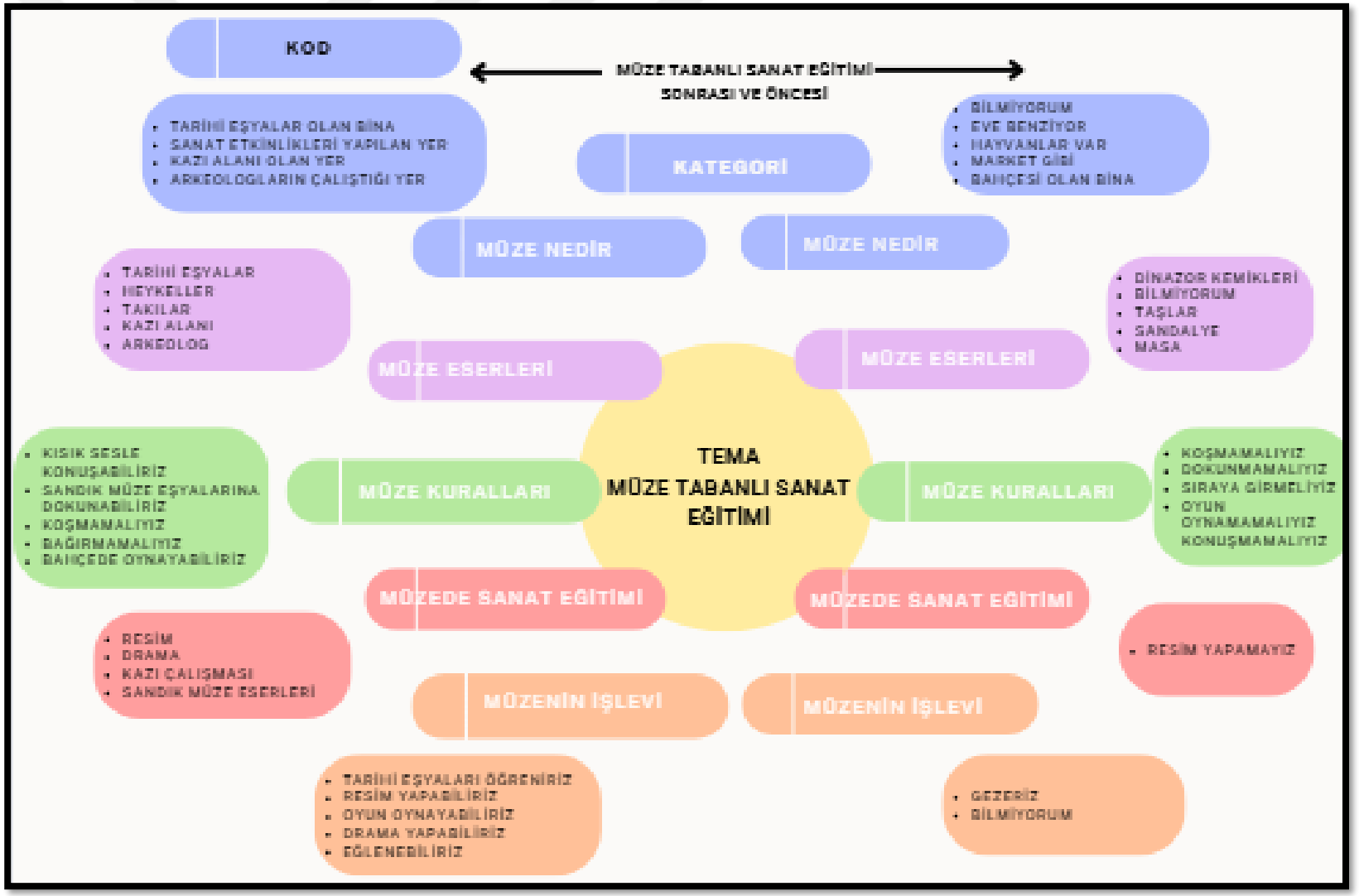

Şekil 7. *Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkisi Araştırmanın Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları Cevapları Kod-Kategori-Tema*

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin Tanımı

Müze Eğitim Gezisi Öncesinde: *Müze Nedir Biliyor musun?*

Yarı yapılandırılmış görüşme soruları öğrencilere 11 Hafta boyunca uygulanan müze tabanlı sanat eğitiminin öğrencilerin görsel algı düzeyine ilişkin görüş belirtmeleri istenmiştir. Öğrenciler görüşlerini belirtirken sözleri kesilmeyerek ve yönlendirilmeden dinlenmiş ve kayıt altına alınmıştır.

Sorular, sanat eğitimi etkinliği sırasında sohbet aralarında sorularak öğencileri tedirgin etmeden etkinliğin doğal akışında yönlendirilmiştir. Sınıf mevcudu deney ve kontrol grubunda 14 çocuktan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları deney grubuna yönlendirilmiş olup araştırma sürecinde sınıftan öğrenci eksilmemiştir.

Öğrencilerin verdiği cevaplar Zihin haritası görselleri ile ifade edilip değerlendirilmiştir.



Görsel 28. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müze Nedir Biliyor musun?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 28'de yer alan verilere göre çocukların müze hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

"Bilmiyorum" ifadesini kullanan çocuk sayısı 6 kişidir. 14 öğrencinin konuşma metinlerinde *"Bilmiyorum"* ifadesinin en yaygın cevap olduğu gözlenmektedir. Bu durum, çocukların daha önce müze deneyimi yaşamadıklarını ve müze hakkında kısıtlı bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Öğrencilerden K S Ç *"Dinozorlar vardır. Kemikler ve onların evleri vardır.*" İfadesini kullanmıştır. M Y *"Hayvanlar ve kafesler vardır."* İfadesini kullanmıştır. Benzer bir şekilde, A E K *"Dinozor, hayvanlar ve kemikler vardır."* Demiştir. E Y *"Açık bir bahçe gibi bir yer, yerde değişik eski taşlar vardır."* Yorumunda bulunmuştur. Çocukların, daha önce izledikleri çizgi film, film gibi görsel iletişim araçlarından öğrendikleri konuşmalarından anlaşılmaktadır. Diğer 4 öğrenci E Y, K E, H A, MG ve E K "Müzede eski eşyalar vardır." İfadesini kullanmışlardır.

Yorum yapan öğrencilerin televizyon ve internet gibi iletişim ve medya araçlarından gördükleri deneyimlere dayandıkları anlaşılmıştır. Bu durum, müze deneyiminin çocuklar için yeni bir deneyim olabileceğini ve bu deneyimin öncesinde çocukların müzeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu nedenle, müze ziyaretleri öncesinde çocuklara doğru bilgilendirme ve hazırlık yapmanın önemi ortaya çıkmaktadır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin Tanımı

Müze Eğitim Gezisi Sırasında; *"Sanat Eserleri Neden Müzede Sergilenir?"*



Görsel 29. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Sanat Eserleri Neden Müzede Sergilenir?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 29'da yer alan verilere göre çocukların müze hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

E Y *"Arkeologlar müzeye getirdikleri için"*, K S Ç *"Arkeologlar müzede çalıştıkları için"*demiştir. Bu ifade, öğrencinin arkeologların sanat eserlerinin bulunması ve müzeye aktarılması konusunda çalıştıklarını öğrendiğini göstermektedir. Böylece daha önce bilmediği bir meslek grubunu tanımış ve bu mesleğin müzedeki önemini anlamıştır. Bu durum, müze eğitim gezilerinin çocukların yeni bilgiler edinmesine ve farklı meslek gruplarını keşfetmesine olanak sağladığını göstermektedir. A E K *"Müzede korumalar var çalınmaz"*, A T A*''Eski eşyaları koruyabilmek için. Kapıda bizi polisler içeri aldı*", A K *''Eski eşyaları koruyabilmek için"*, Y E A *"Polis amcalar müzeyi korudukları için"*

ifadelerini kullanmışlardır. Bu ifadelerden, öğrencilerin müzenin koruma ve güvenlik açısından önemli bir rol oynadığını anladıkları anlaşılmaktadır. Öğrenciler müzede bulunan güvenlik görevlilerinin sanat eserlerini korudukları fark etmişlerdir. Bu bağlamda müzenin eserlerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusuda kritik bir yer olduğunu kavradıklarını göstermektedir. M Y ve E K *"Herkesin ve çocukların görmesi için" ifadesi çocukların müzelerin geniş bir kitleye özellikle çocuklara, sanat eerlerini görme fırsatı sunduğunu anladıklarını göstermektedir.* D A D *"Müzede çok güzel eşyalar olduğu için, biz öğrenelim diye"*, K E *"Müzeyi güzelleştirmek için" bu* ifadeler çocuğun müzelerin estetik ve öğretici yönünü kavradığını göstermektedir. D B A *"Çocuklar geziyle gelince görsün, öğrensinler diye"* demiştir. Çocukalar müzelerin öğrenme ve keşif fırsatları sunduğunu anladığını göstermektedir. M G *"Kazı yerleri müzede olduğu için"*, H A *"Kazı alanı müzede vardır."*, *R S "Arkeologlar kazı yaptığı için."* Bu bilgilere göre çocukların arkeolojik eserlerin kazılar sonucunda elde edildiğini ve müzede sergilendiği konusunda bilgiye sahip oldukları ve müzelerin öğrenme alanı olduğunu anladıkları görülmektedir. Müze, sadece eserlerin sergilendiği bir yer olarak değil, aynı zamanda koruma, öğrenme ve bilginin paylaşılmasının merkezi olduğunu anladıklarını göstermektedir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin Tanımı

Müze Eğitim Gezisi Sonunda *"Müzede Neler Öğrendin?"*



Görsel 30. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzede neler öğrendin?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 30'da yer alan verilere göre çocukların müze hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

D B A *"Müzede çok heykel vardı, hikâyelerini dinlemek çok güzeldi"* ifadesini kullanmıştır. Müzenin anlatıcı ve eğitici yönine vurgu tapmıştır. Bu öğrenci heykellerin sadece görsel değil aynı zamanda hikayelerle de ilgilendiğini göstermektedir. R S *"Heykeller çok büyüktü ve çıplakt"* söylemiyle müzede ayrıntılara odaklandığını görsel detayları fark ettiğini ve eserleri dikkatle incelediğini göstermektedir *M Y "Müzede çok büyük heykeller olduğunu öğrendim."* İfadesini kullanmışlardır. Öğencinin müze deneyiminde eserlerin boyutları ve görünümlerindeki dikkat çekici unsurları fark ettiğini

göstermektedir. D A D *"Eskiden kadınların takı taktığını bilmiyordum, öğrendim"* bu ifade öğrencinin geçmiş yaşama dair giyim ve süslenme alışkanlıklarına dair merak ettiklerini öğrendiğini göstermektedir. K E *"Eskiden olan paraları öğrendik ben kumun içinden bulmuştum" Öğrencinin geçmiş yaşama dair ekonomik sisteme ve para birimine dair bilgi edindiği ve müzede keşfetme deneyimi ile birlikte etkileşimli öğrenme ortamı müzeye karşı merağını arttırmıştır.* Kumun içinden sikke bulması görsel algısını gelişmiştir. Farklı nesleri tanıma ve ayırt etme yeteneğini güçlendirmiştir. Bu bağlamda ince motor kaslarını geliştirerek el-göz koordinasyonunu arttırmaktadır. *Y E A "Eskiden su nasıl içilirmiş, yemek nasıl yenirmiş gördük."* Bu, öğrencinin tarihsel nesneleri tanıma ve anlamlandırma yeteneğini geliştirmiştir. Öğrencinin günlük yaşama dair pratik bilgiler edinmesini sağlamış ve müzelerin eğitici rolünü vurgulamıştır. Öğrenci, tarihin sadece olaylardan ibaret olmadığını, aynı zamanda insanların günlük yaşamlarını da içerdiğini öğrenmiştir. *A E K "Müzede çalışan müdür amcayı ve arkeolog ablayı öğrendik."* Öğrencinin müzedeki farklı görevleri ve bu görevleri üstlenen kişileri tanıdığını göstermektedir. Ayrıca kavram bilgisi yönünden öğrencilerin kelime bilgine eklenmiştir. H A *"Müzedeki arkeolog abla ve kıyafetlerini, eşyalarını öğrendik."* Öğrencinin arkeolojik çalışmaların nasıl yapıldığını ve bu çalışmaların gerektirdiği araç gereçleri öğrendiğini göstermektedir. M G *"Deniz altından da eşya çıkarıldığını öğrendim."* İfadesinde bulunmuştur. Denizaltından çıkarılan eşyaları görmek, öğrencinin görsel algısını geliştirmiş ve bu tür buluntuların nasıl keşfedildiğine dair bir anlayış kazandırmıştır. Bu, öğrencinin tarihi eserlerin farklı kaynaklardan nasıl elde edildiğini öğrenmesine yardımcı olmuştur. E K *"Müzede kazı çalışması yapıldığını öğrendim"*, E Y *"Müzede resim yapabildiğimi ve kazı çalışması yapılabildiğini öğrendim", K S Ç "Öğretmenim, müzedeki eserler için kazı çalışması yapıldığını öğrendim. Arkeolog olmak çok güzeldi."* İfadeleri kazı çalışmasına odaklanmışlardır. Bu uygulamalı keşif deneyimi öğrencilerin arkeolojik çalışmalar ile müzenin bağlantısını fark etmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda öğrenciler müzelerin çok yönlü öğrenim alanları olduğunu keşfetmişlerdir. *A T A "Sandıktaki eşyalara dokunabildik. Konuştuk."* Bu ifade, öğrencinin tarihî nesnelerle doğrudan etkileşim kurarak daha derin bir öğrenme deneyimi yaşadığını göstermektedir. *A K "Arkeolog abla bazı eserlere dokunmamıza izin verdi." Sandıktan çıkardı."* Öğrencinin müzedeki eşyalarla fiziksel olarak etkileşime geçerek, öğrenme sürecine daha aktif katıldığını göstermektedir.

Bu ifadelerden yola çıkarak müzeler, çocukların tarihle ilgili somut ve görsel bilgiler edinmelerine yardımcı olarak, onların geçmişi daha iyi anlamalarını sağlamaktadır. Öğrencilerin tarihi nesnelere dokunabilmesi onların tarih ile derin bir bağ kurmalarına ve öğrenme deneyimlerini somut hale getirmelerine imkan sağlamıştır. Arkeoloğun öğrencilerin eserlere (replika) dokunmasına izin vermesi, müzelerin eğitici ve etkileşimli bir ortam sunduğunu göstermektedir. Sandıktan çıkan eserler (replika) öğrenciyle doğrudan etkileşime geçerek analiz yapma deneyimine izin vermiştir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Eserleri

Müze Eğitim Gezisi Öncesinde *"Müze Mekân Tasarım Sanat Çalışması Hoşuna Gitti mi?"*



Görsel 31. Öğrencilerin Müze Eğitim Gezisi Öncesinde "Müze mekân tasarım sanat çalışması hoşuna gitti mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 31'de yer alan verilere göre çocukların müze hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

K S Ç, A E K, Y E A, A T A, A K, D B A *"Bilmiyorum"* ifadesini kullanan altı öğrenci olmuştur. *"Bilmiyorum"* ifadesinin en yaygın cevap olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, çocukların daha önce müze deneyimi yaşamadıklarını ve müze hakkında kısıtlı bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Müze tasarım sanat çalışması luşturulurken öğrencilerin müzeye ilişkin görseller kullanmadıkları ve iafadelerin sınırlı kaldığı gözlenmiştir. D A D *"Müzede, eski eşyalar ve eski kemikler vardır"*, M Y *"Eski saatler, arabalar, anahtarlar"*, E Y *"Eski eşyalar vardır"*, K E *"Eski eşyalar vardır"*, H A *"Eski oyuncaklar, bardaklar, tabaklar, çatallar vardır"* E K *"Dinozor kemikleri, kafes vardır"*, R S *"Dinozor, dinozor kemikleri, hayvan ve kafes vardır."* İfadelirini kullanmışlardır. Öğrencilerin ifadelerinden müzedeki sanat eserlerine dair sınırlı bilgiye sahip oldukları fakat tarihi nesnelerin ve fosillerin olabileceğini düşünmüşlerdir.

Verilen cevaplara göre 14 öğrencinin konuşma metinlerinde geçen "bilmiyorum" ifadesinin sınıf ortalamasında en yüksek cevap olarak yer aldığı ve çocukların müze eserleri konusunda bilgiye sahip olmadıkları, daha önce müze eğitim ziyaretinde bulunmadıkları anlaşılmaktadır. Buna göre çocukların müzeyi televizyondaki belgesellerde, haberlerde ve çizgi filmlerde gördükleri kadarıyla bildikleri düşünülmektedir.

Ayrıca müze mekân tasarım çalışmalarında çocukların kendi hayal dünyalarındaki dış çevreye ilişkin park, yol, araç ve insan figürleri çizdikleri görülmüştür. Bu da çocukların müze deneyimlerini kendi hayal dünyaları ve görsel medya aracılığıyla oluşturduklarını göstermektedir. Bu bilgiler ışığında, çocukların müze hakkındaki bilgilerinin sınırlı olduğu ve deneyimlerinin genellikle televizyondan aldıkları bilgilere dayandığı anlaşılmaktadır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Eserleri

Müze Eğitim Gezisi Sırasında *"Müzedeki Eserler Değerli midir?"*



Görsel 32. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzedeki Eserler Değerli midir?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 32'de yer alan verilere göre çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

Öğrencilerden; K S Ç, *"Evet, toprak altından kazı ile kumdan çıkarılıyor"*, A E K *"Başka yerde yok, toprak altında takıları bulmak çok zor"*, Y E A *"Evet, çok eskiler toprak altından kazı alanından zor çıkıyor"*, A T A*"Evet, kırmadan üzerindeki toprağı temizlemek çok zor; heykeller çok değerlidir"*, A K *"Evet, çok eskiler toprak altından zor çıkıyor"*, D B A *"Evet, arkeologlar çok zor iş yapıyor"*, D A D *"Evet, denizlerde çok zor bulunuyor. Deniz arkeologları çıkarıyor"*, M G *"Denizin altından arkeologlar amforaları zor çıkarıyor."* Bu ifadeler öğrencilerin müzede gördükleri eserlerin görsel olarak ne kadar değerli olduğunu fark ettiklerini göstermektedir. Eserlerin bir daha yapılamayacak kadar özel ve eski olduğu için değerli olduğunu gözlemişlerdir.

Heykellerin büyüklüğü, karmaşıklığı ve farklı malzemelerden yapılmış olmaları değerini algılamalarına katkıda bulunulmuştur. E K *"Evet, eskiden makineler yokmuş, heykelleri zor yapmışlar"* ifadesini kullanan öğrencinin geçmişte teknolojinin olmadığı bu sebeple müzedeki eserlerin ne kadar zor yapıldığını ve değerli olduğunu fark ettiğini göstermiştir. R S *"Evet, tarihi eşyalar değerlidir"*, M Y *"Heykelleri bir daha yapamayız; değerlidir"*, E Y *"Kahramanlar çok büyük, zor yapmışlar; değerlidir"*, K E *"Eski zamanlardan kaldığı için değerli"*, H A *"Evet, müzede olan eşyaları yapanlar eski zamanlarda yaşamışlar; takılar çok güzel"* ifadelerini kullanmışlardır.

Öğrencilerin bu ifadeleri, müzedeki eserlerin bulunması korunması ve değerinin anlaşılması konusunda önemli bilgiler edindiklerini ve bu bilgileri içsellerştirdiklerini göstermektedir. Görsel algı yönünden toprak ve kumun altından çıkarılan eşyaların temizlenme süreci, kazı çalışmaları ve denizaltı arkeolojisi konuları öğrencilerin müzedeki eserlerin değerini anlamalarını sağlamıştır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Eserleri

Müze Eğitim Gezisi Sonunda *"Müzedeki hangi eser seni daha çok etkiledi, anlatır mısın?"*

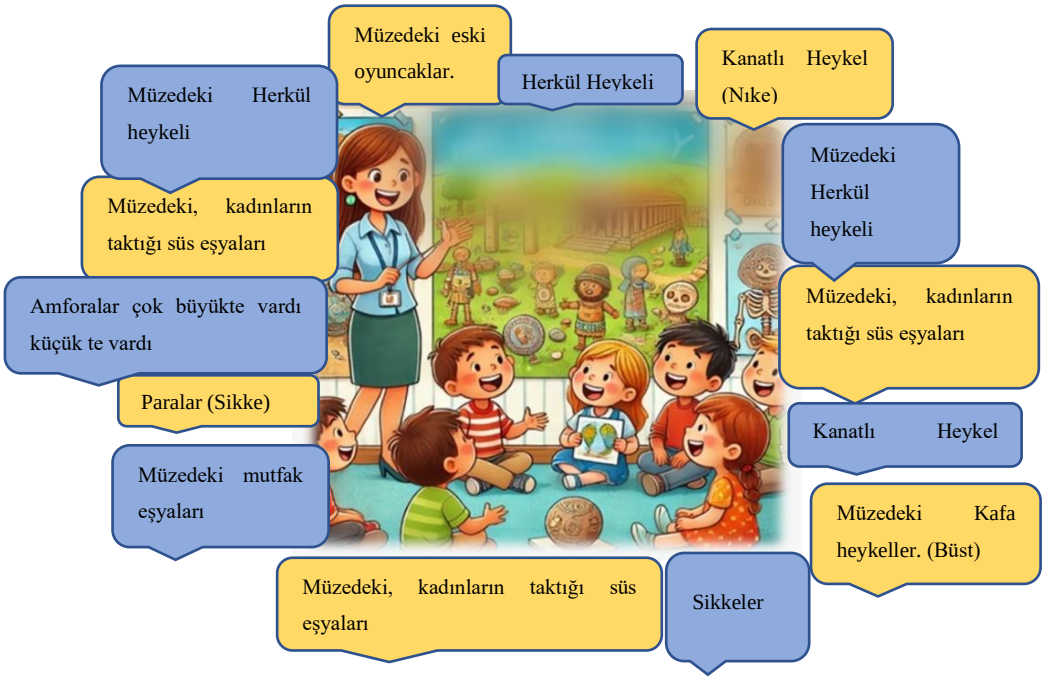

Görsel 33. Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzedeki Hangi Eser Seni Daha Çok Etkiledi, Anlatır mısın? " Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 33'de yer alan verilere göre çocukların müzedeki eserler hakkında bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri yanıtlar şunlardır:

Öğrencilerden; A E K *"Müzedeki Herkül heykeli"*, *E K "Müzedeki Herkül heykeli"*, A T A*"Müzedeki Herkül heykeli"* öğrencilerin dikkatini çeken Herkül Heykeli büyük ve detaylı yapısıyla öğrencilerin algısını etkilemiştir. Herkül'ün ikonik duruşu ve ayrıntılı unsurları ayrıca boğa kafası öğrencilerin resimlerinde ayrıntılı yer almıştır. Mitolojik hikayesinden etkilenen öğrenciler ayrıca sınıfta tekrar anlatarak dilsel ve bilişsel olarak gelişme yaşandığını göstermektedir. A K *"Müzedeki eski oyuncaklar",* M G *"Müzedeki eski oyuncaklar"* ifadesiyle, öğrenci, oyuncakların şekillerine, kullanım malzemesine ve renklerine odaklanmıştır. Müze eğitim gezisi süresince sorduğu sorular ve sanat çalışması öğrencinin dikkatini çektiğini göstermektedir. D B A *"Müzedeki, kadınların taktığı süs eşyaları", K S Ç, "Müzedeki, kadınların taktığı süs eşyaları"*, D A D *"Müzedeki, kadınların taktığı süs eşyaları" ifadelerinde, özellikle kız* öğrencilerin dikkatini çekmiştir. Müzede bulan takılar, zarif ve estetik detaylara sahip nesnelerdir. Renkli taşlar, ince işçilik ve parıldayan materyaller, bu eşyaların görsel çekiciliğini artırmıştır. Öğrenciler, uyguladıkları resimlerde ve seramik nesnelerede bu detaylara yer vererek, görsel algı düzeylerindeki gelişimlerini göstermişlerdir. Y E A *"Müzedeki mutfak eşyaları"* öğrencilerin geçmişte günlük yaşamda kullanılan araç gereçleri görsel olarak algılamalarını sağlamıştır. Çeşitli şekillerdeki kaplar, tabaklar ve çatal-bıçaklar, tarihî bir mutfak ortamını hayal etmelerine yardımcı olmuştur. R S *"Müzedeki kafa heykelleri (Büst)."* Büstler, öğrencilerin dikkatini çeken diğer görsel nesne olmuştur. İnsan yüzünün detaylı betimlemeleri, heykellerin malzemesi ve dokusu, yüz ifadeleri, öğrencilerin bu eserleri ilgiyle incelemelerine yol açmıştır. M Y *"Müzedeki kanatlı heykel (Nıke)"* heykelin dinamik pozisyonu, ayaklarında ki kanatların detayları ve heykelin genel estetiği, öğrencilerin görsel algılarını etkileyerek bu eseri algılarında yer etmiştir. Sanat etkinlikleri uygulamalarında kartondan kanat kesip ayakkabısına yapıştırmak isteyen öğrenciler gözlenmiştir. E Y *"Sikkeler",* K E *"Paralar (Sikke) "* metaryal olarak küçük fakat tarihi değeri büyük olan sikkeler öğrencilerin dikkatle incelemesine neden olmuştur. Sikkelerin üzerindeki yazı ve resimler ayrıca metaryalinin bakır, gümüş ve altın olması dikkatlerini büyük ölçüde çekmiştir. Özellikle "Hayalimdeki Müze" konusunda oldukça yer verilmiştir. H A *"Amforalar çok büyükte vardı küçükte vardı."* Amforalar, farklı boyutları ve şekilleriyle öğrencilerin dikkatini çekmiştir. Amforaların işlevi, yapısı ve

üzerlerindeki desenler, öğrencilerin görsel algılarını zenginleştirerek kavram bilgilerine eklenmiştir.

Müze ziyaretinde sergilenen heykellerin büyüklüğü ve ayrıntıları, öğrencilerin görsel algısını önemli ölçüde etkilemiştir. Heykellerin boyutları ve detayları, estetik ve tarihî değerleri algılamalarını sağlamıştır. Kız öğrenciler, zarif ve estetik detaylara sahip takılar ve süs eşyalarına özel bir ilgi göstermiştir. Ayrıca, bazı öğrenciler antik oyuncaklara şaşırmış ve dikkatlerini bu nesnelere yöneltmiştir. Oyuncakların şekilleri, malzemeleri ve renkleri, tarihî nesnelerle bağlantı kurmalarını sağlamıştır. Bu bulgular, müze ziyaretlerinin öğrencilerin görsel algılarını zenginleştirerek, tarihî ve estetik değerlere yönelik farkındalıklarını artırdığını göstermektedir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Kuralları

Müze eğitim gezisi öncesi *"Müzeye Gittin mi?*

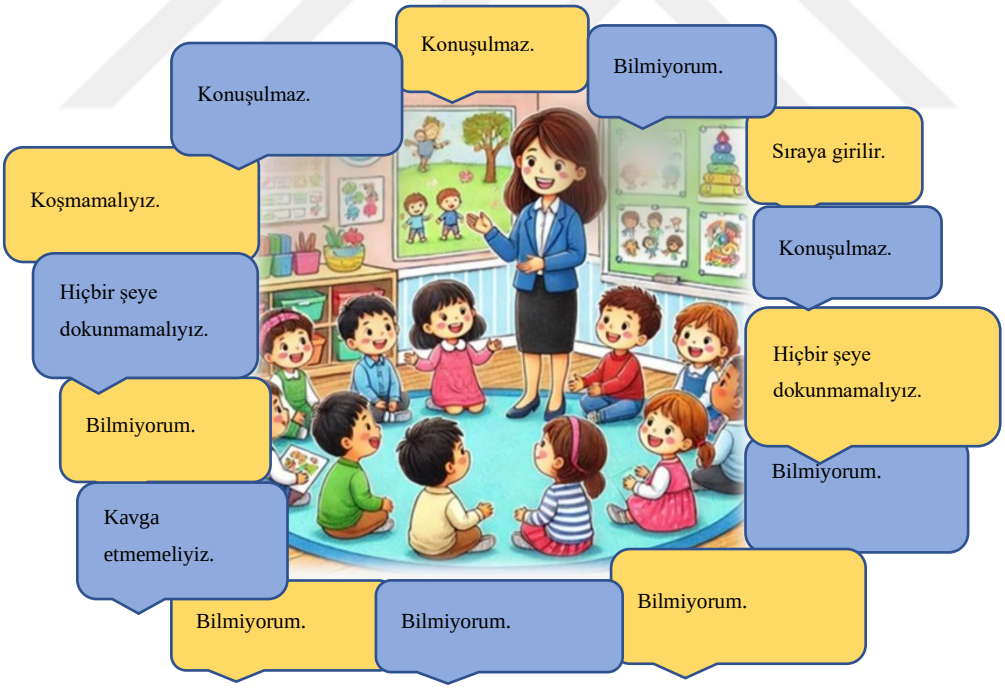

Görsel 34. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müzeye Gittin mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 34'de yer alan verilere göre çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

D A D, M Y, E Y, K E, H A "Bilmiyorum" ifadesini kullanan beş öğrenci olmuştur. "Bilmiyorum" ifadesinin en yaygın cevap olduğu gözlenmektedir. Bu durum, çocukların daha önce müze deneyimi yaşamadıklarını ve müze hakkında kısıtlı bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. *E K "Konuşulmaz.", R S "Konuşulmaz.", D B A "Konuşulmaz."* İfadesiyle öğrenciler müzede sessiz kalınması konusunda yanlış bilgiye sahip oldukları görülmüştür. *K S Ç "Dokunmamalıyız.", A E K "Hiçbir şeye dokunmamalıyız."* Öğrenciler müze eserlerine dokunmamaları gerektiği konusunda doğtu bilgiye sahip oldukları bu kuralı geçen yıl gittikleri okul gezisinde öğrendiklerini ifade etmişlerdir. *Y E A "Kavga etmemeliyiz.", A T A "Sıraya girmemeliyiz.", A K "Sıraya girilir.", D A D "Koşmamalıyız."* ifadelerini kullanan öğrenciler daha önce gidilen okul dışı gezilerinden edindikleri deneyimleri ifade etmişlerdir. Bu bulgular öğrencilerin müze kuralları hakkında doğru ve yanlış bilgiye sahip oldukları ve genel müze deneyimlerinin sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Kuralları

Müze eğitim gezisi sırasında *"Müzede Kurallar Neden Vardır ?"*



Görsel 35. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzede Kurallar Neden Vardır?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 35'de yer alan verilere göre çocukların müzedeki eserler hakkında görüşme sorularına verdikleri cevaplar şunlardır: Y E A "Öğretmenimizin yanından ayrılmamalıyız." İfadesiyle öğrencinin mekânsal farkındalıkla ilgili olduğunu ve güvenli şekilde hareket etmenin önemini kavradığını göstermektedir. R S "Müze bahçesinde kazı eserlerine dokunabiliriz.", D A D "Müze içinde koşulmaz, ama bahçe oyun alanında koşabiliriz." Öğrenciler, müze içindeki ve dışındaki kuralların farkında olup, müze alanlarını görsel olarak ayırt edebildiğini göstermektedir. M Y "Müzede resim yaparken elimizde boya ile gezmemeliyiz", E Y "Evet, içeride koşmamalıyız, çünkü açıkta olan

heykeller var, onları düşürebiliriz, bize zarar verir.'' Öğrenciler, müze eserlerine zarar verebilecek durumlardan kaçınılması gerektiğini kavramıştır. K E "Evet, müzede olan eşyaları yapanlar eski zamanlarda yaşamışlar, kırarsak bizden sonraki gelen sınıf göremez.", K S Ç "Birbirimizi ittirmemeliyiz, yoksa bir eserin üstüne düşersek hem bizim canımız acır hem heykel kırılır. Bu sebepten dolayı kurallara uymalıyız." Öğrenciler, tarihi eserlerin önemini anlamış korunması gerektiğini kavramıştır. D B A "Birbirimize bağırarak konuşmamalıyız, ama kısık sesle konuşabiliriz." Öğrenci, müzede sessiz olmanın önemini ve kurallara işitsel algı yoluyla dikkat edilmesi gerektiğini anlamıştır. A E K "Eserlere dokunmamalıyız, ama arkeologların verdiklerine dokunabiliriz.", E K "Sandıktaki eserlere dokunabiliriz, ama müzedekilere dokunmamalıyız." İfadesiyle görsel algı ayırt etme yoluyla hangi nesnelere dokunabileceğini kavramıştır. A T A "Evet, içeride koşmamalıyız, çünkü açıkta olan heykeller var, onları düşürebiliriz, bize zarar verir." Heykeller, zarar görmemesi ve güvenlik nedeniyle kuralların önemini kavramıştır. H A ve A K "Evet, kısık seste birbirimizle konuşabiliriz, öğretmenimize soru sorabiliriz.", D A D "Evet, bağırmamalıyız ki başka insanlar rahatsız olmamalı, ama kısık sesle konuşabiliriz." Müzede sessiz olmanın ve diğer müze ziyaretçilerine karşı saygılı olunması gerektiğinin kavrandığını göstermektedir. Öğrenciler, müze içerisinde konuşmanın kısık sesle olabileceği, soru sorabilecekleri ve yorum yapabilecekleri bilgisine ulaştıkları, ayrıca müze içerisinde neden koşmamaları gerektiğini hem kazı alanında hem de müze içerisindeki bilgilerden öğrendikleri ve bu sayede bilgi düzeylerinin geliştiği görülmektedir. Öğrencilerin, müze sanat eserlerine dokunmamaları gerektiğini, fakat arkeologların verdiği replikalara dokunabileceklerini anladıkları anlaşılmaktadır. Bu bilgilere göre öğrencilerin müze ziyaretleri sırasında hem davranış hem de bilgi açısından müze kuralları konusunda önemli bir gelişim gösterdikleri, görsel algının mekansal farkındalıkla nasıl ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müze Kuralları

Müze eğitim gezisi sonunda "Müzede Neden Kurallarına Uymalıyız?"



Görsel 36. Müze Eğitim Gezisi Sonunda "Müzede Neden Kurallarına Uymalıyız?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 36'da yer alan verilere göre çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir: M Y *"Öğretmenim, müzede koşarsak bütün heykellere çarpabiliriz, onlar camların içinde olmadığı için yıkılabilirler, kırılırlar, bizden sonra gelenler de göremezler."*, A E K *"Birbirimizi ittirirsek camlar kırılabilir, sonra hem bizim canımız acır hem de müzeye zarar veririz."*, D B A *"Müzenin içinde değil ama bahçesinde koşmamıza izin verdiniz, müze içinde kesinlikle koşmamalıyız. Bir de müzenin içindeki eserleri dokunmamamız gerekiyordu ama arkeolog abla sandığın içinden çıkan eşyalara dokunmamıza izin verdi."* Öğrenciler müzede açıktaki eserler dokunduklarında kırılabileceğini ve kendilerine de zarar gelebileceğini öğrenmişlerdir. Ayrıca arkeoloğun verdiği replikalara dokunabileceklerini ve onların eğitim metaryali olduğunu kavramışlardır. Eser ve replika ayrımını görsel algı yoluyla öğrendikleri görülmüştür. A T A *"Müzede öğretmenlerimizi ve görevli abla ve ağabeyleri dinlemeliyiz. Dinlemezsek öğrenemeyiz."*, A K *"Müzede kurallara uymazsak başka insanlar rahatsız olabilir; mesela bağırarak konuşursak diğer insanlar bize bakar ve rahatsız olurlar ya da müze görevlileri bizi uyarabilirler ama kısık seste birbirimizle konuşabiliriz, öğretmenimize soru sorabiliriz."*, E Y *"Öğretmenimizin yanından ayrılmamalıyız. Bir de birbirimize bağırarak konuşmamalıyız, başkalarını rahatsız etmemek için bizi birbirimizi ittirmemeliyiz, koşmamalıyız."*, K E *"Öğretmenim, orada bir sürü eserler var, heykeller var, eşyalar var, eğer biz orada koşuşturmalı oyun oynarsak onları kırarız ve kötü olur, bir daha bizi müzeye almazlar. O yüzden kurallara uymalıyız."*, H A *"Öğretmenim, orada bir sürü cam var, o camların içinde de eskiden kullanılan eşyalar var, oyuncaklar var, bir de açıkta duran heykeller vardı, kurallara göre gezmezsek kırılabilirler."*, M G *"Öğretmenimizin anlattıklarını dinlemeliyiz. Kaybolabiliriz, hiçbir şey öğrenemeyiz."* İfadeleriyle, müze içindeki görevli ve öğretmenlerin yönlendirmelerine uymayı ve gezmeyi kavramışlardır. D A D *"Müzede bağırmamalıyız ki başka insanlar rahatsız olmamalı ama kısık sesle konuşabiliriz, siz öyle söylemiştiniz."* Öğrenci müze içerisinde sesini kontrol etmenin önemini kavramıştır. E K *"Atölyedeki malzemeleri almamalıyız çünkü bizden sonra gelenler de kullanabilmeli."*, K S Ç *"Resim malzemeleri çok güzeldi ama onları almamalıyız, başka çocuklar da kullanmalı."* Sanat malzemelerinin ortak kullanım olduğunu paylaşılması ve zarar vermeden kullanılması gerektiğini kavramışlardır. R S *"Masa gibi şeylerin üstünde heykeller vardı, onlara dokunmamalıyız, kırılabilirler. Dokunmamalıyız, arkeolog abla*

bize orada bir sürü eşya verdi dokunabilmemiz için, sandığın içinden çıkartmıştı, onlara dokunmuştuk ama onun içindekilere dokunmamalıyız." Öğrenci kaidelerin üzerinde bulunan büstlerin dokunulmaması gerektiği fakar replikalara dokunabilecekleri konusunu kavramıştır.

14 öğrencinin konuşma metinlerinden müze kurallarına uyulması gerektiğine ve *"koşmamalıyız"* kuralına dikkat ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca müzede yanlış bilinen *"konuşmamalıyız"* kuralının *"diğer müze ziyaretçilerini rahatsız etmeden kısık sesle konuşabiliriz"* şeklinde algılandığı, müze sanat atölyesi malzemelerini kurallara göre geri bırakmanın öneminin ve 'müze içerisinde koşmamalıyız fakat izin verilen bahçe kısmında koşabilir, oynayabiliriz' kuralının da öğrenciler tarafından anlaşıldığı görülmektedir. Bu bilgilere göre müze ziyaretleri sırasında öğrencilerin müze kurallarına uyum sağlama ve kuralların nedenlerini anlama konusunda bilinçlendikleri görülmektedir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzede Sanat Eğitimi

Müze Eğitim Gezisi Öncesi *"Müze Eğitim Gezisi Duyurusu Seni Heyecanlandırdı mı?"*

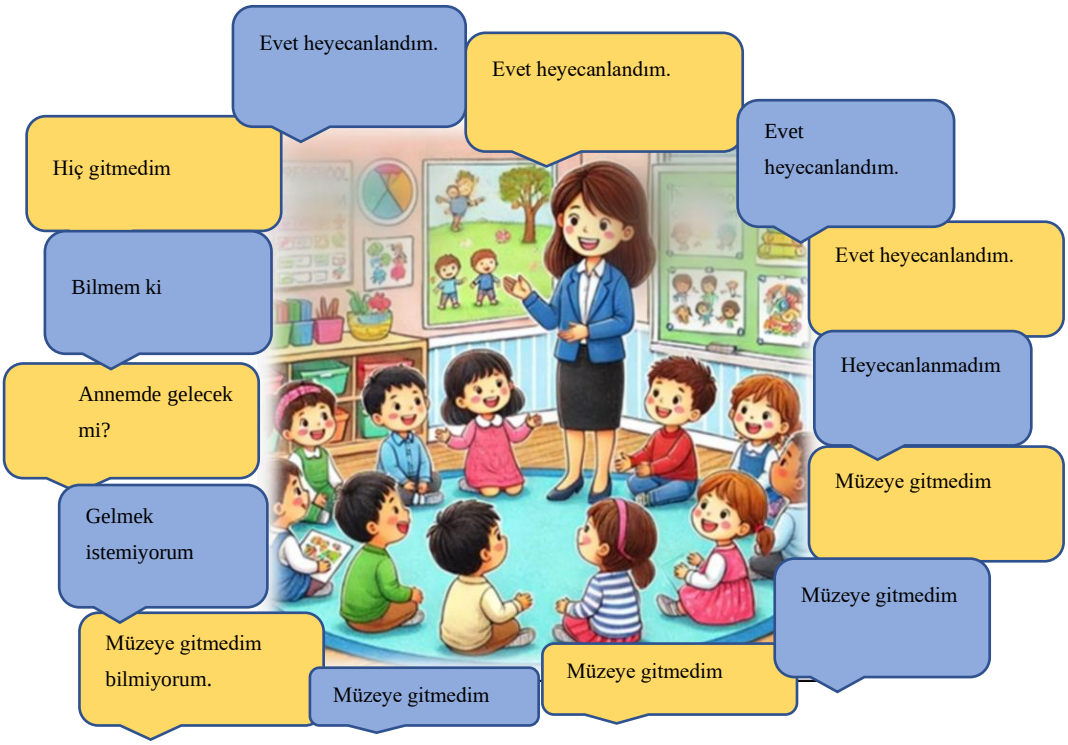

Görsel 37. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Müze Eğitim Gezisi Duyurusu Seni Heyecanlandırdı mı?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 37'de yer alan verilere göre çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir: M Y, K E, EY, HA *"Evet heyecanlandım."* Öğrencilerin müze eğitim gezisi duyurusuna heyecanlandıkları olumlu tepkiler verdikleri görülmektedir. Müzeyi keşfetme, müze etkinliklerine katılma ve yeni bilgiler öğrenme konusunda istekli oldukları görülmektedir. E K *"Annemde gelecek mi?",* R S *"Gelmek istemiyorum",* D B A*"Hiç gitmedim",* K S Ç *"Bilmem ki",* A E K *"Heyecanlanmadım",* Y E A, A T A, A K, D A D, M G *"Müzeye gitmedim."* Müze eğitim gezisi konusunda sanat etkinlikleri, interaktif eğitimler ve görecekleri mekân hakkında bilgi verilmesine rağmen öğrenciler ilgisiz kalmışlardır. Öğrencilerin geziye dair kaygı oluşturdukları görülmüştür. Ancak araştırmacının *"Geziye gelmek isteyen öğrenciler masamdan alsın."* İfadesiyle tüm öğrencilerin bu belgeleri çantalarına aldıkları gözlenmiştir.

Öğrencilerin merak duygusu ve araştırmacıya duydukları güven, müzeye kendi iradeleriyle katılma konusunda olumlu bir etki yaratmıştır. Bu durum, araştırmacı-öğrenci ilişkisinin ve araştırmacının liderlik rolünün, öğrencilerin kaygılarını azaltmada ve onları öğrenme etkinliklerine katılma konusunda motive etmede ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzede Sanat Eğitimi

Müze Eğitim Gezisi Sırasında *"Müzedeki Nike Heykeli Sanat Eserini Tamamlama Çalışması Hoşuna Gitti mi?"*



Görsel 38. Müze Eğitim Gezisi Sırasında "Müzedeki Nike Heykeli Sanat Eserini Tamamlama Çalışması Hoşuna Gitti mi?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 38'de yer alan verilere göre, çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir: M Y "Nike heykeline ben birkaç kere gitmiştim bakmıştım, sonra kâğıdını da tamamlamıştım, sonra da çok beğenmiştiniz; müzede resim yapmak çok güzel, bir de kazı yapmak çok güzel." Öğrenci görsel hafızasını kullanarak heykelin detaylarını incelemiş ve bu detayları sanat çalışmasına yansıtmıştır. Ayrıca kazı çalışma faaliyetlerinin görsel algısıve el-göz koordinasyonununu geliştirdiği gözlenmiştir. E Y "Müzede resim yapılabildiğini ben bilmiyordum. Orada öyle küçük masaların ve sandalyelerin olduğunu sınıfımız gibi olduğunu bilmiyordum. Çok eğlenceliydi.", D A D"Öğretmenim, müzede resim yapıldığını bilmiyordum. Bize çok güzel boyalar verdiler, onlarla birlikte içerideki heykellerin resimlerini yaptık.", D B A "Müzede resim yapıldığını bilmiyordum. Aynı bizim sınıfımız gibiydi, resim yaparken heykelin istediğimiz zaman yanına gidip bakmak çok eğlenceliydi.", M G"Öğretmenim, müzede resim yapıldığını bilmiyordum. Çok hoşuma gitti, eğlendim, oradaki kalemler de çok güzeldi." Öğrenciler müze ortamının sınıf ortamına benzetmesi sebebiyle kendini rahat hissetmiştir. Görsel ve mekânsal farklı alanlanlarda sanat çalışması yapılabildiğini öğrenmiştir. K E"Müzede resim yaparken tekrar yerimizden kalkıp heykele bakıp resim yapmaya devam etmemiz çok güzeldi.", Y E A "Boyalarla resim yapmak, oradaki kâğıtlara resim yapmak çok güzeldi; her tarafı cam olduğu için içerideki araçları da eşyaları da görebiliyorduk; istediğimiz zaman yerimizden kalkıp onlara bakıp tekrar kâğıdımızın üstünü resimlerimizi yapabiliyorduk.", A K "Nike heykelini siz vermiştiniz, onun yarısını biz tamamladık, çok keyifliydi, kalkıp heykele bakıp yine resim yapmaya devam ediyorduk. Bir de içeride heykellerin taklitlerini yapmıştık, o çok komikti, çok hoşuma gitti, çok eğlendim.", H A "Heykellere istediğimiz zaman bakıp tekrar masamıza oturup yapmamız çok güzeldi. Ben Nike heykelini gidip gelerek tamamlamıştım, bir de kazı çalışmalarınızda arkeolog abla bize kıyafet dağıttı ve o kıyafetlerle kazılarımızı bulduk, süpürdük, tekrar müzenin içine getirdik, çok eğlenceliydi, yine gitmek isterim." Müze içindeki heykelleri görsel olarak inceleyip, tekrar tekrar gözleyerek sanat çalışmasına devam etmiştir. Bu öğrencinin bellek ve dikkatini geliştirmiştir. E K "Heykellerin yanında durup onların taklitlerini yaparak tiyatro oynamıştık, çok hoşuma gitti, bir de resimlerini yapmıştık bütün heykellerin. O benim hoşuma gitti." Öğrenci heykellerin görsel özelliklerini inceleyip tiyatral sanat çalışmasına yansıtmıştır. R S "Öğretmenim, müzede bize çok güzel boyalar verdiler,

onlarla birlikte içerideki heykellerin resimlerini yaptık. Kazı alanında çalışmak çok güzeldi. Yine gitmek isterim.”, K S Ç “Müze bahçesinde arkeolog gibi giyinip kazı yaptık. Sonrada resimler çizdik.”, A E K “Müze bahçesinde kazı eserlerini çıkarmak ve müzede resim yapmak çok eğlenceliydi.” Öğrenciler mekânsal farklı alanlarda sanatsal çalışma yapmak görsel algı ve bilişsel gelişim düzeylerinde büyük gelişmeler yaşandığı ve sanat faaliyetlerine istekli oldukları görülmüştür. A T A“Heykellerin hikâyelerini anlattınız. Hikâyeleri dinlemek ve onların resimlerini yapmak çok güzeldi, bir daha gelelim öğretmenim.” Öğrenci anlatılan mitolojik hikâyeden etkilenmiş ve sanat çalışması ile desteklemek görsel ve sözel hafızasını geliştirdiği görülmüştür. Öğrenciler, müze de sanat eğitimi yapılabildiğini, öğrenmişlerdir. Öğrencilerin müzede yapmış oldukları sanat çalışmalarında yaratıcılık, renk, doku ve boyut çalışmalarında önemli gelişmeler olduğu gözlenmiştir. Mitolojik hikaye anlatımı ile birlikte yapılan tiyatro etkinliği çocukların hafıza ve el-göz koordinasyonunu geliştirmiştir. Bu deneyimler, öğrencilerin görsel algı yetenekleri ve sanatsal yaratıcılıklarını önemli ölçüde arttırmıştır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzede Sanat Eğitimi

Müze Eğitim Gezisi *Sonunda “Müzedeki Hangi Eserler Senin Sanat Çalışman İçin Fikir Verdi?”*



Görsel 39. Müze Eğitim Gezisi Sonunda “Müzedeki Hangi Eserler Senin Sanat Çalışman İçin Fikir Verdi?” Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 39'da yer alan verilere göre çocukların müzede ki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde şu sonuçlar elde edilmiştir: Öğrencilerden; A E K *"Herkül heykeli. Çok büyük yaptım."*, E K *"Müzedeki Herkül heykeli"*, A T A*"Müzedeki Herkül heykeli"* öğrencilerin dikkatini çeken Herkül Heykeli büyük ve detaylı yapısıyla öğrencilerin algısını etkilemiştir. Herkül'ün ikonik duruşu ve ayrıntılı unsurları ayrıca boğa kafası öğrencilerin resimlerinde ayrıntılı yer almıştır. Bu durum öğrencilerin gözlem yeteneklerini ve estetik anlayışlarını geliştirmiştir. Herkül'ün mitolojik hikayesinden etkilenen öğrenciler hayal güçlerini geliştirmeye yöneldiği gözlenmiştir. A K *"Müzedeki eski oyuncaklar"*, M G *"Oyuncaklar çok güzeldi ben oyuncakları yaptım öğretmenim. "* İfadesiyle, oyuncakların şekillerine, kullanım malzemesine ve renklerine odaklanmıştır. Müze eğitim gezisi süresince sorduğu sorular ve sanat çalışması öğrencilerin dikkatini çektiğini göstermektedir. D B A, K S Ç, D A D, *"Müzedeki, kadınların taktığı süs eşyaları"* Kadınların taktığı süs eşyaları kavramını kullanmışlardır. Resim ve seramik çalışmalarında şekil ve doku detaylarına yer veren öğrenciler, estetik duyarlılıklarını ve ince motor becerilerini geliştirmişlerdir. Y E A'nın *"Müzedeki mutfak eşyaları"* dikkatini çekmiştir. Öğrencilerin geçmişte günlük yaşamda kullanılan araç gereçleri görsel olarak algılamalarını sağlamıştır. Çeşitli şekillerdeki kaplar, tabaklar ve çatal-bıçaklar, tarihî bir mutfak ortamını hayal etmelerine yardımcı olmuştur. R S *"Müzedeki kafa heykelleri (Büst)."* Öğrenciler, müzede bulunan mutfak eşyaları bölümünde farklı şekil ve malzemeleri günümüz ürünleri ile karşılaştırarak detaylı incelemelerde bulunmuşlardır. Öğrenciler boyut, şekil ve estetik özelliklerini karşılaştırarak müzede yorum ve sanat çalışmalarında da uygulama yapmışlardır. Müzede bulunan büstler öğrencilerin dikkatini çeken diğer önemli eserler arasındadır. Öğrenciler büstlerde yüz ifadelerini taklit ederken dikkatli incelemelerde bulunup anatomik olarak farklılıkları tespit edip yorumlamışlardır. Bu bağlamda öğrencilerin görsel algılarını geliştirmiştir. M Y *"Müzedeki kanatlı heykel (Nıke)"* dikkatini çekmiştir. Heykelin dinamik pozisyonu, ayaklarındaki kanatların detayları ve heykelin genel estetiği, öğrencilerin görsel algılarını etkileyerek uygulama eserlerinde de yer vermişlerdir. Heykelden aldıkları ilham ile kendi eserlerini oluşturmuşlardır. E Y *"Sikkeler"*, K E *"Paralar (Sikke)"* Öğrencilerin kazı etkinliğinden bulduğu sikkeler çok dikkatlerini çekmiştir. Farklı boyutta ve metaryali (rengi) farklı olan sikkeler ilgilerini çekmiştir. Üzerinde bulunan görsel detaylar, resim ve yazılar dikkatlerini çekmiş sanatsal çalışmalarında yer vermişlerdir. Tarih ve kültürel

değişikliği günümüz paralarıyla karşılaştırarak yorum yapmışlardır. Estetik anlamda sınıfta bölünmeler olsa da geçmişe ait paralar *"daha güzelmiş, çok süslemişler, renkleri parlak''* gibi yorumlar almıştır. H A *"Amforalar çok büyükte vardı küçükte vardı"* Amforalar, farklı boyutları ve şekilleriyle öğrencilerin dikkatini çekmiştir. Öğrencilerde kavram olarak "Amfora" kavramı kelime hazinelerine yerleşmiştir. Fakat sanat etkinlikleri arasında amforanın büyüğü olan "Pithos" terimine yer verilmediği için büyük amfora olarak öğrenciler tarafından kullanılmıştır. Bu bağlamda teorik bilgi olan "Pithos" terimi unutulduğu fakat sanat etkinliği ile yer verilen "Amfora" teriminin akılda kaldığı görülmüştür. Amforaların işlevi, yapısı ve desenleri öğrencilerin görsel algılarını zenginleştirerek uygulama yaptıkları sanat çalışmalarında yer verilmiştir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin İşlevi

Müze Eğitim Gezisi Öncesinde "Neden Müzeye Gideriz"



Görsel 40. Müze Eğitim Gezisi Öncesi "Neden Müzeye Gideriz?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 40'da yer alan verilere göre çocukların müzedeki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplar şunlardır: M Y*"Öğretmenimiz götürdüğü için.",* E K *"Okul götürür."* İfadeleri öğrencilerin müzeye gitme nedeni yetişkinlerin ve okulun yönlendirmesiyle ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Bu durum öğrencilerin müze eğitim gezilerinin kendi iradelerinin dışında olduğu ve zorunlu tutulduğunu hissettikleri görülmüştür. E Y, K E, H A *"Bilmiyorum."* Öğrenciler, müzeye gitme nedenini bilmediklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, müze ziyaretlerinin amacının öğrencilere yeterince açıklanmadığını veya öğrencilerin bu konuda yeterli farkındalığa sahip olmadıklarını göstermiştir. *D A D "Bakmak için."* Bu ifade öğrencinin müzeye gitme amacının görsel inceleme ve gözlem yapma olarak algıladığını göstermektedir. K S Ç *"Öğrenmek için.",* M G*"Öğrenmek için."* Öğrenciler bilgi edinmek ve öğrenmek için müzeye gittiklerini müzenin eğitici yönünün okul ile bağlantısı olabileceğini düşünmüşlerdir. A E K, Y E A, A T A, A K ve D B A, R S *"Gezmek için."* Müze ziyaretini gezme ve eğlenme amacıyla ilişkilendirmişlerdir. Bu durum sosyal ve boş zamanlarda geçirilen bir etkinlik olarak algıladığını göstermektedir. Bu ifadenin sıklıkla kullanılmasının nedeni, daha önce gidilen eğitim gezilerinin içeriğinde atölye, laboratuvar veya gösteri gibi uygulamalı eğitimlerin bulunmamasıdır. Bu bilgilere göre çocukların eğitim gezileri sırasında uygulamalı eğitimlerle daha fazla etkileşimde bulunamadıkları ve bu durumun onların gezmek ifadesini sıklıkla kullanmalarına yol açtığı anlaşılmaktadır.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin İşlevi

Müze Eğitim Gezisi *Sırasında "Arkeolog olmak ister miydin, anlatır mısın?"*



Görsel 41. Müze Eğitim Ziyareti Sırasında "Arkeolog Olmak İster miydin, Anlatır mısın?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

Görsel 41'de yer alan verilere göre çocukların müzedeki eserler hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek için kullanılan görüşme sorularına verdikleri cevaplardan şu sonuçlar elde edilmiştir: M Y *"Kazı alanında çalışmak çok güzeldi. Yine gitmek isterim. Büyüğünce arkeolog olmak isterim.* E Y *"Müzede kazı yapıldığını bilmiyordum. Çok eğlenceliydi. Arkeolog olmak isterdim.",* K E *"Müze bahçesinde arkeolog gibi giyinip kazı yaptık. Sonra da resimler çizdik. Arkeolog olmak isterdim.",* Y E A *"Müzede arkeolog abla atölyeye götürdü, resim yaptık."* H A *"Kumun içinden çıkardığımız eserleri süpürüp temizledik. Müzenin içinde aynılarını bulduk. Saklambaç oyunu gibiydi. Arkeolog olmak isterdim."* Öğrenciler, müze etkinlikleri sayesinde arkeolojiye olan ilgilerinin artığını belirtiyorlar. Bu, müzenin, tarih ve bilim alanlarına ilgi uyandırma işlevini yerine getirdiğini göstermektedir. Müze sanat etkinlikleri yapılmasından keyif alan öğrenciler müzede sadece eğitim değil aynı zamanda eğlenebileceklerini fark etmişlerdir. H A *"Kumun içinden çıkardığımız eserleri süpürüp temizledik. Müzenin içinde aynılarını bulduk. Saklambaç oyunu gibiydi. Arkeolog olmak isterdim.",* E K *"Arkeolog kıyafetlerim ve bize verilen kazı eşyaları çok güzeldi. Kumun içinden çıkardığımız eserleri süpürüp temizledik. Müzenin içinde aynılarını bulduk.",* D B A *"Müzede kazı yapılabildiğini, atölyede resim yapılabildiğini ben bilmiyordum. Orada öyle küçük kürek ve arabalar olduğunu bilmiyordum. Çok eğlenceliydi. Arkeolog olmak isterim."* Uygulamalı müze eğitimleri, öğrencilerin tarih ve arkeolojiye dair somut bilgiler öğrenmesini sağladığı görülmektedir. K S Ç *"Müzede kazı yapmak, resim yapmak çok güzel. Büyüyünce arkeolog olacağım.",* A E K *"Evet isterim. Arkeolog kıyafetlerimiz çok güzeldi. Kazı alanında bulduğumuz eşyaların aynısını müzede bulduk.",* A T A "*Arkeolog olmak isterim.* A K *"Kazıda kırık eşyaları biz tamamladık, çok eğlenceliydi, sonra aynılarını müzede bulduk.",* E K *"Arkeolog kıyafetlerim ve bize verilen kazı eşyaları çok güzeldi. Kumun içinden çıkardığımız eserleri süpürüp temizledik. Müzenin içinde aynılarını bulduk.",* D A D"*Arkeolog kıyafetlerimiz çok güzeldi, kazı yaparken kürek, gözlük ve arabaları çok beğendim. Eve götürmek istedim."* M G *"Öğretmenim, müzede kazı çalışması yapıldığını bilmiyordum. Çok hoşuma gitti, eğlendim, kıyafetlerimiz çok güzeldi. Arkeolog olmak çok güzeldi."* R S *"Kazı çalışmalarınızda arkeolog abla bize kıyafet dağıttı ve o kıyafetlerle kazılarımızı bulduk, süpürdük, tekrar müzenin içine getirdik, çok eğlenceliydi, yine gitmek isterim.",* Öğrenciler, arkeolog kıyafetleri ve kazı ekipmanları kullanmanın kendileri için heyecan verici olduğunu ifade etmektedirler. Müze, çocukların kendilerini bir arkeolog gibi hissetmelerini sağlayarak

empati ve hayal güçlerini geliştirmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar, müzenin teorik bilgilerin somutlaştırılması, arkeoloji ve tarihe dair bilgi kazandırma, uygulamalı ve interaktif öğrenme deneyimleri sunma gibi çok yönlü işlevlerini ortaya koymaktadır. Müze, bu sayede tarih ve bilimle bağ kurarak eğitim işlevini yerine getirmektedir.

Tema: Müze Tabanlı Sanat Eğitimi- Kategori: Müzenin İşlevi

Müze Eğitim Gezisi Sonunda *"Müzede neler yaptın?"*



Görsel 42. Müze Eğitim Gezisi Ziyareti Sonunda "Müzede Neler Yaptın?" Sorusuna Verilen Cevapların Zihin Haritası

M Y *"Müzedeki heykeller çok büyüktü bir sürü eşya vardı. Ben en çok Herkülü sevdim."* R S *"Herkül'ün ne kadar büyük olduğunu gördüm."* Öğrenciler müzede sergilen büyük heykellerden biri olan Herkül heykeline duydukları hayranlıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmacının, mitolojik hikâyeyi tiyatral hareketlerle anlatması, öğrencilerin hikâyeye olan ilgilerini arttırmış ve Herkül'ü taklit etmelerine neden

olmuştur. Heykelin fiziksel boyutu, güçlü imajı, sadece öğrencilerin dikkatini çekmekle kalmadığı gibi aynı zamanda heykelin mekandaki yerini ve algılanmasını da sağlamıştır. Bu ifadeler görsel algıda "mekânda konumun algılanması" konusunu önemli ölçüde desteklemektedir. A K *"Kazı çalışmasında kumun altından ne çıkacak diye çok merak ettim öğretmenim ve sikke çıktı bana."*, M G *"Müze bahçesinde kazı yapmak, arkeolog olmak çok eğlenceliydi."*, E Y *"Kazıda bulduğum sikkenin aynısını müzede de buldum."*, D B A *"Kazı yapmak, arkeolog olmak çok eğlenceliydi."*, K S Ç *"Kazıdan çıkardığım eşyanın aynısını müzede buldum."* Kazı sürecinde keşfedilen eserler, öğrencilerin öğrenmeye karşı meraklarını artırmaktadır. Kazı çalışmaları sonucunda buldukları eserlerin sevinç ve heyecanla karşılanması, ödüllerle karşılaştıklarında ise bu durumun müzelere olan ilgilerini artırdığını göstermektedir. Öğrencilerin buldukları eserleri müze içerisine götürerek orijinal eserler ile yan yana getirmeleri görsel algı "şekil sabitliği" konusunu önemli ölçüde desteklemiştir. K E *"Denizaltı arkeologları çok heyecan vericiydi."*, Y E A *"Denizaltı arkeologlarını öğrendim."* Öğrencilerin, müzede sergilenen denizaltı arkeolojisine dair nesnelere ve bilgilere olan ilgilerini ortaya koymaktadır. Müze eğitim süresince, denizaltı arkeologlarının çalışma şekilleri ve müzeye getirilen eserlerin sergilenme süreçleri, görsel algıda açısından "şekil-zemin ilişkisi" ni desteklemektedir. H A *"Atölyede eğlendik, resim yaptık. Sandıktan tarihi eser bulduk."*, E K *"Atölyede resim yaptık."*, A E K *"Arkeolog kıyafetleri giydik, tiyatro gibiydi."*, A T A "*Arkeolog abla bizim elimize eski eşyalardan verdi, mikrofona konuştu."*, D A D *"Arkeolog ablanın getirdiği sandığın içini çok merak etmiştim, bir sürü eser çıktı ve hepimizin eline verdi."* Sanat etkinlikleri öğrencilerin görsel algı "el-göz koordinasyon becerisi" ni desteklenmiştir. Sandıkta buldukları nesneleri kartlar ile eşleştirme yapmaları aynı zamanda aynı nesneleri müzede görmeleri "şekil sabitliği ilşkisi" ni desteklemiştir. Müze, bu tür görsel ve etkileşimli deneyimler sunarak, çocukların görsel algı gelişimlerine ve tarih konularında daha derin bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olduğu görülmektedir.

Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Müze tabanlı sanat eğitimi uygulamasında okul öncesi çocuklarının gelişim düzeylerinde müze eğitimi öncesi ve sonrası fark var mıdır? Bu alt amaca yönelik elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Bu araştırmada, müze tabanlı sanat eğitimi uygulamasının okul öncesi çocuklarının gelişim düzeylerinde müze eğitimi öncesi ve sonrasında meydana gelen değişiklikleri belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla sanat eğitimi etkinliği kapsamında uygulanan üç eğitim planı ile müzede gerçekleştirilen üç eğitim planının etkilerine bakılmıştır. Bu amaçla Müze eğitim sürecinin Müze eğitimi öncesi ve sonrasında Bilişsel, sosyo-duyusal, motor ve dil gelişim düzeylerinde farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Yedinci alt amaca yönelik bulgular; Altıncı bulguda ayrıntılı verilen konuşma metinleri, sanat eğitimi etkinliğin işlenişi görselleri ve müze eğitim gezisi görselleri ile desteklenmektedir.

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Uygulamasının Okul Öncesi Çocuklarının Bilişsel Gelişim Düzeylerinde Müze Eğitimi Öncesi ve Sonrası Fark Var mıdır?

Müze eğitim gezisi öncesi çocuklar ile yapılan soru cevap konuşmalarından alınan metinler aşağıdaki zihin haritasında gösterilmiştir.

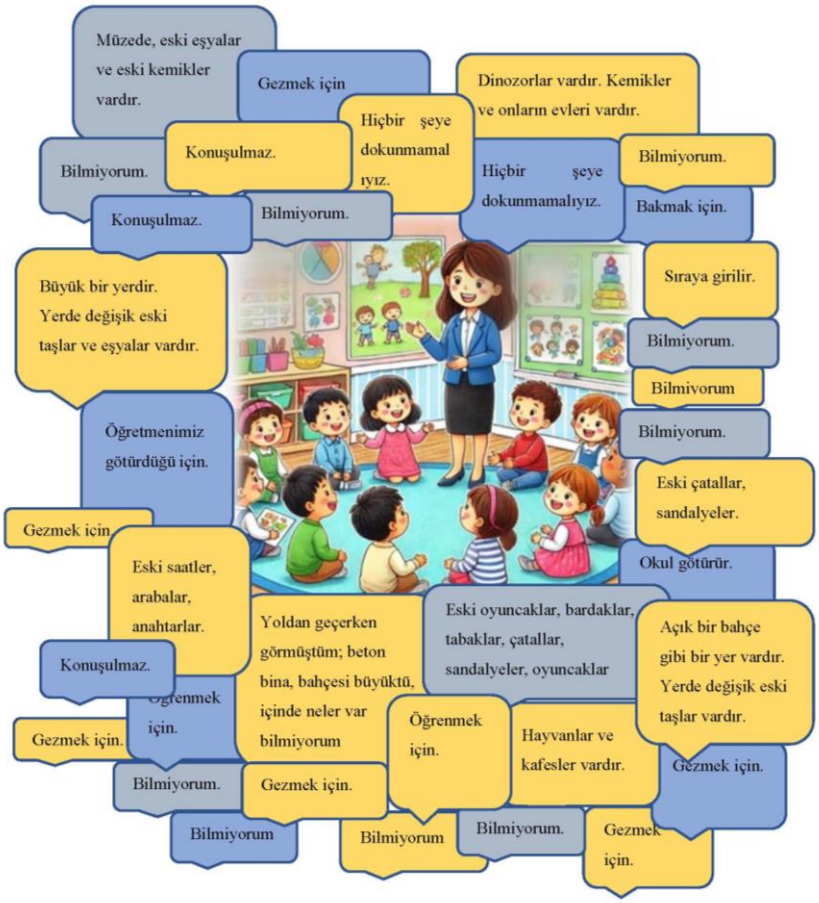

Görsel 43 Müze Eğitim Gezisi Öncesi Çocuklar ile Yapılan Soru Cevap Konuşmalarından Alınan Metinlerin Zihin Haritası

Müze eğitim gezisi sonrası çocuklar ile yapılan soru cevap konuşmalarından alınan metinler aşağıdaki zihin haritasında gösterilmiştir.



Görsel 44. Müze Eğitim Gezisi Sonrası Çocuklar ile Yapılan Soru Cevap Konuşmalarından Alınan Metinlerin Zihin Haritası

Müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların bilişsel gelişimlerinde önemli bir ilerleme kaydettiklerini göstermektedir.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi:

Müze eğitim gezisi öncesinde çocukların verdikleri cevaplar, müzeye dair bilgi ve anlayışlarının oldukça sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuklar, müzeyi genellikle eski eşyalar ve kemiklerin sergilendiği, büyük ve belirsiz bir alan olarak tanımlamışlardır. Birçok öğrenci, müzede ne olduğunu bilmediklerini ifade etmiş ve bilgi eksikliklerini *"Bilmiyorum"* şeklinde dile getirmiştir. Konuşmalarda gözlemlenen yaygın kalıp, çocukların müzelerle ilgili bilgilerin genellikle yüzeysel ve sınırlı olduğu yönündedir. Ayrıca, müze kuralları ve davranışlarına dair algıların da belirsiz ve genellikle yanlış olduğu anlaşılmaktadır.

Müze Eğitim Gezisi Sonrası:

Müzesi eğitim ziyaretinin ardından yapılan konuşmalar, çocukların bilişsel gelişimlerinde belirgin bir ilerleme kaydettiklerine göstermektedir. Çocuklar, müzedeki arkeolojik kazı çalışmasını öğrenmiş, arkeologların rollerine kavramış ve tarihsel nesnelerle doğrudan etkileşimde bulunarak bu nesnelerin tarihsel bağlamını anlamlandırmışlardır. Örneğin, çocuklar arkeolojik kazı çalışmalarını öğrenmiş, kazıdan çıkan eserlerle ilgili müzedeki sergilenen nesneler arasında bağlantı kurabilmişlerdir. Ayrıca, Herkül Heykelinin büyüklüğü gibi somut ve etkileyici unsurlar üzerinden tarihi nesnelerin estetik ve kültürel değerlerini kavramaya başlamışlardır. Çocukların müze kurallarına dair algıları da gelişmiştir. Müze içindeki eserlerin korunmasına yönelik daha bilinçli davranışlar sergilemeleri gerektiğini anlamış, bu kurallrın nedenleri üzerine düşünmüş ve bu kuralları kendi ifadeleriyle açıklamışlardır. Müze sonrası konuşmalarla çocukların, arkeolojik nesneler ve tarihi eserlerde kurdukları bağlar sayesinde kavramsal öğrenmelerin derinleştiği, analitik düşünme ve problem çözme yeteneklerinin geliştiği görülmektedir. Özellikle, belirli nesneler ile ilgili detaylı bilgi edinmeleri ve bu bilgileri tartışmaları, bilişsel süreçlerde üst düzey becerilerini geliştirdiğini işaret etmektedir

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Uygulamasının Okul Öncesi Çocuklarının Dil Gelişim Düzeylerinde Müze Eğitimi Öncesi ve Sonrası Fark Var mıdır?

Müze gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların dil gelişiminde belirgin bir ilerleme kaydettiklerini ortaya koymaktadır. Dil gelişimi,

çocuğun kelime dağarcığını, ifade yeteneğini ve dilin yapısal özelliklerini öğrenme sürecinde gerçekleşen bir gelişimdir. Müze ziyareti öncesi ve sonrası konuşmalar arasındaki farklar, bu süreçteki gelişimi belirgin şekilde yansıtmaktadır.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi:

Müze gezisi öncesinde yapılan konuşmalarda çocukların dil becerilerinin sınırlı olduğu görülmektedir. Çocuklar, müze ile ilgili kavramları tanımlarken genel ve tekrarlayan ifadeler kullanmışlardır. Örneğin, *"Eski eşyalar ve kemikler" , "Bilmiyorum" "Hayvanlar ve kafesler"* gibi ifadeler, çocukların müzeye dair bilgi eksikliklerini ve sınırlı kelime dağarcığını yansıtmaktadır.

Kavram eksikliği: Çocuklar müze ile ilgili detaylı bilgi sahip olmadıkları için müzedeki nesneleri tanımlarken daha geniş ve belirsiz kavramlar kullanmışlardır *"Eski eşyalar", "büyük yer"* gibi tanımlamalar, somut kavramlardan yoksun bir şekilde ifade edilmiştir.

Sınırlı kelime dağarcığı: *"Bilmiyorum"* ifadesi sıkça tekrar edilmiş, bu da çocukların müzelerle ilgili kelime hazinelerinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca çocuklar *"Eski"* sıfatını farklı nesnelerle sıkça kullanmış ancak bu nesnelerin detaylarınıda yetersiz kalmışlardır.

Tekrar ve kalıp ifadeler: Müze gezisi öncesi konuşmalarda sık sık tekrar eden ifadeler *"Eski, bilmiyorum, gezmek için, resim yaparız"* dil gelişimlerinin henüz başlangıç aşamalarında olduğuna işaret etmektedir. Bu tekrarlar, çocukların dilsel ifade yeteneklerinde sınırlı bir repertuar kullandıklarını göstermektedir.

Müze eğitim gezisi sonrası:

Müze ziyaretinin ardından çocukların dil becerilerinde önemli bir gelişme gözlenmiştir. Bu süreçte çocuklar, müzedeki deneyimlerden hareketle daha zengin ve karmaşık dil yapılarına sahip ifadeler kullanmaya başlamışlardır.

Zenginleşen kelime dağarcığı: Müze sonrası konuşmalarda çocuklar, *"arkeolog, kazı çalışması, denizaltı arkeologları, mitolojik hikayeler"* gibi daha spesifik yeni kelimeleri kullanmaya başlamışlardır. Bu durum, çocukların kelime hazinelerinin önemli ölçüde genişlediğini göstermektedir.

Kavramları doğru kullanma: Müze deneyimi sonrası çocuklar, *"kazı çalışması, arkeolog kıyafetleri, Herkül heykeli"* gibi spesifik ve doğru kavramları ifade etmeye başlamışlardır. Bu, çocukların müzede öğrendikleri yeni bilgileri ve kavramları dilsel olarak doğru bir şekilde kullanabilme becerisi kazandıklarını göstermektedir.

Detaylı ve bağımlı ifade: Müze eğitimi sonrası konuşmalarda çocuklar, sadece nesneleri adlandırmakla kalmayıp, bu nesnelerle ilgili bağlam ve detayları da ifade etmişlerdir. Örneğin *"Sandıktaki eşyalara dokunabildik", "Arkeolog abla bazı eserlere dokunmamıza izin verdi"* gibi cümleler, çocukların deneyimlerine bağlam içinde ifade edebilme yeteneklerini göstermektedir. Ayrıca *"Eskiden su nasıl içilirmiş yemek nasıl yenirmiş gördük"* gibi ifadeler çocukların geçmişle ilgili bilgileri öğrenip bunları dile getirebilme kapasitelerinin arttığını ortaya koymaktadır.

Gelişen dilbilgisi yapıları: Çocuklar müze sonrası konuşmalarda daha karmaşık cümle yapıları kullanmışlardır. Örneğin *"Müzede koşarsak bütün heykellere çarpabiliriz, onlar camların içinde olmadığı için yıkılabilirler"* gibi cümleler, çocukların sebep sonuç ilişkilerini ifade edebildiklerini ve daha gelişmiş dil bilgisi ile eserlerin farkına vardıklarını göstermektedir.

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Uygulamasının Okul Öncesi Çocuklarının Sosyo-Duyusal Gelişim Düzeylerinde Müze Eğitimi Öncesi ve Sonrası Fark Var mıdır?

Araştırmada, müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların sosyo- duyusal gelişiminde belirgin bir ilerleme kaydedildiğini göstermektedir. Sosyo- duyusal gelişim; çocukların duygularını anlama, ifade etme, başkalarıyla sosyal iletişim ve sosyal etkileşim kurma ile sosyal normlara uyma becerilerini içerir. Müze eğitim gezisi öncesinde yapılan konuşmalarda, çocukların sosyo-duyusal gelişimlerinin sınırlı bir düzeyde olduğu gözlenmiştir. Çocukların ifadeleri, müze gibi yeni ve yabancı bir ortama dair belirsizlik, kuralları anlama konusunda yetersizlik ve sosyal etkileşim konusundaki farkındalık eksikliğini yansıtmaktadır.

Müze Eğitim Gezisi Öncesi:

Belirsizlik ve kaygı: Birçok çocuk, müze ile ilgili *"Bilmiyorum"* ifadesini kullanması, müze deneyimlerine dair kaygı veya belirsizlik yaşadıklarını göstermektedir. Yeni bir ortama girme konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, sosyo-duyusal açıdan bir güvensizlik duygusu yaratmaktadır.

Sosyal normlar ve kurallar: Müze öncesi konuşmalarda çocuklar, müze kuralları ile ilgili net bir bilgiye sahip değildi. *"Bilmiyorum"*, *"*Konuşulmaz*"*, *"*Hiçbir şeye dokunmamalıyız*"* gibi ifadeler, çocukların sosyal normları anlama ve uygulama

konusunda eksik bilgiye sahip olduklarını, genellemeler yaptıklarını göstermektedir. Bu ifadeler, çocukların sosyal ortamlarda nasıl davranmaları gerektiği konusunda net bir kavrayışa sahip olmadıklarını göstermektedir.

Sosyal etkileşim konusunda bilinçsizlik: *"*Sıraya girmeliyiz*"*, *"*Koşmamalıyız*"*, *"*Kavga etmemeliyiz*"* gibi ifadeler çocukların sosyal etkileşim kuralları hakkında sınırlı bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Çocukların müzede nasıl davranmaları gerektiğini tam olarak bilmedikleri anlaşılmaktadır.

Müze eğitim gezisi sonrası:

Müze eğitim gezisi ardından çocuklarda sosyo-duyusal gelişim alanında önemli ilerlemeler gözlenmiştir. Bu süreçte çocuklar, sosyal normları daha iyi anlamış duygularını ifade etme becerileri gelişmiş ve başkaları ile olan etkileşimlerinde daha bilinçli hale gelmişlerdir.

Gelişen sosyal farkındalık: Çocuklar, sosyal normları ve kuralları daha iyi anlamaya başlamışlardır. Örneğin *"Müzede koşarsak bütün heykellere çarpabiliriz onlar camların içinde olmadığı için yıkılabilirler"* gibi ifadeler, çocukların sosyal sorumluluk bilinci geliştirdiklerini göstermektedir. Ayrıca *"Müzede bağırmamalıyız ki başka insanlar rahatsız olmamalı Ama kısık sesle konuşabiliriz"* gibi ifadeler, çocukların başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğrendiklerini göstermektedir.

Empati ve iş birliği: Çocukların empati kurma yetenekleri gelişmiştir. *"Öğretmenim müze kurallarına uymazsak sizi kaybedebiliriz, müze çok büyük bir yer, sonra ağlarız"* ifadesi, çocukların başkalarıyla işbirliği yapma ve birlikte hareket etme bilincinin arttığını göstermektedir. Bu sosyo duygusal gelişim açısından önemli bir ilerlemedir.

Duygusal ifade ve başa çıkma: Çocuklar, duygularını daha iyi ifade etmeye başlamışlardır. Örneğin *"Arkeolog olmak çok güzeldi kazı yapmak çok eğlenceliydi"* gibi ifadeler, çocukların olumlu duygularını ifade etme yeteneklerinin geliştiğini göstermektedir. Ayrıca müze deneyim sırasında yaşadıkları heyecan, merak ve hayranlık gibi duyguları net bir şekilde dile getirmişlerdir.

Bağlılık ve güven: *"Öğretmenimizin yanından ayrılmamalıyız"* gibi ifadeler, çocukların öğretmenlerine olan güvenini ve onlarla birlikte hareket etme gerekliliğini daha iyi kavradıklarını göstermektedir. Bu, çocukların sosyal bağlarını güçlendirme ve güven geliştirme süreçlerinde ilerleme kaydettiklerini göstermektedir.

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi Uygulamasının Okul Öncesi Çocuklarının Motor Gelişim Düzeylerinde Müze Eğitimi Öncesi ve Sonrası Fark Var mıdır?

Müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların motor gelişimlerinde belirgin farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Motor gelişimi çocukların kaba motor becerileri (büyük kas gruplarını) kullanarak yapılan hareketler aynı zamanda ince motor becerileri (küçük kas gruplarını) kullanarak yapılan hassas hareketler geliştirmelerini içerir. Müze gibi etkileşimli ve somut deneyimlere dayalı ortamlar bu becerinin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır.

Müze eğitim gezisi öncesi:

Kaba motor becerileri ve kontrol: Çocukların müze içindeki fiziksel hareketlerine dair ifadeleri *"Koşmamalıyız", "Hiçbir şeye dokunmamalıyız"* müzede nasıl davranmaları gerektiği konusunda belirsizlik ve kısıtlamalar yaşadıklarını göstermektedir. Bu ifadeler, çocukların müze gibi yapılandırılmış bir ortamda kaba motor becerilerini kontrol etmek konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını ve bu tür ortamlarda nasıl hareket etmeleri gerektiğini tam olarak kavrayamadıklarını ortaya koymaktadır. Çocuklar, bu ortamlarda fiziksel hareketlerini kısıtlayıcı bir bakış açısına sahip olabilmektedirler.

İnce motor becerileri ve katılım: *"Resim yaparız"* gibi ifadeler, çocukların müze ortamında ince motor becerilerini kullanacakları etkinlikler öngördüklerini göstermektedir. Ancak müze gezisi öncesi çocukların ince motor becerilerine yapılandırılmış ortamlarda etkin bir şekilde kullanma konusunda sınırlı deneyime sahip oldukları görülmektedir.

Müze eğitim gezisi sonrası:

Müze ziyaretinin ardından çocukların motor gelişimlerinde belirgin bir ilerleme kaydettikleri gözlenmiştir. Bu ilerlemeler, hem kaba motor becerilerinde hem de ince motor becerilerinde kendini göstermektedir.

Gelişmiş kaba motor becerileri: Çocuklar müze içindeki fiziksel hareketleri nasıl düzenlemeleri gerektiğini daha iyi anlamışlardır. *"*Müze içinde kesinlikle koşmamalıyız ve müze bahçesinde kazı yapmak, arkeolog olmak çok eğlenceliydi*"* gibi ifadeler, çocukların kaba motoru becerileri daha bilinçli ve kontrollü bir şekilde kullanmaya başladığını göstermektedir. Özellikle müze bahçesindeki kazı çalışmaları gibi etkinlikler, çocukların büyük kas gruplarını kullanarak fiziksel güç, denge ve koordinasyon gerektiren hareketleri gerçekleştirme kapasitelerini geliştirmiştir.

Gelişmiş ince motor becerileri: Çocukların ince motor becerilerinde önemli bir gelişme gözlenmiştir. *"Sandıktaki eşyaları dokunabildik ve resim malzemeleri çok güzeldi ama onları almamalıyız"* gibi ifadeler, çocuklarım müzede çeşitli nesnelerle etkileşime geçerek ince motor becerilerini genişlediklerini göstermektedir. Arkeolog kıyafetlerini giyme, küçük kazı araçları kullanma ve buldukları nesneleri inceleme gibi etkinlikler çocukların el göz koordinasyonu parmak kaslarının kontrolünü ve nesnelerle hassas manipülasyon becerilerini arttırmıştır.

El-göz koordinasyonunun gelişimi: *"Kazıdan çıkardığım eşyanın aynısını müzede buldum"* gibi ifadeler, çocukların müzede öğrendikleri bilgileri kazı çalışmaları sırasında elde ettikleri deneyimler arasında bağlantı kurduklarına ve bu süreçte el-göz koordinasyonlarına etkin bir şekilde kullandıklarını göstermektedir. Bu, çocukların nesneleri görsel olarak algılama ve bu algıyı fiziksel bir hareketle eşleştirme becerilerini geliştirdiğini göstermektedir.

Müze tabanlı sanat eğitiminin, çocukların bilişsel, sosyo-duyusal, dil ve motor gelişim alanlarında gözle görülür iyileşmeler sağladığı, araştırma bulguları ile desteklenmektedir. Bu verilere dayanarak, müze eğitiminin sosyo-duyusal gelişimine katkısı, çocukların duygusal farkındalıklarını artırarak empati ve sosyal etkileşim becerilerinde gözle görülür ilerlemelere yol açmıştır. Dil gelişimi açısından, müze eğitimi sonrası çocukların sanat ve müze ile ilgili kavramları bilinçli ve tutarlı kullanmaları, bu eğitimin dilsel ifade yeteneklerini geliştirdiğini göstermektedir. Motor gelişim alanında ise, müze ortamında gerçekleştirilen etkileşimli etkinlikler, çocukların ince ve kaba motor becerilerinin gelişmesine katkı sağlamışlardır. Bu bulgular, müze tabanlı sanat eğitiminin, okul öncesi çocukların çok yönlü gelişiminde güçlü bir eğitim aracı olduğunu bilimsel olarak desteklemektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularına dayanarak elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen öneriler sunulmuştur.

Sonuçlar

Bu araştırmada, müze tabanlı sanat eğitiminin okul öncesi çocuğunun görsel algı gelişimine etkisi incelenmiştir. Araştırma, müze eğitim gezilerinin çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini ve onları düşünmeye teşvik ettiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca müze eğitim gezilerinin öğrencilerin bilgi edinme sürecinde önemli ve anlamlı bir rol oynadığını göstermektedir. Dolayısıyla müze eğitim gezilerinin daha sık kullanılması ve çocukların bu deneyimlerden daha fazla faydalanması önemlidir.

Araştırma, okul öncesi çocuklarda müze eğitim gezilerinin etkilerini ve bu tür etkinliklerin eğitim programlarına nasıl entegre edilebileceğini anlamak için önemli bir katkı sunmaktadır. Bulgular, müze eğitim gezilerinin çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini, görsel algı ve gelişim düzeylerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır.

Müzeler, çocuklarda görsel algıyı geliştirmenin birçok yolu üzerinde etkilidir. Öncelikle, müzelerde sergilenen sanat eserleri, heykeller, tarihî nesneler ve diğer nesneler çocukların görsel deneyimlerini zenginleştirmekte ve farklı nesnelerle tanışmalarını sağlamaktadır. Ayrıca müzelerde düzenlenen etkinlikler ve interaktif sergiler, çocukların gelişim düzeyleri ve görsel algılarını uygulamalı olarak geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Müzeler aynı zamanda çocukların odaklanmalarını ve detaylara yönelik farkındalık geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Böylece çocuklar sanat eserlerini, tarihî nesneleri veya diğer nesneleri incelemek ve anlamak için görsel yeteneklerini kullanırken, estetik ve kültürel açıdan da zenginleşmektedir.

Araştırma, okul öncesi eğitim programlarının sanat eğitimi etkinliği kapsamında müze eğitim gezileri içermesinin önemini vurgulamaktadır. Müze gezilerinin çocukların bilgi edinme sürecinde önemli bir rol oynadığını ve bu etkinliklerin eğitim programları

ile bütünleşerek çocukların bilişsel, sosyo-duyusal, motor ve dil gelişimine önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir. Bu veriler, eğitimcilerin ve okul yöneticilerinin müze eğitim gezilerinin önemini vurgulamalarına ve sanat eğitimi etkinliklerini müze eğitimiyle birleştirmelerine yönelik çabalarını desteklemektedir. Öğrencilerin sanat ve kültürel miras konularında daha derinlemesine anlayış geliştirmelerini ve öğrenmelerini teşvik etmektedir.

Araştırma, müze eğitim gezilerinin eğitim sisteminde daha fazla yer alması gerektiğini vurgulayarak, çocukların çok yönlü gelişimine katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca sanat eğitimi kapsamında oluşturulan müze eğitim gezilerinin öğrencilerin bilgi düzeylerini artırdığına tarihi, sanatı ve kültürel konuları daha derinlemesine anlamalarını sağladığına işaret etmektedir.

Müze eğitim gezileri öğrencilerin kuralları anlama, sorumluluk alma ve empati geliştirme gibi önemli becerilerini desteklemektedir. Müzenin, sanat eğitimi etkinliğinin pratik uygulamaları için çocuklara hem görsel hem de dokunsal deneyimler sunarak öğrenmelerini pekiştirdiği bulgular ile ortaya konmuştur.

Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Birinci alt amaç ‘‘Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test göz-motor beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin Frostig Görsel Algı alt test göz-motor becerisi ön testte, deney grubunun ön test ortalaması 5.4, standart sapması (SS) ise 4.1'dir. Kontrol grubunun ön test ortalaması 7.27, standart sapması 4.93'tür. p-değeri: 0.0000064 Ön test sonuçlarına bakıldığında, deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. P-değerinin 0.0000064 olması, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu gösterir ($p < 0.05$). Bu, deney ve kontrol gruplarının başlangıç seviyelerinin farklı olduğunu ve müdahale öncesinde gruplar arasında bir dengesizlik bulunduğunu göstermektedir. Kontrol grubu, deney grubuna kıyasla daha yüksek bir başlangıç seviyesine sahiptir.

Müze tabanlı sanat eğitiminin göz-motor koordinasyon becerisinde son test, deney grubunun son test ortalaması 21.71, standart sapması 1.38'dir. Kontrol grubunun son test ortalaması 15.35, standart sapması 1.00'dır. p-değeri: 0.0000064

Son test sonuçlarında da deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. Deney grubunun ortalama puanı, son testte kontrol grubuna kıyasla belirgin şekilde daha yüksektir. P-değerinin 0.0000064 olması, bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$). Deney grubuna uygulanan müdahalenin başarılı olduğunu ve deney grubunda anlamlı bir gelişme sağladığını ortaya koymaktadır.

Başlangıçta kontrol grubunun ortalaması, deney grubuna göre daha yüksektir ve gruplar arasında anlamlı bir fark mevcuttur. Bu, deneyin başlangıcında gruplar arasında bir dengesizlik olduğunu göstermektedir. Son test sonuçlarına bakıldığında, deney grubu önemli bir gelişme göstermiş ve kontrol grubunu geride bırakmıştır. Deney grubuna uygulanan müdahale, kontrol grubuna göre önemli bir fark yaratmış ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu da deneysel müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubunda başarılı sonuçlar elde edildiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, her iki grupta da göz-motor koordinasyon becerilerinde anlamlı gelişmeler tespit edilmiştir. Ancak, deney grubundaki çocukların göz-motor koordinasyon becerilerindeki artışın daha belirgin olması, müze tabanlı sanat eğitiminin bu becerilerin gelişiminde özellikle etkili olduğunu göstermektedir. Deney grubundaki çocukların göz-motor koordinasyonunda elde ettiği ilerlemeler, müze tabanlı sanat eğitiminin, bu becerilerin geliştirilmesinde daha güçlü ve doğrudan bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, müze eğitim programlarının çocukların motor becerilerini artırmada önemli bir araç olduğunu işaret etmektedir.

Bu araştırma, okul öncesi dönemde çocukların çeşitli uyarıcılara maruz bırakılmasının beyinlerinin bu uyarıcılara daha iyi yanıt vermesini sağladığını vurgulamaktadır. Çocukların erken yaşta farklı ve zengin uyarıcılara maruz kalması, onların bilişsel ve motor becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Görsel algı ve göz-motor koordinasyon becerileri, erken çocukluk döneminde çeşitli oyunlar, aktiviteler ve eğitim materyalleri ile desteklendiğinde önemli sonuçlar elde edilmektedir. Bu tür destekleyici eğitim yöntemleri, çocukların okul yaşamında ve günlük aktivitelerinde daha başarılı olmalarına katkıda bulunmaktadır.

Özellikle, müze tabanlı sanat eğitimi gibi uygulamalar, çocukların hem öğrenme motivasyonunu artırmakta hem de onları aktif öğrenme süreçlerine dahil ederek, kalıcı ve derinlemesine bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Çocukların el-göz koordinasyonunu geliştirme gibi becerileri, bu tür eğitim programları sayesinde belirgin şekilde ilerlemektedir. Dolayısıyla, okul öncesi eğitimde müze etkinliklerin daha fazla yer alması, çocukların algı gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Avşar ve Akkaynak (2020) göre, Okul öncesi dönemde çocukların beceri kazanmasında öğretmenler ve aileler önemli bir rol oynamaktadır. Marr, Windsor ve Cemark' a (2011) göre, çocuklara yönelik görsel algı araştırmasının kavram becerisi çalışmasında, çocukların şekil ve harfleri kopyalama, nesnelerin yerini belirten ayrıntıları doğru kullanma ve kısa ve basit kelimeler yazma konusunda ilerleme kaydettiklerini bildirmektedir. Benzer şekilde, Koç (2002) tarafından görsel algı becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eğitim programı modeli oluşturmuş ve araştırmadaki deney grubunun göz-motor koordinasyonu, uzamsal ilişkiler, şekil sabitliği, şekil-zemin algısı ve mekân ilişkileri algısında anlamlı bir artış gösterdiğini bulunmuştur. Kontrol grubunda ise bu boyutlarda herhangi bir gelişme gözlenmemiştir.

İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

İkinci alt amaç ‘‘Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil-zemin ayrımı beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin Frostig Görsel Algı alt test şekil-zemin ayrımı becerisi ön testte deney grubunun ön test ortalaması kişilik (X) 5.4'tür ve standart sapması (SS) 4.1 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması ise 5.7 olup, standart sapması 3.9'dur. z-puanı: 0.15, p-değeri: 0.067 olarak hesaplanmıştır. P-değeri 0.067 olduğu için, ön testte deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. P-değerinin 0.05'in üzerinde olması, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve bu nedenle deneyin başlangıcında grupların benzer koşullara sahip olduğunu göstermektedir.

Son test sonuçları, deney grubunun son test ortalaması 15.0, standart sapması 4.93'tür. Kontrol grubunun son test ortalaması 9.0, standart sapması 4.5'tir. z-puanı: 3.00, p-değeri: 0.00002 olarak hesaplanmıştır. Son testte p-değeri 0.00002 olarak hesaplanmıştır, bu da 0.05'ten çok küçük bir değerdir. Bu durum, son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu gösterir. Deney grubu, son testte kontrol grubuna göre çok daha yüksek bir ortalama puana ulaşmıştır. Bu fark, yapılan müdahalenin (deneyin) deney grubunda belirgin bir gelişme sağladığını ve deneyin etkili olduğunu göstermektedir.

Ön testte deney ve kontrol gruplarının başlangıç seviyelerinin birbirine yakın olduğunu, ancak müdahale sonrasında (son testte) deney grubunun önemli bir gelişme gösterdiğini ve bu gelişmenin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, deneysel müdahalenin başarılı olduğunu ve deney grubunun son testte kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha iyi performans gösterdiğini kanıtlamaktadır.

Deney grubundaki çocukların puanlarındaki bu anlamlı artışlar, müze tabanlı sanat eğitiminin şekil-zemin ayrımı becerilerini geliştirmede kontrol grubuna göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Deney grubundaki çocukların daha yüksek puan artışları, müze tabanlı eğitimin şekil ve zemin arasındaki farkı algılama konusunda çocuklara sağladığı avantajları vurgulamaktadır.

Şekil-zemin ayrımı, görsel algının temel bileşenlerinden biridir ve bir çocuğun nesneleri arka plandan ayırt edebilme yeteneğini ifade eder. Bu beceri, hem akademik başarı hem de günlük yaşam aktiviteleri için kritiktir. Deney grubundaki çocukların bu beceride kaydettiği ilerlemeler, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişimini desteklediğini ve bu tür eğitimin, çocukların bilişsel yeteneklerini pekiştirmede önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

Müze tabanlı sanat eğitimi, çocukların şekil-zemin ayrımı becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Deney grubundaki çocukların bu beceride gösterdiği anlamlı ilerlemeler, müze tabanlı sanat eğitiminin etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır.

Barnes'a (2002) göre, çocukların çevrelerindeki nesnelerin detaylarına odaklanmalarının sanat eğitiminde büyük önemi vardır. Bu odaklanmanın, problem çözme yeteneklerini, mekânsal ilişkileri anlama kabiliyetlerini ve yeni öğrenmeler keşfetme isteklerini desteklediği belirtilmektedir. Gardner ve Gardiner'a (2001) göre, çocuklardan ayrıntılara dikkat ederek gözlem yapmaları ve bu gözlemleri ayrıntılı bir

şekilde tarif etmeleri istendiğinde, daha dikkatli gözlem yapma alışkanlıkları ve daha keskin gözlem yetenekleri geliştirme fırsatı bulacaklarını belirtmektedir. Bu bilgiler ışığında hazırlanan sanat eğitiminin, çocukların şekil-zemin ayrımı gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydetmelerine katkı sağladığı görülmektedir. Çocukların dikkat ve gözlem becerilerini desteklemek için çeşitli aktiviteler ve yöntemler uygulanmalıdır.

Vecera, Vogel ve Woodman'a (2002) göre, şekil-zemin ayrımı görsel algılamada kritik bir süreçtir; arka plan yerine figürler tanınır, dikkate alınır ve onlara göre hareket edilir. Çeşitli görsel ipuçları bu atamayı desteklemektedir. Alt plan (zemin) bölgesi şekil-zemin ataması için yeni bir ipucu olarak belirlenmiştir: Uyaran dizisinin zemin kısmındaki bölgeler, üst kısmındaki bölgelere göre daha çok şekil olarak algılanır.

Bu bulgular, alt bölge (zemin) ipucunun derinlik algısı ve görsel düzenlilikler açısından önemini vurgulamaktadır. Alt bölge, uyaranın alt kısmının, üst kısmına göre daha çok figür olarak algılanmasını sağlar ve bu durum görsel algılamada önemli bir rol oynamaktadır.

Barnes (2002) çalışmasında, sanat eğitiminin çocukların bilişsel yeteneklerini geliştirdiğini vurgulamaktadır. Vecera ve arkadaşlarının (2002) çalışması ise, görsel algılamada şekil-zemin ayrımının ve alt bölge ipucunun önemini gösterir. Bu araştırmalar, sanat eğitiminin çocukların dikkat ve gözlem becerilerini nasıl geliştirdiğini anlamak için çeşitli aktivitelerin ve yöntemlerin uygulanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Üçüncü alt amaç ‘‘Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test şekil sabitliği beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin Frostig Görsel Algı alt test şekil sabitliği becerisi ön testte deney grubunun ortalaması 19.0, standart sapması 12.0'dır. Z-puanı 1.0 ve p-değeri 0.25 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması 19.5, standart sapması ise 13.5'tir. Ön test sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. P-değerinin 0.25 olması, bu iki grup arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını

göstermektedir ($p > 0.05$). Bu da grupların başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve deneyin başında gruplar arasında herhangi bir dengesizlik bulunmadığını gösterir.

Son Test Sonuçları, Deney grubunun son test ortalaması 27.0, standart sapması 9.8'dir. Z-puanı 3.5 ve p-değeri 0.0000065 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun son test ortalaması 19.3, standart sapması 12.3'tür. Son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğu açıkça görülmektedir. Deney grubunun ortalama puanı son testte önemli ölçüde artmış ve kontrol grubundan belirgin şekilde daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. P-değerinin 0.0000065 gibi düşük bir seviyede olması, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve müdahalenin deney grubunda olumlu bir etki yarattığını doğrulamaktadır.

Deney ve kontrol grupları, ön testte benzer başlangıç seviyelerine sahip olduğundan, müdahaleye başlamadan önce gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmaktadır. Son testteki sonuçlar, deney grubunun müdahale sonucunda büyük bir gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu fark, istatistiksel olarak anlamlı olup, müdahalenin deney grubu üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu, deney grubunun kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha fazla ilerleme kaydettiğini ve deneyin başarılı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Araştırmanın sonuçları, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların şekil sabitliği becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Deney grubundaki çocukların, eğitim programı öncesi ve sonrası arasında kaydedilen puanlarında anlamlı bir artış gözlenmiştir. Bu çocukların şekil sabitliği becerileri, eğitim süreci boyunca belirgin ölçüde gelişim göstermiştir. Şekil sabitliği becerisi, bir nesnenin farklı pozisyonlardan ve perspektiflerden bakıldığında formunun aynı kaldığını anlama yeteneğidir. Bu beceri, çocukların nesneleri tanıma ve anlamlandırma süreçlerinde kritik bir rol oynar ve görsel algının önemli bir bileşenidir. Şekil sabitliği, çocukların akademik başarıları ve günlük yaşam aktiviteleri için temel bir beceridir. Deney grubundaki çocukların ön test ve son test sonuçları incelendiğinde, eğitim öncesinde düşük olan şekil sabitliği becerilerinin, eğitim programı sonunda anlamlı derecede arttığı belirlenmiştir. Bu artış, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı şekil sabitliği ve bilişsel gelişimlerini desteklediğini ortaya koymaktadır.

Kontrol grubundaki çocuklarda ise, eğitim programı öncesi ve sonrası arasında anlamlı bir değişim gözlenmemiştir. Bu sonuç, kontrol grubundaki çocukların şekil sabitliği becerilerinde gelişim olmadığını göstermektedir. Sonuç olarak, deney grubundaki çocukların şekil sabitliği becerilerindeki anlamlı artış, müze tabanlı sanat eğitiminin bu becerileri geliştirmede etkin bir yöntem olduğunu kanıtlamaktadır. Bu durum, müze tabanlı sanat eğitiminin okul öncesi eğitim programlarına dahil edilmesinin, çocukların görsel algı şekil sabitliği ve bilişsel becerilerini artırmada önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir.

Alvino'ya (1985) göre, görsel algı eğitimi beynin sağ lobunun güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Abacı'ya (2003) göre, okul öncesi dönemde sanat eğitimi, çocuğun görsel olgunluğa erişmesi, nesneler arasındaki benzerlikler ve farklılıkların fark edilmesi, oranlar arasındaki ilişkilerin anlaşılması, mantık yürütme yeteneğinin geliştirilmesi ve dikkat yeteneğinin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Atan'a (2004) göre, görsel sanat uygulamaları çocuğun farklılıkları ve benzerlikleri ayırt etmesine, görsel hafızanın güçlendirilmesine ve görsel olgunluğa ulaşılmasına katkı sağlamaktadır. Başak ve Yaman'ın (2023) Frostig Görsel Algı Eğitim Programı'nın çocukların görsel algı becerilerine olumlu katkı sağladığı bulgularla kesin olarak desteklenmiştir. Ayrıca, görsel algı gelişiminin erken okuryazarlık beceri gelişimini desteklemek amacıyla çocukların gelişimine katkı sağlayabileceği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, sanat etkinlerinin özellikle okul öncesi ve ilk sınıf seviyelerinde merkezi bir rol oynayabileceği belirtilmektedir.

Yapılan araştırmaların sonuçları dikkate alındığında, sanat eğitiminin ve özellikle görsel algı eğitim programlarının, çocukların bilişsel ve görsel becerilerini geliştirerek onların akademik ve sosyal başarılarına önemli katkılar sağladığı açıkça görülmektedir.

Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Dördüncü alt amaç ‘‘Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekânla konumun algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin Frostig Görsel Algı alt test mekânla konumun algılanması becerisi ön testte deney ve kontrol gruplarının ön test

sonuçlarına bakıldığında, her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmadığı gözlenmiştir. Deney grubunun ortalaması X=49.21 standart sapması SS=27.71 iken, kontrol grubunun ortalaması X=38.50 ve standart sapması SS=36.64 olarak hesaplanmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında ön test sonuçları açısından anlamlı bir fark yoktur z = 72.0, p = 0.25 Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının müdahale öncesindeki başlangıç seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Ayrıca, her iki gruptaki yüksek standart sapmalar, puanların geniş bir aralıkta dağıldığını ve her iki grubun da başlangıç aşamasında heterojen olduğunu ortaya koymaktadır.

Son test sonuçlarına göre, deney grubunun ortalaması X=81.00, standart sapması SS=18.98 olarak hesaplanmış, kontrol grubunun ortalaması ise X=50.79 ve standart sapması SS=32.14 olarak belirlenmiştir. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, deney grubunun ortalaması kontrol grubuna kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır z = 43.5, p = 0.0000065.

Deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubunun son testte kayda değer bir gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kontrol grubunun son test sonuçları ise anlamlı bir ilerleme göstermemiştir ve grup içindeki standart sapma, sonuçların daha dağınık olduğunu işaret etmektedir. Bu sonuçlar, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların mekân ve konum algılama becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Deney grubundaki çocukların puanlarında gözlenen anlamlı artışlar, bu tür bir eğitimin çocukların görsel algı ve bilişsel gelişimlerini desteklediğini göstermektedir. Kontrol grubundaki çocuklarda anlamlı bir gelişim gözlenmemesi, müze tabanlı eğitimin sağladığı özgün avantajları daha da belirgin hale getirmektedir.

Sonuç olarak, müze tabanlı sanat eğitimi, çocukların mekân ve konum algılama becerilerini geliştirmede etkili bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Mekân ve konum algısı, çocukların görsel dikkatini artırarak çevrelerindeki nesneleri ve detayları daha iyi fark etmelerini sağlamaktadır. Müze tabanlı eğitim, çocukların dikkatini artırarak yetilerini güçlendirmektedir. Araştırmanın deney grubu öğrencilerinin son test sonuçları, görsel dikkat ve algının, öğrenme süreçlerinde dikkatin toplanmasına ve bilgilerin daha etkin şekilde işlenmesine önemli katkı sağladığını göstermektedir.

Spence'e (2020) göre, görsel algının mekânsal farkındalıkta kritik bir rol oynadığını göstermektedir. İnsanlar, mekânı algılarken nesnelerin konumlarını ve bu nesneler arasındaki ilişkileri değerlendirmektedir. Bu süreçte, beynin farklı bölgeleri ve

çeşitli duyusal ipuçları kullanılmaktadır. Yüksel ve Kılıçgün'e (2012) göre, görsel algı mekânsal farkındalığı desteklerken, işitsel, dokunsal ve diğer duyuların da önemli katkılar sağladığı vurgulanmaktadır. Bu çoklu duyusal yaklaşım, mekânın daha bütüncül ve etkileşimli bir şekilde deneyimlenmesini sağlamaktadır.

Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Beşinci alt amaç, ''Okul öncesi dönemde müze tabanlı sanat eğitiminin, deney grubu ile kontrol grubu arasında Frostig Görsel Algı alt test mekân ilişkilerinin algılanması beceri puanları arasında anlamlı fark var mıdır?'' Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin Frostig Görsel Algı alt test mekân ilişkilerinin algılanması becerisi ön testte deney grubunun ön test ortalaması 43.0, standart sapması (SS) ise 1.49'dur. Z-puanı 0.5, p-değeri ise 0.55 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunun ön test ortalaması 43.5, standart sapması ise 1.51'dir. Ön test sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. P-değerinin 0.55 olması, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu bulgu, grupların başlangıç seviyelerinin birbirine oldukça yakın olduğunu ve deneysel müdahale öncesinde grupların benzer koşullara sahip olduğunu işaret etmektedir. Dolayısıyla, deney ve kontrol grupları müdahaleye benzer seviyelerde başlamıştır, bu da müdahalenin etkisinin daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilebileceğini gösterir.

Son test sonuçlarında, deney grubunun son test ortalaması 77.21, standart sapması 1.88'dir. Z-puanı 196.0, p-değeri ise 0.0000065'tir. Kontrol grubunun son test ortalaması 61.14, standart sapması 1.51'dir. Son test sonuçlarında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğu açıkça görülmektedir. Deney grubunun ortalama puanı, son testte kontrol grubuna göre önemli ölçüde daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. P-değerinin 0.0000065 olması, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$). Bu bulgu, deney grubuna uygulanan müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubu üzerinde önemli bir gelişme sağlandığını göstermektedir.

Ön test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamakta, bu da grupların deneyin başlangıcında benzer seviyelerde olduğunu göstermektedir. Son test sonuçlarına bakıldığında ise, deney grubunun kontrol grubuna

kıyasla anlamlı bir gelişme gösterdiği ve müdahalenin deney grubunda olumlu etkiler yarattığı görülmektedir. Bu bulgular, deneysel müdahalenin etkili olduğunu ve deney grubunun son test performansındaki artışın, bu müdahalenin başarısını desteklediğini ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, müze tabanlı sanat eğitimi, çocukların mekân ilişkilerini algılama becerilerini önemli ölçüde geliştirmiştir. Deney grubundaki çocukların ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir artış gözlenmiştir. Bu çocukların mekân ilişkilerini algılama becerilerinde, eğitim sürecinin başında düşük olan seviyeler, programın sonunda istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmıştır.

Ön test sonuçlarına göre, deney grubundaki çocukların mekân ilişkileri algılama becerileri başlangıçta düşük seviyedeyken, son test sonuçlarında bu becerilerin belirgin derecede geliştiği tespit edilmiştir. Standart puanlar da bu artışı doğrulamaktadır; eğitim programının sonunda çocukların mekân ilişkilerini algılama becerilerinde dikkate değer bir ilerleme kaydedilmiştir.

Kontrol grubundaki çocuklar üzerinde yapılan testlerde ise benzer bir gelişim gözlenmemiştir. Kontrol grubundaki çocukların mekân ilişkilerini algılama becerilerinde eğitim öncesi ve sonrası arasında anlamlı bir değişim bulunmamıştır. Bu sonuç, kontrol grubundaki çocukların mekân ilişkileri algılama becerilerinde kayda değer bir gelişim göstermediğini ortaya koymaktadır.

Deney grubundaki çocukların puanlarında gözlenen anlamlı artışlar, müze tabanlı sanat eğitiminin mekânsal farkındalıklarını ve ilişkileri algılama yeteneklerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Kontrol grubundaki çocukların bu tür bir gelişim göstermemesi, müze tabanlı sanat eğitiminin sağladığı belirli avantajları vurgulamaktadır.

Bu sonuçlar, müze tabanlı sanat eğitiminin eğitim programlarına dahil edilmesinin, çocukların mekânsal ilişkileri algılama becerilerini geliştirmede önemli bir katkı sağlayacağını göstermektedir. Erken çocukluk döneminde bu tür becerilerin gelişimi, çocukların akademik başarıları ve günlük yaşam becerileri üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Çocukların mekân ilişkilerini algılama yeteneklerinin güçlenmesi, çocukların görsel ayrıntıları daha kolay ve hızlı bir şekilde tanımalarını sağlamaktadır. Bu, özellikle şekillerin ve nesnelerin farklı açılardan veya arka planlar üzerinde tanınmasında önemlidir. Okuma ve yazma becerilerini olumlu yönde etkileyen mekân algısı, harflerin ve kelimelerin sayfa üzerindeki konumlarını doğru algılamalarına ve bu

sayede okuma hızlarının ve doğruluklarının artmasına katkıda bulunmaktadır (Gibson, 2000).

Deney grubundaki çocukların gösterdiği ilerleme, bu tür eğitim yöntemlerinin çocukların genel bilişsel gelişimine olan olumlu etkilerini desteklemektedir. Kontrol grubunun anlamlı bir gelişim göstermemesi, müze tabanlı eğitim programlarının ne kadar etkili olabileceğini daha da belirgin hale getirmektedir. Bu sonuçlar, müze tabanlı sanat eğitiminin, çocukların eğitim ve gelişim süreçlerinde kritik bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Tuğrul, Erkan, Aral ve Etikan'ın (2002) çalışmalarında, 5–6 yaş grubuna uyguladıkları "Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Eğitim Programı"nın sonucunda, çocuklar çevrelerinde dolaşarak, koşarak, tırmanarak ve zıplayarak mekânsal farkındalık kazanmakta; bu aktiviteler ile beden koordinasyonlarını ve mekânda yön bulma becerilerini geliştirmektedirler. Yüksel ve Kılıçgün' ün (2012) çalışmalarında, anasınıfına devam eden çocuklar nesneleri gözlemleyerek, renkleri, şekilleri ve boyutları ayırt etmeyi öğrenirler; bu da mekân içindeki nesneleri tanımlamalarına ve konumlarını belirlemelerine yardımcı olmaktadır. Dilmaç ve İnal' ın (2020) çalışmalarında, anaokuluna devam eden çocuklar görsel algılama becerilerini ve mekânla ilgili terimleri ve kavramları öğrenerek (örneğin, "üstünde", "altında", "yanında", "içinde" gibi) mekânsal ilişkileri tanımlama ve ifade etme becerilerini geliştirmektedir.

Altıncı Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Altıncı alt amaç ‘‘Okul öncesi çocuğun, müze tabanlı sanat eğitimi konusunda görüşleri nelerdir?’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Görsel algı, bireyin görsel uyarıcıları tanıma, ayırt etme, organize etme ve bu uyarıcılarla ilgili anlamlı bilgi çıkarma süreçlerini içeren bir bilişsel yetenektir. Bu süreç, gözle alınan bilgilerin beyin tarafından işlenerek anlamlı hale getirilmesini sağlar. Görsel algı, sadece basit bir görme işlemi olmayıp, aynı zamanda bireyin çevresini anlama ve bu çevrede nasıl hareket edeceğine karar verme yetisini de içerir. Bu süreçler, öğrenme ve günlük yaşam becerilerinin gelişiminde kritik bir rol oynar (Ercan ve Aral, 2011). Yapılan araştırmada, okul öncesi dönemde görsel algı ile yazı farkındalığı arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu ve görsel algının yazı becerilerini etkileyebileceğini

göstermektedir. Bu nedenle, erken okuryazarlık becerilerinin gelişiminde görsel algının önemi vurgulanmaktadır (Temel, Efe ve Altan, 2024).

Müze gezisi öncesinde çocukların bu süreçleri daha sınırlı ve yüzeysel düzeyde gerçekleştirdikleri gözlenmiştir. Çocuklar müzeye dair sınırlı bilgiye sahip oldukları için nesneleri tanımlarken genel soyut ve belirsiz ifadeler kullanmış görsel detaylara odaklanma ve bu detayları yorumlama becerileri zayıf kalmıştır.

Müze deneyimi sırasında çocukların görsel mekansal ilişkileri daha iyi anlamaları nesnelerin boyutları ve şekilleri arasındaki ilişkileri değerlendirme ve bu bilgiyi zihinsel olarak organize etme yetilerini geliştirmelerine katkı sağlamıştır. Ayrıca kazı çalışmaları gibi etkinliklerle çocuklar el göz koordinasyonu gerektiren ince motor becerilerini kullanarak görsel bilgiyi somut deneyimlerle pekiştirmişlerdir bu süreçte gelişen görsel diskreminasyon ve görsel hafıza becerileri çocukların görsel uyarıcıları daha karmaşık ve anlamlı bir şekilde işlemesine olanak sağlamıştır.

Müze gezisi sonrasında yapılan analizler çocukların görsel algı süreçlerinde önemli bir derinleşme olduğunu göstermektedir. Bu süreçte çocuklar müzedeki sanat eserleri ve arkeolojik nesneler gibi çeşitli görsel uyaranları daha ayrıntılı bir şekilde gözlemleme bu uyaranları doğru bir şekilde sınıflandırma ve onların estetik kültürel ve tarihsel bağlamlarını anlamlandırma yeteneklerini geliştirmişlerdir. Çocukların müzedeki heykellerin boyutları şekilleri ve ince detayları üzerine yaptığı yorumlar onların figür zemin ayrımı, şekil sabitliği ve mekansal farkındalık gibi temel görsel algı becerilerinde ilerleme kaydettiklerini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak müze gezisi çocukların görsel algı becerilerinde belirgin bir iyileşme sağlayarak onların görsel uyarıcıları daha doğru ve detaylı bir şekilde analiz etme kapasitesini arttırmıştır. Bu gelişmeler çocukların yalnızca görsel algı süreçlerine değil aynı zamanda bu süreçlere bağlantılı olarak gelişim süreçlerini de desteklemiştir bu tür deneyimler çocukların öğrenme süreçlerinde ve akademik başarılarında kritik öneme sahip olan görsel analiz problem çözme ve kavramsal düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Smetana, Schlagman ve Adams (1993) ile Öztürk Samur, Koçyiğit, İnci, Aydoğan ve Başara Baydilek (2013) tarafından yapılan araştırmalarda uygulanan müze eğitimi programının çocukların müzeler ile ilgili farkındalık düzeylerini artırdığı gösterilmektedir.

Yedinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

Yedinci alt amaç ‘‘Müze tabanlı sanat eğitimi uygulamasında okul öncesi çocuklarının gelişim düzeylerinde müze eğitimi öncesi ve sonrası fark var mıdır? ’’ Bu alt amaca yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Müze eğitim gezisi ve öncesi yapılan konuşmaların bilişsel gelişim analiz sonucunda; Müze eğitim gezisi öncesinde çocukların müzelere dair bilgi ve anlayışlarının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Çocukların müzeleri genellikle eski eşyalar ve kemiklerin sergilendiği, büyük ve belirsiz bir alan olarak tanımlamaları, bu sınırlı anlayışın bir yansımasıdır. Birçok öğrenci Müzede ne olduğunu bilmediklerini ifade etmiş, bilgi eksikliklerinizi de *“Bilmiyorum”* şeklinde dile getirmiştir. Bu dönemde yapılan konuşmalar, çocukların müzelerle ilgili bilgileri yüzeysel ve sınırlı olduğunu, müze kuralları ve davranışlarına dair algılarının ise belirsiz ve çoğunlukla yanlış olduğunu göstermektedir.

Müze eğitim gezisi sonrasında yapılan konuşmalar, çocukların bilişsel gelişimlerinde belirgin bir ilerleme kaydettiklerini ortaya koymaktadır. Çocuklar, müzede arkeolojik kazı çalışmalarını öğrenmiş, arkeologların rollerini kavramış ve tarihsel nesnelerle doğrudan etkileşimde bulunarak bu nesnelerin tarihsel bağlamını anlamlandırmışlardır. Arkeolojik kazı çalışmaları hakkında bilgi edinmiş, kazıdan çıkan eserlerle müzede sergilenen nesneler arasında bağlantı kurabilmişlerdir. Ayrıca, Herkül heykelinin büyüklüğü gibi somut ve etkileyici unsurlar üzerinden tarihi nesnelerin estetik ve kültürel değerlerine kavramaya başlamışlardır. Müze kurallarına dair algıları da bu süreçte gelişmiş, çocuklar müze içindeki eserlerin korunmasına yönelik daha bilinçli davranışlar sergilemeleri gerektiğini anlamışlardır. Bu kuralların nedenleri üzerine düşünmüş ve bu kuralları kendi ifadeleriyle açıklamışlardır.

Karaca, Şenol, Akyol ve Can Yaşar (2018) tarafından yapılan çalışmada, müze gezilerinin çocukların öğrenme süreçlerine birçok yönden katkıda bulunduğu ortaya konulmaktadır. Bu çalışma, müze gezilerinin çocukların tarihsel ve kültürel bilgileri somut deneyimler aracılığıyla öğrenmelerini sağladığını ve bu sayede öğrenmenin daha etkili ve kalıcı hale geldiğini belirtmektedir.

Aktın (2017), müze gezilerinin okul öncesi çocukların tarihsel düşünme becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Çocuklar, müze gezileri aracılığıyla tarihsel düşünme süreçlerini sorgulamakta ve geliştirmektedirler. Bu da onların tarihsel bilgi ve kavramlara daha derinlemesine bir anlayışla yaklaşmalarını

sağlamaktadır. Çalışmada, müzede bulunan somut nesneler ve öğretmen desteği sayesinde, çocukların sınırlı bir tarihsel duygudaşlık becerisi kullanarak geçmiş yaşamı imgelemlerinde kurgulayabildikleri görülmektedir.

Akamca, Yıldırım ve Ellez (2017), erken çocukluk döneminde derslik dışındaki ortamların kullanılması, öğrencilere nesnelere doğrudan erişim sağladığı ve daha önce öğrendiklerini hatırlamalarına yardımcı olduğunu belirtmektedir. Bu veriler, eğitimcilerin ve okul yöneticilerinin müze eğitim gezilerinin önemini vurgulamalarına ve sanat eğitimi derslerini müze eğitimiyle birleştirmelerine yönelik çabalarını desteklemektedir.

Müze kuralları, özellikle çocuklar ve gençler için önemli eğitim araçlarıdır. Müze ziyaretleri sırasında kurallara uymak, çocukların sorumluluk alma, disiplin ve empati gibi sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Hood Museum of Art tarafından yapılan araştırmalarda, müze kurallarının çocukların eğitim süreçlerine olan olumlu etkileri vurgulanmaktadır. Çocukların kurallara uyarak grup içinde hareket etmeyi öğrenmeleri, sosyal etkileşim becerilerini pekiştirmekte ve disiplinli bir öğrenme ortamı sağlamaktadır (Hood Museum of Art, 2021). Müze kuralların ziyaretçilerin öğrenme süreçlerini desteklediği ve müze içinde daha etkili bir bilgi paylaşımına olanak tanıdığı belirtilmektedir (ICOM, 2022).

Sonuç olarak, müze eğitimi sonrası yapılan konuşmalar, çocukların arkeolojik nesneler ve tarihi eserlerle kurdukları Bağlar sayesinde kavramsal öğrenmelerinin derinleştiğini, analitik düşünme ve problem çözme yeteneklerinin geliştiğini göstermektedir. Özellikle belirli nesneler hakkında detaylı bilgi edinmeleri ve bu bilgileri taşımaları, çocukların bilişsel süreçlerinde üst düzey beceriler geliştirdiklerini işaret etmektedir. Bu durum müze ziyaretlerinin çocukların genel bilişsel gelişimlerine olan katkısını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Müze eğitim gezisi ve öncesi yapılan konuşmaların dil gelişim analiz sonucunda; Müze gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların dil gelişiminde kaydettikleri belirgin ilerlemeler gözler önüne sermektedir. Dil gelişimi, çocuğun kelime dağarcığının genişlemesi, ifadesinin artması ve dilin yapısal özelliklerini öğrenme sürecini içeren karmaşık bir süreçtir. Bu süreç, çocukların çevresi ile etkileşimleri ve deneyimleri ile yakından ilişkilidir. Özellikle müze gezisi gibi kültürel ve eğitici etkinlikler, çocukların dil gelişimine önemli katkılar sunmaktadır. Şeker ve Savaş (2023)' e göre, okul öncesi öğretmenleri ile yapılan araştırmada, okul dışı öğrenme ortamlarının çocukların kavram gelişimine olumlu katkı sağladıkları ifade edilmiştir. Öğretmenler

okul dışı öğrenme ortamlarının dil gelişiminde önemli etkileri olduğunu vurgulamışlardır. Stahl & Miller (1989)' a göre, okul öncesi dönemde, çocuklar dünyayı anlamlandırmak için resimler, oyunlar ve konuşarak anlaşmaya ihtiyacı vardır. Bu evrede, çocuklar basit sınıflandırma yaparak mantık yürütmeye başlar ve düşüncelerini dil yoluyla ifade ederler. Dil gelişiminin hızla ilerlediği bu dönemde, her nesnenin somut karşılığı bulunur. Okuma ve yazma gibi temel becerileri henüz gelişmemiş çocuklar, bu süreçte algılarını, duyularını ve görsel hafızalarını ön plana çıkartmaktadırlar. Okul öncesi eğitimde, öğretmenlerin çocukların gelişim aşamalarını dikkate alarak görsel meteryaller seçmeleri, konuşmaları ve konuları açıklamaları büyük önem taşır. Şekillerin ve çizgilerin renkleri, boyutları ve hareketleri gibi unsurların çocuklar için ne ifade ettiğini anlamaları gereklidir (Alpan, 2013)

Müze eğitim gezisi öncesinde yapılan konuşmalarda, çocukların dil becerilerinin sınırlı olduğu ifadelerinin genellikle tekrarlayıcı ve yüzeysel kaldığı gözlenmiştir. Çocuklar, müzeye dair kavramları tanımlarken genel ve belirsiz ifadeler kullanmışlardır. *"Eski eşyalar ve kemikler" , "Bilmiyorum" "Hayvanlar ve kafesler"* gibi ifadeler, çocukların müze kavramına dair bilgi eksikliklerini ve sınırlı kelime dağarcığını yansıtmaktadır. Bu aşamada çocukların, somut kavramlar yerine daha geniş ve belirsiz tanımlamalar yapmaları, müzeye dair bilgi anlayışlarının henüz gelişmemiş olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çocukların sıklıkla *"Eski"* sıfatını kullanmaları ancak bu sıfatla ilişkilendirilen nesnelerin detaylarına ifade edememeleri, dil gelişimlerinin başlangıç aşamasında olur işaret etmektedir.

Müze eğitim gezisi sonrası çocukların dil becerilerinde önemli bir gelişme kaydedildiği görülmüştür. Müze gezisi sonrası yapılan konuşmalarda, çocuklar daha zengin ve karmaşık dil yapılarına sahip ifadeler kullanmaya başlamışlardır. bu süreçte çocukların kelime dağarcığı belirgin şekilde genişlemiş ve *"arkeolog kazı çalışması denizaltı arkeologları mitolojik hikayeler"* gibi özellikli terimleri kullanmaları dil gelişimine olan katkısını göstermektedir. Çocukların müzede edindikleri yeni bilgileri ve kavramları doğru ve yerinde kullanılabilme becerileri kazandıkları, konuşmalarındaki kavram zenginliğinle belirginleşmiştir. Ayrıca, çocukların sadece nesneleri adlandırmakla kalmayıp, bu nesnelerle ilgili detaylı ve bağlamları ifade edebilmeleri, dil gelişimde önemli bir ilerleme kaydettiklerini göstermektedir. *"Sandıktaki eşyalara dokunabildik", "Arkeolog abla bazı eserlere dokunmanıza izin verdi"* gibi cümleler, çocukların deneyimlerine daha kapsamlı bir şekilde aktarabilme yeteneklerini ortaya

koymaktadır. Müze sonrası yapılan konuşmalarda, çocukların geçmişe dair öğrendiklerini ifade etme kapasitelerinde artış gözlenmiştir. Çocuklar, dil bilgisi yapılarında daha belirgin bir gelişme kaydedildiği anlaşılmaktadır. Çocuklar, *"Müzede koşarsak bütün heykellere çarpabiliriz, onlar camların içinde olmadığı için yıkılabilirler"* gibi daha karmaşık cümle yapıları kullanarak, sebep-sonuç ilişkilerini ifade edebilme becerisi kazandırdıklarını ve dil yapılarında farkındalık geliştirdiklerini göstermektedirler. Bu sonuçlar müze eğitim gezisinin çocukların dil gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine net bir şekilde ortaya koymaktadır. Müze gibi zengin öğrenme ortamlarının, çocukların dil becerilerini geliştirmede ve kelime bilgilerini zenginleştirmede kritik bir rol oynadığı bu çalışma ile desteklenmektedir.

Müze eğitim gezisi ve öncesi yapılan konuşmaların sosyo-duyusal gelişim analiz sonucunda; müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların analizi, çocukların sosyo duyusal gelişiminde belirgin bir ilerleme kaydettiklerini ortaya koymaktadır. Sosyo-duygusal gelişim, çocukların duyularını anlama, ifade etmeye, başkalarıyla sosyal iletişim kurma, sosyal etkileşimde bulunma ve sosyal normlara uyma becerilerini kapsayan çok yönlü bir süreçtir. Dağal ve Bayındır (2024) tarafından yapılan çalışmaya göre, müze gezileri öncesinde gezilere karşı olumlu duyguları düşük olan çocukların geziler sonrasında olumlu duygularının arttığı, gezi öncesinde olumlu duyguları yüksek olan çocukların ise olumlu duygu durumlarının devam ettiği görülmüştür. Okul öncesi çocukların müze eğitim gezilerine gitme konusunda olumlu duygulara sahip olduğu görülmektedir. Usbaş (2010) ve Su (2022) araştırmalarına göre planlı ve etkili müze ziyaretlerinin gerçekleştirilmesinin, öğrencilerin sosyo-duygusal ve bilişsel gelişimi, öğrenilenlerin kalıcılığı ve müze deneyimlerinin günlük yaşantılarına yansıması açısından anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Görselleştirmeye dayalı etkinlikler, çocukların büyük ve küçük meteryallere olan ilgisini artırırken, bilgiye dayalı ve uygulamalı konularda etkileşimlerini güçlendirmekte ve görsel-işitsel materyallere yönelik tercihlerini desteklemektedir; bu durum, bu tür etkinliklerin çocukların duygusal zekalarının gelişimine önemli bir katkı sağladığını göstermektedir (Koç Akran ve Kocaman, 2019).

Araştırmaya göre, müze eğitim gezisi öncesinde yapılan konuşmalarda, çocukların sosyo-duygusal gelişimlerinin sınırlı bir düzeyde olduğu gözlenmiştir. Çocukların ifadeleri, müze gibi yeni ve yabancı bir ortamına dair belirsizlik ve kaygı yaşadıklarını, sosyal normları anlama konusuna yetersiz olduklarını ve sosyal etkileşimde

bulunma bilincinin düşük olduğunu göstermektedir. Birçok çocuk müze ile ilgili *"Bilmiyorum"* ifadesini kullanmış, çocukların müze deneyimlerine dair bir belirsizlik ve kaygı taşıdıklarını göstermektedir. Yeni bir ortama girme konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, sosyo-duyusal açıdan bir güvensizlik duygusu yaratmıştır. Sosyal normlar ve kurallar konusunda, çocuklar müze kuralları hakkında net bir bilgiye sahip değildi. *"Bilmiyorum, konuşulmaz, hiçbir şeye dokunmamalıyız"* gibi ifadeler, çocuklarının sosyal normları anlama ve uygulama konusunda eksik bilgiye sahip olduklarını ve genellemeler yaptıklarını göstermektedir. Bu durum, çocukların sosyal ortamlarında nasıl davranmaları gerektiği konusunda net bir kavrama sahip olmadıklarını yansıtmaktadır. Ayrıca *"Sıraya girmeliyiz, koşmamalıyız, kavga etmemeliyiz"* gibi ifadeler, çocukların sosyal etkileşim kuralları hakkında sınırlı bilgiye sahip olduklarını ve müzede nasıl davranmaları gerektiğini tam olarak bilmediklerini ortaya koymaktadır.

Müze eğitim gezisi sonrası yapılan konuşmalarla, çocukların sosyo-duyusal gelişimlerinde önemli ilerlemeler kaydedildiği gözlenmiştir. Bu süreçte çocuklar, sosyal normları daha iyi anlamış, duygularını ifade etme becerilerinin gelişmiş ve başkaları ile olan etkileşimleri daha bilinçli hale gelmişlerdir. *"Müzede koşarsak bütün heykellere çarpabiliriz onlar camların içinde olmadığı için yıkılabilirler"* gibi ifadeler, çocukların sosyal sorumluluk bilinci geliştirdiğini göstermektedir. Aynı zamanda *"Müzede bağırmamalıyız ki başka insanlar rahatsız olmasın ama kısık sesle konuşabiliriz"* gibi ifadeler, çocukların başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğrendiklerini ortaya koymaktadır. Çocukların empati yeteneklerinin de geliştiği görülmüştür. *"Öğretmenim müze kurallarına uymazsak sizi kaybedebiliriz, müze çok büyük bir yer, sonra ağlarız"* ifadesi, çocukların başkalarıyla işbirliği yapma ve birlikte hareket etme bilincinin arttığını göstermektedir. Bu sosyo-duygusal gelişim açısından önemli bir ilerleme olarak değerlendirilmektedir. Duygusal ifade ve başa çıkma becerilerini de gelişmeler kaydedilmiştir. *"Arkeolog olmak çok güzeldi kazı yapmak çok eğlenceliydi"* gibi ifadeler, çocukların olumlu duygularını ifade etme yeteneklerinin geliştiğini göstermektedir. Ayrıca müze deneyim sırasında yaşadıkları heyecan, merak ve hayranlık gibi duyguları net bir şekilde dile getirebilmişlerdir. Çocukların, *"Öğretmenimizin yanından ayrılmamalıyız"* gibi ifadeleri, öğretmenlerine olan güvenlerini ve onlarla birlikte hareket etme gerektiğini daha iyi kavradıklarını göstermektedir. Bu durum, çocukların sosyal bağlarını güçlendirme ve güven geliştirme süreçlerinde ilerleme kaydettiklerini yansıtmaktadır. Bu analiz, müze gibi zengin öğrenme ortamların çocukların sosyo-

duygusal gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir. Müze eğitim gezisi, çocukların sosyal normları anlamalarını, duygularını ifade etmelerini ve sosyal etkileşim becerilerini geliştirmelerini destekleyen değerli bir deneyim olarak öne çıkmaktadır.

Müze eğitim gezisi ve öncesi yapılan konuşmaların motor gelişim analiz sonucunda; müze eğitim gezisi öncesi ve sonrası yapılan konuşmaların değerlendirilmesi, çocukların motor gelişimlerinde belirgin ilerlemeler kaydedildiğini göstermektedir. Motor gelişimi, çocukların büyük kas gruplarını kullanarak yaptığı hareketleri ve küçük kas gruplarını kullanarak gerçekleştirdiği hassas hareketleri içerir. Müze gibi etkileşimli ve uygulamalı öğrenme ortamları, bu becerilerin gelişiminde kritik bir rol oynamaktadır.

Ercan, Ahmetoğlu ve Aral (2016)' ya göre, okul öncesi dönem, görsel algı ve motor becerilerinin hızla geliştiği bir süreç olup, bu dönemin etkili ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi büyük önem taşır. Okul öncesi eğitim, çocukların bu becerilerini desteklemekle birlikte, bu desteğin etkinliği, öğretmenin bu konudaki bilinç düzeyi, yetkinliği ve öğrencilere sunduğu fırsatlarla doğrudan ilişkilidir (Ercan, Ahmetoğlu ve Aral. 2016). Şeker ve Savaş (2023)'e göre, okul öncesi öğretmenleri ile yapılan araştırmada, okul dışı öğrenme ortamlarının çocukların problem çözme, kas gelişimi ve odaklanma becerilerinin geliştirdiğini vurgulamaktadırlar. Caput, Lončarić &Privitello (2009)' a göre, ders dışı faaliyetlerin okul öncesi çocuklarda motor başarılarını ve fiziksel okuryazarlık üzerine etkisini araştırmışlardır. Bu araştırmada, erkek çocukların genellikle kuvvet gerektiren güç ve koordinasyonda, kız çocuklarının ise dinamik güç, esneklik ve dengede daha başarılı olduklarını göstermektedir.

Müze eğitim öncesi kaba motor becerilerinde belirsizlik: Müze gezisi öncesinde çocukların müze içindeki fiziksel aktiviteleri nasıl yönetecekleri konusunda net bir anlayışa sahip olmadıkları gözlenmiştir. *"Koşmamalıyız", "Hiçbir şeye dokunmamalıyız"* gibi ifadeler, çocukların müze gibi düzenli ortamlarda hareketlerini sınırlı ve kontrollü bir şekilde kullanmaları gerektiğini tam olarak kavrayamadıklarını işaret etmektedir.

İnce motor becerilerinde bilgi eksikliği: *"Resim yaparız"* gibi yorumlar, çocukların ortamında ince motor becerilerine yönelik beklentilerini ortaya koysa da, bu becerilerin yapılandırılmış aktiviteler içinde nasıl uygulanacağı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum, çocukların müze gibi ortamlarda ince motor becerilerinin yeterince geliştirmediğini göstermektedir.

Müze eğitim sonrası kaba motor becerilerinde gelişim: Müze ziyareti sonrası çocukların fiziksel hareketlerini daha bilinçli bir şekilde yönetmeye başladıkları görülmektedir.

"Müze içinde kesinlikle koşmamalıyız ve müze bahçesinde kazı yapmak, arkeolog olmak çok eğlenceliydi" gibi ifadeler, çocukların büyük kas gruplarını kullanarak yaptıkları hareketlerde daha dikkatli ve bilinçli hale geldiklerini ortaya koymaktadır. müze bahçesinde yapılan kazı gibi etkinlikler, çocukların denge ve koordinasyon gerektiren hareketlerindeki gelişimini desteklemiştir.

İnce motor becerilerinde ilerleme: Çocukların ince motor becerilerini belirgin bir ilerleme kaydedilmiştir. *"Sandıktaki eşyaları dokunabildik ve resim malzemeleri çok güzeldi ama onları almamalıyız"* gibi ifadeler, çocukların ince motor becerilerini geliştirerek nesnelerle daha hassas ve kontrollü bir şekilde etkileşim kurduklarını göstermektedir. Arkeolojik çalışmalarda kullanılan küçük araçlar ve nesneler üzerine yapılan çalışmalar, çocukların göz koordinasyonu ve parmak kasları kontrolünü arttırmıştır. El göz koordinasyonundaki iyileşme: Çocuklar, müzede öğrendikleri bilgilerle kazı etkinliklerinde edindikleri deneyimler arasında bir bağlantı kurabilmişlerdir. Bu, çocukların görsel bilgileri fiziksel hareketlerle eşleştirme becerilerini geliştirdiğini ve el-göz koordinasyonu iyileştirdiğini göstermektedir. Genel olarak, müze eğitim gezisi, çocukların motor becerilerinde hem kaba hem de ince düzeyde önemli gelişmeler sağlayarak, fiziksel aktiviteleri daha bilinçli bir şekilde gerçekleştirmelerine olanak tanımış ve el göz koordinasyonlarının güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Bu tür deneyimler, çocukların motor gelişimlerini desteklemek açısından büyük bir değer taşımaktadır.

OECD İzlencesi: Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuklarının Görsel Algı Gelişimine Etkisi

1. Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme

Bu araştırmada, okul öncesi sanat eğitimi bağlamında müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların görsel algı gelişimine etkisi eleştirel bir perspektifle incelenmiştir. Müze eğitim gezilerinin çocukların bilişsel, duyuşsal, motor ve dil gelişimine katkıları araştırılarak, verilerin analizi için farklı yöntemler uygulanmıştır. Araştırmacı, çocukların öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları problemleri nasıl çözebileceklerini gözlemleyerek, onların yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini değerlendirmiştir.

2. Yaratıcılık ve İnovasyon

Araştırmanın odak noktası, müze tabanlı sanat eğitiminin çocukların yaratıcılığını nasıl geliştirdiğini incelemektir. Çocukların müze gezileri sırasında sanat eserleriyle etkileşime geçmesi, heykel ve tarihî nesnelerle tanışması onların sanatsal düşünme ve inovatif beceriler kazanmalarını sağlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğrenci gelişim kazanım planına uygun olarak hazırlanan etkinlikler, çocukların yenilikçi çözümler üretmelerine olanak tanımıştır.

3. İletişim Becerileri

Sanat eğitimcisi, çocuklarla birebir etkileşim kurarak onların iletişim becerilerini geliştirmiştir. Müze eğitim gezileri sırasında ve sonrasında çocuklar, gördükleri eserleri tanımlayarak, gözlemlediklerini paylaşarak etkili bir iletişim pratiği gerçekleştirmiştir. Bu deneyimler, çocukların dil gelişimini destekleyerek ifade yeteneklerini güçlendirmiştir.

4. İşbirliği ve Takım Çalışması

Deney grubundaki çocuklar, sanat etkinliklerini grup çalışmaları şeklinde gerçekleştirerek işbirliği yapmayı öğrenmişlerdir. Müze gezileri sırasında ve etkinliklerde takım çalışması yaparak, grup içindeki rol paylaşımını ve sorumluluk almayı deneyimlemişlerdir. Bu süreçte, ortak hedeflere ulaşma becerileri güçlendirilmiştir.

5. Bilgi Okuryazarlığı

Araştırma kapsamında çocukların, müze ortamında gözlemledikleri eserler hakkında bilgi edinme süreçleri desteklenmiştir. Çocuklar, nesneleri ve eserleri eleştirel bir bakış açısıyla analiz ederek bilgiye ulaşmayı öğrenmişlerdir. Bu süreçte kullanılan ön test ve son test kontrol yöntemleri, bilgiye ulaşmanın sistematik yollarını ortaya koymuştur.

6. Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı

Araştırmada veri toplama sürecinde video kayıtları kullanılarak çocukların gelişimi gözlemlenmiştir. Nitel verilerin analizinde MAXQDA 2020 ve nicel verilerin analizinde SPSS 22.0 programlarının kullanılması, araştırmanın teknoloji okuryazarlığı açısından önemini ortaya koymaktadır. Çocukların görsel algı gelişimi, modern teknolojilerle desteklenen veriler aracılığıyla değerlendirilmiştir.

7. Sosyal ve Kültürel Farkındalık

Müze gezileri, çocukların farklı kültürel ve tarihî eserlerle tanışmasını sağlamıştır. Bu etkileşimler, çocukların kültürel farkındalıklarını artırmış ve global bir bakış açısı

kazanmalarına yardımcı olmuştur. Araştırmada elde edilen bulgular, çocukların sanatsal ve kültürel değerleri anlamalarını desteklemektedir.

8. Öğrenmeyi Öğrenme

Çocukların müze gezilerinden edindikleri deneyimler, öğrenme süreçlerini yönlendirme ve kendi öğrenmelerini değerlendirme becerilerini geliştirmiştir. Araştırma, öğrenme süreçlerinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarında çocukların aktif katılımını teşvik ederek, öğrenmeyi öğrenme becerisini desteklemiştir.

9. Esneklik ve Uyum Sağlama

Deney grubu öğrencileri, müze ortamında karşılaştıkları yeni durumlara hızlıca uyum sağlamış ve esnek düşünme becerileri geliştirmiştir. Araştırma süreci boyunca çocukların farklı öğrenme ortamlarına adapte olmaları gözlemlenmiş ve bu yetkinlikler desteklenmiştir.

10. Liderlik ve Sorumluluk

Araştırmacı, çocukların liderlik becerilerini gözlemlemiş ve bu becerileri geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Sanat etkinliklerinde çocuklar, sorumluluk alarak kendi fikirlerini uygulamaya geçirme fırsatı bulmuşlardır. Bu süreçte, çocukların liderlik vasıflarını sergilemeleri ve karar alma yeteneklerini geliştirmeleri sağlanmıştır

Bu izlence, OECD'nin eğitimde yenilikçi ve katılımcı modelleri destekleme ilkeleriyle uyumlu hazırlanmıştır.

Öneriler

Bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak disiplinler arası bir yaklaşımla yapılacak araştırmaların, ilerideki çalışmalara ve araştırmacılara rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın deney aşaması, müze eserlerine dayalı etkinlik ve eğitim planlarının okul öncesi öğrencilerde görsel algı gelişimini artırdığını göstermiştir. Bu bağlamda, çalışmanın bulgularına ve disiplinler arası niteliğine dayanarak ileride yapılacak çalışmalara ve araştırmacılara ışık tutabilecek öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. **Sanat eğitiminde müze nesnelerine dayalı eğitime yer verilmelidir.** Müze yapıtlarına dayalı etkinliklerle görsel algının geliştirilmesinin etkili olduğu göz önüne alındığında, sanat eğitimcilerinin bu tür etkinlikleri eğitim programlarına

dahil etmeleri teşvik edilmelidir. Sanat eğitimi öğretmenlerine mesleki gelişim programları yönelik atölye çalışmaları, seminerler, çevirimiçi klavuzlar, dijital platformlar ve eğitim programları düzenlenmelidir.

2. **Müze ve eğitim kurumları arasındaki iş birliği sağlanmalıdır.** Eğitimciler, müze çalışanlarıyla iş birliği yaparak okul öncesi öğrencilerin gelişim alanlarına uygun etkinlikleri tasarlamalıdır. Bu işbirliği, öğrencilere müzelerde daha fazla uygulamalı deneyim sunacaktır.
3. **Mesleki gelişim fırsatları izlenmelidir. S**anat eğitimi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri, müze tabanlı etkinlikler hakkında mesleki gelişim programlarına katılmalı, müze tabanlı sanat eğitimi konusunda farkındalıklarını artırmalıdır.
4. **Öğrenci katılımını artıracak etkinlikler geliştirilmelidir.** Müze gezilerinde öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden etkinlikler tasarlanmalı, bu geziler eğitim programlarına dahil edilmelidir. Müze tabanlı sanat eğitiminde öğrenci katılımını arttırıcı etkinlik tasarımları ve uygulamaları hakkında araştırmalar yapılmalıdır.
5. **Eğitim paketleri geliştirilmelidir.** Eğitimciler için müze yapıtlarına dayalı eğitim paketleri geliştirilmeli ve bu paketler müze gezilerinin ardından sınıf içinde de kullanılmalıdır.
6. **Araştırma fırsatları izlenmelidir.** Müze tabanlı sanat eğitiminin çeşitli yönlerini incelemek üzere daha fazla nitel ve nicel araştırma yapılmalı ve bu alandaki bilgiler zenginleştirilmelidir. Araştırmacılara literatüre katkı sunabilecek araştırma konuları;
    - Müze tabanlı sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcılık ve estetik duyarlılık düzeylerini nasıl etkiler?
    - Müze tabanlı sanat eğitimi, öğrencilerin sanat ve kültürel mirasa yönelik farkındalık ve ilgilerini nasıl geliştirir?
    - Müze ortamında gerçekleşen sanat eğitimi, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu ve katılım düzeyini nasıl şekillendirir?
    - Müze tabanlı sanat eğitim süreci, öğrencilerin sosyal becerileri, işbirliği ve iletişim yetenekleri üzerinde nasıl bir etki yaratır?
    - Müze tabanlı sanat eğitimi, eleştirel düşünme ve analitik becerilerin gelişimine nasıl katkı sağlar?

7. **Kültürel farkındalık teşvik edilmelidir.** Müze gezileri aracılığıyla çocukların kültürel mirasla ve sanatsal eserlerle daha yakından etkileşime geçmesi teşvik edilmelidir. Çocuklara eğlenceli ve etkileşimli eğitimler sunmak (interaktif sergiler, dijital müzeler, yaratıcı atölye çalışmaları). Yaş gurubuna uygun rehberli müze eğitim gezileri (rehberlik eden kişilerin, öğrenci yaş grubuna uygun dil ve yöntemler ile anlatması, eğlenceli hikayeler ve oyun temelli anlatımlar). Müze eğitimi ile ilgili evde ve okulda sanat projesi hazırlamak.

Müze yetkililerinin, öğrenciler, eğitimciler ve araştırmacılar ile verimli bir iş birliği kurabilmeleri için öneriler aşağıda sıralanmıştır:

Eğitimciler İçin Öneriler:

Çocuklara Yönelik Özel Programlar Tasarlama: Müze yetkilileri, okul öncesi çocuklara yönelik interaktif ve katılımcı sanat eğitim programları geliştirebilir. Bu programlar, çocukların dikkatini çekecek şekilde görsel ve dokunsal öğeler içermelidir.

Etkinlik Alanları Oluşturma: Müzelerde çocukların güvenli ve rahat bir şekilde keşif yapabileceği, yaratıcı etkinlikler gerçekleştirebileceği özel alanlar oluşturulabilir. Bu alanlar, sanat malzemeleri ile donatılabilir ve çocukların serbest yaratıcı etkinliklerde bulunmasına olanak tanıyabilir.

Müzeler İçin Öneriler:

Eserlerle Etkileşimi Arttırma: Sergilenen eserlerle etkileşimi sağlayan dokunmatik ekranlar, sesli rehberler ve çocukların hikâye ya da oyun yoluyla öğrenebileceği materyaller sunulabilir. Örneğin, tarihî eserler hakkında hikâye anlatımı etkinlikleri düzenlenebilir.

Müze Turları İçin Rehberlik Hizmetleri: Okul öncesi çocuklar için eğitimli rehberler veya sanat eğitimcileri ile yapılan turlar, çocukların meraklarını destekleyebilir. Rehberler, çocukların yaşlarına uygun açıklamalar ve sorularla süreci yönlendirebilir.

Sanat Atölyeleri ve Workshoplar: Müzede düzenlenen sanat atölyeleri, çocukların sanat eserlerinden ilham alarak kendi yaratıcı projelerini geliştirmelerini teşvik edebilir. Bu atölyeler, resim yapma, heykel oluşturma veya farklı sanat tekniklerini deneyimleme etkinliklerini içerebilir.

Öğretmenlerle İş Birliği Yapma: Müze yetkilileri, okul öncesi öğretmenlerle iş birliği yaparak müze ziyaretlerinin eğitim programlarına entegre edilmesini sağlayabilir.

Müze gezileri öncesinde ve sonrasında öğretmenler tarafından kullanılabilecek etkinlik planları sunulabilir.

Müze Eğitim Setleri Geliştirme: Müzeden bağımsız olarak da kullanılabilecek, eserlerle bağlantılı eğitim kitleri hazırlanabilir. Bu kitler, çocukların müzeyi gezmeden önce veya sonra sanat eğitimi etkinliklerine katılmalarını destekleyebilir.

Araştırma İş Birliği Anlaşmaları: Müze yetkilileri, üniversiteler, sanat eğitimcileri ve araştırmacılarla resmi iş birliği protokolleri imzalayarak, müze tabanlı sanat eğitimi projelerini destekleyebilir. Bu anlaşmalar, hem araştırmacıların müzeyi daha etkin kullanmasını sağlar hem de müzenin eğitim ve araştırma odaklı bir merkez haline gelmesini teşvik eder.

Ortak Eğitim ve Seminerler: Müze yetkilileri, araştırmacılarla birlikte çocuk eğitimi, müze kullanımı ve sanat eğitimi konularında seminerler, çalıştaylar ve konferanslar düzenleyebilir. Bu etkinlikler, hem araştırmacılara çalışmalarını paylaşma olanağı sunar hem de müze çalışanlarının eğitimi için fırsatlar yaratır.

Veri ve Bulguları Paylaşma: Müze, araştırma projelerinden elde edilen verileri veya bulguları kendi eğitim programlarına entegre edebilir. Araştırma sonuçları, müze etkinliklerinin etkililiğini artırmak için bir rehber olarak kullanılabilir.

KAYNAKLAR

Abacı, O. (2003). *Müze ve Eğitim. Eğitim Ortamları Olarak Müzeler* (K. Tezcan ve Akahmet, Eds.). T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Yayını (st.mze-03.001).

Abacı, O. (2008). Eğitimde Müzelerden Yararlanma. *Muradiye Eğitim-Kültür-Sanat Dergisi*, 4(16), 58-65.

Adu, J., & K. K. (2016). Exploring Children's Communication Through Art in The Early Years: The Role of the Teacher. *INCEDI 2016 Conference*, Accra, Ghana.

Akamca, G. Ö., Yildirim, R. G., & Ellez, A. M. (2017). An Alternative Educational Method in Early Childhood: Museum Education. *Educational Research and Reviews*, 12(14), 688-694.

Akaroğlu, E. G. (2014). *Sanat Eğitim Programının 6 Yaş Çocuklarının Görsel Algı Düzeylerine Etkisi* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.

Akçin, E. (1993). Bilişsel Yeteneklerde Görsel Algılamanın Rolü. İstanbul, Türkiye: Bilişsel Çalışmalar Enstitüsü.

Akçin, N. (1993). *Okuma Becerilerinin Kazanılmasında Görsel Algısal Gelişimin Rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Akdemir, B. (2006). *6-12 Yaş Arası Zihinsel Engelli Çocukların Görsel Algı Becerilerinin Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.

Aktın, K. (2017). Okul Öncesi Dönemde Müze Eğitimi ile Çocukların Tarihsel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 465-486. https://doi.org/10.17860/mersinefd.336734

Alpan, G. (2013). Görsel Okuryazarlık Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Yaklaşımlarına Etkisi: *Gazi Üniversitesi örneği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Kefad)*, 3(2013), 111-130.

Ambrose, T., & Paine, C. (1993). *Museum basics* (3rd ed.). London: Routledge.

Ampartzaki, M., Kypriotaki, M., Voreadou, C., Dardioti, A., & Stathi, I. (2013). Communities of practice and participatory action research: the formation of a synergy for the development of museum programmes for early childhood. *Educational Action Research*, 21(1), 4-27.

Arıcı, F. A. (2016). Erken Çocukluk Dil Gelişiminde Ailenin Rolü. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 1(1), 66-78. http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/315589

Arıkök, İ. (2001). *Beş-Altı Yaş Çocuklarında Görsel Algı Eğitiminin Okuma Olgunluğuna Olan Etkisinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Artut, K. (2004). *Okul Öncesinde Sanat Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Artut, K. (2009). *Sanat Eğitimi: Kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Artut, K. (2020). *Sanat Eğitimi: Kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aslan, N. (2023). Ortaöğretim Öğrencileri İçin Müzede Öğrenme. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 5("Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye'de Müzecilik ve Müze Eğitimi" Özel Sayısı), 161-174. https://doi.org/10.51637/jimuseumed.1366558

Ata, B. (2002). *Müzelerle ve Tarihî Mekânlarla Tarih Öğretimi: Tarih öğretmenlerinin "müze eğitimine" ilişkin görüşleri* (Yayınlanmış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Atagök, T. (1999). Çağdaş Müzeciliğin Anlamı; Müze ve İlişkileri. İçinde *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi Yayınları.

Atilla, U. ve Bulut, Ü. (2017). Müze Eğitiminin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimine Etkileri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 705-714.

Avşar, G. ve Akkaynak, M. (2020). Sosyal Aktiviteleri Desteklenen 36-69 Aylık Çocukların Görsel Algılarına Etkisinin İncelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 7(1), 598-622.

Aydın, A. (1999). *Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Anı Yayınları

Aydın, D. U. (2014). Sanayi-i Nefise Mektebi ve Paris Güzel Sanatlar Okulu "L'Ecole des Beaux-Arts" Üzerine Bir Değerlendirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6, 74-81.

Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve Uygarlık* (s. 11-12). Ankara: Bizim Büro.

Baguley, M., & MacDonald, A. (2013). The role of art in early childhood education. In J. Brown (Ed.), *Creative practices in education* (pp. 45-48). New York, NY: Creative Arts Publishing.

Barnes, R. (2002). Teaching Art to Young Children. Abingdon: Routledge/Falmer.

Bamford, A. (2007). Kwaliteit en consistentie: arts and cultural education in flanders. brussel: CANON Cultural Unit, Ministry of Education Flanders.

Başak, R., & Yaman, S. (2023). Effect of Frostig visual perception training program on visual perception skills of first graders. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 11(4), 190-204.

Başak, R. (2023). Görsel Sanatlar Dersinin Görsel Algı Gelişimindeki Rolü ve Etkileri. *Internatıonal Topkapı Congress II,* İstanbul, Turkey

Başal, H. A. (2003). Okul Öncesi Eğitiminde Uygulamalı Çevre Eğitimi. M. Sevinç (Ed.), İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Barton, G. M., Baguley, M., & MacDonald, A. (2013). Seeing the bigger picture: Investigating the state of the arts in teacher education programs in Australia. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(7). http://ro.ecu.edu.au/ajte/vol38/iss7/6

Batı, S. (2018). Sanat Müzesi Yapımı: Okul Öncesi Bir Proje. https://www.naeyc.org/resources/blog/making-art-museum-preschool-project

Beery, K. E., & Beery, N. A. (2004). *Beery VMI developmental teaching activities*. Minneapolis, MN: NCS Pearson.

Bender, M.T. (2020). Çocuğun Sanatsal Gelişim Aşamaları,Görsel Sanatlar Öğretimi, ‘‘Sanat’’ (Ed.). Serdar Tuna ve Ali Osman Alakuş. (ss. 135) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Berens, L. V. (1999). *Sixteen personality types: Descriptions for self-discovery*. Telos Publications, California. Akt., Türkçapar, 2012: 155.

Bilton, H. (2010). *Outdoor learning in the early years: Management and innovation* (3rd ed.). New York: Routledge.

Bingmann, M., Cutler, N., Grove, T., Huber, K., & Johnson, A. (2021). *Müze Eğitimcinin El Kitabı: Eğitimciler Başarılı Teknikleri Paylaşıyor* (C. Karadeniz & G. Sivrikaya, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Borun, M., & Flexer, B. K. (1983). *Planets and pulleys: Studies of class visits to science museums*. Philadelphia: Franklin Institute Science Museum.

Bozdoğan, A. E. ve Yalçın, N. (2006). Bilim Merkezlerinin İlköğretim Öğrencilerinin Fene Karşı İlgi Düzeylerinin Değişmesine ve Akademik Başarılarına Etkisi: Enerji Parkı. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 95-114.

Brown, J. (2008). Visual perception and daily activities. *Journal of Cognitive Psychology*, 15(3), 59-62.

Brown, T. (2008). Factor structure of the test visual perception skills-revised (TVPS-R). *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, 18(1), 1-11.

Brown, A., & Green, S. (2019). *Exploring art materials in education*. London, England: Educational Press.

Bryant, J. C. (1997). *Perceptual and motor development in infants and children*. Londra: Mc. Millon Ltd.

Bumin, G. (1998). Serebral Paralizili Çocuklarda Bireysel ve Grup Duyu-Algı-Motor Tedavi Yöntemlerinin Karşılaştırılması (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, s. 72, Ankara).

Bumin, G. (1998). *Visual Perception Problems in Children*. Ankara: Education Press.

Butun Ayhan, A. ve Aral, N. (2016). Frostig Görsel Algı Testi'nin Türkçeye uyarlanması. *The Journal of Academic Social Science Studies*.

Buyurgan, S. (2017). Verimli Bir Müze Ziyaretini Nasıl Gerçekleştirebiliriz? *Milli Eğitim Dergisi*, 46(214), 317-343. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36135/405940

Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2019). *Sanat Eğitimi Ve Öğretimi* (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Aygün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Caput-Joginica, R., Lončarić, D. & Privitello, S. (2009). Extracurrıcular Sports Actıvıtıes ın Preschool Chıldren: Impact on Motor Achıvıements and Physıcal Lıteracy. *Hrvatski športskomedicinski vjesnik,* 24 (2), 82-87. https://hrcak.srce.hr/47833

Cengiz, Ö. (2002). *5.6–6 Yaş Çocuklarının Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Eğitim Programının Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Children (2022). Sensory processing ımpairments in children with developmental coordination disorder. Retrieved from MDPI.

Clements, D. H. (1999). Küçük Çocuklarda Geometrik ve Mekansal Düşünme. In Copley, J. V. (Ed.), *İlk yıllarda matematik*. Reston, VA: Ulusal Matematik Öğretmenleri Konseyi.

Cole, E. (1990). The museum and me: An early childhood art education model. https://www.academia.edu/80509540/The_Museum_and_Me_An_Early_Childhood_Art_Education_Model

Cole, E., & Schaefer, C. (1990). Can young children be art critics? *Young Children*, 45(2), 33-38.

Cook, J. L., & Cook, G. (2005). *Child development: Principles and perspectives*. Boston, MA: Pearson.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2021). *Araştırma Tasarımı: Nitel, Nicel Ve Karma Yöntem Yaklaşımları* (E. Karadağ, Çev. Ed.), Beşinci Basımdan Çeviri. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Cüceloglu, D. (1998). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çağlayan, E. (2018). Temel Sanat Eğitiminde Renk Olgusu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 22-34. https://doi.org/10.15869/itobiad.348445

Çakıroğlu Wilbrandt, E. (2015). *Maria Montessori Yöntemiyle Çocuk Eğitimi Sanatı:* Eğitimciler ve Ebeveynler İçin El Kitabı. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Çelebi, E. (2000). *S.H.Ç.E.K'e Bağlı Kurum Yuvalarında Kalan Korunmaya Muhtaç Beş-Altı Yaş Grubu Çocukların İnsan Figürü Çizimlerine Görsel Sanat Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi* (Doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Çetin, S., Sultanoğlu, S. ve Aral, N. (2015). Duyuların Gelişimi. In Yıldız Bıçakçı, M. (Ed.), *Bebeklik ve İlk Çocukluk Döneminde (0-36 ay) Gelişim Duyuların Gelişimi ve Desteklenmesi* (pp. 205-222). Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi.

Çıldır, Z. (2014). Türkiye'de Bir Eğitim Ortamı Olarak Müzelerin Kullanımına İlişkin Eğitimciler Tarafından Hazırlanan Raporlar. *Folklor/Edebiyat*, 20(79), 179-188.

Çibuk, K. (2019). *Kocaeli Müzesi Amphora Koleksiyonu* (Yüksek Lisans Tezi) Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye.

Dağal, A. B. ve Bayındır, D. (2016). Okul Öncesi Dönem Çocuklarla Yapılan Müze Gezilerinin Müzelere Karşı Olumlu Duygu ve Bilgi Düzeylerine Etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6, 264-281.

De Backer, F., Hossain, A., & Verpoest, I. (2014). *Müzelerde Eser Restorasyonu ve Korunması.* İstanbul: ABC Yayıncılık.

De Backer, F., Peeters, J., Buffel, T., Kindekens, A., Reina, V. R., Elias, W., & Lombaerts, K. (2014). An integrative approach for visual arts mediation in museums. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 143, 743-749.

De Cuir-Gunby, J. T., Marshall, P. L., & McCulloch, A. W. (2011). Developing and using a codebook for the analysis of interview data: An example from a professional development research project. *Field Methods*, 23(2), 136-155. https://doi.org/10.1177/1525822X10388468

Demirci, A. (2010). Görsel Algı Eğitiminin Beş-Altı Yaş Çocuklarının Görsel Algı Gelişimlerine Etkisi (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Demirel, Ş. (2010). Çocuk, Çocuğun Gelişim Özellikleri, İhtiyaçları ve İlgi Alanları. Ş. Demirel (Ed.), *Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2005). Introduction: The discipline and practice of qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed., pp. 1-32). Thousands Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.

Dilli, R. ve Dümenci, S. (2015). Okul Öncesi Dönemi Çocuklarına Anadolu'da Yaşamış Nesli Tükenmiş Hayvanların Öğretilmesinde Müze Eğitiminin Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(181), 217-230. https://doi.org/10.15390/EB.2015.4653

Dilmaç, O., & İnal, E. (2020). Sanat Galerisi Ziyaretlerinde Gerçekleştirilen Aktif Öğrenme Etkinliklerinin 4-6 Yaş Arası Çocukların Görsel Algılarına Etkisi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 26*(45), 499-510.

Direkci, B. ve Yavuz, M. (2018). 1-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Sarmal Programlama Yaklaşımı Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 13(7), 583-599. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14505

Dönmez, B., Çağlayan, N., Dinçer, A., Dereobalı, N., Gümüşçü, Ş., & Pişkin, Ü. (2000). *Okul Öncesi Dönemde Dil Gelişimi Etkinlikleri*. Ankara: Sim Matbaası.

Driscoll, M., & Nagel, N. (2005). Planning effective museum education trips. *Journal of Museum Education*, 20(1), 101-104.

Duru, H. (2008). *Gelişimsel Görsel Algı Testi-2'nin 6 Yaş Çocukları İçin Güvenirlik ve Geçerlik Ön Çalışması* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Eagleman, D. (2016). *Beyin: Senin Hikayen*. İstanbul: Domingo. ISBN: 9786054729692.

Edwards, L. C., & Nabors, M. L. (1993). The creative art process: What it is and what it is not. *Young Children*, 48(3), 77-81.

Eisner, E. (1991). *The Enlightened Eye: Qualitative Inquiry and the Enhancement of Educational Practice*. Toronto: Macmillan Publishers.

Ercan, Z. G., & Aral, N. (2011). Anasınıfı Çocuklarının Görsel-Motor Koordinasyon Gelişimine Görsel Algı Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *9*(3), 443-465.

Ercan, Z G., Ahmetoğlu, E ve Aral N. (2016). Görsel Algı Eğitiminin Beş-Altı Yaş Grubundaki Çocukların Görsel-Motor Bütünlük Becerilerine Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies.* 7(48), 319-332.

Ergin, M. (2020). *Müze ve Eğitim: Toplumsal Fayda Sağlayan Yapılar* (p. 34). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Erinç, S. (2004). *Sanatın Boyutları*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Ersoy, A. (1993). Sanat Eğitimini Genel Eğitime Katkısı. *Eğitim Bilimleri Birinci Kongresi, Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Ergun, A. (1995). *Hemiplejik Hastalarda Duyu-Algı-Motor Fonksiyonlarının İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Ewing, R. (2010). *The arts and australian education: realising potential*. Camberwell, Australia: Australian Council for Educational Research.

Fantini, A. E. (1985). İki Dilli Bir Çocuğun Dil Edinimi: Sosyodilbilimsel Bir Bakış Açısı (On Yaşına Kadar). *Multilingual Matters, 17*.

Ferah, A. (2007). *Türkçe İlk Okuma Yazmayı Öğrenme* (3rd ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Fırat, M., Yurdakul, İ. K. ve Ersoy, A. (2014). Bir Eğitim Teknolojisi Araştırmasına Dayalı Olarak Karma Yöntem Araştırması Deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 64-85. https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.2s3m

Foreman-Peck, L., & Travers, K. (2013). What is distinctive about museum pedagogy and how can museums best support learning in schools? An action research inquiry into the practice of three regional museums. *Educational Action Research*, 21(1), 28-41. https://doi.org/10.1080/09650792.2013.761924

Frostig, M. (1964). *Developmental Test of Visual Perception*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Frostig, M., Lefever, W., & Whittlesey, J. (1963). Disturbances in visual perception. *The Journal of Educational Research*, 57(3), 87-100.

Frostig, M., Lefever, D. W., & Whittlesey, J. R. (1963). The Marianne Frostig developmental test of visual perception. *American Journal of Occupational Therapy*, 17(6), 328-335.

Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2014). *Motor Gelişimi Anlamak: Bebekler, Çocuklar, Ergenler, Yetişkinler* (Çev. D. S. Özer ve A. Aktop). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gander, M. J., & Gardiner, H. (2007). *Çocuk ve Ergen Gelişimi* (A. Dönmez, H. N. Çelen, & B. Onur, çev.) (6th ed.). İstanbul: İmge Kitabevi.

Genç, Ş. (2003). 5-6 Yaş Çocukların Görsel Algı Becerilerinin Şekil ve Zemin Algılaması Yönünden Geliştirilmesi. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 5(9), 93-108.

Gençaydın, Z. (1987). Resim-İş Eğitiminin Amaç ve İlkeleri. In B. Özer (Ed.), *Güzel Sanatlar Eğitimi*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Gibson, E.J.,(2000), *Perceptual Learning in Development: Some Basic Concepts Ecological Psychology*, 12(4), 295–300

Görener, (2006). *Beş-Altı Yaş Grubu Çocuklarda Yapılandırılmış Görsel Sanat Eğitiminin Görsel Algılamaya Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Görgen, İ. (1999). Bilgiyi İşleme Kuramına Göre Öğrenme ve Bellek. *Milli Eğitim*, (141), 54-57.

Griffin, J. (2004). Research on students and museums: Looking more closely at the students in school groups. DOI: 10.1002/sce.20018 Published online in Wiley InterScience (www.interscience.wiley.com).

Grove, C. (2013). Adults' Expectations and perceptions of a visit while accompanying a child to a children's museum (Master's thesis). ProQuest Dissertations & Theses Global database. (UMI No. 1542181).

Gül, S. ve Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42(1-2), 182.

Gülay, H. (2010). *Okul Öncesi Dönemde Akran İlişkileri*. Pegem Akademi, Ankara.

Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerini iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVII(1), 63-78.

Hackett, A. (2014). Zigging and zooming all over the place: Young children's meaning making and movement in the museum. *Journal of Early Childhood Literacy*, 14(1), 5-27. https://doi.org/10.1177/1468798412453730

Harris, T. (2020). *Creative drawing in education*. Boston, MA: Fine Arts Academic Press.

Hein, G. E. (2004). John Dewey and museum education. *The Museum Journal*, 47, 413-427.

Ho, W. C., Tang, M. M. M., Fu, C. W., Leung, K. Y., Pang, P. C. K., & Cheong, A. M. Y. (2015). Relationship between vision and visual perception in Hong Kong preschoolers. *Optometry and Vision Science*, 92(5), 623-631.

Hood Museum of Art (2021). Retrieved from https://hoodmuseum.dartmouth.edu/explore/print-archive/hood-museum-art-quarterly-spring-summer-2021/ adresinden alınmıştır.

ICOM (2022). Museum definition. Retrieved from https://icom.museum/en/resources/standardsguidelines/museum-definition/ adresinden alınmıştır

İlhan, A. (2017). Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Tezler. *Yaratıcı Drama Dergisi "MüzeÖzelSayısı,"* 93-104. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/ydrama/issue/60246/876513

ICOM. (2022). ICOM approves a new museum definition. *International Council of Museums*.

(ICOM). (1974). Museum definition and responsibilities. In *Proceedings of the ICOM General Conference*, Copenhagen, Denmark.

İlhan, A. (2017). Müze Eğitimi Alanında Yapılmış Tezler. *Yaratıcı Drama Dergisi "MüzeÖzelSayısı,"* 93-104. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/ydrama/issue/60246/876513

İlhan, A., & Okvuran, A. (2000). Bir Eğitim Ortamı Olarak Müzeler. N. Aslan (Ed.), *Dramaya merhaba*. Ankara: Oluşum Yayınları.

İlhan, A., Artar, M., Okvuran, A., & Karadeniz, C. (2011). *Müze Eğitimi Modülü*. Ankara: UNICEF Yayınları, Yorum Matbaacılık.

İlhan, A., Artar, M., Okvuran, A., & Karadeniz, C. (2014). Museum training programme in Turkey: Story of Friendship Train and children's education rooms in the museums. *Creative Education*, 5, 1725-1732. https://doi.org/10.4236/ce.2014.519192

İnceoğlu, M. (2004). *Tutum-Algı İletişim*. Ankara: Elips Kitap.

Johnson, R., & Brown, L. (2018). *Effective methods for promoting visual motor skills in early childhood education*. London, UK: Academic Press.

Kamirloff-Smith, A. (1990). Constraints on representational change. *Cognition,* 34(1), 57-83.

Karaca, N. H., Şenol, F. B., Akyol, T. ve Can Yaşar, M. (2018). Anasınıfına Devam Eden Çocuklar İçin Bir Müze Gezisi Örneği. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 13-25. https://doi.org/10.36731/cg.483742

Karadeniz, C. (2020). Çağdaş Müze. In M. Karadağ (Ed.), *Güzel Sanatlar Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler* (pp. 144-173). Karadağ: İvpe.

Karoğlu, H. ve Ünüvar, P. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişim Özellikleri ve Sosyal Beceri Düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 231-254. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/353441

Kaymak, S. (1995). *Yuvaya Giden Beş Yaşındaki Çocuklarla Dikkat Toplama Çalışmaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Keleş, V. (2003). Modern Müzecilik ve Türk Müzeciliği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1-2).

Kılıç, G. Ö. (2004). *Ailesiyle Birlikte Yaşayan ve Çocuk Yuvasında Kalan Çocukların Görsel Algılama Davranışı ile Okul Olgunluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Kırışoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim Görmek Anlamak Yaratmak* (2. baskı). Ankara: Pegem Yayınları.

Kristinsdóttir, S. (2017). Designing Museum Education Plans: Goals and Methods. *International Journal of Museum Studies*, 25(4), 59-62.

Koç, E. (2002). *Görsel Algı Becerilerinin Gelişimine Yönelik Örnek Bir Program Modelinin Hazırlanması ve Anasınıfı Çocuklarında Görsel Algı Gelişimine Etkisinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Kol, S. (2011). Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-21.

Lethbridge, J. (2013). Language Learning Begins in the Womb. *The Conversation*. Erişim adresi: https://theconversation.com/language-learning-begins-in-the-womb-17450

Lewis, M. (2016). *Sculpture and Modeling for Students*. Berlin, Germany: Art Education International.

Malchiodi, C. A. (2005). *Çocukların Resimlerini Anlamak* (çev. T. Yurtbay). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Mangır, M. ve Çagatay, A. N. (1990). Anaokuluna ve Anasınıfına Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubu Çocuklarında Görsel Algılama ve Zekâ İlişkisinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları*, (1171), 6-13.

Marcus, A. S. (2007). Representing the Past and Reflecting the Present: Museums, Memorials, and the Secondary History Classroom. *Social Studies*, 98(3), 105-110. http://dx.doi.org/10.3200/TSSS.98.3.105-110

Marcus, A. S., Stoddard, J. D., ve Woodward, W. W. (2012). Teaching History with Museums: Strategies for K-12 Social Studies. Routledge, Taylor & Francis Group.

Marr, D., Windsor, M. M., & Cermak, S. (2011). El Yazısı Hazırlığı: Anaokulu Yılında Konumlar Ve Görsel-Motor Beceriler. *Erken Çocukluk Araştırması ve Uygulaması*, 3(1), 1-16.

Mather, G. (2018). *Foundations of Sensation and Perception* (Canan S. & Dokuyucu R., Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

MEB. (2013). Türkiye'deki Okul Öncesi Eğitim Programları. *Milli Eğitim Bakanlığı Raporu*. meb.mevzuat.gov.tr. (n.d.). Okul öncesi eğitim mevzuatı.

MEB. (2015). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Modülü, 0-72 Ay Bilişsel Gelişim. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

Mercin, L. (2002). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Müzelerin Sanat Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Mertoğlu, H. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Farklı Öğrenme Ortamlarında Gerçekleştirdikleri Okul Dışı Etkinliklere İlişkin Görüşleri. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 37-60. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/741611

Miller, K. (2018). *Collage And Mixed Media İn Art Education*. San Francisco, CA: Collage Press.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Okul Öncesi Eğitim Programı Modülü. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

Miota (2022). Assessment and Intervention of Visual Perception and Cognition. Retrieved from Miota.

Morgan, T. C. (1995). *Psikolojiye Giriş* (H. Arıcı ve diğerleri, Çev.). Ankara: Meteksan A.Ş.

Munley, M. E., & Center, S. E. E. (2012). Early Learning in Museums. A Review of Literature.

Nazlı, S. (2016). Türk Polis Akademisi Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı Politikası. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 388. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/852517

Nikoltsos, C. (2000). *The Art of Teaching Art in Early Childhood Education*. ASHE-ERIC Higher Education Report The George Washington University, One Dupont Circle, Suite 630, Dept. RC, Washington, DC 20036-1183. Erişim adresi: https://eric.ed.gov/?id=ED443575

Oktay, A. (1998). Okul Öncesi Eğitim Kurumları ve Çocuğun Gelişimi Üzerindeki Etkileri. *Anne-Baba ve Çocuk Rehberi*. İstanbul: Beyaz Gemi.

Okvuran, A., & Güneröz, C. (2023). Erken Çocukluk Sanat Eğitiminde Müzeler. D. Acer (Ed.), *Erken Çocuklukta Yaratıcılık ve Sanat* (pp. 263-304). Ankara: Eğiten Kitap Basım Evi. ISBN 978-625-6480-78-0.

Okvuran, A., & Karadeniz, C. (2021). Öğretmenin Müze Eğitimine Etkisi ve Türkiye'de Yeni Nesil Okul-Müze İşbirliğinin Tasarımı. *Müze Yönetimi ve Küratörlük*, 37(1), 17–43. https://doi.org/10.1080/09647775.2021.1914138

Onur, B. (2012). Çağdaş Müze Eğitim ve Gelişim. *Müze psikolojisine giriş*. Ankara: İmge Yayınevi.

Onur, B. (2012). Müze Ziyaretlerinin Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Eğitimsel Faydaları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18(3), 78-81.

Othman, M. K., Aman, S., Anuar, N. N., & Ahmad, I. (2021). Improving Children's Cultural Heritage Experience Using Game-Based Learning at a Living Museum. *Journal on Computing and Cultural Heritage (JOCCH)*, 14(3), 1-24.

Önder, A., Abacı, O. ve Kamaraj, İ. (2009). Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara Örneklemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 103-117. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11118/132962

Özat-Erdem, N. (2010). Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Çocuklarda Frostig Görsel Algı Eğitim Programının Etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu. Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Özdağ, D. E. (2019). Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık ve Seramik Eğitimi. *Journal of International Social Research*, 12(63).

Özsoy, V. (2015). *Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özsoy, V. ve Alakuş, A. O. (2017). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Öztürk Samur, A., Koçyiğit, S., İnci, E., Aydoğan, S. ve Başara Baydilek, N. (2013). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocuklara Uygulanan Müze Eğitimi: Pilot uygulama. *International Symposium on Changes and New Trends in Education*, 414.

Ünver, E. (2016). Neden ve Nasıl Sanat Eğitimi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(23), 865-878.

Paris, S. G., Yambor, K. M., & Packard, B. (1998). Hands-on Biology: A Museum-School-University Partnership For Enhancing Students' İnterest and Learning in Science. *The Elementary School Journal*, 98(3), 267-289.

Pekçetin, S. (2015). *Prematüre Bebeklerde Duyu Bütünleme Müdahale Programının Duyusal İşlemleme, Emosyonel ve Adaptif Cevaplar Üzerine Etkisi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara. Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Piscitelli, B. (2001). Young Children's İnteractive Experiences in Museums: Engaged, Embedded and Empowered Learners. *Curator: Museum Journal*, 44, 224-229.

Piscitelli, B., & Anderson, D. (2002). Young Children's Perspectives of Museum Settings and Experiences. *Museum Management and Curatorship*, 19, 269-282.

Piscitelli, B., Weier, K., & Everett, M. (2003). Museums and Young Children: Partners in Learning About the World. In S. Wright (Ed.), *The Arts and Young Children* (s. 167-192). Sydney: Prentice-Hall.

Read, H. (1981). *Sanat ve Toplum*, Ümran Yayınevi, İstanbul

Richard, B., & Treichel, C. J. (2013). Increasing Secondary Teachers' Capacity to İntegrate the arts. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 86(6), 224-228. https://doi.org/10.1080/00098655.2013.826488

Richardson, A. S. (1982). Arts Means Language. *Art Education*, 35(5), 10-15.

Robinson, E. (2021). *Drawing Techniques and art Materials*. Toronto, Canada: Creative Learning Press.

San, I. (1977). *Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık*. Ankara: Türkiye iş Bankası Kültür Yayınlan.

San, İ. (1985). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları

San, İ. (2010). *Sanat Eğitimi Kuramları* (3. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

San, İ. (2021). *Yaratıcı Drama ve Müze Sanatlar Eğitimi* (2. Baskı). İstanbul: Yeniinsan Yayınları.

Schaaf, R., & Miller, L. (2005). Duyusal Gelişim ve Nörolojik Süreçler. *Psikoloji Dergisi, 98*.

Senemoğlu, N. (1989). Dil Gelişimi ve Eğitim Ortamları. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları, 67*.

Senemoğlu, N. (2000). Görsel Algıda Şekil-Zemin Ayrımı. *Psikoloji Araştırmaları, 103*.

Sever, M. (2018). Resimli Kitaplar ve Çocukların Görsel Zekâsı. *Çocuk Gelişimi Dergisi, 61*.

Sheppard, B. (2001). Museums, Libraries and the 21st Century Learner. *Institute of Libraries and Museum Services*, Washington, DC.

Sivrikaya, A., & Güneröz, N. (2022). Müze Eğitimcisi ve Görevleri. *Sanat ve Kültür Dergisi, 25*.

Smetana, J. G., Schlagman, N., & Adams, P. W. (1993). Preschool Children's Judgments About Hypothetical and Actual Transgressions. *Child Development, 64*(1), 202-214.

Smith, J. (2008). *Art education: Exploring the Disciplines.* Educational Psychology Review, 20(2), 123-140.

Smith, J. (2017). *Art Education Tools and Techniques*. New York, NY: Creative Arts Publishing.

Smith, J. (2017). *Early Childhood Development: A Comprehensive Guide*. New York, NY: Creative Arts Publishing.

Smith, J. (2020). *Child Development and Visual-Motor Integration*. New York, NY: Educational Publishers.

Spence, C. (2020). Senses of Place: Architectural Design for the Multisensory Mind. *Cognitive Research: Principles and Implications, 5*(1), 46.

Stahl, S. A., & Miller, P. D. (1989). Whole language and language experience approaches for beginning reading: A quantitative research synthesis. *Review of Educational Research, 59*(1), 87-116.

Sortor, A. (2003). Görsel Algı Gelişimi ve Eğitim. *Psikoloji Araştırmaları, 80*.

Sökmen, S. (1994). *Beş Yaş Algı Gelişimi (Frostig Görsel Algı Testi Güvenirlik Çalışması)* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul. Türkiye Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Sönmez, V. (2000). Bilişsel Gelişim ve Çevresel Etkiler. *Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 89*.

Sönmez, V. (2017). *Eğitim Felsefesi* (s. 123). Ankara: Anı Yayıncılık.

Spence, C. (2020). Visual Perception and Spatial Awareness. *Journal of Cognitive Psychology, 32*(2), 125-140.

Stronck, D. R. (1983). The Comparative Effects of Different Museum Tours on Children's Attitudes and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 20(4), 283-290.

Su, Y. (2022). Okul Öncesi Eğitimde Müzelerin Etkin Kullanımı. *Journal of Sustainable Education Studies*, 3(2), 97-110.

Synodi, E. (2014). Verbal Communication in Museum Programs for Young Children: Perspectives from Greece and the U.K. http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00094056.2014.894814?journalCode=uced20

Şahin, D. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görsel Sanat Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi,* 10(21), 71-85. https://doi.org/10.16950/iujad.676880

Şahin, M. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Gelişimsel Özellikler. İstanbul: Eğitim Yayınları.

Şeker, P. T. ve Savaş, Ö. (2023). Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7(1), 64-83. https://doi.org/10.34056/aujef.1118257

Tansuğ, S. (1993). Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminde Sanat Eğitimi. *Sanat Tarihi Dergisi, 54, 132*.

Tavşancıl, E. (2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi. Nobel Yayınları. (s. 110).

Temel, F., Efe, M., & Altan, R. Y. (2024). Okul Öncesi Dönemde Görsel Algı ve Yazı Farkındalığı Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 25*(1), 50-64.

Tercan, H., Dursun, Ş. S. ve Yıldız Bıçakçı, M. (2015). *Bebeklik ve İlk Çocukluk Dönemi Tipik (Normal) Gelişim Gösteren Çocukların Gelişimsel Özellikleri. Bebeklik ve İlk Çocukluk Döneminde (0-36 Ay) Gelişim, Duyuların Gelişimi ve Desteklenmesi* (Ed. M. Yıldız Bıçakçı). Ankara: Eğiten Kitap Yyıncılık.

Tezcan Akmehmet, K. ve Ödekan, A. (2006). Historical Development of Museum Education. *ITU Journal of Social Sciences*, 3(1), 47-58.

Todd, R. J. (2010). *Curriculum Integration. Learning in a Changing World*. Victoria, 3124, Australia.

Tseng, M. H., & Chow, S. M. (2000). Perceptual-Motor Function of School-Age Children with Slow Handwriting Speed. *American Journal of Occupational Therapy*, 54, 83-88.

Tseng, H. M., & Chow, C. (2000). Visual Perception in Communication and Exploration. *International Journal of Cognitive Development*, 22(2), 85-88.

Tuğrul, B., Aral, N., Erkan, S. ve Etikan, İ. (2001). Altı Yaşındaki Çocukların Görsel Algı Düzeylerine Frostig Gelişimsel Görsel Algı Eğitim Programının Etkisinin İncelenmesi. *Journal of Qafqaz University*, 8, 67-84.

Türkcan, B. (2013). Çocukların Resimlerinin Analizinde Göstergebilimsel Bir Yaklaşım. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 585-607.

Türkcan, B. (2020). Görsel Sanatlar Öğretimi ‘‘Sanat’’. Serdar Tuna ve Ali Osman Alakuş (Ed.), (ss. 1). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Türkçapar, H. M. ve Taymur, İ. (2012). Kişilik: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 4(2), 154-177. https://doi.org/10.5455/cap.20120410

UNICEF. https://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/e/t/etkinlikpaketi.pdf

Usbaş, H. (2010). Okul Öncesi Eğitimde Müzelerden Yararlanma Programının 6 Yaş Çocukları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Ünver, E. (2002). *Sanat Eğitimi, ‘‘Sanat’’* (1. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Ünver, M. (2016). *Eğitimde Yaratıcılık ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Eğitim Bilimleri Yayınları.

Vecera, S. P., Vogel, E. K., & Woodman, G. F. (2002). Alt Bölge: Şekil-Zemin Ataması İçin Yeni Bir İpucu. *Deneysel Psikoloji Dergisi: Genel*, 131(2), 194.

Weiss, G. (1993). From Skills to Expression: The Arts in the Early Years of Schools 1880-1970. *Australian Art Education*, 16(2), 32-38.

Weil, M. J., & Amundson, S. J. C. (1994). Anaokulu Çocuklarında Görsel-Motor ve El Yazısı Becerileri Arasındaki İlişki. *Amerikan Mesleki Terapi Dergisi*, 48(11), 982–988. https://doi.org/10.5014/ajot.48.11.982

White, R. (2015). *Art Supplies and Their Educational İmpact*. Chicago, IL: Art Education Journal.

Wood, J. (2001). Issues and Trends in e Fall. http://homepages.stmartin.edu/fac_staff/belinda/ece_research/JW.POF [11/07/2006].

Yanar, A., Karadeniz, C., & Karaöz, B. T. (2021). Müzelerin Geleceğine Dijital Bir Bakış: Bir Çevrim İçi Serginin Çağdaş Müzecilik Yaklaşımlarıyla Analizi. *Unimuseum, 4*(1), 1-9.

Yanar, A. ve Karadeniz, C. (2020). Müzelerde Pandemiyle Bütünleşme ve Dijital Koleksiyonlar. M. Yılmaz (Ed.), *Güzel Sanatlar,* (pp. 114-143). Cetinje-Karadağ ISBN • 978-9940-46-040-2

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Genişletilmiş 1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. baski: 2016). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, S., Akman, B., & Alabay, E. (2012). Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Sunulan Montessori Ve Mandala Eğitiminin Görsel Algılama Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 92-103.

Yıldız, B. (2009). *Üç-Boyutlu Sanal Ortam ve Somut Materyal Kullanımının Uzamsal Görselleştirme ve Zihinsel Döndürme Becerilerine Etkileri.* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye. Yükseköğretim Tez Merkezi veri tabanından (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp).

Yolcu, E. (2020). Çocuğun Sanatsal Gelişim Aşamaları,Görsel Sanatlar Öğretimi, ‘‘Sanat’’ (Ed.). Serdar Tuna ve Ali Osman Alakuş. (ss. 224) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yukay Yüksel, M. ve Yurtsever Kılıçgün, M. (2014). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4-5 Yaş Grubu Çocukların Görsel Algı Gelişimlerine Frostig Gelişimsel Görsel Algı Eğitim Programının Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36(36), 193-211.

Yüksel, M. Y. ve Kılıçgün, M. Y. (2012). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4-5 Yaş Grubu Çocukların Görsel Algı Gelişimlerine Frostig Gelişimsel Görsel Algı Eğitim Programının Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36(36), 193-211.

EKLER

EK 1. Etkinlik Planları

MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Seramik Nesneler

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Seramik Nesneler

Tarih: Müze Öncesi: 09.10.2023 - Müze Sonrası: 20.11.2023

Süre: 40 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat çalışması:

Göz- Motor Koordinasyonu (Figür Tasarımı), Şekil Zemin Ayrımı

Göz- motor koordinasyonu görmeyi vücudun hareketleri ve vücudun bölümleri ile koordine etme yeteneğidir.

Şekil Zemin Ayrımı (SZA); birçok uyaran arasından seçilen veya seçilmesi gereken uyaranı algılama, düşünme ve dikkat etme olarak tanımlanmaktadır. Alt testte, şekli giderek karmaşıklaşan zeminler üzerinden şeklin algılanması beklenir.

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın rengini söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın dokusunu söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler).

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur).

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri sıkar. Nesneleri çeker/gerer. Nesneleri açar/kapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir).

MATERYALLER: Seramik kil, su kabı, merdane, ebeşuar seti, küçük boy merdane, orta boy çöp torbası, koli bandı

SÖZCÜKLER: Ebeşuar, Merdane, kil

KAVRAMLAR: Yer/konum bildiren kavram; içinde, yanında

Niteleme kavramı; uzun-kısa, kalın-ince, büyük-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

1. Öğretmen çocukların oturacağı masaları naylon ile kaplar. (Çamurun naylon üzerinde daha kolay şekil alabilmesi ve tahta masalara yapışmaması için).

2. Öğretmen, çocuklara ‘‘Müze nedir biliyor musunuz?’’ sorusunu yönelterek interaktif eğitime başlar. Gelen fikirler ve yorumlardan sonra müzenin tanımını yapar.

3. Öğretmen sınıfta ‘‘Kuzucuk - Müze’’ çizgi filmini açar. (3. sürece kadar 15 dk.)

4. Müze konusu kavratıldıktan sonra öğrencilere atölye önlüklerini giymelerini söylenir.

5. Öğretmen çocukların seramik kili tanımaları için sınıfa kil dağıtır.

6. Daha sonra öğretmen seramik sanat çalışması için çocukları masalara yönlendirir. Seramik kili elle şekillendirme tekniği çocuklara anlatır.

7. Öğrencilere masaların üzerinde bulunan merdanenin ve kâselerde ki suyun nasıl kullanıldığı anlatır ve uygulamaya başlamaları için yönerge sunulur. (3-7. sürece kadar 10 dk)

8. Öğrenciler, öğretmenin yönlendirmesi ile ‘‘Herkes kendi fikrini ve hayal gücünü kullanarak eski çağlarda kullanılan seramik nesneler oluştursun’’. İfadesini kullanır. (15 dakika). Seramik nesneler çalışması bitirilir.

9. Sınıfta çocuklara müzede ki eserlerin resimleri gösterilir kendi yaptıkları eşyalara benzer olanların yanına koymaları istenir. Öğrencilere tek tek söz verilerek eserlerin ne ifade etmek istediği konusu konuşturulur. (10 dakika)

DEĞERLENDİRME

• Seramikten neler yapılabilir?

• Seramik eserini oluştururken hangi malzemeleri kullandın?

• Seramik eserini oluştururken neler hissettin?

• Seramik eserin sence ne anlatmak istiyor veya ne işe yarıyor?

AİLE KATILIMI

• Seramik nesne çalışması için aile büyüğü eşliğinde boyanabilir.

UYARLAMA

• Sınıfta dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) riski olan bir çocuk varsa; gezi kuralları, taşıt kuralları, dikkat etmemiz gereken kurallar konuşulurken çocuğa kurallar tekrar ettirilebilir. Gezi sırasında öğretmen veya annenin eşlik etmesi istenebilir.



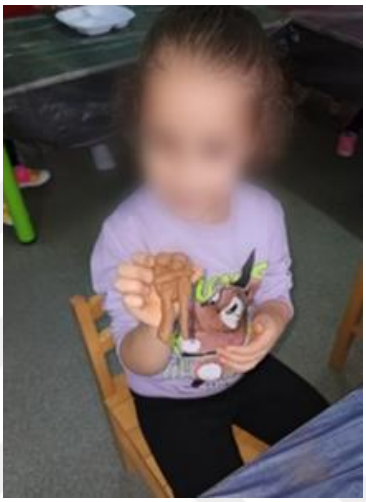



MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Geometrik Şekilleri Tanıyorum- Müze Servis Aracımı Tasarlıyorum

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Geometrik şekilleri tanıyorum- Müze servis aracımı tasarlıyorum

Tarih: Müze öncesi: 16.10.2023 - Müze Sonrası: 27.11.2023

Süre: 40 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat çalışması:

Göz- Motor Koordinasyonu (Figür Tasarımı), Şekil Zemin Ayrımı

Göz- motor koordinasyonu görmeyi vücudun hareketleri ve vücudun bölümleri ile koordine etme yeteneğidir.

Şekil Zemin Ayrımı (SZA); birçok uyaran arasından seçilen veya seçilmesi gereken uyaranı algılama, düşünme ve dikkat etme olarak tanımlanmaktadır. Alt testte, şekli giderek karmaşıklaşan zeminler üzerinden şeklin algılanması beklenir

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın rengini söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın dokusunu söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler).

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur).

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir

araya getirir. Malzemeleri keser. Malzemeleri yapıştırır. Malzemeleri değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemeleri keser, yapıştırır. Malzemeleri değişik şekillerde katlar. Kalemi doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

MATERYALLER: Kâğıt parçaları, kapak, pipet, çeşitli kutular

SÖZCÜKLER: Asamblaj

KAVRAMLAR: Yer/konum bildiren kavram; içinde, yanında, altında, üstünde

Niteleme kavramı; uzun-kısa, kalın-ince, büyük-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

1. Öğretmen, Müze servis aracımı tasarlıyorum sanat çalışması için servis aracının ne işe yaradığını anlatır. Servis aracında ki kuralları kısaca anlatır ve serviste uyulması gereken kurallar ile geometrik şekillerin bir arada anlatıldığı animasyon seyrettirilir. (Buster (Bustur: okul servis aracı karakteri) Arkadaşlarına Şekilleri Öğretiyor Anaokulu Animasyonu 2dk 20sn) https://www.youtube.com/watch?v=58Z0yrcBFmg:

2. Sınıfta yapılacak etkinliğin Müze servi aracı olduğu ve animasyonda ki şekilleri kullanarak etkinliğin yapılacağı ifade edilir.

3. Öğretmen, müze servis aracımı tasarlıyorum sanat çalışmasını Asamblaj tekniği ile yapılacağı ifade edilir. Çocuklara atık malzemeleri göstererek yapılacak etkinlik anlatır.

4. Öğrenciler masalarda gruplara ayırılır. Her grubun masasına Kâğıt parçaları, kapak, pipet, çeşitli materyallerin bulunduğu kutular dağıtılır.

5. Öğrencilere masaların üzerinde bulunan malzemeleri kes yapıştır yöntemi kullanılarak ve masaların üzerinde bulunan kutulardaki malzemeleri kullanarak etkinliğimizi oluşturalım yönlendirmesinde bulunur. (5. sürece kadar 30 dakika)

6. Asamblaj eserler sınıfta sergilenir. (10 dakika)

DEĞERLENDİRME

• Müze servis aracını oluştururken hangi malzemeleri kullandın?

• Müze servis aracını oluştururken hangi şekilleri kullandın?

• Başka nerelerde geometrik şekiller görürüz?

AİLE KATILIMI

.• Geometrik şekiller çalışması için aile büyüğü ile mutfakta kullanılan alüminyum folyo kâğıttan şekiller oluşturalım

UYARLAMA

• Sınıfta işitme yetersizliği olan bir çocuk varsa; etkinlikler sırasında anlaşılır ve kısa cümleler kullanılmalıdır. Çocuğun seramik nesne oluşturma esnasında çalıştığı psikomotor davranışlar desteklenmeli ve çocuğun yapabilmesi için cesaretlendirilmelidir.

Etkinlik uygulama örneği;

Müze Eğitimi Gezisine giderken bineceğimiz servis aracını daire, oval, dikdörtgen ve üçgenden oluşan şekiller ile tasarlayabilir misin?

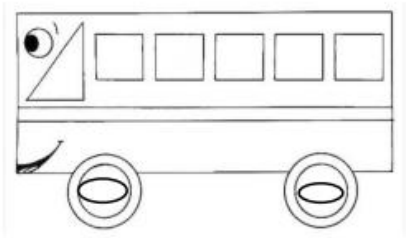











MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Hayalimdeki Müze- Müze kurallarını öğreniyorum.

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Hayalimdeki Müze- Müze kurallarını öğreniyorum.

Tarih: Müze öncesi: 23.10.2023 Müze Sonrası: 04.12.2023

Süre: 40 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat çalışması:

Mekân ile Konumun Algılanması: İki ya da daha fazla nesnenin kendisi ve birbiriyle olan ilişkilerini algılama olarak tanımlanmaktadır. Şekli oluşturan unsurları analiz etme yeteneğini ölçmeyi amaçlar

Şekil Zemin Ayrımı (SZA); birçok uyaran arasından seçilen veya seçilmesi gereken uyaranı algılama, düşünme ve dikkat etme olarak tanımlanmaktadır.

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın rengini söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın dokusunu söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler).

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur).

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser. Malzemeleri yapıştırır. Malzemeleri değişik şekillerde

katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar, döndürür. Malzemeleri keser, yapıştırır Malzemeleri değişik şekillerde katlar. Kalemi doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

MATERYALLER: Dokulu katlamalı kâğıt, keçeli boya, müze eser fotoğrafları, pirit

SÖZCÜKLER: Kolaj

KAVRAMLAR: Yer/konum bildiren kavram; içinde, yanında, altında, üstünde
Niteleme kavramı; uzun-kısa, kalın-ince, büyük-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

1. Müze eğitimi uygulanacak müze, önceden hazırlanan fotoğraflar gösterilerek çocuklar bilgilendirilir. Müzelerin önemi, neden müzelerin olması gerektiği, müze çeşitleri gibi konular üzerine sohbet edilir. Akıllı tahtadan görseller ile eğitim desteklenir.

2. Ardından gezi kuralları, taşıt kuralları, dikkat etmemiz gereken kurallar konuşulur (yüksek sesle konuşmamak, dağınık gezmemek, taşıta inip binerken ve taşıt içinde kendini tehlikelerden ve kazalardan korunmak, tehlike anında bir yetişkinden yardım istemenin önemi üzerinde durulur).

3. Çocuklara ‘‘Gideceğimiz müzeyi nasıl hayal ediyorsunuz?’’ Sorusu sorulur.

Sohbet ettikten sonra her çocuğa etkinlik kâğıdı, Keçeli kalem ve müze eserleri fotoğrafları dağıtılır.

4. Dağıtılan etkinlik kâğıdı ortadan katlatılır. Kâğıda ilk baktıkları bölümün müzenin dış kapağı açtıklarında müzenin içi olacağı ifade edilir. Müzenizde hangi eserlerin olmasını istiyorsanız eser fotoğraflarını kesip yapıştırabilirsiniz? İsterseniz çizerek de eser oluşturabilirsiniz şeklinde ifade edilir.

5.Çocuklar hayallerinde ki müzeyi kolaj çalışmasıyla oluşturduktan sonra sınıfta birbirlerinin incelemeleri için sınıfın kitaplık bölümüne yerleştirmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME

• Müzeni tasarlarken hangi malzemeleri kullandın?

• Müzeni tasarlarken hangi eserleri sergiledin?

AİLE KATILIMI

.• Evimizin bir müze olduğunu hayal edelim neler müze eseri olabilirdi? Aile bireyleri ile bu konu hakkında sohbet edelim.

UYARLAMA

Sınıfta dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) riski olan bir çocuk varsa; gezi kuralları, taşıt kuralları, dikkat etmemiz gereken kurallar konuşulurken çocuğa kurallar tekrar ettirilebilir. Gezi sırasında öğretmen veya annenin eşlik etmesi istenebilir.











MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Müzeye Gidiyoruz -Mitolojik Kahramanlar

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Müzeye Gidiyoruz- Mitolojik Kahramanlar

Tarih: 31.10.2023

Süre: 240 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat Çalışması:

Mekân ilişkilerinin Algılanması: İki ya da daha fazla nesnenin kendisi ve birbiriyle olan ilişkilerini algılama olarak tanımlanmaktadır. Şekli oluşturan unsurları analiz etme yeteneğini ölçmeyi amaçlar

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri:

Nesne/varlıkları rengine göre gruplar. Nesne/varlıkları şekline göre gruplar.) Kazanım 8: Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini ayırt eder, karşılaştırır. Nesne/varlıkların şeklini ayırt eder, karşılaştırır.) Kazanım 14: Nesnelerle örüntü oluşturur. (Göstergeleri: Modele bakarak nesnelerle örüntü oluşturur. Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi söyler. Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi tamamlar. Nesnelerle özgün bir örüntü oluşturur.)

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur).

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

Kazanım8:Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.) Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini başkalarına anlatır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Sanat malzemelerini kullanarak resim yapar. Kalemi doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

MATERYALLER: Renkli fon kâğıdı 35*50, pastel boya,

SÖZCÜKLER: Mitolojik kahramanlar, heykel, mermer

KAVRAMLAR: Eski-Yeni

ÖĞRENME SÜRECİ

Müze Günü Yola Çıkmadan Önce;

Öğrencilere gidilecek yerin Kocaeli Arkeoloji Müzesi olduğu söylenir. Müze hakkında kısa tekrar bilgisi verilir. Ardından gezi kuralları, taşıt kuralları, dikkat etmemiz gereken kurallar konuşulur (yüksek sesle konuşmamak, dağınık gezmemek, taşıta inip binerken ve taşıt içinde kendini tehlikelerden ve kazalardan korunmak, tehlike anında bir yetişkinden yardım istemek gibi). Çocukların giysilerini kendilerinin giyinmelerine fırsat verilerek hazırlanmalarına rehberlik edilir. Hazırlıklar tamamlanınca yola çıkılıp gezi yerine varıldığında taşıttan inip ikişerli sıra olmaları konusunda yönerge verilir.

1. Kocaeli Arkeoloji müzesine girerken müzede uyulması gereken kurallar kısaca öğrencilere tekrar edilir. Müzenin Mitolojik Kahramanlar heykel bölümü gezileceği anlatılır.

2. Gezi sırasında çocukların ilgilerini çekerek gözlem yapmaları sağlanır, gözlem yapılırken öğrencilere müzede ki mitolojik kahramanlar hakkında kısa bilgi verilir ve meraklarını uyandıracak hikâyeler anlatılır ve sorular sorulur.

Mitolojik kahraman nedir? Masallarda anlatılan iyi ve kötü karakterlerdir. Kahramanlıkları ile ünlü, doğaüstü güçleri olan karakterlerdir.

3. Müzenin mitolojik kahramanlar bölümü gezildikten sonra, müzenin konferans salonunda Ben RODİN hikâyesi sunum şeklinde açılır.

https://www.youtube.com/watch?v=K16Mj96kXRw

4. Heykeller hakkında konuşulurken çocuklardan heykel pozları verilmesi istenerek etkinlik oyunlaştırılır.

5. Müzenin atölye bölümünde yarım resmedilmiş mitolojik kahramanın resminin tamamlanması istenir.

DEĞERLENDİRME

• Müze sırasında, resim kâğıtları ve pastel boyalar dağıtılıp, çocuklardan gezide gördükleri eserin yarısını tamamlayarak çizmeleri ve boyamaları istenir. Eserini tamamladığı mitolojik kahraman hakkında konuşulur.

AİLE KATILIMI

• Ailelerden geziyle ilgili sohbet etmeleri istenebilir.

• Çocuklarıyla birlikte içinde bulunulan yörede varsa başka bir müzeye gitmeleri önerilebilir.

UYARLAMA

• Sınıfta dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) riski olan bir çocuk varsa; gezi kuralları, taşıt kuralları, dikkat etmemiz gereken kurallar konuşulurken çocuğa kurallar tekrar ettirilebilir. Gezi sırasında öğretmen veya annenin eşlik etmesi istenebilir.

Müzedeki Mitolojik Kahramanlar-Yunan Nike Heykelini Tamamlayınız







MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

(Küçük Arkeologlar-Müzeye Gidiyoruz)

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Küçük Arkeologlar

Tarih: 07.11.2023

Süre: 40 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat çalışması:

Şekil- Zemin Ayrımı, Şekil Sabitliği Becerisi

Şekil Sabitliği Becerisi: Fiziksel uyarımdaki farklılıklara rağmen, nesnelerin görüntüleri algı düzeyinde değişmediğinin ifadesidir.

Şekil Zemin Ayrımı (SZA); birçok uyaran arasından seçilen veya seçilmesi gereken uyaranı algılama, düşünme ve dikkat etme olarak tanımlanmaktadır. Alt testte, şekli giderek karmaşıklaşan zeminler üzerinden şeklin algılanması beklenir.

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. (Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.)

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir)

MATERYALLER: Kazı alanı, şapka, kürek, fırça, elek, örnek alma poşeti

SÖZCÜKLER: Arkeoloji, arkeolog, sanat eseri, kazı çalışması

KAVRAMLAR: Yer/konum bildiren kavram; içinde, yanında

Niteleme kavramı; uzun-kısa, kalın-ince, büyük-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

1. Öğretmen arkeoloji ve arkeologların nasıl çalıştığını, nasıl çalışmalar yaptıklarını anlatılır.

2. Daha sonra öğretmen küçük arkeologlar sanat çalışması için çocukları kazı alanına yönlendirir.

3. Öğrenciler alanda gruplara ayırılır.

4. Öğrenci grubu bir araya toplanarak, etkinlik kapsamında kazı alanının yanında hazırlanan şapka, önlük, kürek, fırça, elek, örnek alma poşetinin ve sit alanının ne işe yaradığı gösteri yöntemi ile anlatılır. (4. sürece kadar 15 dakika)

5. Toplanan gruplar öğretmenin yönlendirmesi ile kendi kazı alanının başına geçerler.

Öğretmenin ‘’ Küçük arkeologlar iş başına’’ demesiyle birlikte kazı işlemine başlarlar, örneklerin toplanması beklenir. (15 dakika). Kazı çalışması bitirilir.

6. Kazı örneklerinin incelenmesi öğrencilere söylenir. (5 dakika)

7. Gruplara tek tek söz verilerek buldukları eserlerin boyutu, şekli ve ne ifade etmek istediği konuşulur. Gruplar, buldukları eserleri müzede ki eserlerin yanına götürürler. (20 dakika).

8. Tarihi sanat eserlerimizin korunmasının önemi kazı simülasyonu ile öğrencilere kavratılarak ilgili etkinlik tamamlanır (5 dakika)

DEĞERLENDİRME

• Arkeolog kime denir?

• Tarihi sanat eserleri neden önemlidir?

• Kazı çalışması etkinliğimizi sevdiniz mi?

• Kazı çalışmasında bir arkeolog olarak neler buldun?

AİLE KATILIMI Arkeoloji çalışması için aile büyüğü ile çevremizdeki park ve bahçe ortamından toprak altından çıkarılan bir nesne okula poşet içinde getirilebilir.

UYARLAMA

• Sınıfta işitme yetersizliği olan bir çocuk varsa; etkinlikler sırasında anlaşılır ve kısa cümleler kullanılmalıdır. Çocuğun kazı esnasında çalıştığı psikomotor davranışlar desteklenmeli ve çocuk araştırma yapabilmek için cesaretlendirilmelidir.

Müzede bahçesinde arkeolojik kazı etkinliği

Müzede bahçesi kazı etkinliği içinde bulunan arkeolojik eserleri arkeologlar gibi fırça ile temizlemek











MÜZE ÖNCESİ VE SONRASI KARŞILAŞTIRMALI SANAT ETKİNLİKLERİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

Müzeye Gidiyoruz - Su Altında Amfora Bulma ve Sandık Müze

Etkinlik türü: Sanat etkinliği- Büyük Grup Etkinliği

Etkinlik adı: Su Altında Amfora Bulma ve Sandık Müze

Tarih:14.11.2023

Süre: 40 dk.

Frostig Görsel Algı Testi Sanat çalışması:

Şekil Zemin Ayrımı (SZA); birçok uyaran arasından seçilen veya seçilmesi gereken uyaranı algılama, düşünme ve dikkat etme olarak tanımlanmaktadır. Alt testte, şekli giderek karmaşıklaşan zeminler üzerinden şeklin algılanması beklenir.

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını söyler. Nesne/varlığın rengini söyler. Nesne/varlığın şeklini söyler. Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler. Nesne/varlığın dokusunu söyler. Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler).

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur).

DİL GELİŞİM

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri tanır. Nesneleri bir araya getirir. Kalemi doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

MATERYALLER: Çiz-Bul etkinlik kağıdı

SÖZCÜKLER: Amfora, Sualtı müzesi, Dalgıç

KAVRAMLAR: Yer/konum bildiren kavram; içinde, yanında, altında, üstünde Niteleme kavramı; uzun-kısa, kalın-ince, büyük-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

1. Öğretmen, Su Altında Amfora Bulma etkinliği için çocukları müzenin girişinden itibaren başlayan su altı temalı bölüm gezdirilir. Su altında bulunan tarihi eserler anlatılarak gezdirilir. Sorular cevaplanır. 1 saat

2. Müzenin Konferans salonunun sahnesine bir sandık getirilir bu sandığın da bir müze olduğu anlatılır. Sandık öğrencileri meraklandıracak ve ilgi çekici sözler ile açılır.

3. Sandığın içindeki fotoğraflar ve eserler karşılaştırılır. Öğrenciler ile sohbet ederek soruları cevaplandırılır.

4. Öğretmen, Su Altında Amfora Bulma etkinliği için çocukları müzenin atölye bölümündeki masalara yönlendirir. Çocuklara Bul-Çiz etkinliği anlatır.

5. Çocuklara Bul-Çiz etkinlik kâğıtları dağıtılır yeşil-mavi-kırmızı ve kahverengi kalemler verilir. Resimde bulunan denizaltında 4 adet amfora bulunmaktadır. Amforaların etrafından yeşil kaleminizle çiziniz yönergesinde bulunulur. Bitirenler kalemlerini bıraksınlar yönergesiyle etkinlik bitirilir. Frostik Görsel Algı Testi 2- Şekil Zemin Ayrımı testi desteklenir. 30 dk.

DEĞERLENDİRME

• Su Altında Aphora Bul-çiz etkinliğinde ki 4 amphorayı bulabildi mi?

• Su Altında Aphora Bul-çiz etkinliğinde ki 4 amphorayı yeşil kalem ile çizebildi mi?

• Günümüzde Aphoranın yerini hangi eşya tutuyor?

UYARLAMA

• Sınıfta işitme yetersizliği olan bir çocuk varsa; etkinlikler sırasında anlaşılır ve kısa cümleler kullanılmalıdır. Çocuğun etkinliği oluşturma esnasında çalıştığı psikomotor davranışlar desteklenmeli ve çocuğun yapabilmesi için cesaretlendirilmelidir.

Su Altında Amfora Bul-Çiz Etkinliği



Müzeden Görsel







EK 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Müze Tabanlı Sanat Eğitimi kapsamında Okul Öncesi Çocuklara Müze Gezisi Öncesi Öğrenciye Sorulan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

(Bilşsel, Sosyo-Duyusal, Dil, Motor Gelişim Kazanım doğrultusunda hazırlanmış sorular).

1. Müze nedir biliyor musun?
2. Müze mekân tasarım sanat çalışması hoşuna gitti mi?
3. Müzeye gittin mi?
4. Müze eğitim gezisi duyurusu seni heyecanlandırdı mı?
5. Neden müzeye gideriz?

Müze Gezisi Sırasında Öğrenciye Sorulan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Sanat eserleri neden müzede sergilenir?
2. Müzedeki eserler değerli midir?
3. Müzede kurallar olmalı mıdır?
4. Müzedeki "Nike Heykeli" sanat eserinin tamamlama çalışması hoşuna gitti mi?
5. Arkeolog olmak ister miydin, anlatır mısın?

Müze Gezisi Sonrası Öğrenciye Sorulan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Müzede neler öğrendin?
2. Müzedeki hangi eser seni daha çok etkiledi, anlatır mısın?
3. Müzede neden kurallara uymalıyız?
4. Müzedeki hangi eserler senin sanat çalışman için fikir verdi?
5. Müzede neler yaptın?

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalından Uzman Görüşü değerlendirmesidir.

EK 3. Etik Kurul Onayı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : **15/08/2022**
Toplantı Sayısı : **16**
Karar Sayısı : **225**

225-Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi **Şebnem Noyat**'ın "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi" başlıklı tezi ile ilgili "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi **Şebnem Noyat**'ın "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi" başlıklı tezinin araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
15/08/2022

EK 4. Veli Onam Formu

Sayın Katılımcımız,

Katılacağınız bu çalışma, "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi" adıyla, Şebnem Noyat tarafından 02.10.2023-14.12.2023 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Okul öncesi eğitimde müze tabanlı sanat eğitiminin çocuğun sanatsal gelişimi açısından müze eğitimi ile sanatsal bakış açısı kazanabilme, sanatsal kavramları öğrenebilme, materyal olarak inceleme yapabilmeye etkisi araştırılacaktır.

Araştırma kapsamında; öğrencinin keşfetme, problem çözme, sanat eserleri üzerine konuşabilme ve uygulayabilme, sanat elemanları olan; mekân algısı, renk bilgisi, kompozisyon, doku, figür tasarımı açısından etkisi incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Nedeni: O Bilimsel araştırma * Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Alifatih Kahya Anaokulu/Kocaeli- Kocaeli Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi

Araştırma Uygulaması: O Anket O Görüşme

* Gözlem * Ölçek kullanma (Frostig Görsel Algı Testi)- Holistik Rubrik Dereceli Puanlama Anahtarı

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleşmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler, fotoğraf ve video kamera görüntüleri sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Şebnem Noyat

İletişim Bilgileri : ;

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.../..../.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

EK 5. Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-99332089-605.01-85273282 27/09/2023
Konu : Araştırma İzni
(Şebnem NOYAT)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :Ankara Üniversitesinin 09/08/2023 tarih ve E-95792562-302.08.01-1035203 sayılı yazısı.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Doktora Program öğrencisi Şebnem NOYAT'ın *"Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi"* konulu çalışmasını İlimiz İzmit İlçesi Okulöncesi Eğitim Kurumlarında uygulama talebi, Üniversitenin ilgi yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçenin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere, ekte sunulan çalışmayı İlimiz İzmit İlçesi Okulöncesi Eğitim Kurumlarında uygulama talebi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa ve yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, gönüllülük esasına göre, anket çalışmasının İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve Okul Müdürlüklerinin denetimi, gözetimi ve sorumluluğunda yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Ömer AKMANŞEN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Mustafa AYHAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Kozluk Mahallesi İzmit Caddesi No:32
41040 İzmit/KOCAELİ
Telefon No : 0 (262) 322 12 09
E-Posta: [illegible]@meb.gov.tr
Kep Adresi : [illegible]

Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: İbrahim TURAN
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi: www.kocaelimem.meb.gov.tr Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evrakorgu.meb.gov.tr adresinden 5e91-632c-38f1-b3fb-9dd8 kodu ile teyit edilebilir.

EK 6. Kocaeli Arkeoloji Müzesi İzin

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kocaeli Müze Müdürlüğü

Sayı : E-97925780-155.03-4057639 04.08.2023

Konu : Doktora Tezi Çalışması Hk.

Sayın Şebnem NOYAT

İlgi : Şebnem NOYAT'ın 04.08.2023 tarihli başvurusu.

İlgi dilekçeniz ile, "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi" konulu doktora tez araştırmanızı uygulamalı olarak yapacağınız 6 yaş öğrenci grubu ile sanat etkinlikleri dersi amaçları doğrultusunda "Arkeoloji ve Müze" konusu hakkında inceleme, bilgilendirme yapmak, müzemizdeki eserleri daha iyi tanıyabilmek adına müzemizi ziyaret etmek ve eserleri incelemek istediğiniz belirtilmiştir. Bahse konu tez çalışmasının müzemizde gerçekleştirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

Ebru İNAL KARAÇOBAN
Müze Müdürü V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 8E847A69-0122-422D-A570-C07E2255507A Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/kib-ebys

Kızılık Mahallesi İstasyon Caddesi No:5 Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Bilgi için:Gülderen KAYA
Telefon No : (262) 321 22 74 Belgegeçer No : (262) 325 53 54 İşçi
e-posta : kocaelimuzesi@kultur.gov.tr
KEP Adresi : kocaelikulturturizm@hs01.kep.tr

EK 7. Kocaeli Arkeoloji Müzesi Kocaeli Müze Protokol

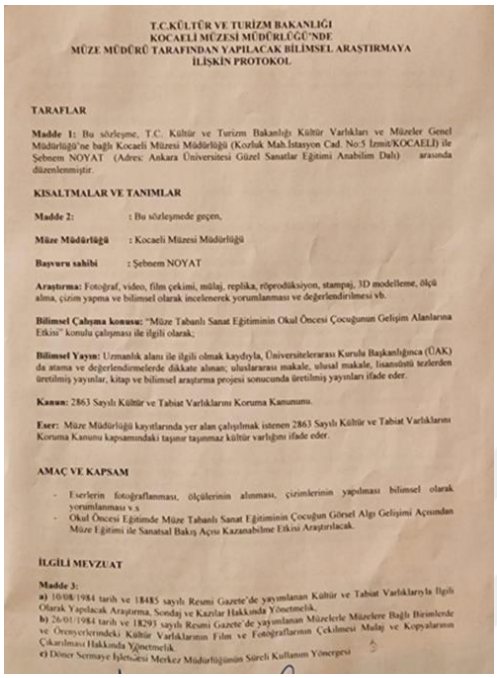

T.C.KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KOCAELİ MÜZESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NDE
MÜZE MÜDÜRÜ TARAFINDAN YAPILACAK BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA
İLİŞKİN PROTOKOL

TARAFLAR

Madde 1: Bu sözleşme, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kocaeli Müzesi Müdürlüğü (Kozluk Mah.İstasyon Cad. No:5 İzmit/KOCAELİ) ile Şebnem NOYAT (Adres: Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı) arasında düzenlenmiştir.

KISALTMALAR VE TANIMLAR

Madde 2: : Bu sözleşmede geçen,

Müze Müdürlüğü : Kocaeli Müzesi Müdürlüğü

Başvuru sahibi : Şebnem NOYAT

Araştırma: Fotoğraf, video, film çekimi, mülaj, replika, röprodüksiyon, stampaj, 3D modelleme, ölçü alma, çizim yapma ve bilimsel olarak incelenerek yorumlanması ve değerlendirilmesi vb.

Bilimsel Çalışma konusu: "Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi" konulu çalışması ile ilgili olarak;

Bilimsel Yayın: Uzmanlık alanı ile ilgili olmak kaydıyla, Üniversitelerarası Kurulu Başkanlığınca (ÜAK) da atama ve değerlendirmelerde dikkate alınan; uluslararası makale, ulusal makale, İsanstütü tezlerden üretilmiş yayınlar, kitap ve bilimsel araştırma projesi sonucunda üretilmiş yayınları ifade eder.

Kanun: 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu.

Eser: Müze Müdürlüğü kayıtlarında yer alan çalışılmak istenen 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır taşınmaz kültür varlığını ifade eder.

AMAÇ VE KAPSAM

- Eserlerin fotoğraflanması, ölçülerinin alınması, çizimlerinin yapılması bilimsel olarak yorumlanması v.s
- Okul Öncesi Eğitimde Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Çocuğun Görsel Algı Gelişimi Açısından Müze Eğitimi ile Sanatsal Bakış Açısı Kazanabilme Etkisi Araştırılacak.

İLGİLİ MEVZUAT

Madde 3:
a) 10/08/1984 tarih ve 18485 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Olarak Yapılacak Araştırma, Sondaj ve Kazılar Hakkında Yönetmelik.
b) 26/01/1984 tarih ve 18293 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Müzelerle Müzelere Bağlı Birimlerde ve Örenyerlerindeki Kültür Varlıklarının Film ve Fotoğraflarının Çekilmesi Mulaj ve Kopyalarının Çıkarılması Hakkında Yönetmelik.
c) Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünün Süreli Kullanım Yönergesi

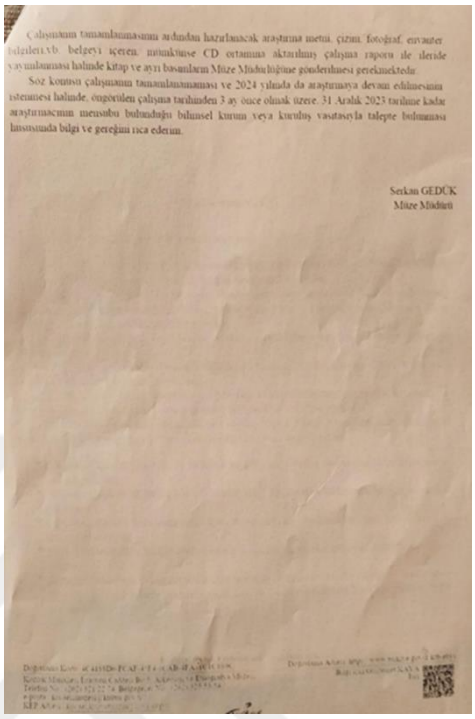

Çalışmanın tamamlanmasının ardından hazırlanacak araştırma metni, çizim, fotoğraf, envanter belgeleri vb. belgeyi içeren, mümkünse CD ortamına aktarılmış çalışma raporu ile ileride yayımlanması halinde kitap ve ayrı basımların Müze Müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

Söz konusu çalışmanın tamamlanmaması ve 2024 yılında da araştırmaya devam edilmesinin istenmesi halinde, önceden belirtilen çalışma tarihinden 3 ay önce olmak üzere, 31 Aralık 2023 tarihine kadar araştırmacının mensubu bulunduğu bilimsel kurum veya kuruluş vasıtasıyla talepte bulunması hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

Serkan GEDÜK
Müze Müdürü

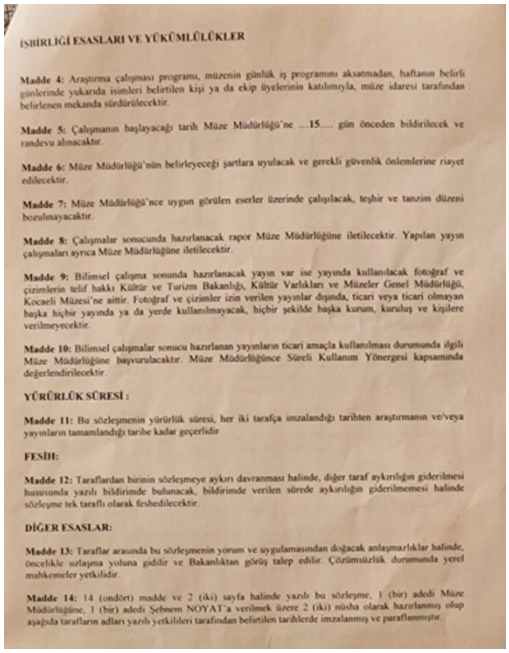

İŞBİRLİĞİ ESASLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Madde 4: Araştırma çalışması programı, müzenin günlük iş programını aksatmadan, haftanın belirli günlerinde yukarıda isimleri belirtilen kişi ya da ekip üyelerinin katılımıyla, müze idaresi tarafından belirlenen mekanda sürdürülecektir.

Madde 5: Çalışmanın başlayacağı tarih Müze Müdürlüğü'ne ....15.... gün önceden bildirilecek ve randevu alınacaktır.

Madde 6: Müze Müdürlüğü'nün belirleyeceği şartlara uyulacak ve gerekli güvenlik önlemlerine riayet edilecektir.

Madde 7: Müze Müdürlüğü'nce uygun görülen eserler üzerinde çalışılacak, teşhir ve tanzim düzeni bozulmayacaktır.

Madde 8: Çalışmalar sonucunda hazırlanacak rapor Müze Müdürlüğüne iletilecektir. Yapılan yayın çalışmaları ayrıca Müze Müdürlüğüne iletilecektir.

Madde 9: Bilimsel çalışma sonunda hazırlanacak yayın var ise yayında kullanılacak fotoğraf ve çizimlerin telif hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kocaeli Müzesi'ne aittir. Fotoğraf ve çizimler izin verilen yayınlar dışında, ticari veya ticari olmayan başka hiçbir yayında ya da yerde kullanılmayacak, hiçbir şekilde başka kurum, kuruluş ve kişilere verilmeyecektir.

Madde 10: Bilimsel çalışmalar sonucu hazırlanan yayınların ticari amaçla kullanılması durumunda ilgili Müze Müdürlüğüne başvurulacaktır. Müze Müdürlüğünce Süreli Kullanım Yönergesi kapsamında değerlendirilecektir.

YÜRÜRLÜK SÜRESİ :

Madde 11: Bu sözleşmenin yürürlük süresi, her iki tarafça imzalandığı tarihten araştırmanın ve/veya yayınların tamamlandığı tarihe kadar geçerlidir

FESİH:

Madde 12: Taraflardan birinin sözleşmeye aykırı davranması halinde, diğer taraf aykırılığın giderilmesi hususunda yazılı bildirimde bulunacak, bildirimde verilen sürede aykırılığın giderilmemesi halinde sözleşme tek taraflı olarak feshedilecektir.

DİĞER ESASLAR:

Madde 13: Taraflar arasında bu sözleşmenin yorum ve uygulamasından doğacak anlaşmazlıklar halinde, öncelikle uzlaşma yoluna gidilir ve Bakanlıktan görüş talep edilir. Çözümsüzlük durumunda yerel mahkemeler yetkilidir.

Madde 14: 14 (ondört) madde ve 2 (iki) sayfa halinde yazılı bu sözleşme, 1 (bir) adedi Müze Müdürlüğüne, 1 (bir) adedi Şebnem NOYAT'a verilmek üzere 2 (iki) nüsha olarak hazırlanmış olup aşağıda tarafların adları yazılı yetkilileri tarafından belirtilen tarihlerde imzalanmış ve paraflanmıştır.

EK 8. Ölçek İzin Belgesi



KATILIM BELGESİ

Sayın Şebnem NOYAT

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde 25.07.2022 tarihinde düzenlenen Frostig Görsel Algı Testi'ni uygulama ve değerlendirme konusunda eğitime katılarak danışmanlık almıştır.

Prof. Dr. Neriman Aral

EK 9. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE İLKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel, okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarının Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak görev ve işleyişi ile ilgili usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel, okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarının görev ve işleyişine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (Değişik:RG-10/7/2019-30827)

(1) Bu Yönetmelik, 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, 30/5/1997 tarihli ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 301 inci, 304 üncü ve 326 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) **(Değişik:RG-10/7/2019-30827)** Anaokulu: Eylül ayı sonu itibarıyla 36-68 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulu,

b) **(Değişik:RG-10/7/2019-30827)** Ana sınıfı: Eylül ayı sonu itibarıyla 57-68 aylık çocukların eğitimi amacıyla **(Değişik ibare:RG-14/10/2023-32339)** ilkokul bünyesinde açılan sınıfı,

c) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

ç) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

d) Ders etkinliklerine katılım: Öğrencilerin, sınıf veya okul içinde yaptıkları; eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, araştırma yapma gibi bilişsel, duyuşsal, **(Değişik ibare:RG-23/10/2014-29154)** psikomotor alanındaki becerilerini kullanmasını ve geliştirmesini sağlayan, performansını değerlendirmeye yönelik çalışmaları,

e) Ders yılı: Derslerin başladığı tarihten, kesildiği tarihe kadar geçen ve iki dönemi kapsayan süreyi,

f) **(Değişik:RG-10/7/2019-30827)** Destek eğitim odası: Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamı,

g) Dönem: Derslerin başladığı tarihten yarıyıl tatiline, yarıyıl tatili bitiminden ders kesimine kadar geçen süreyi,

ğ) e-Okul: Bakanlığa bağlı okul/kurumlarda öğrenci ve yönetimle ilgili iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütüldüğü ve bilgilerin saklandığı sistemi,

h) Eğitim ve öğretim yılı: Eğitim ve öğretimin başladığı tarihten, sonraki eğitim ve öğretim yılının başladığı tarihe kadar geçen süreyi,

ı) İkili eğitim: Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında ayrı gruplarla sabah ve öğleden sonra yapılan eğitimi,

i) İlköğretim kurumları: Resmî ve özel ilkokul, ortaokul ile eğitim, öğretim, yönetim ve bütçe ile ilgili iş ve işlemleri Din Öğretimi Genel Müdürlüğünce yürütülen imam-hatip ortaokulunu,

j) **(Mülga:RG-31/1/2018-30318)**

k) **(Değişik ibare:RG-14/10/2023-32339)** Tekli eğitim: İlköğretim kurumlarında sabah ve öğleden sonrayı kapsayacak şekilde yapılan eğitimi,

l) Okul öncesi eğitim kurumu: Okul öncesi eğitim çağı çocuklarına eğitim veren anaokulu, ana sınıfı ile uygulama sınıfını,

m) Proje: Öğrencilerin grup hâlinde veya bireysel olarak istedikleri bir alan veya konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmaları,

n) **(Değişik:RG-10/7/2019-30827)** Uygulama sınıfı: **(Değişik ibare:RG-14/10/2023-32339)** Ortaöğretim kurumlarında çocuk gelişimi ve eğitimi **(Değişik ibare:RG-14/10/2023-32339)** alanında/programında eylül ayı sonu itibarıyla 36-68 aylık çocukların eğitiminin yapıldığı uygulama birimini,

o) **(Ek:RG-14/10/2023-32339)** MEBCBS: Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemini,

ifade eder.

BENZERLİK BİLDİRİMİ

"**Müze Tabanlı Sanat Eğitiminin Okul Öncesi Çocuğunun Gelişim Alanlarına Etkisi**" başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihal Tespit Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) "Yedi sözcükten daha az olan benzeşmeler" (2) "Kaynaklar" (3) "Doğrudan alıntılar" ve (4) "Lisansüstü tezim ile ilgili yapmış olduğum kendi yayınlarım ve yararlandığım mevzuat metinleri gibi kaynaklar" dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 17.11.2024
Gönderim Numarası	: 2522418918
Sayfa Sayısı	: 151
Sözcük Sayısı	: 40100
Karakter Sayısı	: 293495
Benzerlik Oranı	: % 9
Savunma Tarihi	: 01.11.2024

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihal Tespit Programı'na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10'dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin, tek bir kaynakla eşleşme oranının ise %2'den fazla olduğunun belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı: Şebnem Noyat

Tarih:21.10.2024

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Şebnem Noyat

E-Posta Adresi :

İş Deneyimi :

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Öğr. Gör.	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	2021-2024
Öğr. Gör.	Dicle Üniversitesi	2019-2021
Öğretmen	Yediiklim Koleji	2017-2019

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Programı	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2018
Lisans	Mesleki Eğitim Fakültesi- Çiçek-Örgü Dokuma Öğretmenliği	Selçuk Üniversitesi	2000

Yayınlar:

Noyat, Ş. (2018). Görsel Sanatlar Eğitiminde Montessori Eğitimi Yaklaşımının, Okul Öncesi Çocuklarının Yaratıcılık Gelişimlerine Etkisi. (Yayınlanmış Yükseklisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye

Danışman: Prof. Dr. Ç.İ, Karahan, Eş Danışman: Prof. Dr. A.O, Alakuş

Noyat Ş. (2024). Okul Öncesi Sanat Eğitimi Dersi ile Seramik Sanatı Üzerine Değerlendirme. Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi 2024, 7(7): DOI:10.26677/TR1010.2024. ISSN: 2667–422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

Noyat, Ş. (2023). Sanat Eğitimi İle Okulda Müze Projesi. Uluslararası InSEA Dünya Kongresi Sözlü Sunum Bildiri

Noyat, Ş. (2020). Okul Öncesi Öğrencilerin Sanat Eğitimi Dersinde, Üç Boyutlu Tasarım Çalışmasında Montessori Yaklaşım Yöntemi. Uluslarlarası Pegem Eğitim Kongresi (Ipcedu 2020), Doi: 10.14527/9786257228992 (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:6962759)

Noyat, Ş. (2019). Diyarbakır'da Yok Olmaya Yüz Tutmuş El Sanatlarından Dokuma Nazarlık. Anadolu 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:5744588)

Noyat, Ş. ve Kaya R. (2019). Güzel Sanatlar Eğitiminin Görsel Sanatlar Dersinde Okul Öncesi Çocukların Yaratıcılık Gelişimlerine Etkisi.. Anadolu Kongreleri 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:6962983)

Noyat, Ş. ve Kaya R (2019). Güzel Sanatlar Eğitiminin Görsel Sanatlar Dersinde Okul Öncesi Çocukların Yaratıcılık Gelişimlerine Etkisi. Anadolu 2.Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 1-11. (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:5540249)

Noyat, Ş. (2019). Sanat Eğitiminin Tekstil Tasarımdaki Önemi ‘‘Vincent Van Gogh’un Eserlerinin, Tekstil Tasarımında Uygulama,. Uluslarlarası Pegem Eğitim Kongresi (Ipcedu 2020) (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:6963046)

Noyat, Ş.,İnam Karahan Ç. ve Alakuş A. O.(2018). Okul Öncesi Montessori Eğitimi Yaklaşımında Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi(34), 48-59., Doi: 10.14582/DUZGEF.1902 (Kontrol No: 5743630) E.

Daşdağ F. E. ve Noyat, Ş. (2015). Mesleki Teknik Eğitim Okullarında, Sanat Eğitimi Derslerinin Durumuna İlişkin Bir Değerlendirme. Herkes için Sürdürülebilir Eğitim. 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi,, 326-328. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:6963178)

PROJE BAP (2023) Devam ediyor; Endüstri 4.0'a Yönelik İnovatif Fikirlerin Gelişimi İçin 3 Boyutlu Baskı - İşleme Laboratuarlarının Kurulması ve Bu Teknolojinin Öğrencilerde Mesleki Öğrenme Başarısına Olan Katkısının Değerlendirilmesi

Proje Türü Yükseköğretim Kurumları tarafından destekli bilimsel araştırma projesi